

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/329066>

DE HOEFSMID

JAARGANG

1930

Uitgave: N.V. Z.-HOLL. BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ, 's-Gravenhage

A
397

V.f. A 397

DE HOEFSMID

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onder-
wijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ONDER REDACTIE VAN Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET

MET MEDEWERKING

VAN

onderscheidene deskundigen,

UITGEGEVEN DOOR DE

N.V. DE ZUID-HOLL. BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ
WAGENSTRAAT 70 — DEN HAAG

XXXVe Jaargang

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

'S-GRAVENHAGE — 1930

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7918

INHOUD.

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarin een of meer afbeeldingen of figuren zijn opgenomen, — artikelen met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd; de overigen zijn korte mededeelingen, hetzij oorspronkelijke hetzij aan andere bladen ontleend.

De Romeinsehe cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

Aankoop van paarden in N.-Afrika †*
III 35.

Afstandsritten. Beslag bij — IX 137;
X 149.

Belgisch balkijzer met leerinlegsel * VIII
113.

Beslaan van lastige paarden I 5, II 24 en 27.

Bevestiging van hoeven bij cursus-onderwijs
†* V 66.

Bodemnauwen stand * II 18.

Burger- en militaire hoefsmeden * IV 49;
V 69; VII 100.

Contrôle beslag bij legerpaarden VI 83.

Cursus in hoefbeslag te Ede I 10; te Rot-
terdam † V 65; te Bedum † XII 183.

Cursus voor onderwijzers: verslag examen
* II 20; Toelating II 28.

Cursussen in hoefbeslag 1929/1930 I 10;
1930/1931 XII 184.

Cursussen in paarden- en rundveekennis en
in hoefbeslag 1928/1929 * IV 51.

Dwangmiddel voor paarden I 12.

Examen-commissie Rijksdiploma X 148.

Examen onderwijzers in practisch hoef-
beslag * II 20.

Examen Rijksdiploma hoefsmid IV 56;
VI 89; XI 169; XII 183.

Fransche stand bij veulens * I 4.

Gummi-ijzers: VII 106; IX 136; * X
147; * XI 161; * XII 177.

Hoefbeslag in oude tijden * III 42.

Hoefbeslag op de Tentoonstelling te Assen
* V 72; †* IX 132; te Luik * V 73.

Hoefbeslag in Rusland X 155.

Hoefbeslag bij afstandsritten IX 137,
X 149.

Hoefbeslag bij jachtpaarden X 150.

Hoefbeslag zonder nagels VII 107.

Hoefbevangenheid X 153.

Hoefsmeden. Burger- en militaire — * IV
49; V 69.

Hoefsmederij van Selis te Groningen †*
IX 129.

Hoefsmid „in naam” * III 33.

Hoefsmidschool te Amersfoort: III 40;
IV 56; * VI 81; VII 104; IX 135;
X 148; XI 169; XII 183.

Hoefsmidschool (nieuwe) in België X 153.

Hoefverpleging bij het veulen V 75.

Hooringroei VI 92.

Hoornscheuren III 40.

Inleiding * I 1.

Ingezonden stukken: Beslaan van lastige
paarden I 5, II 24, III 38; Hoefsmid
„in naam” IV 55; Burger- en militaire
hoefsmeden V 69, VII 100; Rijksgedi-
plomeerd V 71; Contrôle beslag bij leger-
paarden VI 83; Plathoeven VI 86.

In memoriam: J. N. Meeuwse X 145.

Jubileum J. F. Wante VIII 136.

Kalkoenen: * VII 99, VIII 120, XI 170,
XII 179.

Klauwverpleging: II 23, X 154, XI 171.

Klinkerweg VIII 121.

Landelijke rijvereeningen I 9.

Lengte van het hoefijzer VI 91.

Linkshandigheid XI 165.

Loonen in Chicago VIII 121.

Militaire en burger hoefsmeden IV 49,
V 69, VII 100.

Motor en paard * VII 97, VIII 114.

Onderwijzers in hoefbeslag †* II 17.

Overhoef III 41.

Paard en motor * VII 97, VIII 114.

Paard—motor—remonteering * VI 82.

Paardenstapel I 11; in Nederland X 149.

Rijksdiploma : uitslagen * IV 56 ; VI 89 ;
examen commissie X 148 ; uitslagen
XI 169 ; XII 183.
Rubber-ijzers : VII 106 ; IX 136 ; * X
147 ; * XI 161 ; XII 178.

Scheeve hoeven V 75.

Spat III 42.

Stelloopen * III 33.

Toontrederstand * II 18.

Turfstrootisel * III 34.

Vergadering Vereniging v. Onderwijzers in

practisch hoefbeslag (agenda) I 8 ; ver-
slag vergadering * II 21 ; verslag be-
stuursvergadering * X 145.

Vergadering van Belgische Meesterhoef-
smeden X 152.

Vergadering van Militaire hoefsmen
* X 147.

Verslag examen voor onderwijzers * II 20.

Vormveranderingen VIII 122.

Wegdek * IV 52 ; VIII 212. * XII 181.

Wedstrijd in hoefbeslag te Assen †* 132.

Ijzers tegen uitglijden VII 106.

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

1930. — Fransche stand bij veulens. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Landelijke Rijvereeningen. — Litteratuur-overzicht. — Correspondentie. — Advertentiën.

1930

Alweder ligt een jaar achter ons en alvorens in den dagelijkschen tredmolen verder te gaan, is het een goede gewoonte even een terugblik te slaan en tevens het heden en de toekomst onder het oog te zien.

In de eerste plaats dankt de redactie allen die in het afgelopen jaar getracht hebben door bijdragen in het maandblad de waarde hiervan te verhoogen en het spreekt vanzelf hoe meer dit nagevolgd zal worden en hoe meer ook de zuivere practici van hunne belangstelling en ervaring in deze doen blijken, des te meer lezers zal het blad gaan trekken en steeds meer zal het dan beantwoorden aan den naam vakblad en een leidraad zijn voor alle hoefsmiden.

Onder de geplaatste copie in 1929 is m. i. wel voor alle hoefsmiden van het meeste belang geweest, de zoo duidelijke uiteenzetting die Prof. Dr. Kroon heeft gegeven van het vraagstuk der paarden- en autotractie. Deze zoo degelijk gedocumenteerde en zonder voorkeur gestelde verhandeling heeft ons een duidelijk inzicht gegeven van het hedendaagsche standpunt en wanneer wij dan ook de hierin gestelde conclusies tot de onze maken dan kan men zeggen dat het hoefbeslag op het platte land verder vrijwel ongewijzigd zal blijven en alleen in de steden grootendeels beperkt zal blijven. Het spreekt vanzelf dat waar we van het platteland spreken, de landbouwer en paardenfokker de klandisie van den hoefsmid moeten uitmaken en wanneer het dezen naar wensch gaat, zal de hoefsmid hierbij wel varen. Dit is nu nog niet het geval de paardenfokkerij bloeit niet, de vraag in binnen- en buitenland, en de kooprijzen verschillen zoodanig van de goede jaren die achter ons liggen dat de fokkerij sterk inge-

20. JAN. 1930

UTRECHT

krompen moet worden. Dit neemt echter niet weg dat er toch als het ware een stationair aantal paarden op het platteland van hoefbeslag moet worden voorzien en het is in het belang van den landbouwer dat dit zoo goed mogelijk geschied. Dit is nu m. i. niet het geval en de schuld ligt hier bij beiden, en bij den eigenaar, en bij den hoefsmid. De eerste toch beschouwt zoo vaak het hoefbeslag als het laatst noodige, dat slechts in uiterste nood moet geschieden. Paarden waarvan in 4, 5 en zelfs meer maanden het beslag niet is vernieuwd geworden, zijn geen uitzondering en het is ons allen bekend welke nadeelige gevolgen een verwaarloosd beslag voor de hoeven van het paard kan hebben. Hier heeft dus de eigenaar schuld, niet alleen tot zijn eigen schade doch ook werkt het zeer deprimeerend op den hoefsmid, te weten welke geringe belangstelling en waarde de eigenaar in een goed en tijdig hoefbeslag stelt. Indien dergelijke zuinige boeren eens narekenden dat een goed en tijdig hoefbeslag hen ongeveer f 10 per paard in het jaar meer zou kosten, dan zou de zuinigheid de wijsheid in deze misschien niet meer bedriegen, daar de waarde van het paard hierdoor belangrijk meer zou stijgen.

En nu de schuld van den hoefsmid. Deze ligt uitsluitend in de prijsbepaling van het beslag. Het is mij bekend dat er smeden zijn die voor een vierkant beslag de somma van twee gulden vragen en was dit in vooroorlogsche tijden al te weinig, met den tegenwoordigen levensstandaard is het voor een ieder duidelijk dat voor dit bedrag of geen goed werk kan geleverd worden of dat de hoefsmid erop toebetaalt. Dus of de patroon laat het beslag uitvoeren door halfwas leerlingen met de goedkoopst denkbare ijzers en spint hierbij dan nog geen zijde of wel het wordt degelijk uitgevoerd en dan met niet gering verlies. Het hoefbeslag is voor een plattelandssmid vaak een onmisbaar gedeelte van zijn bedrijf; beslaat hij geen paarden dan krijgt of houdt hij ook het overige landbouw smidswerk niet. Dit kan m. i. echter nooit een reden zijn om een zwaar ambacht als het hoefbeslag is, op den koop toe te doen en als het ware als een premie te schenken voor de overige klandisie. Hoe kan men dit nu tegengaan en de plattelandssmid uit dit moeilijke parket redden. Mij dunkt er is slechts één weg en wel het vaststellen van een minimumprijs voor hoefbeslag. Het spreekt vanzelf dat men geen algemeenen prijs kan vaststellen daar toch de levensvoorwaarden zeer verschillend zijn en b. v. een hoefsmid in een groote stad op veel hoogere lasten zit dan zijn collega in een dorp. Een minimumprijs echter die gebaseerd is op een onkosten berekening van materialen, werkloon en winstmarge, mag bij den paardeneigenaar niet op eenige bezwaren stuiten, en wanneer dit hem in de smederij duidelijk wordt gemaakt, zal hij de billijkheid hiervan wel moeten erkennen. Het is echter het directe belang van den hoefsmid om zich stipt aan dezen minimumprijs te houden en onder geen voorwaarde hiervan af te wijken. Wanneer de verenigingen van smedenpatroons deze zaak, die geheel op hun weg ligt, wilden ter hand nemen en een minimumprijs wilden vaststellen voor het beslag van een groot-, middelsoort en klein paard, zowel zomer- als winterbeslag en zij dan alle hoefsmiden hierin konden betrekken, dan zou een betere toestand geschapen worden welke niet alleen meer eervol en

loonend voor den hoefsmid zou zijn doch ook het paard en den eigenaar ten goede zou komen.

Laten wij wat de techniek van het hoefbeslag betreft, onzen blik over het heden en de toekomst gaan, dan blijft er nog een vraagstuk op te lossen dat van het grootste belang is. De kunstwegen nl. waarvan er elk jaar honderden kilometers bijkomen, hebben dit moeilijke probleem geschapen en het is aan den hoefsmid ter oplossing om het gevaar van uitglijden en vallen der paarden hierbij tot een minimum te beperken. Tot nog toe zijn kurkzolen en gutta-perchabeslag aanbevolen, waarvan de eerste bovendien het voordeel hebben van goedkoop te zijn. Het leger neemt thans proeven met stompe kalkoenen, welke reeds bij de Kon. Marechaussee in gebruik zijn. In Amerika worden rubberkalkoenen sterk aanbevolen welke ook dit voordeel hebben dat ze schokbrekend werken en de wegen niet beschadigen. Moge 1930 ook op dit punt geïnteresseerd blijven en moge ons vakblad de plaats zijn waar nieuwe denkbeelden in deze zullen worden gelanceerd en mogelijke proefnemingen worden besproken.

Het is nu reeds meer dan 10 jaar dat het instituut van het Rijksdiploma van hoefsmid bestaat en de animo om cursussen in hoefbeslag te volgen en het examen te Utrecht af te leggen, is niet veel verminderd, al zijn de toestanden die het hoefbeslag beïnvloeden zeer achteruitgegaan. Dit is zeer zeker een gunstig teeken en het pleit er m. i. voor dat het hoefbeslag niet alleen wordt geleerd als een noodzakelijk aanhangsel van het smidsvak doch ook nog altijd als een vak dat aantrekt en als zoodanig vindt dit mooie vak dan ook nog steeds zulke goede beoefenaars. De vraag komt bij mij op of niet alle hoefsmiden met het Rijksdiploma te Utrecht behaald, en ook zij met het Diploma, afgegeven door het Departement van Defensie, dus eveneens met een Rijksdiploma, een onderafdeeling konden vormen van de vereeniging van onderwijzers in hoefbeslag. Welk een sterk lichaam zou dit dan kunnen worden en de groote vakbelangen zouden dan veel intenser kunnen worden behartigd. Als voorwaarde zou een lage contributie moeten worden geheven waaraan een collectief abonnement op het Vakblad misschien zou kunnen worden verbonden. Zou de vereeniging van onderwijzers hiertoe niet het initiatief willen nemen en alle geëxamineerde hoefsmiden tot een vergadering, b.v. te Utrecht in Juli of Augustus, willen oproepen en daar de oprichtingsplannen voor te leggen. Wat in Amerika kan, zal in dit opzicht hier gemakkelijker kunnen geschieden en als men in de Amerikaansche vakbladen leest van jaarvergaderingen van hoefsmiden, waar honderden veelal met hunne vrouwen bijeen komen en waar dan nut en genoeg worden gecombineerd; waarom zou dat ook hier niet eveneens goed kunnen slagen?

Dat 1930 een jaar moge worden waarvan inzake het hoefbeslag veel uitmoge gaan, dat op practische resultaten zal kunnen bogen, zoowel in het vereenigingsleven als in de vakuitoefening; het resultaat zal dan zijn, dat het ook de beoefenaars en hunne gezinnen goed zal gaan en dit is de hartelijk gemeende wensch van den Redacteur.

FRANSCHEN STAND BIJ VEULENS.

Eenigen tijd geleden werd mij de vraag gesteld, hoe een veulen met franschen stand het best bekapt kon worden, met het doel verbetering in dezen te verkrijgen.

De vraag is niet zoo eenvoudig, en de meeningen hierover loopen uiteen.

Aangezien als regel de fransche stand een erfelijk verkregen afwijking is, zal het opheffen van dezen stand veelal een onmogelijkheid zijn.

Waar echter door onvoldoend bekappen bij veulens, een fransche stand is opgetreden, zal door een tijdige en doelmatige verzorging door den hoefsmid zeker verbetering kunnen optreden.

Sommige beweren nu, dat bij deze veulens de buitendraagrand het meest, andere daarentegen, dat de binnendraagrand het meest ingekort moet worden.

Hier kan m. i. van een vaste regel geen sprake zijn, daar er voor alles op gelet dient te worden, dat de voetas recht wordt, en de hoeven vlak neergezet worden.

Wanneer een veulen b.v. op harden bodem loopt, zal bij franschen stand de binnendraagrand sterker afslijten daar bij dezen stand de grootste lichaamslast op de binnenhoefhelft neerkomt.

Hier moet dus van buiten meer af dan van binnen, en wel zooveel tot de voetas recht is.

Wanneer echter op zachten bodem geloopt wordt, of 's winter in den stal op stroo, zal het hoorn weinig of niets afslijten. Hierdoor komt de hoof scheef te staan (voetas naar buiten gebroken), immers bij franschen stand hebben den voeten ook een bizonderen vorm aangenomen, waarbij de binnenwand steiler, de buitenwand schuiner verloopt.

Hierdoor is het begrijpelijk, dat na eenigen tijd de binnenkroonrand verder van den bodem verwijderd zal zijn dan de buitenkroonrand, daar deze laatste schuin afgroeit.

In dit geval moet dus de binnendraagrand meer ingekort worden, ook weer zooveel tot dat de voetas recht is.

Bij erge gevallen kan het nuttig zijn, om van den buitentoon iets meer af te nemen, daar bij het neerzetten van den voet, dezen dan iets met den toon naar binnen draait. De verzenen behooren evenwel evenhoog gemaakt te worden.

Ook behoort vooral de scherpe buitenrand flink gebroken te worden.

Het zal dus zeker zijn nut hebben, dat fokkers de jonge veulens geregeld door een kundigen hoefsmid laten bekappen.

Mogelijk wil een der smeden uit een fokkersstreek hierover ook eens zijn oordeel laten hooren, daar zij op dit gebied zeker wel de meeste ervaring hebben.

INGEZONDEN STUKKEN.

Hooggeachte Redactie,

Met als steeds groote belangstelling nam ik — en zeker eveneens alle belanghebbenden — kennis van wat in „De Hoefsmid” werd overgenomen uit de *buitenlandsche* pers, ditmaal naar aanleiding van het beslaan van lastige paarden.

Hoogst bedenkelijk lijkt het me echter, om altijd weer het buitenland ten voorbeeld te willen stellen in gevallen waar ten onzent in onze eigen vakpers reeds zoo lang geleden werd gewezen op middelen, welke minstens gelijkwaardig zijn aan, en vaak zelfs te verkiezen boven de uit den vreemde in te voeren verbeteringen.

Om nu alleen bij de praam te blijven als tijdelijk dwangmiddel zonder eenige opvoedkundige waarde, dat instrument *is* nu toch wel voldoende bekend bij iedereen, die zelfs maar over lastige paarden heeft *hooren praten*.

Doch „het touwtje”, wellicht niet zoo algemeen in toepassing als de praam, maar dan toch zoo vaak beschreven — ook in „De Hoefsmid!” — en dit nu wel in zijn verbeterden vorm geheel product van Nederlandsch denken en tot algeheele tevredenheid met de resultaten in toepassing gezien door verscheidene zeer bekende Nederlandsche hoefsmeden — moet „het touwtje” nu bij de vakkundige Redactie van een vakblad, officieel orgaan der Nederlandsche hoefsmeden, als totaal onbekend worden verondersteld, of moet worden aangenomen, dat de Redactie dit specifiek Nederlandsche instrument verwerpt als onbruikbaar of nadeelig, en het uit dien hoofde wenscht dood te zwijgen?

Nu zal het me toch niet verwonderen als de Nederlandsche hoefsmid eens in verzet komt tegen de veronderstelling, dat hij ongeveer als totaal onmondig wordt beschouwd, althans als zoodanig voorgesteld, en dit nog wel in de kolommen van zijn vakblad, waar hem nog weer eens zal worden geleerd, hoe hij een lastig paard zal hebben te behandelen, en zulks dan nog wel met uit het buitenland geïmporteerde middelen, welke eensdeels nog bekender zijn dan bekend en anderdeels behooren tot de rubriek bladvulling, zonder commentaar over meer of minder bruikbaarheid in de praktijk.

Want daargelaten, dat het den ouderen vakman moet ergeren, in zijn vakblad onzin aan te treffen als op pag. 139 d.d. 15 Sept. '29 verkondigd, kan het eventueel gevaar opleveren voor pasbeginnenden als ze meenen ongestraft de proef eens te kunnen nemen met middelen welke daar als „onschadelijk” worden voorgesteld.

Het zij me vergund, ten einde te voorkomen, dat niet gewaarschuwd zoude zijn tegen de nadeelen, welke het gevolg zouden worden van de toepassing der aangeprezen middelen, die nadeelen even in het kort aan te wijzen.

Eerst dient echter nog eens te worden gewezen op de fout, om als *oorzaak* aan te geven wat toch enkel *aanleiding* is geweest in de verschillende gevallen waarin een paard tot verzet komt.

Die *oorzaak* is overal en altijd bij elk paard: *angst*.

Angst — gemotiveerd of niet van *ons* standpunt — is oorzaak, dat elke aanleiding, hoe gering ook — alweer van *ons* standpunt — en zelfs soms geheel onnaspeurbaar, althans niet waarneembaar — voldoende kan zijn om de angst, steeds in elk paard op den bodem zijner mentaliteit aanwezig, d. w. z. aangeboren, tot uiting te doen komen in den vorm van wat wij dan verzet noemen of ook wel kwaadaardigheid.

Waar nu m. i. geheel ten onrechte wordt aangeraden in de smederij „lekkernijen te voederen” (schijnt daar bij het gewicht te gaan!), aangezien dat geven van versnaperingen slechts als belooning, *doch dan op het psychologisch juiste moment*, van eenig nut zou kunnen zijn, doch inmiddels steeds overbodig blijft, wordt zeer te recht gewezen op het verkeerde van hoog opheffen, c. q. nog ter zijde ook, der beenen *om reden zulks „pijn” veroorzaakt*.

Blijf nu echter ook consequent en verwerp elke methode, waarbij „pijn” wordt veroorzaakt en vooral waar die „pijn” geheel noodeloos wordt gedaan. En daarom geen rukken aan kettingen met of zonder knevels door trensringen of aan kaptoomen, ook al zouden daarbij geen gebroken onderkaken, c. q. neusbeenderen te duchten zijn! waarop volgens geciteerde Zwitsersche begrippen nog al eens kans schijnt te bestaan.

De aan Fransche literatuur ontleende manier om een paard — hoofd aan staart — op de plaats te laten ronddraaien is identiek aan ons „tollen”, en is zeker meermalen van beste uitwerking, hoewel dan minder aangewezen in de smederij. Doch waar ik lees: „Soms reageert het paard hierop”, mis ik dan toch het antwoord op de vraag, wat dan te doen als hij er „soms” eens *niet* op reageert, want . . . de ijzers moeten er toch onder ten slotte! Of in zoo’n geval de natte handdoek en het draaiende touw zullen helpen — ’t ware te probeeren — ze veroorzaken in elk geval geen pijn, dat is dus tot zoover in orde — voor de rest zal het, vrees ik, wel tobben blijven.

Uit Duitschland worden twee nieuwtjes geciteerd: rubber stoot en kal-koenen, waarmede de Hoefsmidschool een proef gaat nemen — en dan een wijze van hoefbesnijden ten einde strijken te voorkomen, door van 2 — 3 + eventueel nog „eenige” millimeters „af te nemen van den buitensten draagrand”

Referent is nieuwsgierig of het werkelijk zal zijn: „een verbazenden vooruitgang in het hoefbeslag”, met die rubber n.l. Deze nieuwsgierigheid deel ik niet, daar ik mezelf het antwoord reeds meende te kunnen geven. Maar dubbel nieuwsgierig ben ik naar de eventuele mogelijkheid, dat de Hoefsmidschool evencens de proef zou gaan nemen met die allerbuitenste draagrandbesnijding.

Zegwaart, Sept. '29. □

Het doet mij zeer veel genoegen dat de heer □ steeds met groote belangstelling kennis neemt van hetgeen in „De Hoefsmid” wordt overgenomen uit de buitenlandsche pers, doch het spijt mij zeer dat genoemde heer hieruit verkeerde gevolgtrekkingen maakt.

Hetgeen in het nummer van 15 September l.l. werd medegedeeld uit de Zwitsersche hoefsmid en wel van de hand van den zeer bekwamen Prof. Dr. Schwendimann, werd uitsluitend gerefereerd en zonder eenig commentaar weergegeven. De heer □ heeft dus m. i. allerm minst het recht om hieruit te concludeeren dat het buitenland als voorbeeld wordt gesteld en kan hieruit ook absoluut niet de gevolgtrekking maken dat een in ons eigen land uitgevonden en toegepaste methode van „opvoeding” van het paard, hierbij genegeerd zou zijn.

Ik verschil verder met den geachten schrijver volkomen van meening dat het den ouderen vakman moet ergeren dergelijke referaten te lezen en dat deze hierdoor „onmondig” wordt beschouwd. Integendeel lijkt het mij van groote waarde toe voor elken vakman dat hij een geregeld overzicht krijgt van de hoofdartikelen welke in buitenlandsche bladen verschijnen, daar men toch niet kan verwachten dat de doorsnee hoefsmid geabonneerd is op buitenlandsche tijdschriften. Het spreekt vanzelf dat men zich niet spitsen moet om telkens iets „nieuws” te lezen; het hoefbeslag is nu eenmaal een omschreven gebied en vele z.g. „nieuwe” uitvindingen op hoefbeslag-gebied kan men dan ook vaak terugvinden in vroegere tijden. Dit ontneemt echter de waarde niet aan dergelijke artikelen; men kan toch het geheugen opfrisschen, er weer opnieuw over nadenken en allicht ook als stof tot bespreking in eigen omgeving dienen. Ik kan mij zeer goed voorstellen dat een patroon met zijn knechts naar aanleiding van het gelezene, hetzij een oorspronkelijk artikel, hetzij een referaat uit een buitenlandsch tijdschrift, aan de praat raakt en mede door de eigen ervaring van den patroon, kunnen de gezellen hiervan slechts profiteeren.

De heer □ bespreekt daarna de aanleiding van het paard om zich te verzetten en zegt dat de oorzaak is overal en altijd bij elk paard: *angst*. Zeer waarschijnlijk zal het eerste verzet bij een paard altijd wel uit angst zijn voortgekomen, of wel uit achterdocht, doch om bij het hoefbeslag te blijven, kan ik mij niet best voorstellen dat een paard dat zich bij het hoefbeslag steeds blijft verzetten, dit uit „angst” zou blijven doen, wanneer toch bij het eerste verzet het paard niet mishandeld is en men aan mag nemen dat de uitvoering van het beslag zelf, geen angstige herinnering kan blijven opwekken. Neen in zulke gevallen zijn het wel degelijk karaktereigenschappen die gelukkig zelden op den voorgrond treden, doch die men niet geheel weg mag cijferen, hetgeen menigeen wel aan den lijve zal hebben ondervonden.

Het spijt mij tenzeerste dat den heer □ pertinent stelling neemt tegen het „voederen van lekkernijen” in de smederij en zelfs spottend hierop afgeeft, want ik vermeen dat mijne zoo jarenlange ondervinding bij het beslag van paarden mij wel het recht geeft om hierin een woordje mee te spreken en dit zijn dan ook geen woorden aan de schrijftafel ontleend doch uitsluitend gebaseerd op een practische ervaring van tientallen jaren. Mijne ervaring is dan juist dat men „wonderen” kan doen met het voederen van hetzij brood, haver of gras, en dit moet niet opgevat worden in den zin als de heer □ dit schijnt te begripen, doch telkens bij mondjes

maat en alleen om het paard af te leiden op oogenblikken dat dit gewenscht is, b.v. bij het opnemen van een been, bij het inslaan van een nagel of wel bij het aanhalen der nagels, Het is een hooge zeldzaamheid dat in de H. school te A'foort eenig dwangmiddel wordt toegepast doch het is regel dat het vertrouwen wordt gewonnen en de angst of achterdocht wordt weggenomen door het toedienen van een belooning. Alle remonte paarden van de cavalerie worden voor het eerst beslagen aan de H. school en blijven tijdens hunne africhting ook in beslag, zoodat de praktijk hier aan het woord is en de conclusies zeker mogen getrokken worden naar de toegepaste middelen en resultaten. Het „touwteje” van den schrijver is mij bekend doch wanneer het eens een enkele maal mocht voorkomen dat een paard zich onhandelbaar toont, dan wordt gebruik gemaakt van de praam en het opnemen der beenen zoodanig met behulp van touwen en kluisters geregeld dat gevaar voor dengene die het beslag uitvoert vrijwel uitgesloten is.

Tenslotte deel ik nog mede dat de rubberkalkoenen „Giant Grip”, eerst kort geleden in voldoende hoeveelheid uit Amerika zijn ontvangen om een sleeperspaard hiermede te kunnen voorzien. De proef hiermede zal dus binnenkort worden gedaan en de uitslag later worden medegedeeld.

G. H.

KORTE MEDEDEELINGEN.

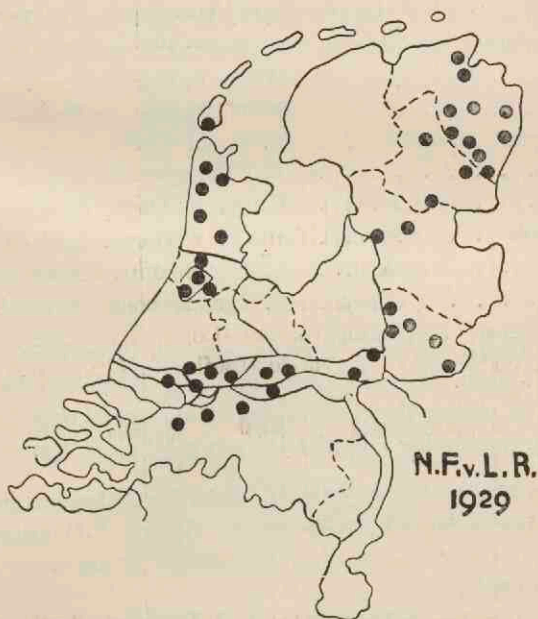
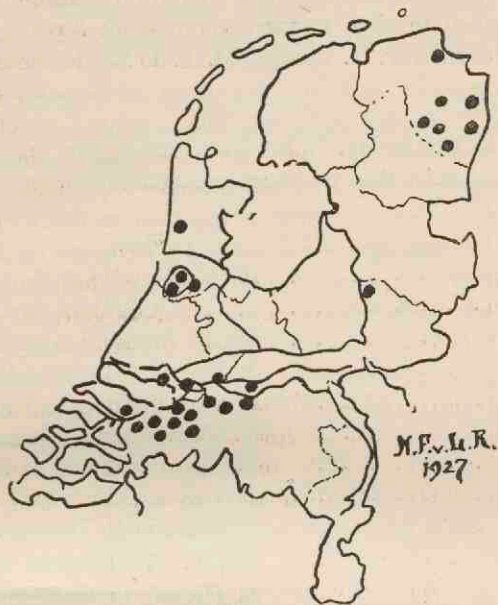
Algemeene Vergadering van de „Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag” op Zaterdag 1 Febr. 1930, des voormiddags te 10.30 uur in het Hotel „l'Europe” te Utrecht.

Agenda :

1. Opening
2. Lezing der notulen.
3. Behandeling ingekomen stukken.
4. Verslag van het boekjaar 1929.
5. Bestuursverkiezing : aftr. de Heeren H. v. Waasbergen en H. Breukink.
6. Rekening en verantwoording van den Penningmeester.
7. Aanwijzing Rekening-Commissie volgende boekjaar.
8. Bestuursvoorstel : Wijziging Examen-Commissie.
9. Verslag van de Conferentie met de Hoefbeslag-Commissie der G. O. M. v. Landbouw.
10. Iets over klauwverpleging en beslag bij het rund door Prof. Dr. H. M. Kroon,
11. Bestuursvoorstel.
12. Verslag Excursie Brussel.
13. Bespreking volgende Excursie.
14. Rondvraag en sluiting.
15. Uitbetaling vergoeding reiskosten.

De waarn. secretaris,
H. Vossers.

— Landelijke Rijvereeningen. Onderstaande kaartjes uit „Ons Paard” geven den vooruitgang aan van de bij de Nederlandsche federatie aangesloten landelijke rijvereeningen.

— Aan de leden der Vereeniging van Onderwijzers in practisch Hoefbeslag. De leden worden herinnerd aan Art. 3. van het huishoudelijk Reglement.

Onderwerpen met toelichting, welke zij op de Algemeene vergadering behandeld wenschen te zien, kunnen tot uiterlijk 25 Jan. worden toegezonden aan de waarn. secr. H. Vossers, M. A. de Ruyterstraat 21bis Utrecht.

Het Bestuur.

— **Cursussen in hoefbeslag.** In het jaar 1929 en den winter 1929/1930 zijn van Rijkswege gesubsidicerde Cursussen gehouden, respectievelijk nog loopende:

<i>Cursus.</i>	<i>Leider.</i>
Bedum	H. Venema te Bedum.
Hoogeveen	J. A. de Wolff te Assen.
Assen	Dr. J. Staal te Assen.
Enschede	J. Eshuis te Enschede.
Raalte	P. van Maanen te Raalte.
Markelo	A. Voorderman te Markelo.
Zwolle	H. van den Berg te Zwolle.
Deventer	B. Lok te Deventer.
Doetinchem	E. Schreur te Doetinchem.
Winterswijk	Dr. W. P. C. Bos te Winterswijk.
Lochem	A. Hijiink te Lochem.
Ede (Gld.)	Dr. C. Brands te Bennekom.
Utrecht (2 cursussen)	Dr. G. M. van der Plank te Utrecht.
Dordrecht	J. J. Moolhuijsen te Dubbeldam.
Rotterdam	J. J. Moolhuijsen te Dubbeldam.
Alkmaar	C. Roodzant te Alkmaar.
Axel	D. de Putter te Axel.
Breda	T. D. Sigling te Breda.
Bergen op Zoom	H. A. Haijntink te Bergen op Zoom.
Cuijk	Th. Wismans te Cuijk.
Eindhoven	H. A. Pulles te Eindhoven.
's Hertogenbosch	M. F. Plankeel te 's-Hertogenbosch.
Maastricht	L. Hamleers te Meerssen.
Roermond	P. van Kempen te Echt.

— **Noord-Brabant.** In een verslag van een vergadering van het Dag. Bestuur der N.-Brab. Mij. v. Landbouw blijkt dat de tot dusver gevoerde onderhandelingen met de Bonden van Smedenpatroons over het overnemen der cursussen in hoefbeslag nog niet tot een goed einde kwamen.

— **Cursus in Hoefbeslag te Ede.** Op Zaterdag 4 Januari had onder toezicht van de Hoefbeslagcommissie van de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw het toelatingsexamen plaats voor den Cursus in Hoefbeslag te Ede.

Geslaagd zijn de volgende leerlingen: A. J. Bartels te Arnhem, F. Brouwer te Barneveld; Th. C. Cuppers te Kilder; D. en J. Leyenhorst te Lunteren;

P. E. Leyenhorst te Renswoude, G. C. van der Meen te Barneveld; H. Otten te Doornenburg, W. Theunissen te Duiven; W. Viets te Barneveld en Joh. Looyen te Wageningen.

De cursus staat wederom onder leiding van den heer Dr. C. Brands, met medewerking van den practisch onderwijzer in hoefbeslag Joh. A. Tangelder.

— **De Paardenstapel.** In het in November j.l. verschenen „Verslag over den Landbouw in Nederland over 1928” komt het volgende lijstje voor aangaande den paardenstapel:

Landen	Jaar van opname	Paarden in 1000-tallen	Landen	Jaar van opname	Paarden in 1000-tallen
<i>Europa.</i>			<i>Amerika.</i>		
België	1928	553 ¹⁾	Argentinië	1922	—
Bulgarije	1920	412	Brazilië	1920	5 254
Denemarken	1925	538	Canada	1927	3 422
Duitschland	1928	3 711 ²⁾	Chili	1925	324
Estland	1928	228	Uruguay	1924	510
Finland	1927	396	V.S. v. Amerika	1928	14 541
Frankrijk	1927	2 927			
Griekenland	1927	277			
Groot-Brittannië en					
Noord-Ierland	1928	1 293	<i>Azië.</i>		
Hongarije	1928	918	Indië (Britsch)	1922	1 684
Ierland (Vrijstaat)	1927	429	Japan	1921	1 511
Italië ³⁾	1919	990	Rusland (Aziatisch)	1921	6 792
Letland	1927	369			
Lithauen	1927	617			
Nederland	1921	364			
Noorwegen	1926	183	<i>Afrika.</i>		
Oostenrijk	1923	282	Algiers	1928	164
Polen	1927	4 127	Egypte	1927	38
Portugal	1926	30	Marokko	1926	190
Roemenië	1927	1 939	Tunis	1923	72
Rusland (Europeesch)	1927	31 258	Zuid-Afrik. Unie	1925	815
Servië, Croatië en					
Slavonië	1928	1 009			
Spanje	1924	634			
Tsjecho-Slowakije	1926	740	<i>Australië.</i>		
Turkije	1912	—	Australië	1921	2 438
Ukraine	1925	4 100	Zeeland (Nieuw)	1926	304
Zweden	1920	728 ^c			
Zwitserland	1926	139			

¹⁾ Uitsluitend voor het landbouwbedrijf. ²⁾ Niet inbegrepen legerpaarden.

³⁾ Het verwoeste gebied niet inbegrepen.

— **Zeeland.** De Maatschappij tot bevordering van landbouw en veeteelt in deze provincie heeft aan Ged. Staten geadviseerd het scherpe hoefbeslag te verbieden, zulks in verband met vernieling van het moderne wegdek. Voorbehoud is gemaakt t.a.v. gladheid door sneeuw of ijs en ingevallen in veterinair opzicht geboden.

LITTERATUUR OVERZICHT.

In het December-nummer van de Zwitsersche Hoefsmid beschrijft Dr. Keyser nog een eenvoudig dwangmiddel voor paarden. Het is een breede sterke lange welke hij een handbreed achter de schoft over den rug legt, onder den buik doorhaalt en dan vastknoopt met een knevel er onder. Wordt deze aangedraaid, dan werkt dit als een praam en zeer lastige dieren geven allen tegenstand dadelijk op. Hij beschrijft het als zeer eenvoudig, niet ruw en volkomen ongevaarlijk. Bij bloedpaarden zij men echter voorzichtig, daar bij sterk aandraaien neiging tot steigeren optreedt en ook zal men de schoft tegen doordrukken beveiligen door een stuk wollen deken onder de lange te leggen.

CORRESPONDENTIE.

Opgaven voor nieuwe abonnementen, adreswijzigingen, advertenties e.d. gelieve men te zenden aan de administratie van „De Hoefsmid”, Wagenstraat 70, den Haag.

ADVERTENTIËN.

De wnd. Directeur generaal van den Landbouw brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari aanstaande op nader te bepalen dag te Utrecht gelegenheid zal worden gegeven voor het afleggen van het **toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.**

Zij die tot dit examen wenschen te worden toegelaten moeten den leeftijd van 23 jaren hebben bereikt en zich **vóór 20 Januari a. s.** met eigenhandig geschreven brieven hebben gericht tot Prof. Dr. H. M. Kroon, Biltstraat 172 te Utrecht, onder overlegging van geboortacte, het Rijksdiploma als hoefsmid (bedoeld in het Koninkl. Besluit van 28 Febr. 1914 n° 85) en aanbevelingen uit vroegere werkkringen.

Aan leerlingen die tot den nieuwen cursus toegelaten worden en voor het volgen der lessen te Utrecht moeten overnachten, kan een deel der gemaakte verblijfkosten worden vergoed.

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cm.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Nieuwe onderwijzers in hoefbeslag. — Toontrederstand Bodemnauw. — Verslag van het examen voor onderwijzers in practisch hoefbeslag. — Verslag van de alg. verg. der Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Advert.

DE 6 IN 1930 GESLAAGDE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

18. FEB. 1930

Zittend, van links naar rechts: P. v. d. Boer te Wassenaar, N. J. Takken te Veenendaal, L. Tigelaar te Hooger-Smilde. Staande, v. l. n. r.: J. W. Prinsen te Varsseveld, A. P. A. Vermey te Acquoy, J. Kennis te Tilburg.

TOONTREDERSTAND BODEMNAUW.

Dr. C. Brands behandelt in „De Hoefsmid”, van December j.l. een zeer interessant onderwerp, nml. het beslaan der hoeven bij toontrederstand, naar aanleiding van een voordracht van Dr. Schulz over de oorzaak van den bodemnauwen en toontrederstand met betrekking tot de daarbij behorende hoefziekten en het beslag. De bedoeling van Dr. C. Brands is dat ook de hoefsmeden over dit onderwerp hun meening eens kenbaar maken, en daarom wil ik mijn inzicht hierover duidelijk meedeelen.

Ik betwijfel, of de toontrederstand meerendeels bij zware rassen voorkomt, hoewel dit voor het beslaan bijzaak is. Er zijn bij toontrederstand twee standen nml. toontrederstand bodemnauw, Duitsch: Zeheneng-Bodemeng, toontrederstand bodemwijd: Duitsch: Zehenweit-Bodemweid. Het ras is hierbij m.i. van geen invloed, alleen een zwaar paard met breede borst en toontrederstand staat bijna altijd bodemnauw, daarentegen een paard met smalle borst en toontrederstand staat meestal bodemwijd. Procentsgewijze heb ik hier in Amsterdam meer lichte paarden met toontrederstand aangetroffen dan zware paarden. Vooral de uit Duitschland ingevoerde paarden (lichte rassen) vertoonen zeer veel toontrederstand. Daar ik veel in Duitschland ben geweest en in het bijzonder veelal bij de boeren vertoefde in de streek waar deze paarden gefokt worden, vormde ik mij juist daardoor een idee over het ontstaan van bovengenoemden stand.

De paarden moeten bij den boer al jong zwaar werk verrichten, en hoewel het lichte grond is waar ze op arbeiden, moeten ze toch meestal over zand- en boschwegen om op den akker te komen. Dit soort paarden heeft veel temperament en willen zwaar trekken, dus vergen eigenlijk te veel van hun krachten, vooral wanneer ze nog niet volwassen zijn. We weten dat een warmbloed later volwassen is dan een koudbloed. Dan gaan ze bij de Deutsche boeren altijd in span, en worden niet zooals hier voor de dissel gespannen, doch met lange boom. Bij goed inspannen is lange boom aan te bevelen, maar dit laat veel te wenschen over. In Holland, België, Frankrijk en Engeland worden de disselriemen of kettingen aan het gareel of borsttuig vastgemaakt. In Duitschland echter hebben de paarden halsriemen om met kettingen en worden aan de disselboom vastgemaakt. De disselboom hangt laag en om de dieren nu niet te lang aan de disselketting te laten loopen, wordt de hals naar binnen en beneden getrokken, de paarden doen dit trouwens als vanzelf om de boom niet aan hun hals te behoeven te dragen. De voorhand gaat dus naar binnen, en het rechterpaard maakt met zijn rechtervoerbeen grooter pas dan met het linker, terwijl het linkerpaard de tegenover gestelde beweging maakt. Dit alles bevordert toontrederstand, want juist bij de ingevoerde Deutsche paarden kan het eene voorbeen normaal, het ander sterk toontreder zijn.

Dat paarden met normalen stand en gang in Berlijn aangekocht worden en na korten of langeren tijd toontreder worden, moet een oorzaak hebben, welke wel bij het beslaan gezocht moet worden. Daar ik in geen jaren in Berlijn geweest ben, kan ik niet beoordeelen welk

ras bedoeld wordt, doch ik vermoed dat dit zware trekpaarden zijn. Deze worden allen met touwijzers beslagen. De vorm van het ijzer is vooral in het middelste en laatste derde gedeelte niet goed. Ze hebben den vorm der hoeven van Duitsche bloedpaarden, smalrond, daar zijn ze trouwens ook heel goed voor te gebruiken, maar voor het zware ras is de vorm absoluut fout. Een handige smid kan zoo'n ijzer wel vervormen, doch kan het laatste derde gedeelte niet den vorm van den hoof geven, omdat de balk van het ijzer dit belemmert.

Hierdoor ontstaat dat de hoof gemaakt wordt naar het ijzer en dus niet het ijzer naar den hoof. Er zijn voor bodemnauwen stand touwijzers in den handel van een prachtig model, buitentak sterk, bodemwijd en breed, binnentak bodemnauw en smal. Toch zijn deze ijzers niet goed voor *toontreder met bodemnauwen stand*. Een paard met bodemnauwen stand (alléén bodemnauw *geen toontreden*) moet heel anders beslagen worden dan een paard met *toontrederstand* bodemnauw.

Indien een hoefsmid een paard met normalen stand en hoeven, beslaat, en dit paard krijgt na korten of langen tijd toontredersstand en daarbij scheev. hoeven, dan is dit een smid die zijn vak niet verstaat. Want scheeve hoeven, mits bij normalen stand en gang, ontstaat door onoordeelkundig beslag. Het beslaan van toontrederstand bodemnauw: 1e rechervoet- en beenas maken door goed besnijden, toonwand inkorten, binnenkant de wand goed breken tot het laatste derde gedeelte en buitentonwand sterk opzetten; 2e het ijzer buitentak bodemwijd smeden, binnentak tot aan het laatste derde gedeelte sterk bodemnauw, maar dan recht en vrij breed; 3e het ijzer moet zoo gepast worden, buitentak ruim doch niet overdrijven, binnentak tot het laatste derde gedeelte nauw, maar dan recht, niet bijdraaien en zoo ruim mogelijk leggen. Let maar eens goed op hoe een paard met toontrederstand bodemnauw loopt.

Het zet eerst buitenton, daarna, wanneer de hoof onder het lichaam komt, valt het geheele lichaamgewicht op de buitenste hoefhelft, daarna komt er echter een oogenblik dat 't heele lichaamgewicht verdeelt wordt over het laatste derde gedeelte van de binnenste hoefhelft, en juist hierom moet het ijzer daar niet smal, dooh breed en vrij ruim gepast.

Door ondervinding heb ik met bovenstaande wijze van beslaan heel goede resultaten bereikt, doch niemand denke dat deze methode uniform is, daar in verband met den gang van het paard het beslag dikwijls gewijzigd moet worden. Daarom raad ik elken smid aan den gang van een paard met zoo'n stand goed te observeeren, de oude ijzers van een dergelijk paard te bewaren om te controleeren of zich geen veranderingen in het afslijten der ijzers voordoen, teneinde het besnijden en beslaan weer te regelen.

Een volgende keer zal ik het beslaan van toontreder bodemwijd toelichten.

Fritz Falkenhagen.

VERSLAG VAN HET EXAMEN VOOR AANSTAANDE
ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG TE UTRECHT.

De Commissie, belast met het toezicht op het afremen van het examen van de deelnemers aan den in 1929 gehouden cursus voor opleiding van onderwijzer in practisch hoefbeslag, verbonden aan de Vecartsenijkundige Faculteit van de Rijks Universiteit te Utrecht, benoemd door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, bij besluit van 2 December 1929, Directie van den Landbouw, heeft de eer Uwe Excellentie verslag te doen van het desbetreffende examen.

Het examen vond plaats op 30, 31 Januari en 1 Februari 1930.

Alle deelnemers aan bovengenoemden cursus, aangevangen begin Februari 1929, hebben zich tot het examen aangemeld en dit werkelijk afgelegd. In overeenstemming met den door Uwe Excellentie goedgekeurden rooster heeft het examen bestaan in theoretisch en een practisch gedeelte.

Het examen in theoretische hoefkunde werd in den namiddag van 30 Januari van 1.30 tot 5 uur afgenomen, aan iederen candidaat 40 minuten, waarvan een gedeelte strekte tot onderzoek in hoeverre hij de bekwaamheid bezit om als onderwijzer op te treden.

Het practisch gedeelte heeft voor iederen candidaat bestaan uit de volgende onderdeelen:

1. Het beoordeelen van een paard met het oog op het besnijden van een voorhoef en het besnijden van dezen hoef.
2. Het vervaardigen van een paar voorijzers, waarvan één bestemd voor dezen hoef.
3. Het beslaan van dezen hoef.
4. Het maken van een modelijzer, bestemd voor een hoef van afwijkenden vorm.

De werkzaamheden voor de drie eerste onderdeelen werden verricht in den ochtend van 31 Januari van 9 tot 12.30. De vervaardiging der onder 4 genoemde ijzers geschiedde in den namiddag van 2 tot 4 uur.

5. Het besnijden van een abnormalen hoef.
6. Het maken van een hoefijzer voor dezen hoef.
7. Het beslaan van dezen hoef.

De onder 5, 6 en 7 genoemde onderdeelen werden verricht in den voormiddag van 1 Februari van 9 tot 12 uur. Zoowel bij het beoordeelen van een paard als bij het maken van ijzers werd de toewijzing telkens bij loting uitgemaakt.

Aan alle candidaten kon het diploma worden uitgereikt.

De geslaagden zijn in alphabetische volgorde: P. v. d. Boer te Wassenaar, J. Kennis te Tilburg, J. W. Prinsen te Varseveld, W. J. Takken te Veenendaal, L. Tigelaar te Hooge Smilde en A. P. A. Vermey te Acquoy (gem. Beesd).

VERSLAG VAN DE ALGEMEENE VERGADERING DER
VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEF-
BESLAG, GEHOUDEN OP 1 FEBR. 1930 TE UTRECHT.

De Voorzitter de heer Ritsema opent te 10.30 met een hartelijk welkom de vergadering.

De vooruitzichten besprekend, noemt spreker deze voor het hoefsmidsvak ongunstig. Het vak komt door het steeds toenemende autoverkeer hoe langer hoe meer in 't gedrang. De stand van den handel en van de paardenfokkerij staan eveneens ongunstig. Ook het wagenwerk, dat naast het hoefbeslag de bron van inkomsten leverde, gaat sterk verminderen. Hiertegen is weinig of niets te doen. Spreker eindigt met een opwekking om het hoefbeslag niet te verwaarloozen en spoort de leden aan hun beste krachten te blijven geven aan het hoefbeslag-onderwijs.

De notulen worden na een vraag van den heer Koelman over niet uitnodiging van den Rijksvoorlichtingsdienst goedgekeurd.

Bericht van verhindering was ingekomen van de heeren Verhoeven, Rolink en Vogels.

Verder was o.m. ingekomen een schrijven van het lid Koelman inhoudende 2 voorstellen en 2 vragen. Voorstel 1: om onderling overeen te komen om in geval van wanbetalers, die adressen op te geven aan den Secretaris, werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Voorstel 2: om in 't vervolg de rondvraag in de voormiddag-vergadering aan de orde stellen werd na ampele bespreking aangenomen.

Vraag 1. Is iemand gerechtigd zich voor gediplomeerd hoefsmid uit te geven, wanneer hij niet het Rijksdiploma maar een getuigschrift van een landbouwmaatschappij bezit, ontlokte uitvoerige discussies.

De heer Koelman had deze vraag gesteld, naar aanleiding van een kwestie bij een gemeentelijke aanbesteding. De Voorzitter was van meening, dat wij in deze niet bekrompen mogen zijn. Vóór het instellen van het Rijksdiploma gold dit getuigschrift algemeen als nu voor de rijks-gediplomeerden het diploma.

Na van verschillende zijden belicht te zijn, wordt besloten een schrijven aan het betreffende Gemeentebestuur te zenden.

Vraag 2. Betreffende het niet schrijven van de Ver. aan de Provinciale Besturen over het verzoek van de K. N. Automobiëclub en de A.N.W.B., om de paarden met scherp beslag voorzien van het moderne wegdek te weren.

De Voorzitter zegt, dat het Bestuur dit niet heeft gedaan en het zijns inziens ook niet gewenscht is, daar het toch niet noodig is in den zomer scherp beslag toe te passen, omreden er wel andere beslagen zijn en bij ijs en sneeuw het niet verboden is scherp beslag toe te passen.

Verskillende leden achten het wel gewenscht er tegen te ageeren. De Automobiëlisten vragen zelf om klinkerwegen en daarop kunnen de paarden goed loopen met vlak beslag.

De heer Breukink is van meening dat wij zeker te klagen hebben over *te gladde* wegen.

De heer v. Angeren wijst er op, dat de K. N. Automobiëclub zelf adviseert de wegen in ketelverband te leggen.

De heer Kerckhaert zegt, dat hij op een vergadering voor het aanleggen van een nieuwen weg de vraag gesteld heeft aan de aanwezige wegen-ingenieurs, of het *gesloten* wegdek beter is, maar kreeg daarop geen afdoend antwoord. In de betrokken kringen is men overtuigd, dat de adviseurs aandeelen hebben in Belgische steengroeven en dat daarom de Hollandsche klinkerbestrating wordt achtergesteld.

Het Bestuur zal met de geuite wenschen rekening houden en ter bestemde plaats een adres inzenden.

Bij de bestuursverkiezing werd herkozen de heer Breukink te Lochem en gekozen de heer Schieman te Axel. De Voorzitter brengt een woord van dank aan de heer v. Waasbergen voor het vele werk dat hij vooral in de eerste jaren van het bestaan der Vereeniging heeft verricht.

Het jaarverslag werd uitgebracht door den waarn. Secretaris den heer H. Vossers.

Hieruit memoreeren wij: dat er in 't afgelopen jaar twee bestuursvergaderingen en een excursie naar de Hoefsmidschool te Brussel werden gehouden.

Een gehouden conferentie met de Hoefbeslagcommissie der G. O. M. v. L. over het vraagstuk om in de toekomst de organisatie voor de Cursussen over te dragen aan de Smedenbonden had nog geen gunstig resultaat. Alleen over het honorarium der voorbereidende cursussen kwam men tot overeenstemming.

Dat door overlijden geen leden van de lijst moesten afgevoerd worden en dat het ledental einde 1929 72 bedroeg.

Door de rekening-commissie werd verslag uitgebracht en de boekhouding in orde bevonden.

De inkomsten bedroegen f 398,45, de uitgaven f 224,85 en het batig saldo f 173,60. Onder dankbetuiging voor het accurate beheer werd decharge verleend.

Voor het volgende boekjaar worden als leden der rekening-commissie benoemd de heeren Geurs, Homan en Tonen.

Bij punt 8 van de agenda: „Wijziging examencommissie” zegt de Voorzitter dat dit punt op de agenda is geplaatst omdat gebleken is dat er ontstemming heerscht over het examen. Meerdere zeggingskracht van practische zijde is wel gewenscht.

Het Bestuur wordt gemachtigd te trachten hierin verbetering te krijgen.

De Voorzitter bracht verslag uit van de Conferentie met de Hoefbeslagcommissie der G. O. M. v. Landbouw.

Hij drukt er zijn spijt over uit, dat niet bereikt is kunnen worden hetgeen de Vereeniging voorstaat, n.l. het hoefbeslag-onderwijs te brengen in handen van de smeden zelf. Voor de smeden is het beschamend dat zij anderen voor hun vakonderwijs laten zorgen. Spreker laakt dan ook de houding van den afgevaardigde van de Geldersche Achterhoek-Combinatie die zich geheel aan de zijde van de vertegenwoordigers van den landbouw plaatste.

Een voorstel om het overgangsproefwerk te doen verrichten op de 1e les van het 2e gedeelte verkreeg de instemming van de vergadering.

Betrokken besturen zal worden verzocht dit toe te passen.

Op voorstel van den heer Koelman wordt de rondvraag nu aan de orde gesteld.

De heer Geurs vraagt: de uitnoodiging Nijverheids-consulenten te handhaven.

De heer Huisman zegt dat een ingezonden stuk als opgenomen in „De Hoefsmid” van 15 Nov. 1929 een ongunstigen indruk naar buiten moet wekken en stelt voor daarnaar een onderzoek in te stellen.

De heer Roovers vraagt het woord en zegt, dat hij de betrokken onderwijzers is en dat deze actie voortkomt uit broodnijd, daar het hem te goed gaat.

De heer Vossen (Maastricht) vindt het jammer, dat de Redactie van De Hoefsmid dit stuk heeft opgenomen zonder eerst even contact te zoeken met het Bestuur van de Vereeniging van Onderwijzers, daar toch „De Hoefsmid” als officieel orgaan van de Ver. van Onderwijzers-hoefsmiden mag worden beschouwd.

De heer Sul stelt voor over deze aangelegenheid zich in verbinding te stellen met de inzenders van het ingezonden stuk. Het Bestuur zal deze zaak onderzoeken en verzocht den heer Roovers schriftelijk inlichtingen te geven.

Eenige leden verzochten toezending van Huish. Reglement. Aan alle leden zal een nieuw Reglement worden toegezonden.

Hierna wordt een uur gepauzeerd.

Na heropening verkrijgt Prof. Dr. H. M. Kroon het woord voor het houden van een causerie over klauwverpleging.

De geachte Spreker heeft zich de vraag gesteld, of er voor dit onderwerp hier te lande nog voldoende belangstelling zou bestaan nu ossen zijn verdwenen en door automobielen en tractors zijn vervangen.

Zeer belangrijk acht spreker dit onderwerp niet, maar vindt toch de Onderwijzer-Hoefsmiden de eerstaangewezenen om te vernemen wat hierover in andere landen te doen is.

In Duitschland is men hiermede zoover gegaan, dat er speciale menschen voor worden opgeleid.

Voor Holland acht spreker dit thans niet meer noodig nu de potstallen zoo goed als verdwenen, en de koeien in tegenstelling met vroeger veel meer voor de melkproductie dan voor de mestproductie dienstig zijn. Ook de stalklauwen zijn door wijziging van de stallen voor een groot deel verdwenen. In jaren van mond- en klauwzeer is het besnijden der klauwen zeer zeker noodig.

Gebleken is echter dat er verschillende smeden zijn die het niet kunnen of niet willen.

Op vele plaatsen gaat het besnijden der klauwen met groote moeite gepaard. Vaak worden de dieren op den grond gelegd en moeten er verscheidene menschen aan te pas komen. In Zwitserland en Duitschland is

er gezocht naar een betere methode, waarbij één man met een boerenknecht het af kan.

Aan de hand van een serie wandplaten bespreekt Prof. Kroon deze methode.

De klauwentang zooals die hier nog al eens gebruikt wordt, vindt daarbij weinig toepassing.

In hoofdzaak wordt een blok hout en een beitel gebruikt. Er wordt begonnen met de achterhoeven daar deze rechter zijn. Bij sterk opgebogen klauwen wordt een wig ondergeschoven om meerderen steun te geven bij het afkappen. Het overtollige gedeelte wordt staande van buitenaf weggenomen,

Daarna worden de voeten opgetild. Echter moet dit zoo laag mogelijk geschieden en moet men den voet steun geven op het blok hout. Met het veegmes wordt dan de ondervlakte afgestoken.

Bij deze methode wordt dus niet gebonden. Het gaat betrekkelijk gemakkelijk, wanneer het maar laag bij den grond gebeurt, dus de voeten zoo laag mogelijk worden opgetild. Het verzet is dan zeer gering. Prof. Kroon gaf in overweging deze methode, die mede door de zeer duidelijke wandplaten gemakkelijk was te volgen, eens te probeeren.

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen werd een ruim gebruik gemaakt. Verschillende aanwezigen deelden mede op welke wijze zij gewoon waren de klauwen te besnijden en welke hulpmiddelen zij daarbij gebruikten.

Na een woord van dank aan Prof. Kroon voor zijn interessante en duidelijke voordracht werd punt 12 van de agenda aan de orde gesteld.

Voor het verslag van deze Excursie verwijzen wij naar de April-aflevering van De Hoefsmid 1929.

Door de hooge kosten en verre reis blijkt er weinig animo te zijn voor een excursie naar de Hoefsmidschool te Dresden. Een onderzoek naar een eventueele wedstrijd en demonstratie op de Tentoonstelling zal worden ingesteld, en zoo noodig den leden een circulaire worden toegezonden.

Het zestal nieuw geslaagde onderwijzers traden als lid toe, zoodat het ledental thans 78 bedraagt.

Onder dankzegging voor de opkomst sloot de voorzitter de vergadering.

Namens het Bestuur :

H. VOSSERS, *Secretaris*.

INGEZONDEN STUKKEN.

Hooggeachte Redactie,

Het zij me vergund, naar aanleiding van hetgeen U me antwoordt in het naschrift, toegevoegd aan wat ik in dit blad van 15 l.l. meende te moeten waarschuwen na de publicatie in een vorig nummer van in Zwitserland gepubliceerde middelen om lastige paarden in de smederij tot volgzzaamheid te dwingen, onze lezers er op attent te mogen maken, dat ik juist in Uw „referaat *zonder commentaar*” het gevaar zag. Zoo licht

toch wordt gedacht: ook eens proberen, als er niet terstond bij de publicatie van zoo'n middel wordt gezegd, dat het als bladvulling, als curiosum, is meegedeeld.

U zegt, mijn „touwteje” te kennen, en wat het bestaan er van betreft twijfel ik geen oogenblik aan die kennis, doch wat de deugdelijkheid in het gebruik aangaat, mag ik echter uit het verzwijgen er van als *het* middel ter vervanging van de praam, waar zulks slechts even mogelijk is, opmaken, dat het gebruik met de daaraan verbonden voordeelen U toch wel nooit in de gelegenheid stelde, er een oordeel over te hebben, aangezien in dit geval propaganda van zoo bijzonder bevoegde zijde hier allicht bij het citeeren van buitenlandsch fabricaat een groot voordeel zoude hebben kunnen zijn voor de meerdere bekendheid van minder brute doch meer intellectueele middelen ter correctie van lastige paarden.

Zeer terecht zocht UEd. het *eerste* verzet — veel juister, zooals U zelve zegt: *achterdocht* — in angst.

Doch nu is het tevens de zaak om het bij die eerste uiting van verzet te laten blijven en er geen dier van te *maken*, dat in „blijvend verzet” zijn toevlucht gaat zoeken en daarvan zelfs meermalen al een begin van uitvoering zal geven, als er nog niets gedaan is. Het vertrouwen, dat er was bij de geboorte, en dat verloren ging door wat dan ook, moet men ook hier zien terug te winnen. Maar dat gaat niet met knevelen doch enkel met vertrouwen schenken. Een gebonden paard *wordt genomen*, terwijl een vrij paard *zich geeft*.

Neme tot dat eerste zijne toevlucht de leek op paardengebied — het moge een nog zoo kundig hoefsmid zijn en blijven — doch de paardenkenners belooft en straft in dressuur zoowel als bij correctie naar behooren en gebruikt daartoe de middelen welke hem daartoe in staat stellen. En dat zijn geene lekkernijen bij voorkeur. En dan al zeer zeker niet als omkoopingsgeboden vóór de praestatie. Dat er „wonderen” mede bereikt zijn, zag ik meermalen met eigen oogen. Dat men op dat soort paarden geen staat kan maken, zag ik eveneens.

„Het zijn *dan ook* (curs. van mij) geen woorden aan de schrijftafel ontleend doch uitsluitend gebaseerd op een practische ervaring van tientallen jaren” — aldus schrijft UEd. in dit verband van „wonderen” en „lekkernijen.” Doch ik ben me niet bewust ooit of ergens twijfel te hebben geuit aan Uwe langjarige praktijk aan vuur en aanbeeld, en zelfs niet in die richting ook maar te hebben geïnsinueerd!

Waartoe dus dat „dan ook?”

Hoewel ik de H. School te A'foort niet heb genoemd in mijn betoeg betreffende de correctie van paarden, meen ik toch, nu UEd. haar citeert, de veronderstelling te mogen wagen, dat, waar ook, dan toch zeker in dat milieu mag verwacht worden, dat elk middel beproefd zal worden, dat aanspraak mag maken op het geleverde proefondervindelijke bewijs, te zijn het eenige, waarbij logische gedachtengang en consequente handelwijze recht doen wedervaren aan de principes, waarop alle dressuur, elke correctie moet zijn gebaseerd. En dat kan toch wel niet zijn gelegen in de afleiding van, doch veeleer in de volle aandacht

bij hetgeen door het dressuurobject staat te worden gepraeesteerd, in casu het willig geven der beenen aan den behandelenden smid, e. q. diens helper.

Om utiliteitsredenen zal toch ook in de praktijk van het dagelijksch leven in de smederij van stad en lande zich het uitdeelen van versnaperingen niet goed leenen tot bespoediging van het werk, en daar vind ik de meeste lezers mijner artikelen.

Met de meeste hoogachting heb ik de eer te zijn Uw zeer dw. □

Hillegersberg, 23 1 '30.

Tot mijn spijt bemerk ik wel dat de geachte schrijver en ik het niet eens zullen worden over de waardeering van de hulpmiddelen welke aangewend kunnen worden bij de behandeling of bij het beslag van recalcitrante paarden en wel voornamelijk: omdat ik nooit behoefte heb gevoeld om mij van het door schrijver aangeprezen middel te bedienen en waarschijnlijk ook wel omdat ik mij op een ander standpunt in deze stel.

Als paardenarts beschik ik over ervaring in de behandeling van paarden en over het beslaan van paarden; wat dit laatste betreft neem ik een bevoorrechte plaats in daar ik de laatste 17 jaar de leiding heb gevoerd over de H.school te A'foort. Wat nu het eerste betreft, zoo wordt slechts in noodzakelijke gevallen van dwangmiddelen gebruik gemaakt, daar ik ook hier het systeem van „belooning” steeds met succes heb toegepast. Het is mogelijk dat een militair paard een andere psyche heeft dan een burgerpaard, echter meer voor de hand ligt misschien te veronderstellen dat zij minder eten krijgen dan het doorsnee-burgerpaard, daar toch zeker is dat zij zeer gevoelig zijn voor een belooning in den vorm van een handje haver of een stuk brood. De „lekkernijen” bestaan dan ook alleen uit haver of brood en in den zomer een handje gras, dus moeilijkheden brengt dit voor niemand mee, zooals dit in de laatste alinea van bovenstaand schrijven wordt verondersteld.

Vóór de behandeling van een paard, b.v. voor een verwonding, zal men vooreerst het vertrouwen trachten te winnen, door het toe te spreken en het op den hals te kloppen. Tijdens de behandeling werkt het dan buitengewoon afleidend als men het paard aan de praat houdt met „handjes haver” of stukjes brood. Men denke toch niet dat men het paard een mondzak omdoet, want het is juist het geleidelijk bezig houden dat de afleiding verschaft. Viert de „angst”, door „pijn” gevoed, echter hoogtij, en weigert het paard voedsel, waarbij het zich tevens verzet, dan zal men een krachtiger „afleiding” moeten toepassen en dan is in verreweg de meeste gevallen de praam voldoende. Men moet dan echter het gebruik van de praam beschouwen als een pijniging ter plaatse, waardoor dus afleiding ontstaat en men in den regel ongehinderd een behandelings-methode op elke andere plaats kan toepassen. Opvoedende werking zit hier absoluut niet bij voor, het is zuiver „praktijk”; de behandeling moet geschieden, wil het niet goedschiks, dan kwaadschiks, doch liefst zoo eenvoudig mogelijk en welk eenvoudiger middel is er dan de praam waarbij men bij oordeelkundig gebruik, nooit eenig kwaad kan doen. Na de behandeling heb

ik altijd het paard *beloond* en de weinige haverkorrels waarmede de patient het behandelingslokaal verlaat, blijven ontegenzeggelijk in zijn gedachte en doen hun nut bij zijn eventueele volgende gang daarheen; een ieder toch die met paarden te maken heeft, weet dat het herinneringsvermogen van het paard sterk ontwikkeld is. Het is zelfs frappant te zien, hoe deze klanten na de behandeling afwachten en omkijken of de belooning niet vergeten wordt. — En voor het hoefbeslag geldt vrijwel hetzelfde zooals ik de vorige maal al heb betoogd; werkelijk, zonder „voedselbeloeningen”, kan ik mij geen praktische smid voorstellen wanneer het geldt angstige en wantrouwende paarden te beslaan.

Een geheel ander standpunt neem ik echter in wanneer een paard niet vatbaar is voor goede behandeling en ook de praam geen succes heeft; dit zijn veelal gevallen dat er „gevaar” dreigt en dit moet ten allen tijde voorkomen worden. „Safety first” *) moet het wachtwoord zijn, zoowel voor den behandelenden paardenarts als voor den hoefsmid. Deze veiligheid kan men zich slechts verzekeren of door bij het beslag de beenen van kluisters te voorzien en zoodanig te doen opbinden dat men de bewerking kan uitvoeren zonder levensgevaar of wel men werpe het paard neer. Meer dan eens heb ik gezien dat dit laatste afdoende hielp, n.l. dat een onwillig paard, dat beslagen werd nadat het neergetrokken was, bij een volgend beslag geen tegenstand meer bood en zich uit de hand liet beslaan.

Deze middelen zijn slechts hulpmiddelen om het doel te bereiken.

Als opvoedende waarde ken ik als het eenig vertrouwenwekkende en vertrouwen gevende middel „de belooning in voedsel”, zoowel vóór — tijdens, als na de behandeling gegeven. Spreekwoorden kunnen veelal een groote kern van levenswijsheid en waarheid bevatten en als zoodanig heb ik altijd zeer toepasselijk op de door mij voorgestane methode bevonden: „de weg naar het hart voert door de maag”. G. H.

*) Veiligheid in de eerste plaats.

Hooggeachte Redactie.

Met belangstelling leest ondergeteekende nog steeds Uw gewaardeerd Maandblad „De Hoefsmid”, waarin de laatste jaren ook de vakman de pen nog al eens met de hamersteel verwisselt wat een goed verschijnsel is, zonder afbreuk te doen aan de mooie en leerzame artikelen, welke door H. H. Dierenartsen en andere geschreven worden.

Naar aanleiding van wat de Heer □ schreef over het beslaan van lastige paarden, in de Januari-aflevering j.l., zij het mij vergund, als oud vakman met een ervaring van zeker een halve eeuw, ook mijn bevindingen op dat gebied kenbaar te mogen maken. De laatste tien jaren ben ik werkzaam geweest als Wachtmeester-Hoefsmid bij het Depôt van het 2e Reg. Veld-Artillerie te den Haag, waar de jonge paarden uit Millingen komend worden afgericht voor de verschillende batterijen, en in den regel nog nooit beslagen zijn geweest. Kwam zoo'n jong paard voor beslag in de smederij dan was het eerste werk vertrouwen inboezemen, wat meestal gelukte door kalme behandeling, een rustig ouder paard

naast hem te plaatsen, en het door den Heer □ zoo zeer versmade geven van „versnaperingen”. Vooral het laatste, waar ik altijd succes mee had. Dit alles heeft ten doel het af te leiden van hetgeen er gebeurt. Waren de karaktereigenschappen nu van dien aard, dat na toepassing van het bovenstaande er niet mede te handelen was dan was de praam (mits niet te vast aangedraaid), een buksingel met een lus om de kootholte geslagen, en een flinke handige hulp (ophouder) meestal afdoende.

Dat angst overal en altijd de oorzaak is van verzet, zooals de Heer □ zegt, dit is volgens mijn ondervinding alleen bij jonge paarden het geval, een enkele uitzondering daargelaten wat het oudere paard betreft.

Dat met oudere werkelijk lastige paarden, ook veel te bereiken valt met „versnapering”, mag ik zeker wel met een voorbeeld uit vele duidelijk maken.

Bij het uitbreken van den oorlog werden door het legerbestuur door heel het land paarden opgekocht (gevorderd), die bij de verschillende regimenten werden ingedeeld. Bij dienst doen openbaarden zich dan verschillende gebreken, zooals: kreupelheid, onberijdbaarheid, onhandelbaarheid en ten slotte wat speciaal de hoefsmid aangaat, niet te beslaan. Deze paarden nu werden dan opgezonden naar het bovengenoemde Depôt, waar paardenarts, pikeur en ondergeteekende, hen onder handen kregen. Ik herrinner mij een groot zwart paard dat opgezonden was met de boodschap: „Niet te beslaan”. Begrijpelijk beschouwde ik het als een succes als ik er in slaagde het paard beslagen naar huis te sturen. Na overleg met den toen ter tijd dienstdoenden dierenarts den Weled. Zeergeleerde Heer Dr. Woudenbergh, Res. Paardenarts, ging ik over tot het volgende: Den dag voordat het beslag plaats zou hebben, kreeg het paard geen haver, doch kreeg dit bij het beslaan, met het resultaat dat hij weer vertrok met de boodschap: „is te beslaan”, want ik had mijn werk naar behooren kunnen verrichten, dank zij het zakje haver, wat nu voor dit paard wel een versnapering was. Het oude spreekwoord: „Men vangt meer vliegen met honing dan met azijn”, is voor mij altijd een richtsnoer geweest, op mijn lange hoefsmids-loopbaan.

Den Haag.

J. N. Meeuwssen.

Gep. Wachtmeester hoefsmid v. h. 2e Reg. Veld-Art.

KORTE MEDEDELINGEN.

— Toelatingsexamen voor den Cursus tot opleiding van onderwijzers in praktisch hoefbeslag te Utrecht. Voor het op 28 Jan. gehouden toelatingsexamen hadden zich 15 hoefsmeden met Rijksdiploma aangemeld, die allen aan het examen deelnamen. Tot den cursus in 1930 kunnen 6 leerlingen worden toegelaten, en hiervoor werden aangewezen de heeren:

K. Anneyer te Garderen (G.), A. Bruntink F.zn te De Rijp (N. H.), Jac. Krøbbers te Well (L), B. Masselink te Zweekoo (Dr.) en G. Smit te Stadskanaal (Gr.)

— Wedstrijden in hoefbeslag zullen in *Limburg* volgens de R. K. Boerenstand dit jaar weer gehouden worden bij gelegenheid van de premie-

keuringen. De premiekeuring voor het Zuiden zal weer samenvallen met den fokdag te Valkenburg, welke waarschijnlijk 19 Juni zal plaats hebben. De premiekeuring voor het Noorden zal samenvallen met een eventueelen paardenfokdag in Horst en indien deze niet gehouden wordt, dan zal de premiekeuring dit jaar te Roermond plaats hebben.

ADVERTENTIEN.

Rijksdiploma als Hoefsmid.

Het Voorjaarsexamen 1930 zal gehouden worden in de maanden Maart-Mei. Schriftelijke aanmelding vóór 3 Maart a.s. aan den Secretaris der examen-commissie **Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Regentesselaan 14 te Amersfoort**, onder overlegging van een bewijs, dat een tweejarige hoefbeslagcursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald.

Aan de leiders van cursussen wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen en adressen hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleenen, dat voor den aanvang der examens, de benoodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Het examengeld bedraagt f 5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een rijksdiploma als hoefsmid.

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 01355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

HOEFIJZERS Z. V., uit voorraad leverbaar.

Ster- en Mustad-Hoefnagels; meest uitgebreide sorteering in méér dan 80 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen; — vervaardigd van prima kwaliteit caoutchouc, — in de modellen:

a. **Open en dichte luchtdrukkzolen** voor voor- en achterijzers in 9 resp. 11 maten voorradig.

 b. **BAX-BARPADS, Zolen** voor halve ijzers met hoog rubberkussen, speciaal voor rij- en luxe-paarden, voorradig in 8 maten.

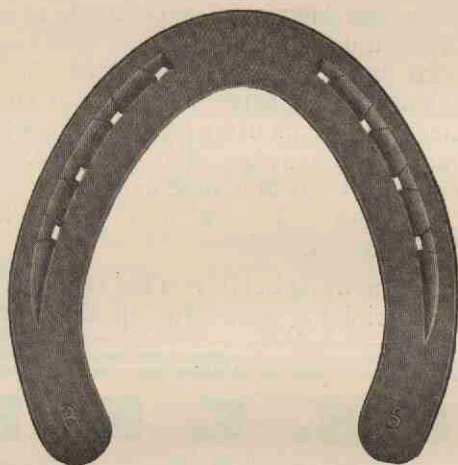
Deze zolen zijn vervaardigd van rood rubber, en worden door het geheele land met stijgend succes door ons verkocht!!

c. **Blokkzolen, straalzolen en hielstukken.** Kunsthoorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreektangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN

GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

A397Zt

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIE

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Hoefsmid in naam, doch niet met de daad. — Het „voor” en „tegen” van turfstrooisel — Aankoop van paarden in Noord-Afrika. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Literatuur overzicht. — Advertentiën.

HOEFSMID IN NAAM, DOCH NIET MET DE DAAD.

Onlangs kreeg ik een hitje aan mijn smederij met een buitengewonen gang. Hij liep precies als een jongen op stelten, alsof hij geen beweging meer in de gewrichten had. Toen ik hem wat nader onder oogen kreeg zag ik dat hij een paar abnormale hoeven had, en wel steile met hooge verzen, zoogenaamde bokhoeven. Ik liet hem eens opstappen en meende eerst, dat hij boeglam was, doch bij nader onderzoek bleek, dat er wat anders achter het net speelde; hij rustte sterk op zijn achterste hoefhelft en bij beoordeeling van het oude beslag kwam dit overeen, daar de takuiteinden misvormig waren afgesleten. Toen dacht ik: Zie zoo, nu weet ik waar hem de schoen wringt. Ik nam de houwkling en liet de verzen ongeveer 2 cM. zakken in verhouding tot den toon. Deze liet ik betrekkelijk lang, doch met sterken opzet, om rollen over den toon te doen vergemakkelijken. Toen dit was geschied, liet ik hem eens opstappen en zag tot mijn verwondering dat het steltloopen was opgehouden en dat hij veel meer veerend op zijn voeten was geworden. Ik dacht dat is in orde. Een paar balkijzertjes gemaakt en ondergelegd om de mechanische werking te vergrooten. Toen hij wegstapte liep hij al veel vrijer.

Na enkele dagen hem terugziende, zou ik hem niet weer hebben gekend, als ik hem zelf niet had beslagen, want hij was van zijn kwaal totaal genezen.

Uit dit geval blijkt wel dat de hit eerst bij een hoefsmid „in naam” is geweest en wat beoordeelen van stand en gang en het oude beslag in dezen zeggen wil. Voor wie dit laatste teveel moeite is, welnu werp dan het hoefgereedschap maar bij 't oud ijzer, koop een paar kachelplaatjes en een stukje rijwielband, en geef je uit als kachelsmid of rijwielreparateur, dan doet U verstandig, want je naam hoefsmid is vandaag of morgen toch van de baan.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

20 MAART 1930

Ik hoop dan dat deze paar regels een aansporing mogen wezen, voor diegenen die zonder beoordeeling van stand, gang en het oude beslag nog hoefbeslag willen uitoefenen, dit is onmogelijk (Het paard hier boven vermeld, was door een Rijksgediplomeerd Hoefsmid beslagen).

Duiven, 27 Februari 1930.

J. A. T a n g e l d e r.

HET „VOOR” en „TEGEN” VAN TURFSTROOISEL.

Het is reeds jaren geleden, dat bij het artillerieregiment waar ik werkzaam was, turfstrooisel werd ingevoerd ter vervanging van stroo voor de ligging der paarden. Dat men als hoefsmid ook belangstelling toont bij zoo'n nieuwen maatregel, is begrijpelijk.

De ondervinding heeft dunkt mij wel geleerd, dat alle verandering nog geen verbetering is, en heeft mij (en daarin zal ik als hoefsmid wel niet alleen staan) nog al eens zorg gebaard. Daar elk stelsel of verandering ook zijn goede zijde heeft, wilde ik eerst het „voor” aan een beschouwing onderwerpen met betrekking tot de hoeven.

Dat de invloed van turfstrooisel op de hoeven veel afhangt van de verzorging (droog houden) is te begrijpen. Het „voor” van turfstrooisel is hoofdzakelijk van toepassing op gezonde sterke hoeven; vooral harde, eenigszins nauwe hoeven zullen er op vooruit gaan, zij worden zachter en wijder, de straal wordt elastischer zal zich meer ontwikkelen en rotstraal zal verdwijnen, zoo die aanwezig mocht zijn.

Toch kwam bij zulke hoeven nog al eens een vorm van hollen wand voor, in den toon, een woekering veel overeenkomst vertoonende met de z.g.n. hoornzuil, die, nadat het paard op stroo was geplaatst, na zekeren tijd weer verdween*). Voor klemhoeven is turfstrooisel wel aan te bevelen, mits het geen brokkelhoeven zijn, of daar vatbaarheid voor toonen. Mag turfstrooisel nu in enkele gevallen aanbevelingswaardig zijn, zooals ik reeds aanhaalde, het „tegen” overtreft toch het „voor”.

Bij de inlandsche paarden, welke de artillerie in gebruik heeft, met hun meestal groote en platte hoeven (de cavaleriepaarden met kleine en steile hoeven zijn er beter tegen bestand) heeft men steeds te kampen met brokkelhoeven, lossen wand, hoornwandscheuren, vooral onder de zijnagels, zwakke verzenen en z.g.n. vleezige hoeven, waar de hoornzool witte lijn (niet meer te onderscheiden) en hoornwand als het ware ineengevloeid zijn, en welke hoeven zeer gevoelig zijn. Dat men paarden met brokkelhoeven dan ook niet op turfstrooisel plaatst spreekt van zelf.

Het is wel tekenend dat bij de batterij waar ik werkzaam was, de meest officierspaarden op stroo stonden, en van de ruim vijftig batterijpaarden zeker een derde, de eerste om hun bevoorrechte positie van

*) Het is niet duidelijk wat de geachte schrijver hier bedoelt, een holle wand toch is een holte in den hoornwand, een hoornzuil is een woekering van hoorn meestal binnen de hoornplaatjes, dus inwerkende op de vleeschplaatjes en zelfs op het hoefbeen. R e d.

officierspaard, de laatste omdat hun hoeven er absoluut niet tegen bestand waren.

Ten slotte deze opmerking:

Als na een lange marsch de paarden thuiskwamen, en ik zag hen (nadat zij afgetuigd waren) in het hooge stroo rollen en wentelen (wat zij in turfstrooisel niet gauw zullen doen) dan kwam deze gedachte bij mij op: als de paarden hun wenschen eens kenbaar konden maken, dan zouden zij zeker dit geluid laten hooren:

Geeft ons strooligging, ook in het belang van onze hoeven, en terecht.

Den Haag, Maart 1930.

J. N. M e e u w s e n,
Gep. Wachtmeester Hoefsmid
v. h. 2e Reg. Veld-Artillerie.

Wij brengen den lezers in herinnering het artikel „Brokkelige hoeven”, door Kol. Knipscheer, 15 April 1929 (34e jaargang), waarin het turfstrooisel als rustbed uitvoerig wordt beschreven. R e d.

AANKOOP VAN PAARDEN IN NOORD-AFRIKA.

*Een interessante reis. — De heer
v. d. Bogaard vertelt.*

De heer J. C. v. d. B o o g a a r d te Tilburg, die pas teruggekeerd is met een collectie aangekochte Oostersche paarden, had de welwillendheid aan „Ons Paard” omtrent de reis een interessant verhaal te doen, dat ongetwijfeld ook de belangstelling van vele lezers zal hebben en dat wij hier weergeven:

* * *

Daar ik in mijn jeugd $8\frac{1}{2}$ jaar in N.-Afrika heb doorgebracht en de edele paarden, die daar gefokt worden heb leeren kennen, waardeeren en liefhebben, zoo ben ik ook in staat hierover eenige bijzonderheden te geven.

In Algerijen, de departementen Oran, Algiers en Constantine, vooral in de oasen der woestijn, vindt men nog edele, taaie, makke paarden, inzonderheid in de Hodna, in de omstreken van Biskra en ook nog in de groote vlakten bij Batna en in de bergen van de Aures bij de Chavas (herders- of nomadenvolken).

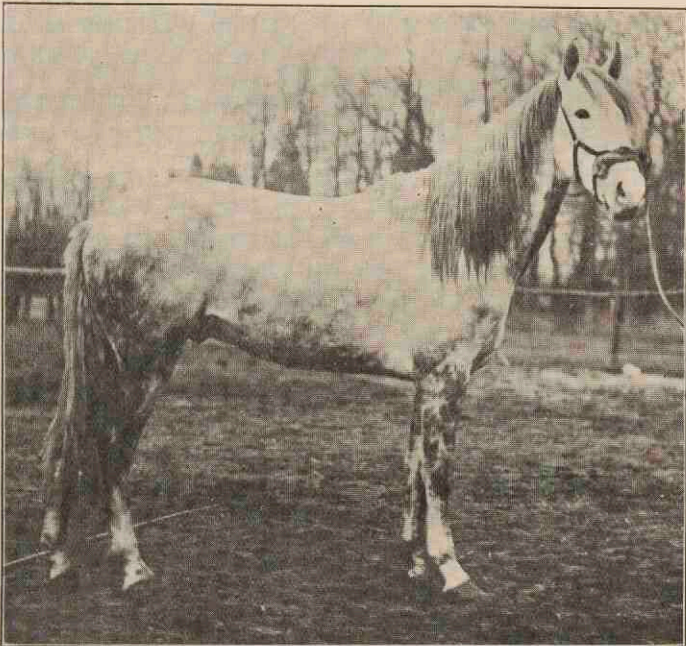
Daar ik vóór en ook na den grooten oorlog reeds menige merrie heb geïmporteerd, zoo kreeg ik in Januari weer 't idéé om eenige fraaie en beste dieren te zoeken.

Half Januari begon ik mijn Afrikaansche reis over Parijs, Marseille en verder per boot „de Djemilla” naar Algiers. Vanuit Algiers reisde ik per spoor naar Constantine om mijn trouwen helper, een Arabier, te halen, die met mij naar het Zuiden zou gaan.

De fokkerij is in handen der Arabieren en Bedouïnen, zij kennen de kunst om paarden op te fokken en doen dit veel goedkooper en beter dan de Europeanen. De meeste paarden, die hier gefokt worden zijn van de kleine

maat, 1.40 à 1.50 M., daar de remonte van de fransche cavalerie voor hun jagers en Spahi's (arabische cavalerie) zulke paarden (allen hengsten) koopt. Het fransche gouvernement plaatst in alle fokcentra's mooie hengsten, zuivere Syrische, volbloed Berbers, en ook Arabieren gekruist met Berbers, dus Arabe-Berbe. Er zijn speciale escadrons van de remonte waar deze kostbare hengsten worden verzorgd en die in den dektijd worden uitgezonden. De dekking is gratis; het gouvernement geeft ter controleering kaarten uit en looft elk jaar premiën uit voor de verrichtingsproeven als 2- of 3-jarige, door een parcours te doen afleggen van 3000 M.

In Oran heeft de fransche regeering een groote, goed ingerichte stoeterij

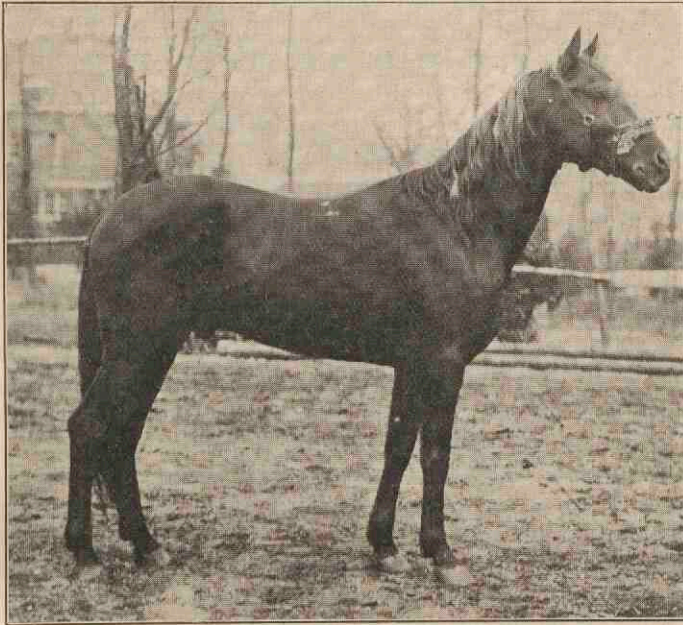
Ali, 5-jarige „Arabe-Barbe“-hengst.

opgericht om zelf zuivere hengsten te fokken, allen Syriërs (arabieren), daar het bekomen van prima hengsten zeer moeilijk is. Deze modelstoeterij is in Zialet, waar een paar honderd prachtige arabische fokmerriën staan, benevens eenige fraaie dekhengsten. De hengsten die voldoen aan de eischen en eenige der beste merrieveulens worden daar opgekweekt en de andere merriën worden verkocht, vooral aan de inlanders van 't Zuiden, die er daar mee fokken.

Doch ik dwaal van mijn reis af en moet eerst in Batna komen om van daar uit de groote vlakte met de Citroën af te reizen, want de Arabieren wonen in hun Douars (dorpen) uren van elkaar. Wij zagen een groot aantal werkelijk fraaie rijpaarden, doch veel kleine maten en na eenige dagen heen en weer auto-ën vond ik er toch een paar mooie van 1,60 stokmaat.

Eenmaal de paarden gevonden hebbende, dan begint het lastigste pas. De koper moet namelijk eerst een bod doen en dan maar geduldig wachten tot de inlander het met u eens wordt. Het koopen is een der verveeiendste zaken van zoo'n import. Ik noemde den Arabieren den dag waarop zij de paarden moesten brengen in een stalling in Batna.

Nu naar Barika, de voornaamste plaats in de Hodna, het land der zoute meren, waar 't vorig jaar de sprinkhanen alles vernield hadden. Mijn Arabier zeide mij onderweg in de auto: Mijnheer Boogaard, daar koopt u goedkoper, want die lui hebben gebrek. Ja, gebrek was er, doch in al hun armoede wisten ze nog voedsel te vinden voor hun paarden, ofschoon de meesten

Baraud (= *buskruut*), 6-jarige bruine hengst.

wel mager waren. Hier kocht ik er een paar, doch de prijzen waren gelijk aan de vorige. De Arabier of Bedouin is aan zijn paarden gehecht en de Spanjaarden, die daar in 't najaar eenige wagons merriën en eenige fraaie hengsten kochten voor een stoeterij in Marokko, hebben daar prijzen van 1500 à 2000 Gld. en meer betaald.

In Barika wonen slechts eenige Europeanen en er is maar een klein hotelletje, heel primitief, doch à la guerre comme à la guerre zegt de Franschman, en er was toch een bed en eten en drinken. De daar gekochte paarden moesten ook naar Batna en wij reden door de woestijn naar Biskra, waar ik eenige schoone dieren kocht, o.a. een mooie blauwschimmelhengst van Sidi-Bengalan, de Pasja van de Sahara. Daar in Biskra een spoorwegstation is, ging hij per trein naar Batna en wij moesten nog verder de Sahara in, daar de Chaoas 's winters met al hun paarden enz. de Sahara intrekken,

omdat zij bang zijn voor de vele sneeuw die in hun bergen valt. Dit is eigenlijk het interessantste. Geheele stammen wonen in tenten daar waar nog gras (scherp- en schraal gras) groeit langs uitgedroogde riviertjes. Daar ziet men heele kudden schapen en geiten, veel paarden en muilen en ook veel kameelen, die als trouwe dragers hun roerende goederen naar en door de Sahara en weer terug naar de bergen brengen. Zij hebben vooral de Berbers en houden er niet van deze door andere rassen te doen dekken; zij beweren dat de Berbers (hunne paarden) de beste zijn. Ook hier na heen en weer reizen kon ik er een paar koopen en ze brachten ze naar Biskra vanwaar ze per trein naar Batna reisden, ongeveer 130 K.M. Toen wij in Batna kwamen waren al de paarden reeds op stal, waar ze goed verzorgd werden.

Van Batna vertrokken wij naar Philippeville, waar de paarden op de boot moesten.

Aangezien in Februari de Middellandsche Zee gewoonlijk zeer woelig is, verzocht ik om 8 boxen, die goed bekleed en opgevuld waren, daar dit een veilig middel is om beschadiging der paarden te voorkomen. Na een paar dagen rust en na gemalleineerd te zijn, werden ze ingeladen op de Sidi Ferruche, een vrachtboot van de Transport Maritimes à Vapeur.

Hier verliet mij mijn Arabier en ik vertrok met mijn 8 gezellen Maandag om 12 uur met een slechte zee naar Marseille. Op zee eten de paarden niet veel, doch ik deed ze $3 \times$ per dag de mondzakjes om met geplette gerst en gaf hun wat goed hooi en water. Woensdagmorgen kwamen we in Marseille en om 8 uur 's morgens werden ze gelost en onderzocht door een dierenarts.

Na de paarden vrijgemaakt te hebben als transitio, zette ik ze op stal en vertrok Donderdagavond om 10,40 met de P. L. M. naar Parijs, waar ik Zaterdagmorgen aankwam na 900 K.M. te hebben afgelegd.

Zaterdagavond uit Parijs vertrokken werd 's nachts de Belgische grens bereikt, waar ik moest wachten tot 's morgens 11 uur en schommelde zoo van de eene lijn op de andere totdat ik eindelijk Maandagmiddag 1 uur in Tilburg aankwam. Ik had mijn wagen in Marseille goed voorzien van haver en hooi en als er gelegenheid kwam gaf ik de paarden water aan de stations.

Zoo'n reisje is natuurlijk heel aardig, doch verlangt veel opoffering en zorg, want 5 hengsten en 3 merries in een wagon is nu juist geen kleinigheid. Ja een der hengsten, een anglo-arabier, heeft heel de reis gemaakt naast de 3 merriën, wat pleit voor hun makheid.

In Tilburg aangekomen en de paarden op stal verzorgd te hebben, was ik weer blij eens flink te kunnen eten en slapen, want in zoo'n houten rollend hotelletje is men niet zoo „à son aise" als in Vieux Doelen in den Haag of als in hotel Riche in Tilburg. Nu zijn we de paarden op zijn „Europeesch" aan 't rijden en zij zijn allen zeer gewillig en mak en nergens bang voor.

INGEZONDEN STUKKEN

Hooggeachte Redactie,

Indien het me vergund is, nog een enkel woord te zeggen in antwoord op hetgeen U H.Ed.Gestr. en de heer Meeuwssen den lezer gaven als resultaat

hunner ervaring, dan moge het zijn het verzoek, me in de gelegenheid te stellen, onzen lezers niet in de nu mogelijke meening te laten, dat ik het met U beiden niet eens zoude zijn *op uw beider standpunt*.

Zoolang ik toch stond op datzelfde standpunt, deed ik precies als U en werkte ik met versnaperingen, praam, kluisters en touwen. En ik zou zulks nog doen, zoodra de omstandigheden niets anders toelieten.

Voor den paardenarts zullen die hulpmiddelen noodzakelijk blijven, *zoodra lokaal-anaesthesie niet is toe te passen*.

Voor den hoefsmid zullen ze eveneens onontbeerlijk blijken, *voor het geval mijn touwtje niet in aanmerking komt*. Alleen in die gevallen, waarin „opvoedkundig” kan worden opgetreden, zoude ik wenschen, dat zulks *dan ook* geschiedde.

Over de „versnaperingen” zeide ik reeds, ook zelf daarvan de resultaten van *overgave* en *zich laten doen* te hebben gezien, doch later dat middel overbodig te hebben gevonden.

U H. Ed. Gestr. staat, voor zoover me bekend, alleen, waar U op het standpunt van *opvoedkunde* waarde zegt te zien in het uitreiken van „voedselbelooningen” *zoowel voor, tijdens en na de behandeling*. Moet het dier dus die belooning drieledig opvatten, n.l. voor wat het doen zal, voor hetgeen het doet en voor de gedane praestatie zelve?

Wel kan ik volkomen accoord gaan met Uw beider bedoeling van „af te willen leiden”, waar ik juist meende goed te doen met het dier attent te maken op het feit, dat hem werkelijk niets gebeurt, waartegen redelijk te protesteeren zoude zijn.

Hierin ligt *m.i.* juist het groote verschil tusschen beslag en operatie. De smid zal kunnen ontberen, waar de arts niet buiten kan. De eerste doet geen pijn zoolang handig wordt gewerkt, terwijl de tweede het in den regel niet zal kunnen helpen als hij de patiënt pijn doet, bij niet toe te passen gevoelloosmaken, en is hij in zoo'n geval op dwangmiddelen aangewezen.

En blijft het geen bezwaar, dat een paard als die zwarte van den heer M. nu toch niet verkocht kan worden zonder attent te maken op het verborgen gebrek van: „denk er aan, bij eventueel beslag den vorigen dag niet te voeren?” A propos, wist U, dat het onthouden van water nog veel sterker werkt dan van haver. 't Gold hier eveneens een zwarte, op reform destijds te Bergen-op-Zoom aan de Rijsschool der Art. Het dier werd te Dordrecht gecorrigeerd en kort daarop te Utrecht op een conc. hipp. onder zadel gepresenteerd. Het gold te B. o. Z. voor totaal onhandelbaar en was eerst vijf jaren oud. Daargelaten of er, bij al dan niet verschil tusschen militair en burger ook „een paardenhart door aangename prikkeling van het maagsap zou kunnen worden geroerd”, en waar blijvend, dat „de vliegen nog steeds eerder op zoet dan op zuur reageeren”, moge ik besluiten met: „onbekend maakt onbemind”, en hierin wellicht de reden zoeken voor de weinige kennis van „het eenig juiste correctiemiddel, in alle gevallen, waarbij een paard zich uit *onwil* verzet”, zooals de stelling luidt, toegevoegd aan het proefschrift van een Uwer collega's, ter gelegenheid zijner promotie a/d. Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht.

Hilligersberg, Februari '30.

□

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Hoefsmidschool.** Op 28 Februari l.l. werd de Adj. O. O. instructeur-hoefsmid Ch. Mark, na het volbrengen van 40 dienstjaren, in het genot van pensioen gesteld. Het afscheid had plaats in bijzijn van instructeur en leerlingen, waarbij de Directeur den scheidenden instructeur toesprak en dank zegde voor al hetgeen hij in zijn 26-jarigen loopbaan als onderwijzer aan de H.-school had gedaan. Als aandenken werd een gouden horloge (met inscriptie) en dito ketting namens allen aangeboden.

*

De wachtmeester **Huisman** van het Remonte Depot te Milligen is aangesteld tot hulpinstructeur aan de Hoefsmidschool.

*

Geslaagd voor het examen van hoefsmid en bevorderd tot korporaal reserve hoefsmid: de Jong — Cap — Koops en Bosma.

— **Voorjaars-examen Rijksdiploma Hoefsmid te Utrecht.** Voor dit examen hebben zich kandidaten aangemeld afkomstig van cursussen gehouden te Assen, Amersfoort, Maastricht, Utrecht, Eindhoven, Goes, Winterswijk, Axel, Hoogeveen, Haaren, Cuyk, Appingedam, Breda, Harlingen, Dordrecht, Doetinchem.

Het aantal kandidaten bedraagt 120 en als examendagen zijn vastgesteld: 17 — 18 — 19 — 20 — 24 — 25 — 26 — 27 en 31 Maart, 1 — 2 3 — 7 — 8 — 9 en 10 April, en 5 — 6 — 7 en 8 Mei.

LITTERATUUR OVERZICHT.

In de Deutsche Hoefsmid bespreekt Dr. Vacht uit Heidelberg de samenwerking van den dierenarts en den hoefsmid bij de behandeling van kreupelheden en zegt dat ze in dezelfde verhouding tot elkaar staan als de chirurg en de orthopaedist bij den mensch.

Het *hoefijzer* kan door toepassing van een balkijzer of een driekwartijzer bij steengallen de pijnlijke plaatsen vrij van dracht leggen en voor verdere beleediging beschutten; scheef gegroeide hoeven kunnen door een doelmatig besnijden van den wand verbeterd worden; kromme hoeven kunnen weder een recht verloop aannemen wanneer men den gebogen wand lager maakt en de steunvlakte op het ijzer aldaar vergroot. Het spreekt vanzelf dat men deze verbeteringen niet ineens moet trachten te verkrijgen doch geleidelijk aan.

Ook bij *hoornscheuren* is het hoefbeslag van belang daar toch scheuren zoo vaak optreden tengevolge van een ongelijkmatige belasting van den wand. Door het beslag zal men het gedeelte van den wand dat ingescheurd is, vrij van dracht maken en dit zal meer genezend werken dan de tevens toegepaste hechtingen van den hoornwand. Bij toonscheuren die bij voorkeur bij stompe hoeven optreden, zal men door besnijden een rechte beenas zien te verkrijgen alsmede een vlak optreden, verder de toonlip weglaten, een weinig vrijleggen aan den toon en liefst een vlak ijzer geven.

Scheuren in den zijwand en verzenwand komen meer voor bij scheeve hoeven en hier zal een balkijzer in den regel wel bij aangewezen zijn.

Het *verbeenen der hoefkraakbeenderen* is verder een ziekte waarbij het hoefbeslag ook zeer veel ten goede kan doen, vooral wanneer het ziekteproces in den aanvang is en de beweging beperkt is, pijnlijkheid en kreupelloopen optreedt. Het hoefbeslag moet dan rekening houden met het totaal opgeheven hoefmechanisme. Is alleen het buitendraagbeen aan het verbeenen, dan wordt de buitendraagrand meer besneden en aldaar een verbreedend tak ondergelegd, terwijl de binnendraagrand nauw wordt gepast. Aldus wordt de buitendraagvlakte verbreed, de lichaamslast goed gesteund en een gelijke afslijting verkregen. Bij verbeening van beide hoefkraakbeenderen worden zoo mogelijk beide takken breed uit gesmeed en een rand van leder of gummi ondergelegd. Geen zool en geen balkijzer.

Schrijver deelt mede veelal succes te hebben met het maken van drie insnijdingen in het hoorn, van den kroonrand tot den draagrand en tot op de hoornplaatjes toe. De eerste 2 insnijdingen maakt hij loodrecht, de 3e parallel met den verzenwand en 1 c.M. van achteren. Hij legt dan den draagrand vrij tusschen de insnijdingen en bereikt hierdoor dat de wand meer bewegingsvrijheid krijgt en verwijden kan.

Bij *voetkatrolontsteking* regelt hij het beslag door de verzenen te verhoogen en den toon in te korten. De straal wordt zooveel mogelijk besneden en in elk geval een open ijzer geven met verdikte takken of wel verhoogd met een daarvoor naar achter oplopend gesneden lederen rand. Het hoefbeslag moet echter niet alleen uitkomst brengen bij hoefziekten doch ook bij vele beengebreeken welke hooger dan den hoef zijn gelegen.

Het komt vaak voor dat door een misstap, door onvoorzichtig gebruik, het gaan op ongelijken bodem, door ongelijk besnijden en ongelijke afslijting van het ijzer, de versterkingsbanden van het kroongewicht worden gerekt, ontstoken raken en kreupelloopen hiervan het gevolg zal zijn. In dit geval zal men den hoef vlak moeten besnijden zoodat de voet as recht wordt en een vlak optreden bereikt wordt.

Bij het ontstaan van een *overhoef* bij jonge paarden, dus bij een beenuieuw vorming rondom het kroongewicht, zal men door het beslag verbetering kunnen bereiken wanneer men zoodanig besnijdt dat de voet as naar voren gebroken wordt, dus korte toon, hooge verzenen, verdikte takken aan de ijzers of wel kalkoenen geven. Ook bij ziekten van de *buijgpezen* zal het hoefbeslag een groote rol kunnen spelen en zal men eerst moeten weten welke van de pezen lijdende is. Men zal b.v. bij een ontsteking van den kootbeenbuis (bovenste ophangband), geen kalkoenen aanbrengen omdat de pees door de nu meer naar voren gebroken voet as, de steile kootstelling en het sterker doortreden van de koot, nog meer gerekt zal worden. Men geeft dan een vlak ijzer met lederen zool. Is daarentegen de kroonbeen- en de hoefbeenbuis ziek, dan is een ijzer met kalkoenen aangewezen daar hierdoor de pezen worden beschermd tegen grootere inspanning. Bij een zich ontwikkelde *steltvoet*, zal men hooge kalkoenen aanbrengen en een snavel aan den toon van het ijzer, hetzij recht of gebogen.

Bij *spat*, dat wil dus zeggen bij een chronische gewrichtsontsteking van de binnenste spronggewrichtsvlakte en wel op een bepaalde plaats waar zich de binnenste peestak van de m. tibialis vastzet, zal men een ijzer met kalkoenen onderleggen. Spatkreupele paarden slijten bijzonder sterk in den toon en men welt daar dan wel staal in en smeedt het ijzer bodemwijd, kort den toon in en slaat de toonlip losjes aan. Er zijn tenslotte drie zaken die men altijd in acht moet nemen bij het beslag, n.l. : 1e dat men altijd de grootste steunvlakte geeft aan de meest belaste helft van den hoof; 2e de bestudeering van hoof- en voetas, en 3e de kennis van het hoofmechanisme.

HOEFIJZERS, JA OF NEEN?

In de rubriek „Uit de leerschool van de spade” in de „Nieuwe Rotterd. Cour.”, is het 180e artikel het eerste gedeelte van een particuliere correspondentie over „Hoefijzers, ja of neen?” Met weglating van enkele zinnen luidt dat eerste gedeelte als volgt:

Het hoefijzervraagstuk doet me telkens weer denken aan een Cartesiaansch duikertje. Een tikje op het over de glazen flesch gespannen vlies en het duikt snel weg, maar in de tusschenpoozen van rust klimt het gestadig weer, totdat het tusschen hemel en aarde blijft hangen zonder zich uit te spreken voor de oppervlakte of den bodem.

Hoeven, die door de natuur op kuieren over gras berekend zijn, met ijzer te beslaan, om ze tegen lang loopen op bestrate wegen bestand te maken, ligt zoo voor het grijpen, dat het bijna ongelooflijk lijkt, dat de Grieken en Romeinen zoo'n simpele uitvinding niet deden en de middeleeuwers de eer er van oogstten. Geen wonder dan ook, dat men zich tot den huidigen dag bleef verbazen over dit deficit van het Grieksche genie en den Romeinschen practischen zin.

Toch lijkt er geen ontkomen aan. We hebben nog al aardig wat uit de Oudheid op schrift over paarden. De goede heer Xenophon bijvoorbeeld die alleen maar vervelend is voor wie hem niet vlug genoeg lezen kan (wat zouden we zelfs Conan Doyle vervloeken, als we elk woord van zijn serie Sherlock Holmes in een dictionnaire moesten opzoeken en dan moeizaam de zinnen in elkaar passen!) en in zijn goede jaren cavalerie-officier was, schreef een heel boekje vol over de behandeling van paarden . . . zonder ook maar met één woord van hoefijzers te reppen. Men zou hier ter verklaring kunnen aanvoeren, dat in Xenophon's tijd de wegen nog niet bestraat waren, maar het is al precies eender met al het andere, dat schrijvers uit de tweede helft van de klassieke Oudheid, toen het wegdek al heel hard was, van hun trouwe helpers in vrede- en oorlogstijd vertellen.

Zoolang dus de antieken alleen via hun geschriften tot de nazaten spraken was de kwestie uitgemaakt . . . in ontkennenden zin. Maar toen de aarde geheimen begon te verklikken, die ze eeuwen lang verborgen gehouden had, bleek, dat er in de Oudheid nog wel wat anders bestond dan in de ons bewaarde brokstukken van haar geschriften besproken wordt. Denkt u maar eens aan de knoopen, waarvoor zelfs het overrijke Grieksch geen woord had en die toch door een Amerikaansche dame bij tientallen gevonden werden

in . . . onze musea, of aan de pijpen, die werkelijk bestonden, terwijl we nooit van rookende Romeinen lazen.

De oudheidkundigen begonnen te gelooven aan de mogelijkheid van een eerredding van de klassieke hippiek. Niet dat ze opzettelijk op zoek gingen naar het gewenschte! Zelfs nu zou dat niet eenvoudig zijn. Stel, dat ik u eens opgaf, me zoo spoedig mogelijk een gebruikt hoefijzer te vertoonen. Dan zoudt u waarschijnlijk eenige oogenblikken weifelen, voordat u aan een willekeurig Italiaansch huis aanbelde en — gesteld, dat u open gedaan werd — me triomfantelijk achter de deur wees, waar tien tegen één het gezochte hangt. Maar als de Zuiderlingen — en vele andere volken ook, meen ik — eens niet geloofden aan de gelukbrengende werking van versleten paardenzolen, zou men die denkelijk lang hebben moeten zoeken in onze steden, zelfs voordat daaruit de paarden vrijwel verdwenen waren. Omdat, naar het schijnt de Ouden in dit opzicht nog niet zoo bijgeloovig waren als wij zijn, behoeven we ons a priori niet ongerust te maken over het feit, dat uit Pompeï nog nooit een hoefijzer te voorschijn gekomen is. U weet immers, dat de overstelping met asch volstrekt niet zoo snel plaats vond of viervoeters hadden ruimschoots gelegenheid den dood te ontgaan. Zelfs de meeste menschen, wier geraamten men heeft opgegraven, hadden hun ondergang alleen aan hebzucht te wijten. En als u zich zou willen voorstellen, dat de straten vol lagen met oud roest, hebt u een heel verkeerd denkbeeld van den stadsreinigingsdienst van die dagen. Dus kan Pompeï niet als bewijskrachtig beschouwd worden.

Een sterker argument tegen het bestaan van hoefbeslag in de Romeinsche Oudheid is, dat paardendokters recepten gaven tegen hoefziekten. Eén daarvan schijnt vooral overtuigend, want het is een zalf en de aanbeveler — zekere Publius Vegetius, die in de vierde of vijfde eeuw na Christus leefde — zegt er bij: „Dit geneesmiddel voedt den hoef en doet door zijn heilzame werking weer aangroeien wat op moeilijke tochten afgesleten is.” Men kan net zooveel pomade als men wil op een hoefijzer smeren, aangroeien doet het niet. De door Vegetius behandelde paarden moeten dus op bloote voeten gelooopen hebben! En dit kan geen uitzondering geweest zijn, want die veearts spreekt een heel hoofdstuk lang over „afgesleten of van nature zachte pooten” en de eerste woorden daarvan luiden: „De hoeven der dieren slijten door lang loopen over oneffen wegen af en beletten hun dan verder te gaan.”

Dus kenden ook de Romeinen de voetbescherming niet? Wie bij de schrijvers zweert, zegt neen, maar opgravers hebben van nature een afkeer van letterknechterij, voor hen spreken de vondsten alléén geloofwaardige taal. En onder die vondsten waren er bevreemdende.

In de jaren na 1000 dus reden de vrachtwagens de heuveltjes op, waaronder de rijke steengroeven der Romeinsche castella verborgen lagen, en op het oneffen dicht begroecide terrein kon het al heel makkelijk gebeuren, dat een paard zijn ijzers verloor, vooral ook doordat die in dezen aan metaal allesbehalven rijken tijd wel tot den draad versleten zullen zijn. Wanneer dan zoo'n hoefbeslag onopgemerkt — op een straatweg waarschuwt klep-

peren al gauw tegen het dreigend gevaar, maar in het gras hoort men dat niet — in een kuil gleed (we mogen ook wel aannemen, dat het paard soms verdween in een kamer, waarvan het dak wrak geworden was, en dan bij zijn wanhopige pogingen om zich op te richten zijn ijzers kwijt raakte), vinden de voorzichtige speurders een heelemaal niet in hun „lagen” thuis behorend voorwerp. Ook de hoefijzers dus, die in de grensvestingen aangetroffen werden, mocht men niet als bewijs doen gelden, zelfs al waren ze broederlijk vereenigd met zeker Romeinsche producten. Eenigszins lastiger was het wegredeneeren van de onder een straatdek gevonden stukken. Daarvoor echter riep men hypothetische late herstellingen te hulp. Kortom, tegenover de „limes” — de versperring aan de Noordgrens van het Romeinsche Rijk — stond men sceptisch.

Maar nu bleven er voor de hardnekkige voorstanders van het klassieke hoefbeslag nog de graven over, om er zich op te beroepen. In het spiksplinternieuwe Reallexikon der Vorgeschichte voert de heer Günther een indrukwekkende rij van gevallen aan, waarin hoefijzers onder den uitzet van dooden worden vermeld, maar hij vond reeds den man, die hem krachtig te woord staat. De meeste grafvondsten zijn afkomstig uit Frankrijk en het ongeluk wil, dat daar vele ontdekkingen gedaan zijn door particuliere nieuwsgierigen, die publiceeren in ontoegankelijke plaatselijke „bulletins”. Aan de naam het heet uit den jongeren Hallstatt-tijd, dat wil zeggen uit de periode van overgang tusschen brons en ijzer, dateerende Fransche vondsten hechten de loochenaars dan ook geen gewicht. Een graf in Bologna wordt uitgeschakeld, omdat de vinger zelf zegt, dat het exemplaar precies op een modern hoefijzer leek, welk argument op zich zelf niet sterk is, maar, doordat nergens anders in Italië ooit een duplicaat uit een graf te voorschijn is gekomen, wel een schijn van kracht krijgt. In Spanje heeft eenigen tijd geleden zekere markies van Cerralbo gedolven in doodensteden jonger dan Hallstatt en toegeschreven aan de Celtiberen, de felle tegenstanders der Romeinen, en hoefijzers aan de oppervlakte gebracht. Maar het ongeluk wilde, dat hij in zijn verslag er eerlijk bij zei, dat die eigenlijk niet in het graf, maar in de nabijheid er van gevonden waren. Daarmee had natuurlijk de vondst volgens de ongeloofigen alle bewijzende waarde verloren.

Zoo wist men dus zoowel de limes-ontdekkingen als de anders geheimen zoo trouw bewarende graven uit te schakelen. Dus . . . geen hoefijzers vóór de middeleeuwen? Bij de Grieken en Romeinen misschien niet, maar bij anderen? Er staat één enkele volzin in een opgravingsbericht uit de laatste jaren, die me aarzelen doet tusschen ja en neen. Na den oorlog is op den Ritten bij Bozen (nu heet dit hooge plateau met zijn prachtige uitzicht en vele hotels, Renon) een door Oostenrijkers begonnen onderzoek door Italianen voortgezet. Beiden hebben in en om een vijvertje het bestaan van een zeer primitieve nederzetting geconstateerd, die van den steentijd tot het begin van den ijzertijd bewoond werd, maar toen verlaten. En uit die naar allen schijn onaangetaste laag kwamen . . . drie hoefijzers te voorschijn. „Ze bevonden zich”, zoo schrijft woordelijk de zeer nauwgezette heer Ghislanzoni, „in de archaeologische laag, dat wil zeggen in die onder de teelaarde en boven de turf, welke bestaat uit zwarte aarde, kleine steentjes

en vele scherven". Dus . . . kenden de onbeschaafde bergmensen, voordat de Romeinen hun cultuur brachten, iets wat de veroveraars niet wisten te gebruiken? Het is niet ondenkbaar, want ook de toch zoo praktische veiligheidsspel, die van ongeveer tweeduizend vóór Christus tot vijfhonderd na Christus in algemeen gebruik was, moest in de negentiende eeuw weer uitgevonden worden!

A. s. Concoursen Hippique :

Waalwijk	21 April	Zutphen	26 Juni
Meppel	24 April	Zuidlaren	13 Juli
Amersfoort	18 Mei	Hoofddorp	17 Juli
Tilburg	25 Mei	Meppel	6 Augustus
Appingedam	29 Mei	Leeuwarden	8 Augustus
Breda	29 Mei	Oss	23 Augustus
Wageningen	4 Juni	Olst,	30 Augustus
Eext	9 Juni	Dokkum	2 September
Amsterdam	6, 7, 8 en 9 Juni	Dordrecht	3 September
den Haag	11 en 12 Juni	Assen	4 en 5 September
Hilversum	14 en 15 Juni	Brummen	9 en 10 September
Noordbroek	14 Juni		

ADVERTENTIËN.

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 11355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

HOEFIJZERS Z. V., uit voorraad leverbaar.

Ster- en Mustad-Hoefnagels; meest uitgebreide sorteering in méér dan 80 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen; — vervaardigd van prima kwaliteit caoutchouc, — in de modellen:

a. **Open en dichte luchtdrukzolen** voor voor- en achterijzers in 9 resp. 11 maten voorradig.

 b. **BAX-BARPADS**, Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen, speciaal voor rij- en luxe paarden, voorradig in 8 maten.

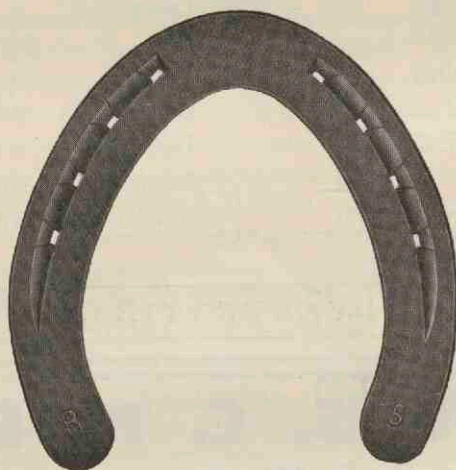
Deze zolen zijn vervaardigd van rood rubber, en worden door het geheele land met stijgend succes door ons verkocht!!

c. **Blokszolen, straalzolen en hielstukken.** Kunsthoorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoeftangen, afbreektangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingsen, lasch- of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN

GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Burger en Militaire Hoefsmeden. — Cursussen in Paarden- en Rundveekennis en Hoef beslag. — Het Wegdek en het Landbouwbedrijf. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Allerlei. — Advertentiën.

BURGER EN MILITAIRE HOEFSMEDEN.

Men hoort nog al eens dat burger hoefsmeden de vakkunde van hun militaire collega's in twijfel trekken, vooral in de groote steden. Wat is daarvan de oorzaak? Het spreekwoord: „Allen, die messen dragen zijn nog geen slager”, is zeker ook wel van toepassing op de burger hoefsmeden en het is op zijn zachtst gezegd niet eerlijk elke militaire hoefsmid een zekere praktische kennis te ontzeggen. De oorzaak daarvan zal m. i. wel hierin gelegen zijn, dat als een militaire hoefsmid om zijn onbekwaamheid het leger verlaat en de burgermaatschappij ingaat (waar hij voor veel zwaardere eischen komt te staan) zich als hoefsmid niet zal kunnen handhaven en de patroon en paardenhouders een slechten indruk krijgen van een militairen hoefsmid. Nu is het militair beslag uniform, enkele uitzonderingen daargelaten, zooals een balkijzer, een strijk- of klapijzer, maar in de burgerwereld heeft men meer uitzonderingen. Zeker is, dat een burgerhoefsmid (in groote steden) veel meer praktische ervaring opdoet dan een militaire. Men staat verbaasd en heeft respect voor de praktische zin en vindingrijkheid, die men bij hen vindt, met hoegenaamd geen theoretische kennis. Vraagt men b.v. aan zoo iemand nu eens juist te zeggen wat eigenlijk een steengal is, hij zal u wijzen op die roode plek en bij het beslag alle maatregelen nemen, die ook theoretisch aan de eischen voldoen. Uitbranden van steengallen zal toch wel niet meer voorkomen. Dat een militaire hoefsmid eenigszins vreemd staat tegenover burgerbeslag, is te begrijpen; de arbeid der paarden is dan ook nogal verschillend. Als b.v. een burgerhoefsmid die steeds in Den Haag werkzaam is geweest, in Rotterdam of Nijmegen zijn arbeid moest gaan verrichten, zal hij zeker moeilijkheden te overwinnen hebben. Zoo zal het een hoefsmid uit den Achterhoek, die dravers of renpaarden te beslaan zou krijgen, nu niet zoo direct van de

hand gaan. Schrijver dezes is het bekend, dat een expeditie in Den Haag zijn hoefijzers liet maken in Rotterdam (stoot en kalkoenen), die dan door een Haagschen hoefsmid werden ondergelegd. Men kan alle respect hebben voor de practische kennis der burgerhoefsmiden, maar zeker niet minder voor de militaire, die op hun terrein ook nog wel „iets” presteeren, getuige ook de mobilisatietijd.

den Haag.

J. N. M e e u w s e n,
Oud-militair hoefsmid.

De opleiding der hoefsmiden, zoowel van de burger- als van de militaire hoefsmiden is gelijk te noemen, d.w.z. de eischen die aan een cursus of school gesteld worden, hebben denzelfden grondslag. Men mag dus aannemen, dat een burgerhoefsmid, die b.v. het Rijksdiploma te Utrecht behaalt en een militair hoefsmid die zijn Rijksdiploma te Amersfoort behaalt, beiden evengoed onderlegd zijn. Zij gaan beiden de maatschappij in en nu komt de groote vraag: hoe zullen ze hun vak blijven uitoefenen? Een militair hoefsmid wordt gecontroleerd en doet hij zijn werk niet goed, dan wordt hij gecorrigeerd en wanneer hij door blijft gaan met zijn vak te verwaarloozen, dan wordt zijn verbintenis niet meer verlengd en wordt hij ontslagen.

Een burgerhoefsmid begint als knecht of als patroon en is als knecht geheel afhankelijk van den patroon onder wien hij werkt. Is deze zelf het hoefbeslag genegen, dan kan hij veel leeren en aangemoedigd worden, doch wordt hij uitsluitend voor hoefbeslag aangenomen omdat de patroon er niet aan doet en wordt dit als een lastig aanhangsel van de smederij beschouwd, dan bestaat er alle kans dat zijn bekwaamheden geleidelijk zullen gaan verminderen en hij spoedig in een sleur werkt van „haast je rep je” en zijn werk zal dan al spoedig niet meer staan op het peil van een gediplomeerd hoefsmid. Het moge waar zijn dat een burgerhoefsmid in een groote stad meer uiteenlopend materiaal te beslaan krijgt, hoewel dit zich tegenwoordig wel beperken zal tot sleeperspaarden in de havensteden en hitten voor groenten- en melkwagens, toch moet men niet denken, dat het werk van een militair hoefsmid zoo eenzijdig is. Het beslag van paarden, die ten allen tijde door het terrein moeten gaan en in snelle gangen zich moeten voortbewegen, brengt zeer zeker ook zijn moeilijkheden mede en eischt in elk geval een zorgvuldige uitoefening van het vak, hetwelk voor ons leger door alle daarbij geïnteresseerde autoriteiten ten zeerste geapprecieerd wordt.

Men zal dus elken hoefsmid op zijn eigen terrein moeten respecteeren voor hetgeen hij tot stand brengt en in deze is zeker de militaire hoefsmid sterk bevoorrecht boven zijn burgercollega, daar hij niet te maken heeft met willekeur van de zijde van de eigenaars en niet onderhevig is aan prijzenconcurrentie maar daarentegen weet dat zijn goed werk wordt geapprecieerd en slecht werk onherroepelijk zijn positie in gevaar brengt.

R e d.

CURSUSSEN IN PAARDEN- EN RUNDVEEKENNIS EN IN HOEFBESLAG.

Het verslag betreffende de takken van dienst ressorteerende onder de Directie van den Landbouw en verschenen in Maart j.l., bevat o. m. het volgende over cursussen in paarden- en rundveekennis en in hoefbeslag:

Cursussen in paarden- en rundveekennis 1928—1929.

Deze cursussen hebben in hoofdzaak ten doel om oud-leerlingen van algemeene landbouw cursussen en landbouwers, die geen landbouwschool of -cursus hebben bezocht, gelegenheid te geven tot vermeerdering van hun kennis van paarden en vee.

Het zijn vooral de provinciale landbouwmaatschappijen, die zich, door het Rijk gesteund, met het verstrekken van dit onderwijs hebben belast.

Het Rijkssubsidie bedraagt per cursus f 120 tot f 150; de dan nog ontbrekende gelden worden gevonden door bijdragen van de provinciën, maatschappijen of vereenigingen, van welke de cursussen uitgaan, en door het heffen van schoolgeld.

In den regel bestaat een cursus uit twaalf lessen van 2 uur, van welke 7 à 8 lessen bestemd zijn voor het theoretisch onderwijs en de overige voor de practische toepassing. Het onderwijs wordt door een gediplomeerd veearts of paardenarts gegeven.

Provinciën.	Aantal cursussen in paardenkennis.	Aantal deelnemers.	Aantal cursussen in rundveekennis.	Aantal deelnemers.
Groningen	5	79	10	146
Friesland	6	90	6	97
Drenthe	8	125	6	94
Overijssel	3	39	5	78
Gelderland	4	56	9	196
Utrecht	—	—	1	23
Noordholland	—	—	1	26
Zuidholland	1	10	2	32
Zeeland	1	18	1	12
Noordbrabant	4	55	5	102
Limburg	1	23	14	250
Nederland	33	495	60	1056

Cursussen in hoefbeslag 1928—1929.

Gelegenheid voor het ontvangen van een meer of minder breede vakopleiding bestaat voor de hoefsmiden in Nederland aan een particuliere smederij te Groningen en aan door het Rijk of door provinciale besturen gesubsidieerde cursussen voor hoefbeslag.

Deze gesubsidieerde cursussen zijn sedert 1885 gehouden door tusschenkomst van landbouw-, stamboek- of andere vereenigingen. Behalve enkele, die een belangrijk provinciaal subsidie ontvangen, worden alle door het Rijk gesteund.

De leiding der cursussen is toevertrouwd aan gediplomeerde veeartsen, aan wie ook het theoretisch onderricht is opgedragen. Het onderricht in practisch hoefbeslag wordt verstrekt door gediplomeerde hoefsmeden, die voor het meerendeel hun opleiding ontvingen aan den cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht.

Aan het einde van den cursus kunnen de leerlingen deelnemen aan het examen, dat van Rijkswege is ingesteld tot het verkrijgen van een Rijksdiploma als hoefsmid.

Het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid werd te Utrecht afgenomen in de maanden Maart, April en Mei en in het najaar.

Van de 130 opgegeven kandidaten voor het voorjaarsexamen waren 6 verhinderd aan het examen deel te nemen; van de 124 kandidaten, die het examen aflegden, slaagden er 80.

Van de 63 opgegeven kandidaten voor het najaarsexamen namen 62 deel aan het examen; 34 der deelnemers slaagden.

Provinciën.	Aantal cursussen in hoefbeslag	Aantal deelnemers.
Groningen	4	31
Friesland	2	19
Drenthe	3	29
Overijssel	3	25
Gelderland	5	39
Utrecht	2	17
Noordholland	1	8
Zuidholland	1	8
Zeeland	2	16
Noordbrabant	5	68
Limburg	1	9
	<hr/>	<hr/>
Nederland	29	269

HET WEGDEK EN HET LANDBOUWBEDRIJF.*)

Langzaam maar zeker wordt het wegennet in ons land van een nieuw modern wegdek voorzien, zulks ten behoeve van het zich gestadig uitbreidende autoverkeer, dat jaarlijks in den vorm van wegenbelasting vele millioenen naar de schatkist transporteert, en daarom aanspraak meent te mogen maken op, naar de eischen des tijds ingerichte wegen.

Wij ontzeggen aan de autoriteiten in het algemeen deze rechten niet, doch de vraag lijkt ons gewettigd of het verkeer met paard en wagen op onze landwegen zoo langzamerhand niet in het gedrang is gekomen?

Gaat het snelverkeer op den duur overwegend worden, of is dit (in de buurt van de groote steden) reeds een feit, dan behoeft daarmee geenszins gepaard te gaan een geringschatting of verwaarloozing van de belangen,

*) Dit in „De Boerderij” van 2 April voorkomend artikel kwam ons van voldoende belang voor geheel in „De Hoefsmid” over te nemen. Red.

die ons landbouw- en veeteeltbedrijf als zoodanig, altijd bij geeigende wegen heeft gehad en in de toekomst steeds zal hebben. Wat goede verharde wegen voor landbouw en veeteelt beteekenen kunnen alleen zij beseffen, die practisch ten nauwste met deze bedrijven in betrekking staan. In tal van streken van ons land is wegeaanleg of verharding van landwegen van onmiskenbaren invloed geweest op de ontwikkeling van het boerenbedrijf in ruimsten zin, en te duidelijker wordt deze invloed merkbaar indien men slechts het oog richt naar plaatsen, waar men de verruiming van verkeersmogelijkheden naliet, en zich zoo waarlijk thans nog moet behelpen met voetpad of mullen zandweg.

Niemand minder dan Napoleon heeft het wegeenvraagstuk naar juiste inzichten beoordeeld en terecht begrepen. Zijn opzet van de groote verkeersaders (straatwegen) door ons land, voldoet zelfs thans nog eenigermate aan den klemmenden eisch van het huidige snelverkeer.

* * *

Wat nu onze verharde landwegen betreft, kan men zeggen, dat het landbouw- en veeteeltbedrijf daarop, als het ware, volkomen was ingesteld. Gelijk het landbouwtuigpaard twee kwaliteiten in zich vereenigt, die van kracht op den akker naast die van snelheid op den weg, waren de vervoermiddelen uit het bedrijf zoowel te gebruiken op het land als op den weg. Dit gold voor paard en wagen in 't algemeen, doch meer in 't bijzonder voor het hoefbeslag van het paard, het aanspannen van het paard, en de inrichting van de boerenwagens. Hoe verschillend onderling ook weer naar streek of provincie, men kon met het aangespannen paard op het land zoo goed als op alle wegen terecht, omdat deze voertuigen voorheen zoo niet het hoofdverkeer, dan toch het hoofdbedrijfsverkeer uitmaakten.

Dit nu is in de latere jaren wel eenigszins anders geworden. De ontwikkeling van het boerenbedrijf, hoe voortreffelijk overigens, heeft de snelle vooruitgang der techniek niet kunnen bijhouden. Nu liggen daar de landwegen met hun hard en effen pantser, allereerst voor het autoverkeer. Daar plukt het bedrijf zeer zeker ook wel de vruchten van, doch daarnaast houdt zich het bedrijfsvervoer in engeren zin (paard en wagen) nog staande, en deze toestand schept moeilijkheden, die we hier juist onder oogen willen zien,

* * *

Daar is in de eerste plaats het in zwang zijnde hoefbeslag. Het paard staat op ijzers voldoende vast, op begroeiden bodem of op verharde landwegen en straatwegen. Het moderne wegdek biedt echter minder zekerheid om den beslagen hoef voor uitglijden te behoeden. Dat is zeker een nadeel voor den landbouwer, die aan den grooten weg woont, en dezen weg met paard en wagen moet berijden. Men kan het paard toch niet voortdurend op scherp laten loopen. Trouwens dat zou het wegdek te veel beschadigen. De Bond van Smedenpatroons in Nederland had dan ook reeds een prijsvraag uitgeschreven, teneinde een plan voor een practisch hoefbeslag aan de hand te doen, dat eveneens volkomen veiligheid waarborgt met betrekking tot het nieuwe wegdek. Men heeft de oplossing trachten te vinden in

de richting van gummizolen met behoud van het ijzer. Oude autobanden zouden hiervoor het goede en goedkope grondmateriaal kunnen verschaffen. Aanbevolen werd tevens het gebruik van kurkinlegsels. Hier zou het kurkmateriaal dus het rubber vervangen, omdat het eerste nog beter aan het doel beantwoordt, vooral bij regenachtig weer. Het is ons niet bekend of de in deze richting genomen proeven praktische resultaten hebben opgeleverd. Wel meenen we te weten, dat geen van de bij bovengenoemde prijsvraag, ingekomen antwoorden voor bekroning in aanmerking zijn gekomen. Toch is het natuurlijk van groot belang, indien men de diensten van het paard ook op het nieuwe wegdek ten volle zal weten te handhaven.

* * *

Wat het aanspannen van het paard betreft en de verschillende typen van boerenwagens in Holland in gebruik, zijn wij zoo vrij in dit verband te wijzen op de belangrijke dissertatie van dr. Th. C. Oudemans over den Hollandschen boerenwagen, welke verhandeling ook reeds in „De Boerderij” van een paar jaar terug werd besproken. Daarin wordt er reeds op gewezen, dat niet elk type van wagen zich gelijkelijk eigent om op den harden weg te worden gebruikt.

Doch men mag wel zeggen dat alle boerenwagens thans minder geschikt zijn om op het moderne wegdek te worden gebruikt. In landbouwerskringen hoort men daarover telkens klachten. Op zichzelf is het rijden met een beladen boerenwagen tusschen al die snel voorbijrijdende en tegemoet komende auto's al geen gemakkelijk werk.

De aanspanning voor lossen dissel vraagt daarbij tegenwoordig veel te veel aandacht en oplettendheid van den bestuurder. Bovendien missen de meeste boerenwagens tegenwoordig nog elk remwerktuig en deze omstandigheid levert beslist gevaar op voor elken weggebruiker, zooals b.v. in het geval, dat een afgeladen boerenwagen met kunstmest op het gladde moderne wegdek plotseling halt moet maken. En zoo zijn er nog veel meer voorbeelden te noemen, doch we zullen het hierbij laten.

* * *

Aan den eenen kant is het dringend noodzakelijk, dat men aandacht aan deze aangelegenheden gaat schenken en wel door de landbouwers zelve. Voor vraagpunten in landbouwverenigingen is deze kwestie een praktische studie m.i. overwaard. Men moet hier trachten een oplossing te vinden, alvorens de overheid zich tot het nemen van wettelijke voorzorgsmaatregelen genoodzaakt ziet. Immers dan zou het bedrijf en zijn levensvoorwaarden nog meer in de verdrukking kunnen komen. Het autoverkeer heeft nu reeds de overhand. Laat het bedrijfsverkeer in engeren zin echter zelf voor zijn rechten waken.

De mooiste oplossing zou wel zijn: ruime breede wegen met midden in een modern wegdek voor snelverkeer, aan weerszijden fietspaden en daarbuiten een dubbel macadamdek voor het verkeer met paard en wagen. Daar heeft men echter voor honderd jaar ook niet te veel naar geluisterd, anders zouden we thans niet in het genot zijn van onze breede lommerrijke straatwegen. (w.g.) S.

INGEZONDEN STUKKEN

Hooggeachte Redactie,

Als men het titelblad van Uw gewaardeerd Maandblad „De Hoefsmid” beschouwt, staat er te lezen: 35e Jaargang, Officieel orgaan van de Vereniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland. Prachtig!

Dan onderaan heel bescheiden een paar regels waar boven staat: „Inhoud” dat is minder prachtig, om de eenvoudige reden dat men zoo weinig van den vakman te lezen krijgt. Naar aanleiding van die tekortkoming zou ik het volgende willen vragen:

1e. Waar blijven de onderwijzers in hoefbeslag ? (Aantal ongeveer vijftig);
2e. Waar blijven de onderwijzers aan verschillende leerscholen ? (Utrecht, Amersfoort, enz.).

3e. Waar blijven de Rijksgediplomeerde hoefsmeden ? (Aantal mij onbekend).

4e. Waar blijven ten slotte de militaire hoefsmeden ? (Flink aantal).

Zouden bovengenoemde heeren nu niets te vertellen hebben, van hetgeen zij in de practijk ondervinden en meemaken; het is niet aan te nemen. Schrijver dezès verwacht niet, dat binnen afzienbaren tijd „de Hoefsmid” van Maandblad tot Weekblad gepromoveerd zal worden, maar wel gelooft hij aan de mogelijkheid dat de geachte Redactie verschillende artikelen ter zijde zal moeten leggen, met de verzuchting: „Geen plaatsruimte.” Dat het zoo in de toekomst moge worden.

Een Onderwijzer-hoefsmid,
niet meer practisch werkzaam.

Ontegenzeggelijk zou het vakblad veel in waarde stijgen en een nog ruimeren kring van lezers trekken wanneer de practici zich meer beijverden om bijdragen in te zenden en de aandacht op bijzondere gevallen te vestigen, alsmede vakbelangen te bespreken. Men spreekt wel eens gekscherend van een „praatsmid” en er zijn er vele die zoo goed van den tongriem zijn gesneden dat menig advocaat er jaloersch op zou zijn, doch een „schrijfsmid” is meer een witte raaf. Ook wij hopen dat bovengeplaatste oproep de pennen meer in beweging zal brengen en de redactie is zeer gaarne bereid om eventueele moeilijkheden in deze te helpen oplossen; men schrome dus niet zijn gedachten op papier te zetten en de redactie zal, zoo noodig, een en ander gaarne corrigeeren.

R e d.

Hooggeachte Redactie,

Naar aanleiding van het artikel „Hoefsmid in naam, doch niet met de daad”, van den heer Tangelder, in de Maart-aflevering j.l., zij het mij vergund het volgende op te merken.

Niet twijfelende aan de waarheidszin van den geachten schrijver lijkt het mij wel onwaarschijnlijk toe, dat bedoelde hit z.g.n. bokhoeven had; die abnormale stand geneest men toch zeker niet na éénmaal beslaan.

Wat het beoordeelen aangaat voor het beslag, zal iedere ervaren hoefsmid, wanneer hij een vreemd paard onder handen krijgt, wel met een oogopslag zien, wat voor vleesch hij in de kuip heeft. Het is toch niet doenlijk in een druk beklante smederij van ieder paard stand en gang op te nemen. zeker niet van die paarden, welke men geregeld in beslag krijgt.

den Haag.

J. N. Meeuwsen,
Oud-militair hoefsmid.

Paarden, welke men geregeld in beslag krijgt, kent men, wat stand en gang betreft, in den regel voldoende om niet bij elk hernieuwd beslag veel tijd hieraan te behoeven te besteden. Van vreemde paarden moet men, echter van een goeden hoefsmid kunnen verwachten, dat hij wel degelijk vóór het beslag, stand en gang opneemt en drukke werkzaamheden zijn hiervoor geen excuus, daar dit toch geheel tot de werkzaamheden van het beslag behoort. Bovendien is het toch voor elken hoefsmid aangeraden om elk paard, dat op beslag komt, eenige passen te doen draven, daar hij dan geen kreupel paard zal beslaan voor hij den eigenaar met de kreupelheid in kennis heeft gesteld en deze kreupelheid hem later niet verweten zal kunnen worden.

R e d.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Examen Rijksdiploma Hoefsmid.** In de maanden Maart en April hebben aan dit examen deelgenomen 96 candidaten. Hiervan zijn geslaagd: H. Verheul te Loenen — C. P. W. Hermeling te Arnhem — L. van Sloten te Nunspeet — J. C. van Dijk te Vleuten — M. H. Krutzen te Heer (L.) — Abr. Jongerius te Gouda — J. Havelaar te Mookhoek — F. H. H. Lemmerlijn te Margraten — H. C. Schenk te Maastricht — J. W. H. Timmers te Schimmert — G. Niessen te Zuilen — F. J. Bakkers te Luikgestel — C. J. van de Put te Bergeijk — W. R. van Erp te Geffen — G. C. Olieslagers te Haaren — G. J. Smits te Dinxperlo — G. H. Broekhuis te Holten — W. Meruma te Garrelsweer — T. Ferwerda te Sexbierum — J. Bos te Holwierde — C. Ganzeveld te Garrelsweer — K. Telkamp te Woldendorp — G. F. Derks te Wijchen — G. Meyers te Zeeland (N. Br.). — W. C. van Tienen te Oploo — J. H. Zeegers te Venray — C. van de Kamp te Berkel — E. van Kasteren te Schijndel — P. van Dijk te Moergestel — M. van Grundsven te Lithooyen — J. H. Dennissen te Muldin — R. M. de Gier te Wijchen — B. Pals Rzn. te Nieuw A'dam — A. H. Hendriks te Erp — G. W. Kempkens te Berchem — J. Driessen te Nederasselt — M. G. Kerkhoff te Groesbeek — A. Meyers te Zeeland (N. Br.). — J. L. Kerkhof te St. Anthonius — L. Doornbos te Steenwijk — H. Smit te Beilen — J. Kloetze te Beilen — J. Kwint te Hoogersmilde — A. H. Jansen te Ruin — P. J. Cruson te Nieuwvliet — C. Pieters te Philippine — J. J. Jongen te Heerlen en H. C. Kraayveld te Almkerk.

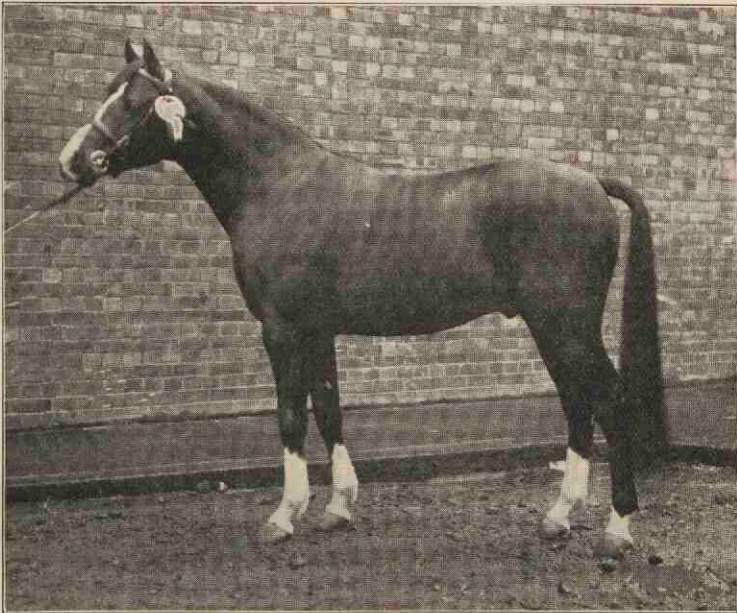
In de maand Mei wordt het examen voortgezet met 36 candidaten.

— **Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort.** Met ingang van 1 Maart l.l. is bevorderd tot adjudant-onderofficier Hoefsmid-Instructeur bij de Hoef-

smidschool, de opperwachtmeester-hoefsmid hulpinstructeur J. Tetenburg en met ingang van 12 Maart l.l. is bevorderd tot opperwachtmeester hoefsmid hulpinstructeur aan de Hoefsmidschool, de wachtmeester-hoefsmid bij het Remonte Dépôt H. Huysman.

*

Geslaagd voor het examen van hoefsmid zijn de navolgende dienstplichtigen der Artillerie: K. Wybenga — Martini — L. Boxel — L. Schut — H. J. Koopman — J. Ganzekoele — J. H. Brethouwer — J. D. J. Stevens — G. Dekker — G. v. d. Heide — P. Rabbe — W. Hasselt — A. Griffioen en K. Hielkema.

Mrs H. V. M. Clark's Sainfoin, Kampioen Arabische hengsten op de show te Londen 1930.

Aangenomen als vrijwilliger geëxamineerd hoefsmid: de Jong en Martini.

*

Op 1 Mei a.s. komen in opleiding voor hoefsmid 17 dienstplichtigen der Artillerie benevens verschillende voor reserve hoefsmid.

—

— **Cursus in hoefbeslag te Emmen.** Aan de Ambachtsschool is op 12 April een nieuwe cursus aangevangen.

—

— Voor den **nieuwen cursus te Appingedam** sluit de aangifte op 27 dezer bij den heer M. Ritsema aldaar.

— **Tentoonstelling te Luik.** Voorwijzingen en voordrachten in de „Modelsmis”. Voorgestelde datum:

29 Mei, om 10 uur. Smeden en gereedmaken van ijzer met stampgaten en met ritsgroeven.

8 Juni, om 10 uur: Voordracht: De stellingen. Gewoon beslag voor zwaar trekpaard.

15 Juni, om 10 uur: Voordracht: Het beslag volgens Alasonière. Toepassing.

20 Juli, om 10 uur: Voordracht: Vorm van den voet in betrekking met de stelling van het been. Beslag van een licht trekpaard.

Prijkskampen: 3 Aug., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie Luik; 10 Aug., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie Limburg; 17 Aug., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie Namen; 24 Aug., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie Antwerpen; 31 Aug., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie Brabant; 7 Sept., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie Oost-Vlaanderen; 14 Sept., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie Henegouwen; 21 Sept., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie West-Vlaanderen; 28 Sept., om 9 $\frac{1}{2}$ u., provincie Luxembourg.

Maandag 29 September. — Prijskamp: Groote Prijs van het beslag voor België.

(Uit de „*Belgische Hoefsmid*”).

ALLERLEI.

DE LOONLIJSTEN VOOR DE ONGEVALLENVERZEKERING EN DE BEDRIJFSTELLING.

Vanwege het Centraal Bureau voor de Statistiek werd ons opname verzocht van het volgende:

In December hebben, evenals in vorige jaren, alle hoofden van ondernemingen, welke volgens de Ongevallenwet 1921 verzekeringsplichtig zijn, de loonlijsten voor 1930 ontvangen.

Deze lijsten wijken in zooverre van de gebruikelijke af, dat enkele vragen eenigszins gewijzigd zijn en dat aan de loonlijsten over het tweede halfjaar een uitslaand vel gehecht is, waarop een aantal nieuwe vragen voorkomen, uitsluitend op den toestand op 31 December 1930 betrekking hebbende. Verder zijn deze loonlijsten op gekleurd papier gedrukt.

De reden van deze bijzonderheid is door den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid in een, de loonlijsten begeleidend schrijven uiteengezet. Er zal n.l., indien het wetsontwerp, dat de Regeering voornemens is binnenkort in te dienen, tot wet verheven wordt, op 31 December 1930 een bedrijfstelling plaats hebben. In andere landen moeten de ondernemers voor de bedrijfstelling speciale vragenlijsten invullen, doch in Nederland zal, voor zoover het verzekeringsplichtige ondernemingen betreft, ook naar aanleiding van de te dien opzichte door de ondernemersorganisaties geuite wenschen, gebruik gemaakt worden van de loonlijsten voor de Ongevallenverzekering. Daardoor wordt het afzonderlijk vragen van gegevens voorkomen. Deze methode, welke o.a. arbeidsbesparing voor de bedrijfshoofden ten doel heeft, kan echter alleen dan met succes worden toegepast, indien de loonlijsten juist en volledig ingevuld worden. De Raden van Arbeid

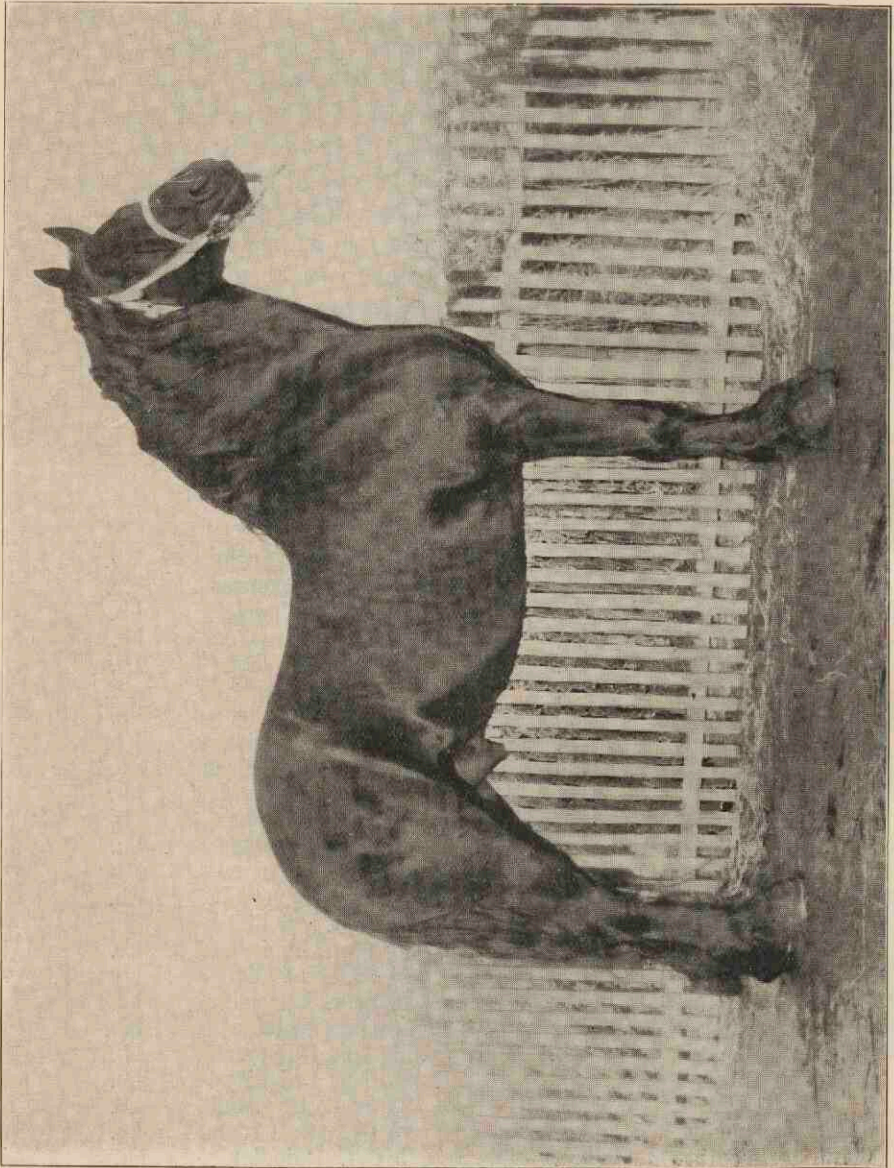
zijn aangewezen om het noodige toezicht op de invulling der loonlijsten te houden en alle gewenschte inlichtingen te verstrekken. Onjuiste, onvolledige of slordige invulling zal tengevolge hebben, dat schriftelijk of mondeling nadere inlichtingen moeten worden verstrekt, een werk, dat tijd en geld kost. *Daarom wordt een ernstig beroep gedaan op de welwillende medewerking van alle bedrijfshoofden om de speciale loonlijsten met de grootste nauwgezetheid juist en volledig in te vullen.*

Het doel van de bedrijfstelling is een behoorlijk inzicht te verkrijgen in den omvang en de samenstelling van het geheele Nederlandsche bedrijfsleven. De bestaande gegevens zijn alle beperkt tot bepaalde bedrijfsgroepen of tot ondernemingen van een zekeren omvang. Doordat die gegevens ook met verschillend doel en op verschillenden grondslag verzameld zijn, kan er niet een geheel van gemaakt worden. Bovendien zijn er een aantal punten, waaromtrent niets of zoo goed als niets bekend is. Onbekend zijn, om eenige voorbeelden te noemen, het aantal en het vermogen der krachtwerktuigen in de nijverheid, het aantal en de soort der zaken zonder personeel, het aantal en de soort der winkels, het aantal en de soort der binnenschepen. Omtrent deze en nog zoovele andere punten zal de bedrijfstelling het materiaal moeten verschaffen, dat noodig is voor allen, aan wie de zorg voor het bedrijfsleven is opgedragen of die zich met de bestudeering ervan bezig houden. Daarom zij ieder bedrijfshoofd doordrongen niet alleen van zijn wettelijke, maar ook van zijn moreele plicht om door het verstrekken van juiste en volledige gegevens de totstandkoming van een goede, betrouwbare bedrijfsstatistiek te bevorderen.

A.s. Draverijen.

21 Apr.	Duindigt	l.b.	6 Aug.	Castricum	k.b.
21 Apr.	Wolvega	k.b.	9 Aug.	Noordhorn	k.b.
21 Apr.	Harendermolen	k.b.	10 Aug.	Duindigt	l.b.
27 Apr.	Duindigt	l.b.	10 Aug.	Groningen	l.b.
4 Mei	Duindigt	l.b.	17 Aug.	Duindigt	l.b.
11 Mei	Duindigt	l.b.	17 Aug.	Eenrum	k.b.
11 Mei	Uithuizen	k.b.	24 Aug.	Duindigt	l.b.
18 Mei	Groningen	l.b.	24 Aug.	Den Hoorn	k.b.
25 Mei	Hilversum	l.b.	28 Aug.	Enkhuizen	k.b.
29 Mei	Duindigt	l.b.	29 Aug.	Leeuwarden	l.b.
29 Mei	Alkmaar	l.b.	31 Aug.	Alkmaar	l.b.
1 Juni	Duindigt	l.b.	31 Aug.	Scheemda	l.b.
1 Juni	Scheemda	l.b.	3 Sept.	Zaandam	k.b.
9 Juni	Duindigt	l.b.	4 Sept.	Beverwijk	k.b.
9 Juni	Veendam	l.b.	7 Sept.	Duindigt	l.b.
12 Juni	Heerenveen	l.b.	7 Sept.	Groningen	l.b.
15 Juni	Groningen	l.b.	14 Sept.	Duindigt	l.b.
22 Juni	Rotterdam	l.b.	14 Sept.	Sappemeer	l.b.
22 Juni	Winschoten	l.b.	19 Sept.	Wolvega	k.b.
22 Juni	Winsum	k.b.	21 Sept.	Duindigt	l.b.
29 Juni	Hilversum	l.b.	28 Sept.	Duindigt	l.b.
6 Juli	Duindigt	l.b.	28 Sept.	Hilversum	l.b.
6 Juli	Groningen	l.b.	5 Oct.	Rotterdam	l.b.
6 Juli	Usquert	k.b.	5 Oct.	Duindigt	l.b.

13 Juli	Duindigt	l.b.	5 Oct.	Groningen	l.b.
13 Juli	Rotterdam	l.b.	12 Oct.	Duindigt	l.b.
13 Juli	Sappemeer	l.b.	19 Oct.	Duindigt	l.b.
18 Juli	Leeuwarden	l.b.	26 Oct.	Duindigt	l.b.
20 Juli	Duindigt	l.b.	26 Oct.	Alkmaar	l.b.
20 Juli	Noordwolde	k.b.	2 Nov.	Duindigt	l.b.
27 Juli	Duindigt	l.b.	9 Nov.	Duindigt	l.b.
27 Juli	Zuidhorn	k.b.	16 Nov.	Duindigt	l.b.
3 Aug.	Alkmaar	l.b.	23 Nov.	Duindigt	l.b.
3 Aug.	Drachten	l.b.	30 Nov.	Duindigt	l.b.

*Arend, Friesche hengsl., op de laatst gehouden premiekeuring te Leeuwarden bekoord met f 100.,
Fokker-eigenaar J. W. Hoogterp te Deersum.*

UTRECHT.

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huët, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Cursus in hoefbeslag te Rotterdam — Bevestiging van hoeven bij het onderwijs aan cursussen
— Ingezonden stukken — Hoefbeslag op de tentoonstelling te Assen — Intern. tentoonstelling
te Luik — Litteratuur-overzicht — Advertentiën

CURSUS IN HOEFBESLAG TE ROTTERDAM.

Van l. n. r.: S. van Angeren te Utrecht, lid der Comm. v. Toezicht; B. Crezee, dierenarts te Rotterdam, leider en leeraar in de theorie; Batavia; J. D. Mörling; A. Schildkamp; J. v. d. Wulp; J. Peterhoff; P. Kleyn; G. Snoey; R. de Beun; Aug. Vogels; H. v. d. Linden en geheel rechts H. Huysman, vroeger te Milligen, thans te Amersfoort, die de praktische lessen geeft.

Zaterdag 19 April had de laatste les plaats van het eerste gedeelte van den cursus, waaraan 12 personen hebben deelgenomen (1 was bij deze laatste les afwezig). Dit is thans de tweede cursus die in Rotterdam loopende is.

De cursus gaat uit van de Afdeling Rotterdam, Schiedam en Omstr. v.d. Holl. Maatschappij van Landbouw. De eerste werd geheel op kosten van die Afdeling gehouden in een particuliere smederij. De totaal-kosten waren groot, maar het resultaat is hoogst bevredigend geworden. Van de 11 der 12 leerlingen, die het onderwijs hadden gevolgd en aan het betreffende examen deelnamen, verwierven 10 het Rijksdiploma. Voorwaar een mooi succes!

Voor dezen tweeden cursus is Rijkssubsidie aangevraagd en verkregen, terwijl de theoretische en praktische lessen thans worden gegeven in de Ambachtsschool aan de Tamboerstraat. Een ideale gelegenheid: veel ruimte en alle benodigde hulpmiddelen aanwezig. Voor elken namiddag dat les gegeven wordt, moet f 5 vergoeding aan de Ambachtsschool worden vergoed.

De cursus staat onder leiding van den heer B. Crezee, dierenarts te Rotterdam, die de theoretische lessen geeft, terwijl de onderwijzer-hoefsmid N. Huysman te Milligen (intusschen benoemd tot opperwachtmeester-hoefsmid-hulpinstructeur aan de Militaire Hoefsmidschool) de praktische afdeling verzorgt en dan weet men dat het onderwijs in goede deskundige handen is.

De totaal 13 lessen worden niet opvolgend elken Zaterdagmiddag gegeven, doch om de 14 dagen. De duur van den cursus wordt hierdoor wel lang, doch men vindt het prettiger, dat leeraren en leerlingen niet elken Zaterdag gebonden zijn en men acht het voor het onderwijs niet slechter. De indeeling van den middag is: van 1—4 $\frac{1}{4}$ uur practijk, daarna tot 6 uur theorie. De leerlingen betalen f 25.— lesgeld per cursus.

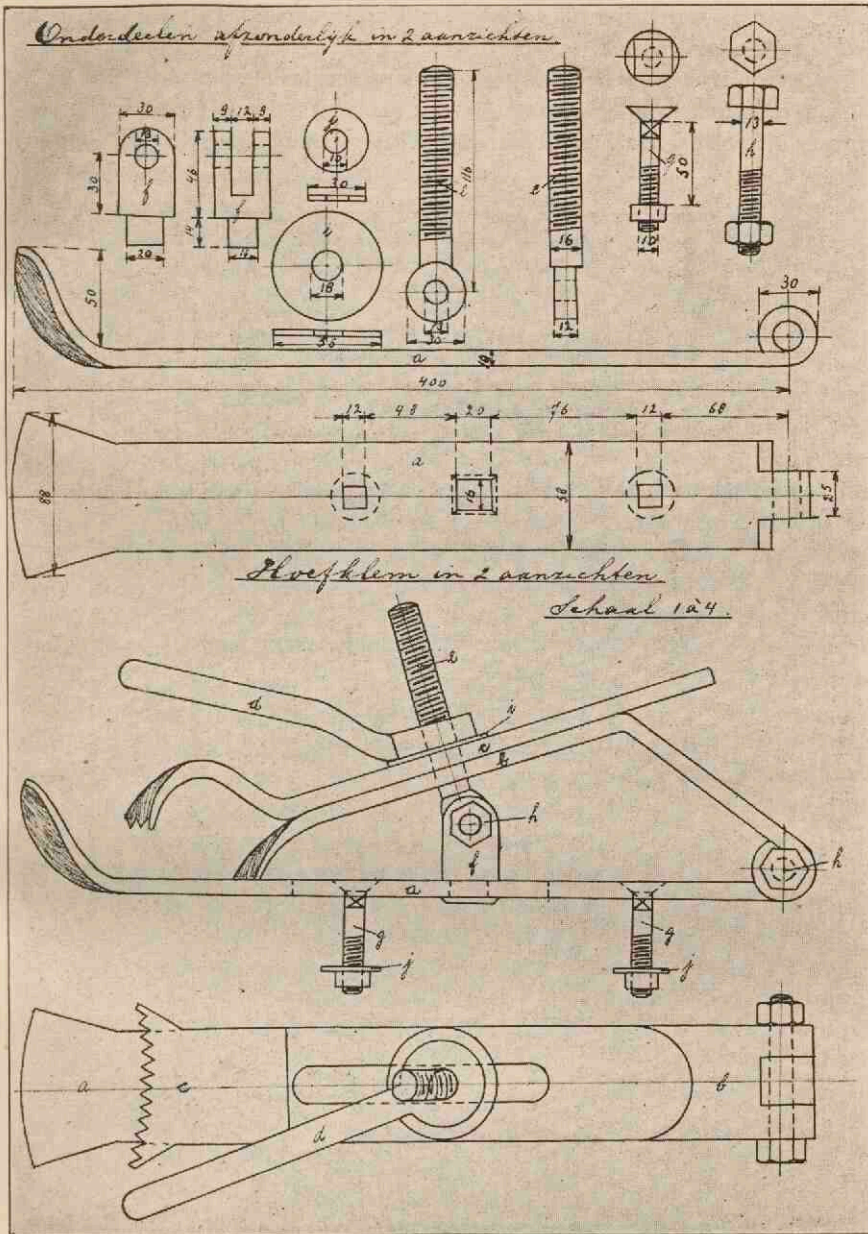
Ten behoeve van de lessen kunnen er steeds voldoende paarden verkregen worden. Vooral de handelaren stellen ze gaarne ter beschikking, want het beslag wordt geheel gratis aangebracht.

Bij ons bezoek troffen we tevens aanwezig den heer S. van Angeren uit Utrecht, die als lid der Commissie van Toezicht op de gesubsidieerde cursussen deze laatste les bijwoonde. Bij den aanvang van het 2e gedeelte vindt een z.g.n. overgangs-examen plaats. En hoewel „de leiding” over het werk der cursisten in het algemeen tevreden is, ontveinst men zich niet dat er in het tweede gedeelte in het a.s. winterseizoen hard doorgewerkt moet worden.

B.

BEVESTIGING VAN HOEVEN BIJ HET ONDERWIJS AAN CURSUSSEN.

Bij den cursus in hoefbeslag te Rotterdam, welke aldaar in een der Ambachtsscholen wordt gehouden, zijn beugels in gebruik om de hoeven op den werktafel te bevestigen, welke practisch goed voldoen. Een bezwaar van deze beugels is echter, dat ze niet kunnen worden gebruikt om de hoeven dicht te maken en daarvoor moeten de hoeven in een klemschroef worden vastgezet. Door een kleine wijziging aan den beugel aan te brengen, kan

men echter dit bezwaar ondervangen en verkrijgt men een wijze van bevestiging voor doode hoeven aan een werktafel, welke werkelijk in alle opzichten bevredigt. De voordeelen zijn:

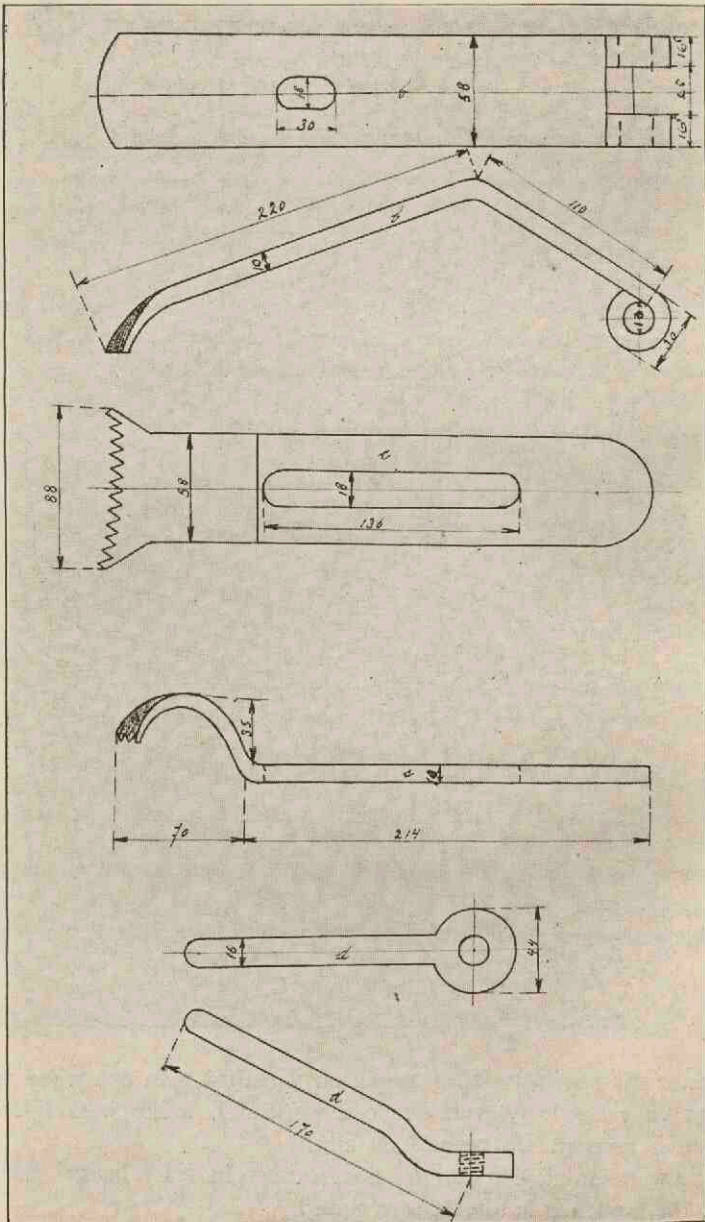
- 1e. alle werkzaamheden aan den hoef kunnen in dezen beugel geschieden
- 2e. de behandeling is uiterst eenvoudig.
- 3e. de hoef zit onwrikbaar vast in elke positie en welke afmetingen de hoef ook heeft.

4e. daar de inrichting door elken smid zelf gemaakt kan worden, is zeer goedkoop.

Bijgaande teekening behoeft geen verdere verklaring.

Aan praktische onderwijzers, die een nieuwen cursus in hoefbeslag beginnen of wel zij die het wenschelijk vinden hunne beugels voor hoeven

Onderdeelen afzonderlijk in 2 aanzichten.

te verbeteren, wordt aanbevolen dit door de H. school verbeterde R'damsche model volgens bijgaande teekening aan te maken en in toepassing te brengen.

G. H.

INGEZONDEN STUKKEN

Hooggeachte Redactie.

Naar aanleiding van het artikel „Burger en Militaire Hoefsmeden” in „De Hoefsmid” van 15 April j.l. wensch ik eenige opmerkingen te maken. Hetgeen de heer Meeuwsen betoogt over het feit dat vakbekwaamheden van Militaire hoefsmeden door burgerhoefsmeden in twijfel worden getrokken, laat ik door genoemden heer voor gezegd, doch wel weet ik dat ik gedurende een tijdperk van vier jaren dat ik in Den Haag werkte, nooit een opmerking in die richting hoorde. Ik wil den heer Meeuwsen vragen, zijn er onder de militaire hoefsmeden geen die de fout in omgekeerde richting begaan? Ik denk dat die er ook zijn. Er zijn nu eenmaal menschen die zichzelf gaarne verheffen, ten koste van een ander, maar dat zijn geen menschen met een hoogstaand karakter. Daarbij komt nog, als er door een militair hoefsmid een fout begaan is, die naar buiten treedt, dit te meer in het oog loopt, doordat militairen onder deskundig toezicht werken. Mijnheer M., ik verklaar, dat mocht eens een burgerhoefsmid een militaire collega onaangenaam bejegenen, dat dit geen daad kan zijn van een weldenkend mensch. Iedere verstandige smid weet toch dat door het militaire beslag het burgerhoefbeslag ook verbeterd is. Dit neemt echter niet weg, dat aan het militaire ook fouten kleven.

Een ervan welke in het oog loopt is wel de volgende. De ijzers worden aan de takuiteinden te rond bijgesmeed. Als nu een militair hoefsmid in de burgerpractijk komt is dit een euvel waarover ze allemaal struikelen. Wanneer een paard veel op drassigen bodem moet loopen, zullen de ijzers spoedig verloren gaan. Wanneer paarden in het span b.v. aan het ploegen zijn, kunnen ze van elkaar gemakkelijk de ijzers aftrappen en zoo zou ik door kunnen gaan, doch genoeg. Nu zult gij zeggen ja, maar dat is ons voorschrift (ik weet het niet) of wij moeten de ijzers ruim leggen (wat wij ook wel doen). Als het eerste werkelijk voorschrift is, dan zeg ik, dient het voorschrift gewijzigd te worden. Wij burger hoefsmeden durven tegenwoordig ook tamelijk ruim te passen en flink garnituur te geven, doch door het rechter optrekken der takken, kunnen wij dit euvel voorkomen. Naar mijn meening zal (indien het een voorschrift is) deze wijziging het militaire beslag ten goede komen.

En mijnheer M., wij spreken af (en ieder die het leest) dat wij het goede in elkaar waardeeren en het slechte op loyale wijze elkaar onder de oogen brengen.

Wassenaar.

P. v a n d e B o e r.

Bovenstaand schrijven is een mooi voorbeeld van waardeering en col-

legialiteitsgevoel van een burgerhoefsmid tegenover zijn militaire vakgenooten.

De schrijver zegt dat er aan het militaire hoefbeslag ook fouten kleven en noemt als zoodanig en wel in het ooglopend, dat de ijzers aan de takuiteinden *te* rond worden bijgesmeed. Nu deugt elke aanwijzing waar het woordje *te* voorstaat niet, daar dit een overdreven graad aanduidt.

De bedoeling van den schrijver zal echter wel zijn dat volgens zijn gevoelen het ronde bijsmiden van de takken verkeerd is. Het „Voorschrift Hoefbeslag” (aanschrijving D. v. O. dd. 10 Sept. 1918, 2e Afd. No. 26) zegt in II Zomerbeslag art. 1. „Het ijzer moet als een kunstmatigen draagraand worden beschouwd. Het behoort dan ook nauwkeurig naar het beloop van dezen te worden gesmeed, doch 2 à 5 m.M. langer te zijn. *De uiteinden er ijzers moeten in den regel rond zijn*; waar zulks noodig blijkt, worden zij aan den binnenkant eenigszins schuin weggenomen, daar de takken den traal niet mogen aanraken.”

Waar schrijver op dit artikel doelt, zoo staat hier „de uiteinden der ijzers moeten *in den regel rond zijn*”; dit „in den regel” laat dus elke afwijking in bepaalde gevallen toe, wanneer de afronding minder gewenscht zou zijn. Het is zeer moeilijk om de uitvoering van het hoefbeslag te reglementeeren daar elke hoef verschillend is en stand en gang bovendien allerlei wijzigingen mee kunnen brengen. Iets anders is echter om een basis aan te geven en als zoodanig moet het Voorschrift Hoefbeslag dan ook worden beschouwd en voldoet het volgens mij geheel en al. Mijn opinie in deze is dan ook dat als regel de takuiteinden beter rond zijn en dat dit een veel beter afgewerkt ijzer te zien geeft, terwijl er geen enkel nadeel tegenover staat.

Art. 2 zegt: „De wijdte van het ijzer moet in den toon en in het zijgedeelte volkomen met den hoef overeenkomen, en voor de uitzetting van den hoef naar achteren toe iets wijder zijn.”

In dit artikel staat „iets wijder” hetgeen toch zeker niet duidt op een aanmoediging om de takken *te* wijd uit te smeden. Er is natuurlijk een groot verschil in de werking van het hoefmechanisme bij verschillende hoeven en als zoodanig zullen plathoeven wel de meeste uitzetting aanwijzen. Men zal den ook plathoeven zooals die in meerdere of mindere mate aan onze inlandsche paarden eigen zijn, als regel meer garnituur moeten geven, wil men niet dat zij zeer spoedig over de ijzers staan en wil men niet dat het beslag aanleiding zal geven tot het ontstaan van klemhoeven (klemhoef bij wijden hoef of wel een hoef met ondergeschoven verzenen). Nu is het gevaar voor aftrappen en verloren gaan van de ijzers in drassig terrein, voor militaire paarden zeker niet minder groot dan voor burgerpaarden en de militaire hoefsmiden zullen (uit direct eigenbelang) deze gevallen liefst tot een minimum trachten te beperken daar het meer werk en onkosten meebrengt. Het is mij daarom niet duidelijk dat de militaire hoefsmiden hierop, bij overgang in de burgermaatschappij, *allemaal zullen struikelen* zooals de schrijver dit profeteert en het Voorschrift Hoefbeslag zal in deze toch zeker niet als de schuldige ondergrond mogen worden aangezien.

Het zal mij zeer aangenaam zijn van den heer Van de Boer te mogen

vernemen welke overige fouten volgens zijne opinie aan het militaire hoefbeslag kleven; een gedachtenwisseling over de uitvoering van het hoefbeslag zoowel militair- als burgerbeslag, zal zeker vele lezers interesseeren en naar wij mogen hopen, ook meerdere pennen in den inktpot doen doopen om van hunne ervaring in deze te doen blijken.

R e d.

„RIJKSGEDIPLOMEERD”

is de titel, in ons blad van 15 Maart l.l. door den heer J. A. Tangelder gegeven aan een hoefsmid, die een hit had beslagen op door den heer T. geheel onverantwoordelijk geoordeelde manier.

Gezien de wijze waarop het dier vóór en na het beslag, door den heer T. uitgevoerd, moet hebben gegaan, heeft de heer T. m.i. volkomen gelijk met het gedrag van zijn collega te laken en zelfs is er wellicht ook nog iets te zeggen voor de harde noten, welke die collega te kraken krijgt.

Het succes, door den heer T. geboekt, is een gelukwensch zeker waard, en m.i. niet alleen met den zoo zichtbaar verbeterden gang van het beslagen dier, doch, meen ik, ook wel een beetje met het hier blijkbaar ongestraft gebleven feit, dat het plotseling verlagen van ,c.q. verhoogden, in één woord veranderen van den voet, resp. den stand, resp. den gang van een paard, niet in die *verandering* doch wel zeker in dat *plotseling* toch feitelijk wel wat gewaagd moge heeten, en zulks te meer, als het gaat bij twee centimeter tegelijk.

Gaarne zou ik dus zien, dat de heer T. aanstonds bereid zal zijn te vinden, om me mijn opmerking ten goede te willen houden, als ik zijn collega in overweging geef, in de eerste plaats de terechtwijzing, hem gegeven, niet anders te willen opnemen dan zooals ze zeker zal zijn bedoeld, n.l. als een raad, gegeven door den vriend, die u uwe feilen toont, en welke op u moge hebben een groot vermogen, doch daarbij in de tweede plaats, te willen bedenken, dat „langzaam aan” en „geleidelijk” bij ingrijpen in een bestaanden toestand wellicht minder risico brengen dan wat ik in ons geval zou durven vergelijken met . . . een ruk aan de lijn.

Misschien herinnert zich de heer T. nog de aanmerking, welke ik destijds meende te *mogen* maken op de wijze waarop te Rotterdam zoo'n kwistig gebruik werd gemaakt van de vijl, waarmede behalve het te veel aan de nieten, nu tevens zoo goed als alle glazuur van den wand verwijderd pleegt te worden.

In dit verband meen ik thans te *moeten* wijzen op het *misbruik*, dat nog steeds wordt gehuldigd en uit welchen hoofde ik den heer T. aanraad voorloopig nog niet te Rotterdam te komen, hem hiermede gaarne willende besparen een andermaal zeer gegronde reden voor ergernis aan het adres van „Rijksgediplomeerd”.

Hiligersberg, April '30. □

Hooggeachte Redactie.

Even kom ik nog op mijn verslag terug gepubliceerd in „De Hoefsmid” van Maart. Dat het misschien wel sterk geklonken heeft om zoo maar in

legaliteitsgevoel van een burgerhoefsmid tegenover zijn militaire vakgenooten.

De schrijver zegt dat er aan het militaire hoefbeslag ook fouten kleven en noemt als zoodanig en wel in het ooglopend, dat de ijzers aan de takuiteinden *te* rond worden bijgesmeed. Nu deugt elke aanwijzing waar het woordje *te* voorstaat niet, daar dit een overdreven graad aanduidt.

De bedoeling van den schrijver zal echter wel zijn dat volgens zijn gevoelen het ronde bijsmiden van de takken verkeerd is. Het „Voorschrift Hoefbeslag” (aanschrijving D. v. O. dd. 10 Sept. 1918, 2e Afd. No. 26) zegt in II Zomerbeslag art. 1. „Het ijzer moet als een kunstmatigen draagrand worden beschouwd. Het behoort dan ook nauwkeurig naar het beloop van dezen te worden gesmeed, doch 2 à 5 m.M. langer te zijn. *De uiteinden er ijzers moeten in den regel rond zijn*; waar zulks noodig blijkt, worden zij aan den binnenkant eenigszins schuin weggenomen, daar de takken den traal niet mogen aanraken.”

Waar schrijver op dit artikel doelt, zoo staat hier „de uiteinden der ijzers moeten *in den regel* rond zijn”; dit „in den regel” laat dus elke afwijking in bepaalde gevallen toe, wanneer de afronding minder gewenscht zou zijn. Het is zeer moeilijk om de uitvoering van het hoefbeslag te reglementeeren daar elke hoef verschillend is en stand en gang bovendien allerlei wijzigingen mee kunnen brengen. Iets anders is echter om een basis aan te geven en als zoodanig moet het Voorschrift Hoefbeslag dan ook worden beschouwd en voldoet het volgens mij geheel en al. Mijn opinie in deze is dan ook dat als regel de takuiteinden beter rond zijn en dat dit een veel beter afgewerkt ijzer te zien geeft, terwijl er geen enkel nadeel tegenover staat.

Art. 2 zegt: „De wijdte van het ijzer moet in den toon en in het zijgedeelte volkomen met den hoef overeenkomen, en voor de uitzetting van den hoef naar achteren toe iets wijder zijn.”

In dit artikel staat „iets wijder” hetgeen toch zeker niet duidt op een aanmoediging om de takken *te* wijd uit te smeden. Er is natuurlijk een groot verschil in de werking van het hoefmechanisme bij verschillende hoeven en als zoodanig zullen plathoeven wel de meeste uitzetting aanwijken. Men zal den ook plathoeven zooals die in meerdere of mindere mate aan onze inlandsche paarden eigen zijn, als regel meer garnituur moeten geven, wil men niet dat zij zeer spoedig over de ijzers staan en wil men niet dat het beslag aanleiding zal geven tot het ontstaan van klemhoeven (klemhoef bij wijden hoef of wel een hoef met ondergeschoven verzenen). Nu is het gevaar voor aftrappen en verloren gaan van de ijzers in drassig terrein, voor militaire paarden zeker niet minder groot dan voor burgerpaarden en de militaire hoefsmiden zullen (uit direct eigenbelang) deze gevallen liefst tot een minimum trachten te beperken daar het meer werk en onkosten meebrengt. Het is mij daarom niet duidelijk dat de militaire hoefsmiden hierop, bij overgang in de burgermaatschappij, *allemaal zullen struikelen* zooals de schrijver dit profeteert en het Voorschrift Hoefbeslag zal in deze toch zeker niet als de schuldige ondergrond mogen worden aangezien.

Het zal mij zeer aangenaam zijn van den heer Van de Boer te mogen

vernemen welke overige fouten volgens zijne opinie aan het militaire hoefbeslag kleven; een gedachtenwisseling over de uitvoering van het hoefbeslag zoowel militair- als burgerbeslag, zal zeker vele lezers interesseeren en naar wij mogen hopen, ook meerdere pennen in den inktpot doen doopen om van hunne ervaring in deze te doen blijken.

R e d.

„RIJKSGEDIPLOMEERD”

is de titel, in ons blad van 15 Maart l.l. door den heer J. A. Tangelder gegeven aan een hoefsmid, die een hit had beslagen op door den heer T. geheel onverantwoordelijk geoordeelde manier.

Gezien de wijze waarop het dier vóór en na het beslag, door den heer T. uitgevoerd, moet hebben gegaan, heeft de heer T. m.i. volkomen gelijk met het gedrag van zijn collega te laken en zelfs is er wellicht ook nog iets te zeggen voor de harde noten, welke die collega te kraken krijgt.

Het succes, door den heer T. geboekt, is een gelukwensch zeker waard, en m.i. niet alleen met den zoo zichtbaar verbeterden gang van het beslagen dier, doch, meen ik, ook wel een beetje met het hier blijkbaar ongestraft gebleven feit, dat het plotseling verlagen van ,c.q. verhoogden, in één woord veranderen van den voet, resp. den stand, resp. den gang van een paard, niet in die *verandering* doch wel zeker in dat *plotseling* toch feitelijk wel wat gewaagd moge heeten, en zulks te meer, als het gaat bij twee centimeter tegelijk.

Gaarne zou ik dus zien, dat de heer T. aanstonds bereid zal zijn te vinden, om me mijn opmerking ten goede te willen houden, als ik zijn collega in overweging geef, in de eerste plaats de terechtwijzing, hem gegeven, niet anders te willen opnemen dan zooals ze zeker zal zijn bedoeld, n.l. als een raad, gegeven door den vriend, die u uwe feilen toont, en welke op u moge hebben een groot vermogen, doch daarbij in de tweede plaats, te willen bedenken, dat „langzaam aan” en „geleidelijk” bij ingrijpen in een bestaanden toestand wellicht minder risico brengen dan wat ik in ons geval zou durven vergelijken met . . . een ruk aan de lijn.

Misschien herinnert zich de heer T. nog de aanmerking, welke ik destijds meende te *mogen* maken op de wijze waarop te Rotterdam zoo'n kwistig gebruik werd gemaakt van de vijl, waarmede behalve het te veel aan de nieten, nu tevens zoo goed als alle glazuur van den wand verwijderd pleegt te worden.

In dit verband meen ik thans te *moeten* wijzen op het *misbruik*, dat nog steeds wordt gehuldigd en uit welchen hoofde ik den heer T. aanraad voorloopig nog niet te Rotterdam te komen, hem hiermede gaarne willende besparen een andermaal zeer gegronde reden voor ergernis aan het adres van „Rijksgediplomeerd”.

Hiligersberg, April '30. □

Hooggeachte Redactie.

Even kom ik nog op mijn verslag terug gepubliceerd in „De Hoefsmid” van Maart. Dat het misschien wel sterk geklonken heeft om zoo maar in

één keer abnormalen stand, gang en hoeven te genezen, — nu dat kan ik mij indenken, doch men moet niet vergeten dat b. v. een hoef in één of twee keer totaal onregelmatig kan zijn besneden en hierdoor, laat men maar zeggen, totaal verprutst wordt, waardoor zich direct een abnormalen stand en gang gaat vormen. Dus als men dan zoo'n hoef weer precies op maat weet te treffen, wat vorm, stand en gang aangaat, dan is het, dunkt me, toch niet zoo onbegrijpelijk om zoo'n paard dan weer in één of twee keer totaal te genezen. Dit zal ieder ervaren hoefsmid met mij eens zijn.

Wat beoordeelen van standen en gangen betreft: voor paarden die men dagelijks aan de smederij krijgt, zal zulks voor bekwame vakmensen eenigszins overbodig zijn. Dat allen die lange messen dragen, nog geen koks zijn, zooals de heer Meeuwsen opmerkt, dit is van toepassing in onzen dagelijkschen werkkring, n.l. dat allen die in een smederij werken nog lang geen vakmensen zijn, en daardoor niet direct goed oordeelkundig kunnen beslaan. Daarom acht ik het van belang, om zoo nu en dan met het personeel standen en gangen eens goed onder de oogen te zien en te bespreken, want in 5 min. is 't gebeurd en dit zal, dunkt me, den tijd op 't beslag weinig beperken. Waar het niet gebeurt, is 't naar mijn oordeel meestal uit gemakzucht of in bedrijven waar hoefbeslag geheel als bijzaak wordt beschouwt.

Duiven.

J. A. Tangelder.

AFDEELING HOEFBESLAG OP DE TENTOONSTELLING „THRIANTA”, TE HOUDEN TE ASSEN, 1—4 SEPTEMBER.

Het doel van deze afdeling is een wedstrijd te organiseren tusschen de in Drenthe wonende hoefsmiden, terwijl daarnaast een keuring wordt gehouden van collecties hoefijzers.

1. *Wedstrijd in het hoefsmiden.*

Art. 1. De wedstrijd is alleen opengesteld voor hoefsmiden, die in het bezit zijn van het Rijksdiploma voor hoefsmid, het diploma van de Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort, een diploma vóór 1919 afgegeven door een Landbouwmaatschappij of een diploma v. d. Hoefsmidschool te Groningen.

Art. 2. Onderwijzers in practisch hoefbeslag of zij die een opleidingscursus volgen, kunnen niet deelnemen.

Art. 3. Aangifte voor deelname moet geschieden uiterlijk 15 Juli bij den Secretaris van het Hoofdcmité, Landbouwhuis, Assen. Er is geen inleggeld verschuldigd.

Art. 4. Tot den wedstrijd worden hoogstens 12 personen toegelaten; is de aangifte grooter dan vindt een voorwedstrijd plaats.

Art. 5. Deze eventueele voorwedstrijd wordt gehouden op het tentoonstellingsterrein en vangt aan op Dinsdag 2 September 1930, des namiddags 1½ uur.

Art. 6. Op den voorwedstrijd wordt gevraagd een Belgisch balkijzer te maken voor een ter plaatse aanwezigen plathoef.

Art. 7. Voor het vervaardigen van dit ijzer wordt hoogstens één uur beschikbaar gesteld.

Art. 8. De beoordeeling van de vervaardigde ijzers geschiedt volgens onderstaande puntenschaal: vorm 30 punten, draagvlakte 7 p., afhelling 10 p., bodemvlakte 5 p., rits 9 p., buitenrand 4 p., binnenrand 2 p., balk 12 p., lip 5 p., nagelgaten 16 p. Totaal 100 punten.

Art. 9. De op den voorwedstrijd vervaardigde hoefijzers worden met de daarbij behorende keuringlijsten tentoongesteld.

Art. 10. Uit de deelnemers aan dezen voorwedstrijd worden hoogstens 12 smeden aangewezen, die volgens bovenstaande puntenschaal het beste werk geleverd hebben en die aan den wedstrijd kunnen deelnemen.

Art. 11. De wedstrijd wordt gehouden op het tentoonstellingsterrein en vangt aan op Woensdag 3 September, des voormiddags 8 $\frac{1}{2}$ uur.

Art. 12. Ieder deelnemer krijgt bij een paard een hoef te besnijden, hiervoor een ijzer te maken en dit onder te leggen; hiervoor wordt hoogstens 2 uur beschikbaar gesteld. Paard en hoef worden bij loting aangewezen.

Art. 13. De Juryleden kunnen vragen stellen in verband met de verrichte werkzaamheden.

Art. 14. De beoordeeling van het werk en het vaststellen van de volgorde der toe te kennen prijzen geschiedt volgens onderstaande puntenschaal: 1. Afnemen van het oude ijzer max. 5 punten; 2. Besnijden v. d. hoef 20 p.; 3. Vervaardigen en afwerken v. h. ijzer 5 p.; 4. Passen van het ijzer 5 p.; 5. Het afgewerkte ijzer 20 p.; 6. Onderleggen en afwerken 5 p.; 7. Het beslag in zijn geheel 25 p.; 8. Benodigde tijd 10 p.; 9. Beantwoorden van de te stellen vragen 5 p.

Art. 15. De op den voorwedstrijd eventueel behaalde punten blijven buiten beschouwing.

Art. 16. Op het terrein is alles aanwezig wat voor vervaardiging noodzakelijk is; de deelnemers moeten echter hun eigen handgereedschap (hamer, tang, ritsbeitel, doorslag, nijptang, houwkring, renetten, rasp, enz.) medebrengen.

Art. 17. Aan prijzen is een bedrag van f 50 beschikbaar, terwijl daarnaast medailles worden uitgelooft.

2. *Collecties hoefbeslag.* Gevraagd worden 9 hoefijzers door de inzenders zelf vervaardigd, uit de hand gesmeed, niet gevijld op de vlakte en niet zwart gemaakt of vernikkeld, bestemd voor een landbouwtuigpaard en bestaande uit: A. 2 voor- en 2 achterijzers; B. 1 Hollandsch en 1 Belgisch balkijzer; C. 1 ijzer met verbreedend tak; D. 1 ijzer met verdikte takken; E. 1 strijkijzer (voor linker achterbeen). Prijzen. Diploma's (eventueel medailles).

INTERNATIONALE TENTOONSTELLING VAN LUIK IN 1930.

De Belgische hoefsmederij zal hare vertegenwoordiging hebben op de Internationale Tentoonstelling van Luik in 1930. Zij zal onder andere eene model-smis hebben, met alle toebehoorigheden, gebruikt door den hoefsmid op den buiten. Zij zal ingericht worden in het aanwijzingsdorp en zal dienen voor praktische aanwijzingen waarvan de inrichting toevertrouwd is aan de leeraars van de Middenschool van Hoefsmederij, te Brussel.

Een belangrijke internationale Wedstrijd van hoefsmederij, aan de meesterhoefsmeden van België voorbehouden, zal er in 1930 ingericht worden, op datums die later zullen vastgesteld worden

Ziehier het programma en reglement van dezen Wedstrijd van hoefbeslag:

Artikel één. — De prijskamp van hoefbeslag is voorbehouden aan de meesterhoefsmeden van België, dragers van het diploma op het einde van den leertijd, in de Staatsmiddleschool van Hoefsmederij te Brussel bekomen.

Art. 2. Elke der Belgische provinciën zal zijn afzonderlijken prijskamp hebben, waaraan de volgende onderscheidingen zullen mogen toegekend worden:

1ste prijs: 500 frank en een kunstvoorwerp als diploma, 2e: 400, 3e: 300, 4e: 200, 5e: 200, 6e: 150, 7e: 100, 8e: 100 frank, alle met kunstvoorwerp als diploma.

Art. 3 De jury is nochtans niet verplicht al de premiën toe te kennen. Hij behoudt zich het recht voor zulke prijs toe te kennen die overeenkomt met de verdienste van het werk van den vakman.

Art. 4. Elke mededinger moet een helper hebben die hem bijstaat voor het uitoefenen van zijn werk. Hij moet zich ook voorzien van het noodige gereedschap om de ijzers van verschillende modellen te maken en toe te passen. De stukken ijzer en de nagels zullen door het Komiteit bezorgd worden.

Art. 5. De deelnemer zal de twee voorvoeten van een paard te beslagen hebben. De tijd, aan het verrichten van dit werk besteed, zal tellen voor de klasseering.

Het examen zal daarbij nog begrijpen:

Het smeden van een verbeterend of ziektekundig ijzer waarvan het model bij elke zitting door het lot zal aangeduid worden, in tegenwoordigheid der deelnemers en tusschen een tiental ijzers in eene verzameling gekozen.

De tijd voor het smeden van dit ijzer zal beperkt worden volgens den normalen tijd die voor het afwerken noodig is.

Groote Prijs van beslag van België.

Art. 6. — De Kampstrijd voor den grooten prijs van het beslag van België is voorbehouden aan de meesterhoefsmeden die een eersten prijs behaald hebben in ieder der afdelingen aan de provinciën voorbehouden.

Art. 7. Elke mededinger zal de vier voeten van een paard te beslagen hebben. De achtervoeten zullen met machienijzers beslagen worden.

De mededinger zal ook moeten antwoorden op eene ondervraging aangaande het uitgevoerde werk.

Art. 8. Aan de overwinnaar van dezen prijskamp zal een kunstvoorwerp en een diploma, genoemd: *Groote Prijs van Beslag van België*, toegekend worden.

Art. 9. De kostelooze inschrijvingen voor de verschillende prijskampen zullen ontvangen worden tot op 1sten Juni 1930, bij M. Viator Linchet, doktor in veeartsenijkunde, Clarissenstraat 22, te Luik. Na dezen datum zal elke inschrijving streng geweigerd worden.

(u. De Belgische Hoefsmid).

LITTERATUUR OVERZICHT.

De Weenske dierenarts Dallinger schrijft over *scheeve* en *scheef geworden hoeven* en zegt dat men onregelmatige hoeven zooveel mogelijk besnijden moet, daar hoe meer de hoof wordt ingekort, des te meer de onregelmatigheid zal verdwijnen. Verder moet men goed naar het afgenomen ijzer kijken wat de slijtage betreft en zal men den hoof meer moeten besnijden dáár waar het ijzer het meest afgesleten is. Men zal trachten de binnen- en buitenwand evenhoog te maken, doch bij sterke bodemnauwe hoeven is het vaak noodig van den buitenwand meer af te nemen dan van den binnenwand. Wanneer het ijzer er onder ligt zal een loodlijn van de buitenverzenwand de buitenrand van het ijzer moeten raken. Bij bodemwijdte hoeven zal men dit aan den binnenwand betrachten, wijder legt men het echter niet, uit gevaar voor aftrappen.

Verbeening der hoefkraakbeenderen komt meest aan de voorhoeven voor en dan in meerendeel de buitenhoefkraakbeenderen. Als hoofdoorzaak beschouwt Dallinger het niet oordeelkundig besnijden en beslaan van den hoof. B.v. wordt niet voldoende naar de afslijting van het oude ijzer gekeken en de betreffende zij- en verzenwand onvoldoende ingekort en het hoefijzer aan den buitentak te nauw gepast. Van dit hoefkraakbeen wordt dan bij elken pas meer geveverd dan van het tegenovergestelde, en de verbeening treedt dan op door de voortdurende rekking en irritatie van dit kraakbeen. Dat dit niet altijd aanleiding geeft tot kreupel loopen, moge men wijten aan de weinige zenuwrijkheid van dit weefselgebied. Is slechts één der hoefkraakbeenderen verbeend, dan heeft aan deze zijde het hoefmechanisme opgehouden te werken, doch aan den niet verbeenden kant werkt dit wel, hoewel in mindere mate dan normaal. Dallinger besnijdt den hoof zoo sterk mogelijk, zelfs tot de zachte zool toe en legt dan een balkijzer met lederen zool onder. Hoe meer men den hoof inkort, des te minder werkt het hoefmechanisme en des te minder pijn heeft het paard bij het loopen. Verder legt hij de drachten iets vrij en ziet goede gevolgen van het maken van insnijdingen in den verzenwand met de renet, zoowel horizontaal als verticaal en tot in de plaatjeslaag toe.

— In het Amerikaansche vakblad van April 1.1. staat een artikel van James Clark, overgenomen uit zijn bekend boek „Shoing and Balancing the Trotter”, betreffende hoefverpleging bij het veulen en ontleenen wij hieraan het volgende :

De hoefverpleging bij het veulen behoort reeds te beginnen vanaf de eerste paar weken na de geboorte. Het veulen ondervindt al dadelijk na de geboorte groote moeilijkheden bij het staan. De te hooge beenen in vergelijking met het lichaam, dus de ongelijke proporties, geven den indruk alsof het op stelten staat. De beenen worden dan ook wijd uiteengespreid, de hoeven naar buiten gekeerd en de schouderbladen dicht tegen den romp aangedrukt. Zoo is in den regel de positie als het veulen bij de merrie staat te zuigen en dit zal des te erger zijn als het veulen groot van stuk is en de moeder kort en incingedrongen van lichaamsbouw. Wanneer het veulen zoo staat, komt

het gewicht geheel neer op de binnenhoefhelften en zullen dan ook de buitenwanden van de hoeven (vooral van den voorhoef) minder afslijten en niet in een lijn zooals de voetas aangeeft, maar in meer buitenwaartsche richting gaan verlopen.

De toon van den hoef is naar buiten gericht, de schouderbladen liggen niet vlak en evenwijdig met het lichaam, doch naar binnen gericht en wanneer nu het veulen ouder wordt en dus grooter en zwaarder wordt, zullen de voorbeenen geleidelijk aan in de knieën naar binnen door gaan buigen. Wordt nu niet ingegrepen, dus nog in den tijd dat beenderen, banden, spieren en kraakbeenderen wijzigingen toelaten en vergemakkelijken, dan bestaat er alle kans dat zich de x-beenige stand van de voorbeenen gaat vormen, zooals de Amerikanen het noemen „knee hitter” waardoor het latere paard voorgoed bedorven zal zijn. Zeer zeker behoort in het eerste levensjaar hierop gelet te worden en kan aldus worden voorkomen wat daarna moeilijk of niet zal zijn te verbeteren.

Wanneer het veulen gespeend is en in de weide gaat dan zal men bij het grazen kunnen waarnemen dat door het voortdurend laag houden van het hoofd, de schouderbladen naar achteren worden gedrukt en bij het opnemen van de voorbeenen deze onder het lichaam worden gebogen en niet in een rechte lijn zooals het behoort.

Wanneer de veulens later op stal in boxen worden gehouden, zijn ze vrijwel in gelijke omstandigheden wanneer ze het hooi van den bodem eten, doch ze zijn dan sterker en is er dan reeds aan hoefverpleging de aandacht geschonken, dan is er minder kans voor het zich ontwikkelen van verkeerde standen.

Clark beveelt nu aan om het zeer jonge veulen te plaatsen op een vlakken bodem en dan de beenen te masseeren na ze zachtjes aan zoodanig te buigen en te plaatsen dat het veulen vierkant staat. De buitenwand van de hoefjes wordt zoodanig besneden dat de hoef vlak optreedt en de voetas zoowel van terzijde als van voren gezien, recht is. Deze massage, het wrijven met de hand, van de voorbeenen van het veulen, zal tenminste twee maal per week moeten plaats vinden en men zal hier een zeer heilzamen invloed van zien en het zal meer goed doen dan eenig smeersel dat men hiervoor zou aanbevelen. Wanneer men den hoef vlak wil raspen, moet men niet te veel van den draagrand afraspen doch rondt men vooral den draagrand bij, zoodat geen scheuren in den wand zullen optreden. Dit alles slaat hoofdzakelijk op de voorbeenen, daar de achterbeenen in den regel weinig moeite geven.

Het spreekt vanzelf dat een dergelijke behandeling veel tijd kost doch het geldt dan ook alleen voor fokkers die opgaan in hun vak en waarbij groote liefhebberij mede voorzigt.

Voordat een paard zoover is dat het beslagen kan worden, kan er dus al heel wat zorg aan de hoeven zijn besteed en zelfs vóór het eerste beslag is het goed, het te laten werken, waarbij echter zorg wordt gedragen dat de hoeven goed vlak besneden zijn en de draagrand bijgerond is.

In Duitschland zijn behalve de paarden van het leger 3.611,142 paarden en wel 99361 minder dan 2 jaar geleden. Deze teruggang wordt geweten aan de slechte landbouwtoestanden van de laatste jaren, waardoor de paarden zoo lang mogelijk worden aangehouden en er geen verschot is van paarden van 1—3 jaar. 90 % van alle paarden zijn op het platteland, tot voor enkele jaren was dit maar 83 %

ADVERTENTIEN.

Z-V HOEFIJZERS!

RITS-IJZERS

MET EN ZONDER KAL KOENEN

STAMP-IJZERS

UITGEBREIDE SORTEERING

OMGAANDE TOEZENDING

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 11355

Handel in Alle Hoefbeslag-artikelen

VOOR HOEFBESLAGWEDSTRIJDEN

leveren wij bedrijfs-
klaar op de plaats:

6 VUREN MET VENTILATORS

A. J. ROMPELMAN
Onderwijzer-hoefsmid, Almelo

HOEFIJZERS

— HOEFNAGELS

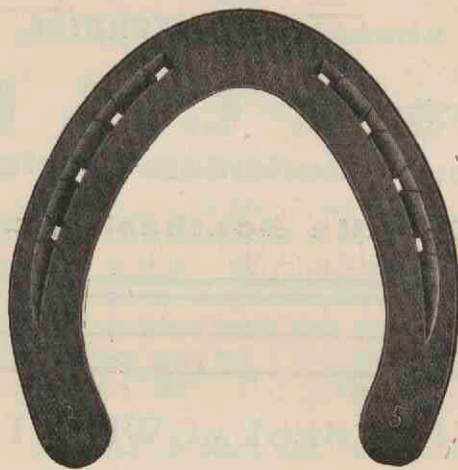
HELLER HOEFRASPEN

Alle artikelen voor Hoefbeslag.

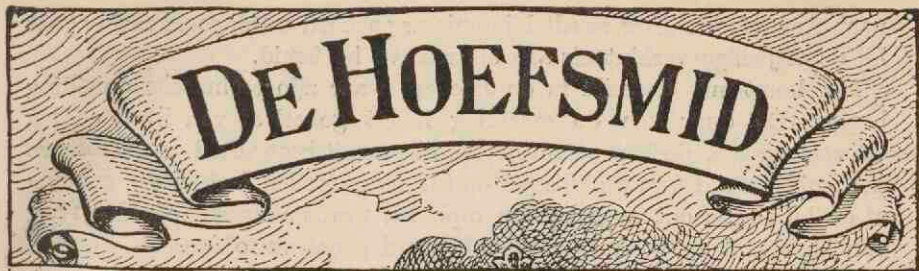
B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Officieel Orgaan van de Vereniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort — Paard—motor—remonteering — Ingezonden stukken
— Korte mededeelingen — Correspondentie — Litteratuur-overzicht — Advertentiën.

MILITAIRE HOEFSMIDSSCHOOL TE AMERSFOORT.

In opleiding zijn 13 dienstplichtigen der artillerie van de 2e ploeg 1929, 16 iv. der 1e ploeg 1930, 7 dienstpl. der Cavalerie en 13 reserve hoefsmeden, totaal 49 leerlingen. Bovendien zijn er 5 geëxamineerde vrijwilligers welke elders gedetacheerd worden om den dienst waar te nemen van zieke hoefsmeden.

Reserve Hoefsmid.

Aangezien het zoo herhaaldelijk voorkomt dat inlichtingen worden gevraagd over het dienstnemen als reserve hoefsmid, deel ik nogmaals mede dat een ieder, al of niet dienstplichtig, 19 jaar oud en in het hoefsmidsvak werkzaam, aan de Hoefsmidsschool kan opgeleid worden tot reserve hoefsmid. Zijne verhouding in dienst, dus tijdens de opleiding, en ook later met groot verlof, is precies dezelfde als van een dienstdlichtige die tot hoefsmid wordt opgeleid, dus wat betreft kleding, voeding, ligging, geneeskundige behandeling, verloven, tractement en latere herhalingsoefeningen.

Wil nu een al- of niet dienstplichtige opgeleid worden tot reserve hoefsmid, dan gaat hij naar het dichtst bij zijne woonplaats gelegen garnizoen en deelt zijn verlangen mede aan den Garnizoenscommandant.

Hij verneemt dan welke stukken hij noodig heeft en welke hij allemaal op de secretarie van zijn woonplaaats kan bekomen; zijn deze stukken in orde gemaakt, dan levert hij deze bij den Garnizoens Ct. in, hij wordt dan geneeskundig gekeurd en bij goedbevinden wordt hij voorloopig aangenomen.

De Directeur van de Hoefsmidsschool bepaalt verder wanneer zijne opleiding kan beginnen en op dien dag wordt hem een vervoerbewijs verstrekt

naar Amersfoort. Hier wordt hij opnieuw gekeurd en bij goedkeuring gaat hij de vrijwillige verbintenis aan als reserve hoefsmid.

Hij komt nu dadelijk in de smederij waar zijn technische opleiding begint. De duur van de opleiding hangt geheel af van ijver, aanleg en vorderingen, doch zoodra hij geschikt wordt beoordeeld om als reserve hoefsmid in tijd van mobilisatie op te kunnen treden, legt hij een examen af en bij slagen ontvangt hij een diploma, wordt aangesteld in den rang van korporaal en vertrekt met onbepaald groot verlof.

Vanaf 1923 toen het instituut van reserve hoefsmiden is opgericht, zijn er 132 als korporaal reserve-hoefsmid en met een rijksdiploma uit Amersfoort vertrokken, terwijl er momenteel nog 13 in opleiding zijn.

PAARD — MOTOR — REMONTEERING.

Wat een combinatie! Ja, daar is iets van aan — vooral zoo op het eerste gezicht, maar verleent me nog even een oogenblik uw welwillend gehoor, en het zou me niet verwonderen, dat u besluit met te zeggen: „het komt uit!”

Als voor den smid het aantal paarden vermindert en dat der motoren stijgt, dan verplaatsen zich de verdiensten uit de smederij voor een deel naar de reparatie-inrichting. En zoolang de smidszoon het verkieslijk vindt, zijn handen voorloopig nog liever zwart ziet van hoefsmeer vermengd met ijzervijlsel dan van olie in combinatie met diverse andere bijproducten in het machinevak, zoolang verlangt hij in de gelegenheid te blijven zijn handen op zijn wijze vuil te maken (neen, het is hier niet figuurlijk bedoeld) en daartoe heeft hij paarden noodig.

Hij heeft echter — goedschiks-kwaadschiks — den motor en diens reparateur te respecteren en nu niet per se te willen volhouden, dat diens stank — bereid door hem, bedoel ik wel te verstaan — toch erger is dan wat hij bij zich thuis aan kwalm van aangebrand, ja zelfs van verbrand hoorn — wat? o, er wordt zeker nooit te heet gepast? Neen, dat is waar ook! — kans ziet te verspreiden, tot zelfs in de buurt der smederij.

Dat het nu echter bij Remonteering ook al . . . , neen, dat zeg ik niet, maar toch riekt het daar af en toe niet geparfumeerd op de wijze, zooals velen onzer het toch zoo gaarne zouden willen.

„Ja, maar jullie wilt altijd het onmogelijke en trouwens jullie hebt nu eenmaal geen verstand van legertoestanden, waarbij het aankomt op uithoudingsvermogen, op snelheid, en deze nu meer bepaald in galop. En dat kunnen alleen onze Ieren, en dáárom halen we die nog steeds alle jaren weer uit Ierland, waar ze groeien.

We hebben trouwens nog pas weer met klem van redenen getuigd en *bewezen*, dat in '24 duidelijk is aan het licht getreden, dat de inlander niet kon wat onze Ier wel kon. En als dat nu nog geen bewijs genoeg is, dat dus in '30, dat is zes jaar later, jullie inlander — „dus” zeg ik — dat nog niet kan, welnu dan zijn jullie voor geen bewijs vatbaar.”

Alzoo ongeveer sprak nog onlangs immers *de* militaire legerautoriteit. Nu — zoo als ik immers begon met te zeggen — komt dat nu uit of niet? Want nu kan wel iemand — zoo een, die b.v. toch altijd het laatste woord

en dan liefst daarmee meteen maar gelijk wil hebben ook — zoo iemand kan nu wel beweren, dat hij die zegt, met alle soorten van genoeg bereid te zijn geschikte remonten te zoeken niet alleen, doch zelfs te vinden ook evenveel recht van spreken heeft als iemand anders, die schreef in '27, nimmer een cavaleriepaard in Nederland te zullen gaan zoeken, maar dat zou toch alleen geldig zijn als . . . de moordenaar van Barbertje niet moest hangen — en hier gaat het toch maar om!

Maar niet alleen voor de fokkerij is het van belang zooveel *mogelijk* (het zullen er nu eenmaal nimmer meer absoluut veel zijn!) paarden nog te kunnen afleveren, doch ook de hoefsmid zal er wel bij varen, als hij die veulens in hoefverzorging krijgt en daarna de paarden beslaat tot ze naar het leger overgaan.

Het is dus ook *uwe* zaak, heeren hoefsmiden — ook *uwe* belangen zijn gemeid met de quaestie, hoe lang nog de militaire autoriteit oppermachtig blijft in de beslissing omtrent de vraag of nu heusch een Nederlandsch cavalerist zoo'n mal figuur zou slaan op een Nederlandsch fokproduct, geboren en getogen op een Nederlandsche boerderij, gedresseerd en geëtraineerd door Nederlandsche krachten om ten slotte Nederlandsche belangen te kunnen helpen behartigen op Nederlandschen bodem, in Nederlandsche omstandigheden voor een Nederlandsch doel, en tot dit alles gekocht en betaald met Nederlandsch geld, in Nederland opgebracht door Nederlandsche belastingbetalers.

Ook aan U dus, Nederlandsche hoefsmiden om den fokker te steunen met uwe stem, als in de volksvertegenwoordiging die stem noodig is, die luider moge klinken — ook in *Uw* belang — dan die van den Edelgrootachtbaren Heer Weitkamp, die, ingelicht van deskundige zijde, volkomen op de hoogte van hetgeen hij te zeggen had tot Z.Exc. den Minister, na gedane toezegging van te zullen zijn diligent, ten slotte zweeg in alle talen.

De motor bedreigt ook U niet alleen in de burgermaatschappij, doch evenzoo in het leger. Bij de artillerie ziet ge reeds verscheidene vaten benzine opgeslagen in de plaats der lasten haver van weleer.

Laat nu althans de nog overgebleven paarden gerecrueteerd worden op eigen bodem.

Denkt er eens over na en maakt het op uwe vergaderingen tot een punt van bespreking, in hoever of er reden moge zijn om ook op uw terrein verband te zien tusschen „Paard — Motor — Remonteering”.

En zegt dan of het uit komt of niet!

Hilligersberg, April '30. □

INGEZONDEN STUKKEN.

HET CONTROLEEREN VAN VERNIEUWD BESLAG BIJ DE LEGERPAARDEN.

Met belangstelling heeft ondergeteekende het artikel gelezen, „Burger en Militaire Hoefsmiden” in de April-aflevering j.J., als ook het sympathiek antwoordt dat de heer v. d. Boer in de Mei-aflevering daar op gaf. Op enkele punten na, kan men het met beide heeren eens zijn,

[doch als oud-militair hoefsmid, zij het mij vergund op een uitlating van den heer v. d. Boer, nader in te gaan, nml. daar waar hij zegt dat de militaire hoefsmiden onder *deskundig* toezicht werken. Schrijver dezes weet niet of de heer v. d. B. in militairen dienst is geweest (zijn schrijven geeft den indruk van niet), maar wat verstaat de geachte schrijver onder *deskundig* toezicht? In den tijd dat ondergeteekende de eer had zich militair hoefsmid te mogen noemen, kon van *deskundig* toezicht niet gesproken worden (naar hij meent heden nog niet). Die belangrijke functie wordt verricht door officieren, en met alle respect voor de paardenkennis van genoemde heeren, kan men toch niet spreken van *deskundig* op het gebied van hoefbeslag. Niet in het minst met de bedoeling om een zekeren stand of personen onaangenaam te zijn (zeker niet als oud-militair) wilde ondergeteekende zijn betoog gaarne met eenige voorbeelden illustreeren.

De kennis welke vereischt wordt van H.H. Officieren ter controleering van hoefbeslag, put men uit theorieboeken en militaire voorschriften, welke op zich zelf heel mooi en nuttig zijn, maar men kan zich toch niet op *deskundigheid* beroepen, al heeft men dat alles grondig bestudeerd. Hierbij komt, daar men geen practicus is, dat men zich houdt aan de letter van theorie en voorschriften, en een militaire hoefsmid meestal niet kan handelen naar omstandigheden. Er zijn uitzonderingen. Men heeft officieren die veel studie van hoef en hoefbeslag maken, en na verloop van tijd een practische kijk op hoefbeslag krijgen. Met dezulken kan de hoefsmid wel praten, en zij zullen den practischen raad van een hoefsmid gaarne aanvaarden. Toch heeft ieder weer zijn eigen opvatting omtrent hoefbeslag. Ongeacht of het noodzakelijk is of niet, zal de een de ijzers liefst lang, en de andere deze graag kort zien. A. dweept met ruim beslag, B. vindt dat uit den boeze enz. Verscheidene voorbeelden zou steller dezes aan kunnen halen, waaruit zou blijken dat men van „*deskundig*” nog ver verwijderd is, en een enkele was wel zoo oprecht te bekennen, dat hij er eigenlijk toch niet veel van wist. Trouwens iedere militaire hoefsmid die al eenigen tijd „*meeloopt*” zal hier van mee kunnen spreken.

Het is den militairen hoefsmid verboden op de buitenvlakte van den hoornwand te raspen, maar ieder vakman weet dat in heel veel gevallen de rasp wel degelijk gebruikt moet worden, vooral bij groote en platte hoeven. De militaire hoefsmid is nu verplicht met verschillende middelen de sporen van die verboden bewerking onzichtbaar te maken, waarmede ondergeteekende in alle bescheidenheid zou willen opmerken, dat een militair hoefsmid naast goed vakman, ook nog een virtuoos moet zijn in het camoufleren van reglementair verboden, maar practisch geboden bewerkingen aan den hoef, en om „in de pas” te blijven bij zijn vele superieuren.

De militaire hoefsmiden zijn ongetwijfeld de laatste jaren veel vooruitgegaan in rang en levensomstandigheden, maar wat het controleeren van hun werk aangaat, is die vooruitgang nu niet zoo schitterend te noemen.

Waarom, zoo vraagt men zich af, wordt er bij ieder regiment niet

een controleerend hoefsmid (Adjutant) aangesteld, onder oppertoezicht van den paardenarts, wat zeker door H.H. Officiëren en niet minder door de hoefsmiden op prijs zou worden gesteld. Eerst dan kan men zeggen:

De militaire hoefsmiden werken onder deskundig toezicht.

Een oud-militair hoefsmid.

Het is ook mijne opvatting dat lang niet elk bereden officier die kennis van hoefbeslag bezit, dat hij geacht kan worden het beslag te kunnen beoordeelen. Wanneer er zijn die deze kennis wel verworven hebben, dan is dit uitsluitend aan zelfstudie te danken, d.w.z. niet alleen aan theoretische kennis doch door in een smederij zelf practisch te werken. De opleiding der veeartsen heeft hier steeds in voorzien en alle paardenartsen hebben hoefijzers leeren smeden en paarden leeren beslaan. Het spreekt vanzelf dat naast het theoretisch beheerschen van het vak, deze practische opleiding hen beter in de gelegenheid stelt het werken van den hoefsmid te beoordeelen en te waardeeren. Waar tot heden nog steeds de troepen commandant verantwoordelijk wordt gesteld voor het hoefbeslag van zijn onderdeel, en deze verantwoording dus niet berust bij den paardenarts, zoo oefent ook de troepen-commandant, dus in deze de Escadrons en Batterij Ct., de contrôle op het hoefbeslag uit. Deze kan, wanneer hij zich zelf niet veilig voelt op dit gebied, altijd het advies van den paardenarts inwinnen en de maandelijksche hoefinspecties welke de p.-arts houdt, kunnen bovendien ook voor dezen commandant waardevolle aanwijzingen opleveren.

Bovendien ontlast art. 12 van II „Zomerbeslag” van het Voorschrift Hoefbeslag hem in heel veel opzichten van zijn taak.

Dit artikel luidt: „In plaats van gewone ijzers wordt van klap- en strijkijzers gebruik gemaakt bij paarden, waarvoor dit door hun bouw of door de wijze van beweging door den eskadrons- of batterij commandant, *in overleg met den paardenarts*, wordt noodig geacht.

Andere hoefijzers mogen alleen worden gebruikt bij afwijkende hoefvormen (b.v. spitse en stompe hoeven, bodemnauwen en bodemwijden stand) en hoefaandoeningen, *als de paardenarts dit wenschelijk oordeelt.*”

Alle mogelijke afwijkingen en dit is natuurlijk zeer rekbaar, zijn dus steeds door den hoefsmid, in overleg met den paardenarts, aan te brengen en het spreekt vanzelf dat dan ook de paardenarts verantwoordelijk wordt gesteld voor al die gevallen welke van het normale hoefbeslag afwijken.

Dit alles neemt echter niet weg dat de hoefsmid bloot kan staan aan een contrôle op zijn vakuitoefening die niet deskundig is en dat hij vaak rekening zal moeten houden met persoonlijke opvattingen van zijn Ct. die vakkundig niet door den beugel kunnen en wat hier m.i. wel het ergste is, dit heeft ten slotte plaats ten koste van de hoeven en dus van het paardenmateriaal.

Een enkele opmerking wil ik nog maken op hetgeen de geachte inzender schrijft over het raspen van de buitenvlakte van den hoornwand.

Art. 5 van het Voorschrift Hoefbeslag vermeldt:

„De draagrand der dracht en zijwanden moet volkomen vlak zijn, die

aan den voorhoef van af het toongedeelte eenigszins naar boven oploopen, ten behoeve van den opzet.

Nadat het besnijden van den hoef is geschied, worden de uitwendige scherpe kanten van den draagrand met vijl en rasp weggenomen, bij een spitse hoef meer, bij een stompe minder, en de draagvlakte aan den hoef effen gemaakt, zoodat elke ongelijkheid van den rand of der draagvlakte zorgvuldig wordt weggenomen."

M. i. biedt dit artikel toch alle gelegenheid om bij groote en platte hoeven de wand zoodanig te breken als noodig is en het spreekt toch ook vanzelf dat dit gebeuren moet en geen artikel van een reglement zich kan verzetten tegen een rationeel besnijden van den hoef.

De geachte schrijver trekt echter zijne conclusie blijkbaar uit art. 10 van het reglement, hetwelk luidt :

„Nadat de hoef beslagen is, wordt met de vijl die tusschen den hoef en het ijzer wordt aangebracht, de scherpe hoefrand weggenomen, Overigens mag aan den hoorn niet worden gevijld”

Dit is volkomen juist. Wanneer de hoef beslagen is, moet het vijlen zijn afgeloopen en het is m. i. een slechte gewoonte die helaas nog veel, tenminste door leerlingen, gedaan wordt, om bij den beslagen hoef de hoornwand af te raspen om deze een glad en schoon uiterlijk te geven, echter ten koste van de hardste laag hoorncellen, de dek- of glazuurlaag die de buitenste beschutting van den hoornwand moet blijven uitmaken.

R e d.

Geachte Redacteur.

Vergun mij naar aanleiding van Uw onderschrift op het ingezonden stuk van Collega de Boer een kleine plaatsruimte. Het wil mij voorkomen dat hierin een zinsnede staat die bij jonge of onervaren smeden een verkeerde gedachtegang kan wekken.

Er staat namelijk op bladz. 70: „Er is natuurlijk een groot verschil in de werking van het hoefmechanisme bij verschillende hoeven en als zoodanig zullen plathoeven wel de meeste uitzetting aanwijzen. Men zal dan ook plathoeven zooals die in meerdere of mindere mate aan onze inlandsche paarden eigen zijn, als regel meer garnituur moeten geven, wil men niet dat zij zeer spoedig over de ijzers staan” (tot zoover accoord, maar dan volgt: „en wil men niet dat het beslag aanleiding zal geven tot het ontstaan van klemhoeven (klemhoef bij wijden hoef of wel een hoef met ondergeschoven verzenen).” Over het eerste gedeelte zal wel niet veel verschil van meening bestaan. Het laatste gedeelte echter kan de gedachte opwekken, dat dit meerdere garnituur ook gegeven moet worden om het ontstaan van klemhoeven en ondergeschoven verzenen te voorkomen. Indien deze zin *niet* ontstaan is door een minder gelukkig gekozen woordkeuze en het werkelijk Uwe meening is dat klemhoeven en ondergeschoven verzenen ontstaan door nauw gepaste ijzers, zou U dan bereid zijn hierover een uiteenzetting te willen geven in „De Hoefsmid”. Tot heden ben ik en meerderen met mij, nog steeds van meening dat ondergeschoven verzenen en klemhoeven bij onze inlandsche hoeven *eerder* zullen ontstaan bij *wijd* gepaste dan bij *nauw* gepaste ijzertakken.

Mijns inziens zijn deze gebreken in vele gevallen een noodwendig gevolg van het ruime garnituur geven, waardoor zooltakken en steunsels onvoldoende ondersteund worden. Zulke hoeven vereischen steeds een juiste beslagmethode. Eenerzijds geeft men graag ruim garnituur om de hoorn niet spoedig over het ijzer te laten staan en ook omdat het een beter aanzien geeft; anderzijds is het gevolg „ondergeschoven verzenen en klemhoef” hetgeen steeds verergert, omdat naarmate de vernauwing van de achterste hoefhelf toeneemt, *meer* garnituur wordt gegeven. Alleen een beslag waarbij zooltakken en steunsels en ook vooral het meestal nog wel sterke uiterste hoekpunt van den wand ondersteuning vindt, kan het ontstaan van deze gebreken voorkomen.

Mocht U het met mijne zienswijze niet eens zijn dan geef ik deze gaarne voor een betere.

Utrecht.

H. Vossers.

Een Fransch spreekwoord zegt: „uit het wisselen van gedachten komt de waarheid voort” en ik dank den heer Vossers zeer voor zijn schrijven daar ik niet gaarne de gedachte zou wekken, vanaf de schrijftafel slechte raad aan jonge smeden te geven. De heer Vossers heeft volkomen gelijk dat het voor wijde plathoeven zeer nadeelig zal zijn wanneer door het wijde passen van het ijzer, dus door het te veel garnituur te geven, aan de steunsels en de zooltakken niet meer de gelegenheid wordt geboden om op den ijzertak te kunnen rusten. Het is dan ook allerminst mijne bedoeling geweest om dit voor te staan, want elke hoef en dus een plathoef met zwakke verzenen wel in de eerste plaats, dient steun te vinden op de steunsels. Men gaat toch alreeds van dit principe uit bij het maken van het ijzer en eindigt de afhellende vlakke na het laatste nagelgat, juist om de steunsels op den ijzertak te kunnen laten rusten. Waar dit dus al voor elken normalen hoef geldt, moet men dus zeker zorgen dat een plathoef, wanneer deze niet met een balkijzer wordt beslagen, voldoende dracht op de steunsels krijgt. Is de naam steunsel niet prachtig gekozen en deze omslag van den hoornwand eischt dan ook alle aandacht bij het passen. Bij een plátvoet behoort echter een breed ijzer en dit zal toch in de meeste gevallen wel in staat stellen om *en* de steunsels *en* de zooltak mede te doen dragen en toch nog garnituur aan te brengen; in geen geval zal men echter, waartegen de heer Vossers zeer terecht waarschuwt, garnituur aanbrengen ten koste van het voldoende in dracht brengen van de steunsels.

Red.

Hooggeachte Redactie.

In „LITTERATUUR OVERZICHT” Mei-aflevering j.l. schrijft de Weensche dierenarts Dallinger o.m. het volgende.

Verbeende hoefkraakbeenderen komen *meestal* voor aan de voorhoeven, dus de mogelijkheid bestaat (volgens Dr. Dallinger) dat ook de achterhoeven kunnen lijden aan die kwaal. Naar mijn weten heb ik nooit verbeening van de achterhoeven aangetroffen, en noch paardenartsen of collega's hoefsmiden er over hooren spreken.

Verder wordt de hoefsmid als de meest schuldige gebrandmerkt.

Is genoemde verbeening niet meestal aanwezig bij jonge zware paarden met bodemnauwen stand, nog voor dat zij beslag kregen? Ten slotte wordt aanbevolen een *balkijzer* met lederen zool, als het gewenschte beslag voor meergenoemd euvel.

Hooggeachte Redacteur, schrijver dezes zou het zeer op prijs stellen (en zeker meer lezers met mij) wanneer U Uw gewaardeerde meening in deze kenbaar zoudt willen maken.

Bij voorbaat beleefd dankzeggend.

Hoogachtend, Uw dw. Denaar,
J. M.

Gaarne geef ik mijn oordeel in deze en wil in de eerste plaats opmerken dat het mij wil voorkomen meer in de omstandigheden van den werkring gelegen te hebben dat geachte schrijver zelf nooit een verbeening van de hoefkraakbeenderen bij achterhoeven heeft waargenomen. Wanneer ik ik mij niet vergis, is schrijver een zeer lange periode van zijn diensttijd werkzaam geweest bij een depôt-artillerie, waar hij dus jonge paarden had te beslaan en deze daarna vrij spoedig weder uit het oog verloor. Was dit niet het geval dan zou het mij zeer verwonderen wanneer schrijver in zijn langjarige werkring niet verbeende achter hoefkraakbeenderen zou zijn tegen gekomen.

Waarschijnlijk wordt er minder aandacht geschonken aan de verbeening der hoefkraakbeenderen bij achterhoeven dan bij voorhoeven daar ook het hoefmechanisme van veel meer belang is bij voorhoeven dan bij achterhoeven. De schokbreking die een goede veering van den hoef, dus een goed werkend hoefmechanisme, meebrengt, is zeer heilzaam voor de gewrichten, banden en pezen en aangezien het gewicht dat op de voorhoeven neerkomt ook belangrijk grooter is dan het gewicht dat de achterhoeven dragen, zoo is dus ook de taak van de voorhoeven vanzelve gewichtiger dan van de achterhoeven. Ik herinner mij geen gevallen waarbij alleen de achterhoefkraakbeenderen verbeend waren, wel echter verscheidene waarbij het paard vierkant verbeend was.

Wanneer men een statistiek zou opmaken van de verschillende paardenrassen wat betreft de verbeening der hoefkraakbeenderen, dan zouden de zware trekrassen in deze statistiek zeker wel bovenaan komen te staan.

Het is m.i. zeer goed verklaarbaar dat bij deze zware rassen die als het ware van huis uit, dus laat ons zeggen bij het begin van hun werkperiode, veelal een toontrederstand of bodemnauwen stand aangenomen hebben, door een meerdere rekking en een verhoogde druk van het buitenverzen gedeelte van den hoef, het hoefkraakbeen, dat toch al zeer stijfmoederlijk bedeed is wat bloedvaten en dus voeding betreft, neiging gaat vertoonen alle elasticiteit te verliezen en het kraakbeenweefsel in beenweefsel omgezet wordt. Wanneer de hoefsmid beschuldigd wordt het ontstaan van de verbeening te hebben bevorderd, dan moet dit feit er op gebaseerd zijn dat hij het betreffende paard niet naar zijn stand en gang heeft besneden en beslagen. Heeft hij dit wel gedaan, dan kan hem nooit eenige blaam treffen. Bovendien moet men met beschuldigingen uiterst voor-

zichtig zijn, vooral als men weet dat zware werkpaarden zoo veel aan dit gebrek lijden en dus de veulens met een groote voorbeschiktheid ter wereld komen. De fout ligt m. i. meer bij den fokker die niet moet fokken met dieren welke storende gebreken vertoonen. Het feit echter dat deze fout zich eerst gaat uiten bij het gebruik van het paard en zich dan heel geleidelijk gaat ontwikkelen, zal wel de reden zijn dat men het niet zoo nauw neemt, daar het paard dan toch al lang van eigenaar is verwisseld.

Wat het beslag betreft, zoo wordt tot heden nog steeds de meening gehuldigd dat bij een eenzijdige verbeening dus b. v. van het buitenhoefkraakbeen, de hoof vlak besneden wordt waarbij dus als regel van den buitenwand meer zal moeten worden afgenomen, verder de straal schenkel aan die zijde goed inkorten en het steunvlak aan den buitenkant vergrooten; men maakt den buitentak zoo breed dat een loodlijn uit den kroon aan het verzengedeelte neergelaten, nog steun op het ijzer vindt. Zijn zoowel binnen- als buitenhoefkraakbeenderen verbeend, dan zal men ook weer vlak besnijden, dus een vlak optreden van den hoof verzekeren, de straal goed inkorten en zoover als de gang het toelaat, ook de binnentak van het ijzer verbreedden. Bovendien breekt men de schok door tusschen ijzer en draagrand een lederen of vilten rand te leggen. Het dun raspen van de verzenwanden of het maken van rainures in den verzenwand kan bij eventueel pijnlijk loopen, hieraan tegemoet komen.

Wat het beslag met een balkijzer en lederen zool betreft, dit druischt rechtstreeks tegen de theorie in, daar men toch met dit beslag het hoefmechanisme bevordert en elke uitzetting van de verzenwanden wordt gestuit door de verbeende hoefkraakbeenderen, hetgeen weer aanleiding kan geven tot kneuzingen en pijnlijken gang. Het klinke dus paradoxaal om dit beslag toe te passen en toch zijn ook mij gevallen bekend dat een werkelijke verbetering door dit beslag bereikt werd. Zoover mijne eigen waarnemingen betreft, kan men in het algemeen zich beter houden aan de boven aangegeven beslagwijze doch bereikt men hier zijn doel niet mede, dan schaadt het zeer zeker niet om het balkijzer met lederen zool te probeeren. Soms verdragen de paarden het slecht doch het komt ook wel degelijk voor dat het heilzaam werkt. R e d.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Rijksdiploma hoefsmid.** Op de te Utrecht gehouden examens (Voorjaar 1930) van de Commissie ter verkrijging van een rijksdiploma als hoefsmid, slaagden de H.H.: H. Verheul te Loenen (G.), C. W. P. Hermeling te Arnhem, L. van Sloten te Nunspeet, J. C. van Dijk te Vleuten, M. H. Krutzen te Heer (L.), A. Jongerius te Gouda, J. Havelaar te Mookhoek, C. J. v. d. Put te Bergeyk, J. W. H. Timmers te Schimmert, G. Niessen te Zuilen, F. H. H. Lemmerlijn te Margraten, F. J. Bakkers te Luikgestel, J. H. Wiersema te Zuiderlegmeer, J. Willemsen te Zaamslag, A. Knipper te Oudeschip, S. Gorter te Roodeschool, A. H. Besselink te Vierakker, J. Kroeze te Grolloo, H. Knol te Veendijk, F. Naber te

HOUDT DE PAARDEN IN EERE!

Driedaagsche Marathonrit van de landelijke rijsschool te Leer (Oostfriesland) met vijf vierspannen door Oostfriesland, voorjaar 1930.

Tinaarlo, K. Regien te Andersen, K. Telkamp te Woldendorp, C. J. Smits te Dinxperlo, G. C. Olieslagers te Haaren, W. R. van Erp te Geffen, H. C. Schenk te Maastricht, F. Smit te Donderen (Dr.), L. Kuper te Grollo, J. B. Leyzer te Zeddam, H. B. M. Kanters te Terborg, J. H. Vrieze te Varseveld, C. Bos te Dordrecht, Pl. St. Nicolaas te 's-Gravendeel, M. Verhoeff te Mookhoek, S. J. Verhoeven te Dordrecht, C. C. van Roon Czn. te Strijen, W. van der Reyden te Dubbeldam, J. J. Jongen te Heerlen, H. C. Kraayveld te Almkerk, H. Smit te Nijster, C. Pieters te Phillipine, J. Kloeze Azn. te Beilen, J. Kwint te Hoogersmilde, A. H. Jansen te Pesse, L. Doornbos te Nijensleek, P. J. Crusson te Nieuwvliet, B. Pals te Nieuw Amsterdam, A. Meyers te Zeeland (N.Br.), L. J. Kerkhof te St. Anthonius, M. C. Kerkhoff te Groesbeek, G. W. Kemkens te Berchem, A. H. Hendriks te Erp, J. Driessen te Nederasselt, G. Meijers te Zeeland (N.Br.), W. C. van Tienen te Oploo, J. H. Zeegers te Venray, C. van de Kamp te Berkel, P. van Dijk te Moergestel, E. van Kasteren te Schijndel, M. van Griedsven te Lithooien, J. H. Dennissen te Malden, G. F. Dercks te Wijchen, R. M. de Gier te Wijchen, W. Meruma te Garrelsweer, C. Ganzeveld te Garrelsweer, F. Ferwerda te Sexbierum, G. H. Broekhuis te Holten, J. Bos te Holwierde, J. W. Bulten te Zelhem.

CORRESPONDENTIE.

Den Heer P. v. d. B. te W. Wij zullen trachten aan uw verzoek zoo volledig mogelijk in het volgend nummer te voldoen.

Uw ingezonden stuk wordt dan ook geplaatst.

Red.

LITTERATUUR OVERZICHT.

Prof. Schwendimann geeft in de Zwitsersche Hoefsmid een verhandeling over de lengte van het hoefijzer en zegt dat het ijzer langer moet liggen dan den draagrand van den hoof en wel om drie redenen:

1e. doordat de hoornwand afgroeit naar voren en naar beneden, zal het ijzer mede gaan en tegen het einde van de beslagperiode, zal het, hoewel het oorspronkelijk lang genoeg was, nu te kort zijn geworden, zoodat de verzenen over het ijzer heensteken.

2e. door de omstandigheid dat door de werking van het hoefmechanisme de verzenen afslijten terwijl de toon en het zijgedeelte van den hoornwand geen hoornverlies aanwijken, zal er een vormverandering van de ondervlakte van den hoof ontstaan, zoodat het ijzer niet meer past.

3e. bestaat de noodzakelijkheid om bij het arbeidverrichtende paard de draagvlakte van den hoof te vergrooten.

In het algemeen worden de hoefijzers lang genoeg gepast en wordt het zelfs vaak genoeg overdreven. De beenstanden hebben een grooten invloed op het al of niet langer passen van het ijzer; bij den normalen stand zal men in het algemeen het ijzer zoo lang passen dat een loodlijn getrokken ter halver hoogte door de verzenen, de takeinden raakt, en deze zullen dan ongeveer 8—10 mM. achter den verzendraagrand reiken.

De spitse hoof moet in het achterste gedeelte goed worden ondersteund en

daarom lang worden gepast, daartegenover worden de ijzers bij stompe hoeven kort ondergelegd. Wat het dienstgebruik betreft, zoo zullen we bij zware trekpaarden de ijzers lang passen en bij troepenpaarden, rijpaarden en landbouwgebruikspaarden de ijzers kort worden ondergelegd met het oog op het gevaar voor aftrappen. Kalkoenjzers maakt men langer dan vlakke ijzers om het steunvlak te vergrooten.

Bij harddravers worden de achterijzers, voorzien van kleine kalkoenen, zeer lang gemaakt, zelfs tot 2 à 3 c.M. achter den verzendraagrand. Dit slaat voornamelijk op de buitentakken en het wordt sterk overdreven doch de draverssport eischt dit zoo. Ook bij het rennen doet men het en dan is het hierop gebaseerd: Het paard treedt eerst op met de verzenen en daarna met den toon, door de verlenging van het ijzer wordt nu de pas vergroot met circa 2 c.M. Wanneer nu een paard per K.M. draf, 250 maal den voet neerzet, wint het op dezen afstand 250×2 c.M. of wel 5 M. hetgeen bij een ren in den regel al een heel groot verschil maakt. Hiertegenover kan men stellen, voor het geval dat deze theorie waar zou zijn, dat vooreerst een langer ijzer de pas zal verkorten en ten tweede de banden, pezen en gewrichten meer te lijden zullen hebben dan bij normaal beslag, hetgeen ook tot mindere prestatie kan leiden. Het beoogde voordeel zou dus wel op een nadeel kunnen uitloopen. Wil men de beenen en de hoeven normaal houden, dan zal men het hoefbeslag in overeenstemming van den hoefvorm en den beenstand moeten aanbrengen.

— Prof. Dr. F. Schwendimann uit Bern schrijft in de Zwitsersche Hoefsmid over den *hoorn groei* bij het paard en geeft in deze de volgende conclusies weer van Curt Schulze die proeven heeft genomen op 800 hoeven.

1. De groei van den hoornwand bedraagt gemiddeld per 4 weken 7,66 m.M. Onbeslagen hoeven groeien harder en wel gemiddeld 8,6 m.M. per maand, beslagen hoeven 6,73 m.M.

2. De hoorn groei bij onbeslagen hoeven bedroeg minstens 6,7 m.M. en hoogstens 10,4 m.M., bij beslagen hoeven was dit resp. 4,4 en 9,3 m.M.

Als minste groei werd vastgesteld bij een beslagen hoef 1,5 m.M. en als maximum groei bij een onbeslagen hoef 16,5 m.M., alles per maand gemeten.

3. De hoorn groei is bij voor- en achterhoeven bijna even snel, toch komt het weinig voor dat twee voor- of achterhoeven of wel alle vier hoeven, een evengroote groei vertoonen.

4. De hoorn groei heeft in 90,62% gelijkmatig vanaf de kroonrand plaats, in 9,38% is deze ongelijkmatig. Een onregelmatige hoorn groei reft men aan bij onregelmatige hoefvormen en zeer zelden bij regelmatige.

5. Voor den hoorn groei zijn van groote beteekenis een goede hoefverpleging en een goed hoefbeslag en als zoodanig wel een beslag dat nabij komt aan een onbeslagen hoef zooals b.v. een halvemaanijzer en toolbeslag.

6. De hoeven van paarden van 5—10 jaar groeien gemiddeld per maand 0,29 m.M. meer dan hoeven van paarden van 11—19 jaar.

7. De kleur van den hoef heeft geen invloed op den hoorn groei.

8. De wijze en tijd van dienst hebben geen invloed op den hoorn groei.

9. Bij knolhoeven is er meerdere hoorn groei aan de verzenwanden dan aan den toon- en zijwand.

Kneuzingen van den hoornzoom kunnen ter plaatse een vermeerderde hoorn groei geven van 7 m.M. per maand.

10. Inwrijvingen van Spaansche vlieg zalf of het branden van punten op den kroon geven gewoonlijk in de daarop volgende maand een vermeerden hoorn groei van 3 m.M. Meer succes heeft men door herhaalde en over geruimen tijd volgehouden inwrijvingen van prikkelende middelen aan den kroon.

Er zijn geen middelen bekend die den hoorn groei doen verminderen.

11. Hoeven van paarden waarbij de zenuwsnede is toegepast, groeien gemiddeld 2—5 m.M. meer per maand.

12. Algemeene ziekte toestanden werken in den regel niet storend op den hoorn groei; men ziet zelfs wel dat na een doorgestane ziekte er een verminderde hoorn groei plaats heeft en het gevormde hoorn is dan dof en is arm aan watergehalte en elasticiteit.

ADVERTENTIEN.

Z-V HOEFIJZERS!

RITS-IJZERS

MET EN ZONDER KALKOENEN

STAMP-IJZERS

UITGEBREIDE SORTEERING

OMGAANDE TOEZENDING

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 11355

Handel in Alle Hoefbeslag-artikelen

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

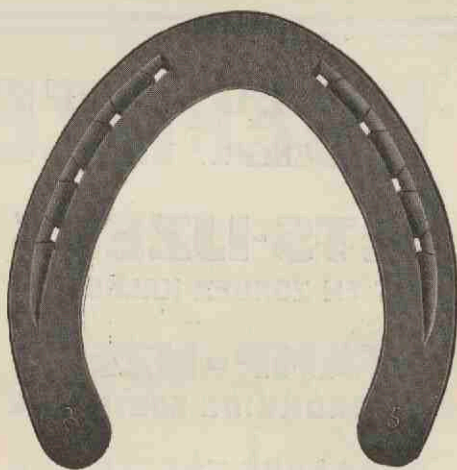
HELLER HOEFRASPEN

Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Paard en motor — Kalkoenen — Ingezonden stukken — Korte mededeelingen
Litteratuur-overzicht — Advertentiën

BIBLIOTHEEK DER
RIJKS UNIVERSITEIT

17 JUL 1930

UTRECHT.

PAARD EN MOTOR.

„Most judges can see facts, they can't
imagine possibilities.”

I

Engelsch gezegd en Engelsch gedacht waar het gold de beoordeeling van een paard, waaraan de zichtbare gebreken o zoo gemakkelijk zijn te ontdekken, doch welker waarde met betrekking tot de later in de praktijk van het dier te verlangen praestaties, zooveel te moeilijker zal zijn te bepalen.

Overgebracht naar het gebied waarop, zooals de titel van dit artikel reeds aanduidt, onze gedachtengang zal gaan, moge de als adagium geciteerde uitspraak blijken evenzeer geldig te zijn.

Het onderwerp staat m.i. voldoende in het centrum van hedendaagsch denken en uiting geven in verschillende toonaarden, om telkens weer de aandacht te vragen voor een mogelijk andere belichting van het probleem.

De oplossing wensch ik ook ditmaal niet te geven — zelfs de pretentie om in die richting iets te vertellen, wat niet alreeds vroeger gezegd is, ontbreekt me.

Wel wil ik trachten de argumenteering anders te groepeeren dan tot heden in ons blad is gedaan.

Er is in den laatsten tijd veel met cijfermateriaal gewerkt en ook is meer dan eens gewezen op de spatten en de gallen, zoowel bij paardengebruik als bij motortractie voor iedereen duidelijk zichtbaar.

Cijfers en daarmee geconstrueerde getallen mogen voor beschouwing van verleden en heden ontegenzeggelijk retrospectieve en actueele waarde bezitten — voor de toekomst zal het moeilijker gaan (als het al gaat!)

om gelijkwaardige, even betrouwbare gegeven te formuleeren. Al ligt in het heden het verleden, waarin dat heden eveneens was gelegen, al rust de toekomst in het nu, dat die toekomst zal baren, doch waaromtrent met zekerheid absoluut niets, en naar waarschijnlijkheid slechts weinig valt te zeggen, het blijft, zooals dat bij baringen meer voorkomt, steeds weer de vraag of het een jongen of een meisje zal worden.

Ik weet niet of er voor de ons nu interesseerende quaestie profetieën bestaan van clairvoyante zijde. Wel dat er veel zienerschap is ten beste gegeven zoowel van paardenman- als van anderen kant. Steeds valt het daarbij op, hoe beide partijen sterk geïnteresseerd zijn, niet slechts voor, doch met name bij de door hen vertegenwoordigde vakken. Wat me wel eens doet vermoeden dat niet geheel objectief het oordeel geveld wordt.

Het verdwenen paard geeft den motorman denzelfden moed om victorie te kraaien als een in het gebruik toch maar duurder gebleken motor, alle hoop voor behoud en zelfs terugkeeren van het paard doet herleven in het hart van diens aanhangers.

Voor iemand, die geen paard en geen motor bezit, geen aandeelen heeft in transportbedrijf, hoe dan ook geëxploiteerd, geenerlei belang bij het winnen, e.g. verliezen van den strijd (voor hen, die de concurrentie als zoodanig willen beschouwen), geen animositeit kent in welke richting dan ook, doch zich alleen afvraagt, waar straks de factor mag worden gevonden, welke den doorslag geeft, voor hem moet het toch meer en meer het oog doen richten op oeconomische belangen, welke verder gaan dan een tijdelijk verschil in aantal van welgestelde paarden contra — zeggen we: naast — zooveel meer of minder motoren.

Daargelaten nu, dat *alle* marktberichten vrijwel eensluidend klagen over *den* toestand — gezien, hoe het verslag van den landbouw in ons land over 1928 zelfs voor een gering aantal goede fokhengsten niet voldoende emplooi vindt — verondersteld (met eenigen vasten grond onder de voeten toch!), dat de meest duizelingwekkende vaart van een racewagen weliswaar straks de facto in waarde gelijk zal staan met een afgeschoten vuurpijl naar de maan — doch bewezen, dat de auto groote voordeelen zal bieden ook over korte afstanden als het paard uit het centrum van druk verkeer zal zijn verbannen, gelijk zulks te Parijs reeds een voldongen feit is — aangenomen dus, omdat het nu eenmaal zoo is, dat we daarin zullen hebben te berusten, zal het toch goed zijn daarbij (en dan liefst: do it now!) te zien naar „de teekenen des tijds”, welke meer en meer duidelijk gaan wijzen op verlies van grond onder de voeten (niet slechts figuurlijk, doch nu ook letterlijk) voor hem, dien we zoo noode missen in onze liefhebberij, doch van wien we afscheid zullen moeten nemen, zoodra de wet der noodzakelijkheid daartoe zal dwingen.

Laat ons een volgende maal zien of die wet van oorzaak en gevolg ons paard in zijn bestaan bedreigt en, zoo ja, waar dan, wanneer en in welke mate.

(Wordt vervolgd).

□

KALKOENEN.

Als trouw lezer van „De Hoefsmid” wil ik gaarne mijne meening en ondervinding over het beslag met kalkoenen weergeven.

De indruk van den hoefslag op zachten bodem (zeer duidelijk waarneembaar op zandgrond) toont aan dat de toon bij het neerzetten en afzetten het diepst in den grond dringt. Hieruit volgt dat de richting van den hoef in de richting naar den toon schuins benedenwaarts gaat. De hoorn groei wijst daar eveneens op. Die hoorn groei is het sterkst aan den toon, dan aan den buitenzijwand en het minst sterk aan den binnenzijwand. De slijtage bij onbeslagen hoeven past zich hier juist bij aan.

Een beslagen hoef verhindert het afslijten. De hoorn groei gaat door; als gevolg hiervan wordt de hoef voortdurend meer achterover gedrukt en doordat de buitenwand sterker groeit dan de binnenwand, in een scheeven stand gebracht.

Dat deze gewrongen stand oorzaak wordt van veel leed, staat, dunkt mij, onherroepelijk vast. De eenige manier dit zooveel mogelijk te ondervangen, is een behoorlijk lang ijzer met behoorlijken kalkoen. Tallooze malen kon ik verbetering constateeren. Bijvoorbeeld: *vóór* bij misvormde wijde hoeven met bijgetrokken hielen; bij platachtige hoeven met lage hielen; bij paarden die veel struikelden. — *Achter* bij paarden die sleepten; — waarbij de gallen „uitliepen”; die spattig zijn (met hooge kalkoenen).

Mijns inziens is het jammer dat de deskundigen niet meer in de gelegenheid zijn het kalkoebeslag bij ondervinding te bestudeeren. Zoover ik na kan gaan lees ik van geen examen of wedstrijd waar zelfs maar van de kalkoenen meer gerept wordt, terwijl ik hierboven heb trachten aan te toonen dat het kalkoebeslag het eenige is dat een paard zoo lang mogelijk in zijn natuurlijken stand houdt.

Nu heb ik dikwijls hooren zeggen dat de kalkoenen dadelijk afgesleten zijn, maar als men een kalkoenen onderlegt van voldoende gehalte (al naar de behoefte) en is deze afgesleten dan is het ijzer in den toon eveneens zoover afgesleten dat de hoef den gewenschten stand heeft.

H. Weijermans,
Zieke 19, Den Haag.

INGEZONDEN STUKKEN.

M. de Redacteur!

Ik heb er mij niet over verwonderd dat het onderwerp „genezing stand en gang” nader in bespreking kwam, waarbij eindelijk ook nog komt de 2 c.M. Ik was besloten van het onderwerp af te stappen, doch waar het spreekwoord zegt dat alle goede dingen uit drieën bestaan, wil ik het nog even hebben over die 2 c.M.

Zij die hier over spreken zijn in mijne oogen theoretici, die nog weinig met den bijl hebben geslagen. Voor enkele dagen kwam een zware Belg aan mijn smederij. De boer zeide: „Kun je hem een beetje opknappen; hij heeft de teenen een beetje te lang.” — Jawel, was mijn antwoord.

Heeft hij ze nog niet gebroken, want 't was verschrikkelijk zoo'n lange toon en daarbij nog lage verzenen. Laat hem eens opstappen, maar niet draven (dit laatste zou het paard ook bijna niet hebben gekund). Na afstapen werd het paard in de smederij gezet en gecontroleerd, waarbij bleek dat de toonwand precies $4\frac{1}{2}$ c.M. te lang was, terwijl de verzenen hoogstens 1 c.M. konden zakken. Dus verschil van $3\frac{1}{2}$ c.M.

Dat het veranderen van zulke standen nadeelige gevolgen kan hebben is den practischen vakman niet vreemd. Doch het moet niet vergeten worden welke goede eigenschappen daarin soms zijn gelegen die dan andere in waarde overtreffen. Wat het besnijden betreft hangt dit geheel af: 1° van den bouw van den hoof, stand der ledematen en het vlak doen nederzetten op den bodem. In deze drie factoren ligt ons geheele hoofbeslag opgesloten. Als men hiernaar streeft dan zullen vroeg of laat de goede eigenschappen wel naar voren komen.

Hiermede hoop ik mijn verslag te hebben voleindigd.

J. A. T a n g e l d e r, *Duiven.*

Hooggeachte Redactie.

Uw onderschrift op mijn ingezonden in de Mei-aflevering j.l. over Militaire of Burgerhoefsmeden geeft mij aanleiding hier nogmaals op terug te komen, en wel om twee redenen. Ten eerste blijkt UEd. mijn schrijven verkeerd te hebben begrepen.

Ten tweede vraagt UEd. mij een nadere verklaring te geven van de fouten welke aan het militaire beslag kleven.

Met mijn uitdrukking dat de ijzers aan de takuiteinden te rond worden bijgesmeed, bedoelde ik eigenlijk het gedeelte der ijzers achter het laatste nagelgat, tot de einden der ijzers. Het is zeer begrijpelijk dat iedere smid de uiterste einden zijner ijzers rond smeed of misschien rond raspt of slijpt, hoewel in de burgerpractijk het laatste wel eens vergeten wordt.

Maar de fout bij de militaire smeden is, dat de ijzers juist even achter het laatste nagelgat, soms bij het laatste nagelgat te wijd gelegd wordt, terwijl het ijzer verder naar achteren zeer vaak weer nauwer ligt. Dit noem ik te rond bijsmeden, anders behoefde ik in dit geval niet over garnituur geven te *spreken*.

Mijn tweede bewering berust op eenige feiten en wel de ondervinding met leerlingen der hoefsmidsschool en het werk dat ik eenige malen zag van een hoefsmid bij een marchaussee paard. Bedoeld paard streek zich in lichte graad, doch door te wijd leggen der ijzers werd dit verergerd. Nu is dit op zichzelf voor een keer niemand kwalijk te nemen, maar wanneer de berijder van zoo'n paard gedurende 3 of 4 keer, telkens naar een burgerhoefsmid moet om de ijzers te verleggen vind ik dit wel erg, temeer daar de berijder den smid waarschuwde. Als de buitenhoefhelft iets korter werd gemaakt dan de binnenhoefhelft en het ijzer wat nauwer gelegd werd, was het verholpen, doch de smid durfde de voetas niet te breken. Waarom is mij een raadsel: ik zie er geen kwaad in en doe het met een gerust geweten. Dus was die bekrompen opvatting voor mij één reden.

De andere feiten hebben zich geopenbaard bij jonge smeden, pas in de burgerpractijk gekomen, gediplomeerd van de hoefsmidsschool. De onderzinking daarmee opgedaan, leidt mij tot de conclusie, dat bij hun practisch werk niet voldoende verklaard wordt waarom ze iets moeten doen. B.v. Zij gaan bekappen en staan te hakken en te schilveren, inplaats van flink het mes er in te zetten. Je kunt zoo zien dat zij te bang zijn. Ook met het vlak maken van den draagrand staan ze te sukkelen; de rasp moet het goed maken doch daar is bij een burgerhoefsmid geen tijd voor. Bij hen moet de draagrand direct vlak zijn. Bovendien kunnen ze als hun gevraagd wordt: waar moet nog wat af of waar is te veel af, vaak geen afdoende antwoord geven. Ik heb er nogal eenige in mijn smederij gehad, ook jongens met leertijden van $5\frac{1}{2}$, 9 en 10 maanden, 1 jaar zelfs één van ruim $1\frac{1}{2}$ jaar, doch tot heden heb ik er maar één aangetroffen welke beslist goed was. Ik heb zoo den indruk dat het onderwijzend personeel niet genoeg met de jongens over het werk spreekt, terwijl ze bezig zijn. En wijl het onderwijs voor miliciens, vrijwilligers en buitengewone vrijwilliger naar mijn meening gelijk is, zeg ik: als de vrijwilliger een plaats krijgt bij de troepen en ze zijn niet beter dan diegenen die de burgerpractijk ingaan, dan zijn ze niet volwaardig om zelfstandig op te treden, en kon ik met een gerust geweten zeggen, dat ook het militair beslag zijn fouten heeft. Wel weet ik dat de ondervinding een zeer voorname factor is, doch indien de fundamenteen niet goed zijn kan onmogelijk het daarop gebouwde huis goed zijn.

Hooggeachte redacteur, ik heb alle respect voor de hoefsmidsschool maar niettegenstaande dat, geloof ik toch, dat de achting bij mij en misschien ook bij collega's zou stijgen indien er nog betere leerlingen worden afgeleverd dan tot nog toe, en m.i. kan dat gebeuren, als de onderwijzers hierin medewerken. Ik hoop dat deze vingerwijzing geen kwaad bloed zet, doch het hoefsmidsvak in zijn geheel ten goede komt.

Wassenaar

P. v a n d e B o e r.

Hoewel naar mijne meening het bovenstaande ingezonden stuk niet bepaald als een antwoord kan gelden op mijn vraag in de Mei aflevering van ons vakblad gesteld, doch meer te beschouwen is als een klacht over de vakuitoefening van een der hoefsmeden der Kon. Marechaussee en verder een ontevredenheidsgevoel uit over de prestaties van door de Hoefsmidsschool afgeleverde nieuwbakken gediplomeerden, zoo wil ik toch gaarne aan den schrijver gastvrijheid voor zijn ingezonden stuk verstrekken. Het komt mij ook beter voor dat hij zijne grieven kan luchten en ik hoop dat een onderlinge bespreking er toe bij moge dragen dat de geachte inzender een meer breedere kijk op het behandelde onderwerp zal krijgen, alsmede een mildere beoordeeling voor pasgeëxamineerde hoefsmeden.

Het punt van uitgang was de vraag welke fouten z.i. aan het militaire hoefbeslag kleven en op deze vraag geeft de heer v. d. B. als antwoord twee klachten weer.

1e. dat een hoefsmid bij de Kon. Marechaussee een der bij hem in

beslag zijnde paarden, zoodanig heeft beslagen dat dit paard tengevolge hiervan ging strijken en de eigenaar van dit paard verder hulp ging zoeken in een burgersmederij.

Laten wij aannemen dat dit zich zoo heeft voorgedaan dan is dit toch zeker een geval dat op zich zelf staat en kan zulk een op zich zelf staand feit toch moeilijk worden aangemerkt als een fout aan het militaire beslag eigen. Wanneer men toch zijne conclusies zoo snel mocht trekken, dan zou men evengoed gerechtigd zijn om ook het omgekeerde naar voren te brengen. Het is mij n.l. wel bekend dat er meerdere hoefsmeden der Kon. Marechaussee zijn die burgerpaarden in beslag hebben, waar dus de eigenaars van deze paarden, om de een of andere reden niet naar hun plaatselijken burgerhoefsmid gaan, doch de voorkeur geven aan het beslag van den militairen hoefsmid. Mag men nu uit dit feit de gevolgtrekking maken dat die plaatselijke burgerhoefsmeden allen prullen in hun vak zijn? M.i. zeer zeker niet en het is dan ook altijd zaak om uiterst voorzichtig te zijn met een openlijke afkeuring uit te spreken; men moet daarvoor geheel op de hoogte zijn, moet beide zijden van het vraagstuk goed hebben bekeken en beide partijen hebben gehoord.

2e. Klaagt de geachte schrijver over eenige van zijne knechts welke blijkbaar bij hun in diensttreding rechtstreeks van de H. school kwamen en dus als hoefsmid bij hun eersten baas werkzaam kwamen. De klachten dan waren: het niet vlug genoeg bekappen van de voeten, en het te veel gebruik maken van de rasp om den draagrand vlak te maken.

Ik kan deze klacht van het standpunt van den schrijver begrijpen. In een burgersmederij toch geldt het spreekwoord: „tijd is geld” en b.v. op marktdagen moeten vaak een ongelooflijk aantal paarden worden beslagen. Dit nu is niet mogelijk wanneer men langzaam werkt, doch m.i. is het niet mogelijk *vlug* en *goed werk* van een pas geëxamineerd hoefsmid te verwachten. Vlug werken is een gevolg van routine en alleen een langdurige praktijk en veel ervaring kunnen *snel en goed* werk doen voortbrengen. Ik weet niet of de geachte schrijver vroeger een cursus in hoefbeslag heeft gevolgd en daarna een examen in hoefbeslag heeft gedaan, doch wanneer dit wel het geval is geweest, vermoed ik dat de eerste paarden welke hij daarna in een nieuwe werkkring geheel zelfstandig heeft moeten beslaan, ook wel niet tot zijn vlugste arbeidprestaties zullen hebben behoord. Ik heb het voorrecht gehad vanaf de instelling van het Rijksdiploma voor Hoefsmid deze examens mede af te nemen en heb mij dus een oordeel kunnen vormen over de vlugheid en accuratesse van de candidaten voor dit examen. Ik geef u de verzekering dat op uitzonderingen na, zeer langzaam gewerkt wordt en dat over het besnijden van een hoef en het maken en passen van een ijzer hiervoor, niet zelden drie uur gedaan wordt. Dit zijn toch ook allemaal menschen die zich eventueel den volgenden dag als knecht zouden kunnen aanmelden en waarvan men dus evenmin vermoeden of verwachten mag dat zij zelfstandig *goed* en *vlug* zullen werken. De Heer v. d. B. schrijft o. a. van zijne knechts (gediplomeerden H.school) „zij gaan bekappen en staan te

hakken en te schilferen, in plaats van flink het mes erin te zetten, je kunt zoo zien dat zij te bang zijn." Ik kan aannemen dat dit zich werkelijk zoo voor heeft gedaan en wil daarom wat dit betreft voor hen gaarne een lans breken, daar dit voorzichtige besnijden een direct uitvloeisel is van het leermateriaal tijdens hunne opleiding aan de Hoefsmidschool. Wat toch is het geval: de paarden welke aan de H.school in beslag zijn, zijn alle rijkspaarden, die reglementair binnen de 5 à 6 weken opnieuw moeten worden beslagen. Bij vele van deze paarden is bij het vernieuwen van het beslag maar weinig hoorn aangegroeid, er valt dus maar weinig te bekappen en terecht moet de leerling dit met groote voorzorg doen. Van „eens flink het mes erin zetten" is in den regel weinig sprake, maar wel zal hij vaak verplicht zijn „te schilferen." Het gebeurt helaas nogal eens dat een leerling „het mes er *wel* stevig inzet," met het gevolg dat het paard kreupel loopt en dan getracht moet worden de fout te herstellen door een lederen rand tusschen draagrand en ijzer aan te brengen. Daar natuurlijk kreupel loopen na het beslag en tengevolge van het beslag, zooveel mogelijk moet worden voorkomen, zal in vele gevallen wel uiterst zuinig besneden moeten worden.

Wat de opleiding betreft, is in deze de H.school gehandicapt, en wanneer het leermateriaal bestond uit boerenpaarden die eerst na 4, 5 en meer maanden voor het vernieuwen van het beslag terug komen, dan zouden ook onze leerlingen wel meer vertrouwd geraken tijdens hunne opleiding, om: „het mes er stevig in te zetten." Nu moet dit gebrek worden bijgewerkt door het beslaan van „doode hoeven" zooals deze van het abattoir verkregen worden en waaronder vaak zeer leerzaam materiaal schuilt.

De conclusies die de heer v. d. B. meent te moeten trekken uit zijn aangehaalde feiten, zijn m.i. *niet billijk* en gaan ook bovendien *mank*. Niet billijk acht ik het om de tekortkomingen, welke uit A'foort gediplomeerden bij hun indiensttreding bij schrijver volgens diens oordeel vertoonden, zonder meer te wijten aan het onderwijzend personeel „dat niet genoeg met de jongens over het werk spreekt terwijl ze bezig zijn."

Het onderwijzend personeel bestaat uit de beste militaire hoefsmiden, die bovendien geschikt zijn bevonden om onderwijs te geven en die zich als genegen daartoe hebben opgegeven; van hen kan een goed voorbeeld in alle opzichten verwacht worden niet alleen met de daad, dus het eventueel voordoen aan den leerling, doch ook het verklaren en bespreken van het opgedragen werk en dat dit werkelijk ook het geval is, daarvoor sta ik den geachten schrijver borg.

Mank gaat de gevolgtrekking van den schrijver waar hij zegt: „wanneer de vrijwilliger een plaats krijgt bij de troepen en niet beter is als diegene die de burgerpraktijk ingaan, dan is hij niet volwaardig om zelfstandig op te treden enz."

Moge toch de opleiding van den vrijwilliger dezelfde zijn als van den dienstplichtige of van den reserve hoefsmid, daar hij uit deze twee categorieën gekozen wordt, zoo is de voorstelling onjuist dat hij direct een plaats krijgt bij een troepenonderdeel. De vrijwilliger wordt gekozen uit de beste ge-

ëxamincerde hoefsmeden en gedurende eenige jaren daarna wordt hij gedetacheerd bij verschillende onderdeelen van het leger om dienst te doen voor zieke hoefsmeden. Hij krijgt dus een zeer afwisselende en rijke ervaring gedurende eenige jaren alvorens hij aan de beurt komt voor een vaste aanstelling tot hoefsmid,

Ik hoop dat de heer v. d. B. na het lezen van deze regels een enigszins anderen kijk op de militaire hoefsmeden zal krijgen en vooral hoop ik dat hij bij pas geëxamineerde hoefsmeden wil bedenken dat zij aan het begin van hunne carrière staan en dat men niet moge verwachten dat zij volwaardig zijn als een ervaren hoefsmid, daar juist de ervaring, die in elk beroep zoo'n groote rol speelt, voor hen nog moet gaan beginnen. Zij hebben in hun opleiding een basis gelegd om op voort te bouwen, een zekere theoretische en practische kennis die hen in staat zal stellen, bij verdere ijver en werkkraft, gepaard aan de te verkrijgen onderzanding, om zich tot een goed hoefsmid te ontwikkelen. Men blijve echter billijk in zijn oordeel, trachte het goede te waardeeren en het ontbrekende aan te vullen en denke nooit dat een diploma op welk gebied ook, als het einddoel beschouwd moet worden. Men make dus zonder meer den jeugdigen bezitter ervan, geen verwijt over eventueele tekortkomingen, evenmin den leermeesters, daar toch de ware goede vakman zich eerst in den loop der jaren kan vormen en men dit slechts kan vergemakkelijken en in de hand werken door de opleiding zoo goed mogelijk aan het vak aan te passen.

R e d.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort. Het examen van hoefsmid is met goed gevolg afgelegd door den dienstplichtige der Cavalerie Van Ham en door den reserve hoefsmid Strobos. Aan beiden werd een diploma uitgereikt en zij zijn in het genot van onbepaald groot verlof gesteld.

*

Herhaaldelijk komen aanvragen binnen van jonge smeden die langs den weg der Hoefsmidschool te Amersfoort, een positie willen bereiken als militair smid bij het leger in Ned. Oost Indië.

Met het oog hierop wordt medegedeeld dat het leger in Ned. Indië een eigen hoefsmidschool heeft en dat zij die hoefsmid in Indië willen worden, zich dus tot het Departement van Koloniën moeten richten met verzoek een vrijwillige verbintenis te mogen aangaan om in Indië te worden opgeleid tot militair hoefsmid.

— Wedstrijd in hoefbeslag te Kloosterzande wegens gebrek aan belangstelling niet doorgestaan.

Op 18 Juni j.l. is te Kloosterzande een landbouwtentoonstelling gehouden, ter gelegenheid waarvan ook een wedstrijd in hoefbeslag zou plaats hebben.

Jammer was 't, aldus lezen we, dat deze wedstrijd niet doorging, vooral

jammer omdat hieruit spreekt de dalende belangstelling van de smeden voor het hoe beslag, die naar men ons mededeelde, nauw samenhangt met de algemeene waardeering van het paard! Laten de fokkers er toch om denken, dat tot de behoorlijke verzorging van een paard in de eerste plaats behoort een goed onderhoud van de hoeven.

Wel waren er een paar inzendingen op dit gebied, n.l. een collectie modelijzers van de Gebr. Schieman te Axel en van de Hoefijzerfabriek te Stoppeldijk, de bekende goede modellen machinaal vervaardigde ijzers.

— **Tentoonstelling te Luik.** De volgende wijzigingen zijn aangebracht:

20 Juli om 10 uur. Voordracht: Vorm van den voet in betrekking met de stelling van het been. Beslag van een licht trekpaard.

Prijskampen 3: Aug. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie Luik, 10 Aug. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie Limburg, 17 Aug. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie Namen, 24 Aug. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie Antwerpen, 31 Aug. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie Brabant, 7 Sept. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie Oost-Vlaanderen, 14 Sept. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie Henegouwen, 21 Sept. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie West-Vlaanderen, 28 Sept. om 9 $\frac{1}{2}$ uur provincie Luxemburg, Maandag 29 September Prijskamp: Grootte Prijs van het beslag voor België.

In de maand Juni zal verschijnen „Practische leergang Hoefsmederij door A. Bosmans, meesterhoefsmid, bestuurder der Staatspractische Middenschool van Hoefsmederij te Brussel en J. de Luyck, dokter veearts, leeraar aan bovengenoemde school. Het is te verkrijgen bij M. Bosmans, Gentsche Steenweg 116, Brussel, voor 50 franken plus verzendingskosten.

— **Thrianta.** Op de „Thrianta”, Landbouwtentoonstelling van het Drentsch Landbouw Genootschap op 1, 2, 3 en 4 September a.s. te Assen te houden, zal voor het eerst de film worden vertoond, welke in opdracht van het Genootschap voornoemd, wordt vervaardigd door den heer G. Aalfs, leeraar H. B. S. te Harlingen. De film tracht een overzicht te geven van den Landbouw, de Veeveelt en de Landbouw Industrie in Drenthe. Aan het doen der opnamen wordt reeds geruimen tijd gewerkt en de voorloopige indruk van hetgeen de film straks te zien zal geven, is zeer gunstig.

† De vorige maand is te Laken in België overleden Dr. H. de Roo, gewezen voorzitter van den toezichtsraad der Staatspractische Middenschool van Hoefsmederij en Voorzitter der Jury sedert vijf en twintig jaren. De heer de Roo was dokter in de veeartsenijkunde en rustend algemeen opzienerveearts aan het Ministerie van Landbouw; door zijn werken heeft hij aan den landbouw in het algemeen en aan de hoefsmederij in het bijzonder, heel vele diensten bewezen.

(Uit de Belg. hoefsmid).

LITTERATUUR OVERZICHT.

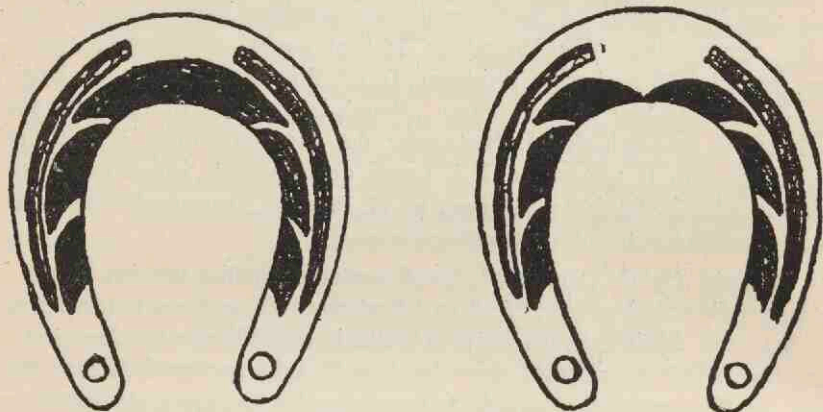
In de Juni-aflevering van „de Duitse Hoefsmid” geeft dr. Fischer aan de hand van afbeeldingen een overzicht van de laatste uitvindingen van hoefijzers om te gebruiken op gladde kunstwegen, voornamelijk op asphaltstraten.

Voorceerst beschrijft hij de verwisselbare gummi kalkoenen en stooten zooals deze in den handel zijn, o.a. ook als balkijzer — welke eigenlijk

gelijk zijn aan de Amerikaansche „Giant Grip Drive Calks” welke daar veel en met succes worden gebruikt.

Uit Noorwegen wordt een hoefijzer voor het uitglijden op harde straten aanbevolen als „imperator hoefijzer.” Het is een fabrieksijzer dat als open- en als gesloten (balk)ijzer gebruikt kan worden. Het nadeel is echter al dadelijk dat het veel te zwaar is, het ijzer weegt n.l. voor een kleinen hoef al 1100 gram; verder zijn de nagelgaten verkeerd van richting en plaatsing en heeft het ijzer volgens F. alleen museum waarde.

Fischer zegt dat niettegenstaande de talrijke nieuwe uitvindingen waaronder zelfs zeer goed bruikbare zijn, er toch nog geen enkel universeel hoefijzer is uitgevonden dat voor alle denkbare gevallen van uitglijden behoedt. Naast het touwijzer, is het kurkbeslag tot nog toe wel het beste gebleken en dit is in zooverre beter dan het touwijzer, omdat dit laatste zich niet zoo gemakkelijk laat omvormen en richten.

Ijzer tegen uitglijden van
Semmler. Toongedeelte smal

Idem
Toongedeelte breed

Practischer zijn de hoefijzers tegen het uitglijden uitgevonden door den leider der mil. hoefsmidschool te Hannover, Dr. Semmler. Hij gaat uit van gewone hoefijzers doch verandert de bodemvlakten ervan zoodanig, dat ze het uitglijden tegengaan; Men maakt het ijzer blauw warm en dan wordt de binnenste hoefijzerrand schuin van af het toongedeelte tot aan de takken en tot dicht bij de rits, met de handhamer gedeeltelijk uitgehouwen. Al naar de grootte van het ijzer worden in elken tak 3 tot 5 van zulke insnijdingen aangebracht. Het toongedeelte wordt uitgebald als bij een jachtijzer doch bij paarden die erg sletsch zijn in den toon, wordt het ijzer daar op de volle breedte gelaten.

Semmler geeft zeer gunstige resultaten van het gebruik van dit ijzer bij troepenpaarden en ook bij burger rij- en trekpaarden op de meest verschillende kunstwegen, zelfs ook in gevallen waar touwijzers en kurkbeslag in den steek lieten. Proefnemingen op grooter schaal schijnen in bewerking te zijn.

Volgens de teekening zijn deze ijzers vervaardigd aan de H.school, waarbij echter bleek dat het geenszins een eenvoudige bewerking van

het ijzer is, welke ook niet blauw warm is uit te voeren. Dit doet al dadelijk het groote voordeel te niet daar voor een algemeene toepassing de eisch moet gesteld worden van gemakkelijke bewerkelijkheid.

Uit Indië komt bericht dat door den Paardenarts Dr. Stadhouder aldaar een hoefijzer is uitgevonden dat in Indië op de asphaltwegen bij proefnemingen uitnemend heeft voldaan tegen uitglijden.

Stadhouder gaat uit van het principe dat vroeger toen de wegen ruw waren, een glad ijzer werd gebruikt en dat daarom, nu de wegen glad zijn, een ruwe ondervlakte aan het ijzer moet worden aangebracht. Hij doet dit door straalsgewijze wigvormige insnijdingen in de ondervlakte van het ijzer aan te brengen en wel zoodanig dat de breede zijde van den wig aan den buitenrand van het ijzer komt. Dit heeft het voordeel dat het straatvuil dat in de wig vormige insnijdingen dringt, er weer uitgerperst wordt en dus naar buiten wordt uitgestooten. De insnijdingen worden in het ijzer aangebracht door deze er in te stampen waarvoor hij stampen bezigt. Zoo gehoord is het dus zeer eenvoudig; bezit men een stamp dan kan men blijkbaar elk ijzer zeer spoedig maken tot een onfeilbaar middel tegen het uitglijden. Alvorens te beschikken over modellen van de ijzers en van de stampen en alvorens ook hier te lande proeven met deze ijzers zijn genomen, valt over de waarde ervan voor onze paarden en onze wegen niet te oordeelen.

In de Mei-aflevering van de Zwitsersche Hoefsmid staat een zeer interessant artikel over het Hoefbeslag bij de volksstammen van Noord Afrika door P. Löwe; zoodra het vervolg van dit artikel is verschenen, zullen hierover mededeelingen worden gedaan.

* * *

Verder bespreekt Schwendimann een dissertatie van den Finschen dierenarts Sigurd Helsingius over het hoefbeslag zonder hoefnagels. De schrijver heeft een zeer uitvoerige studie over dit onderwerp gemaakt en geeft niet minder dan 74 afbeeldingen van diverse uitvindingen op dit gebied. Zijn conclusies zijn de volgende: Wanneer een beslag zonder hoefnagels aan zijn doel zal beantwoorden en voor algemeene toepassing in aanmerking kan komen, dan moet het aan de volgende voorwaarden voldoen:

1e. Door het beslag mag de werking van het hoefmechanisme in geen enkel opzicht belemmerd worden.

2e. De wijze van bevestiging van het beslag mag noch den hoornwand, noch de weeke deelen van den hoef en de ballen, beschadigen.

Met het oog op strijken mogen de bevestigingsmiddelen niet naar ter zijde of naar achteren uitsteken, evenmin uitsteken aan de ballen of aan de takken van het ijzer met het oog op aftrappen van het ijzer.

3e. de vervaardiging en de bevestiging van het ijzer moeten zoo eenvoudig mogelijk zijn.

4e. De aanmaakkosten mogen niet belangrijk hooger zijn dan de thans gebruikte hoefijzers.

5c. Het weerstandsvermogen en de bevestiging moeten niet van korteren duur zijn dan van de nu gebruikte hoefijzers.

Tot heden heeft nog geen enkel van de vele uitvindingen van hoefbeslag zonder gebruikmaking van hoefnagels, aan al deze voorwaarden voldaan.

ADVERTENTIE.

Z-V HOEFIJZERS!

RITS-IJZERS

MET EN ZONDER KALKOENEN

STAMP-IJZERS

UITGEBREIDE SORTERING

OMGAANDE TOEZENDING

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 11355

Handel in Alle Hoefbeslag-artikelen

VOOR HOEFBESLAGWEDSTRIJDEN

leveren wij bedrijfs-
klaar op de plaats:

6 VUREN MET VENTILATORS

A. J. ROMPELMAN
Onderwijzer-hoefsmid, Almelo

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Het resultaat van het geleerde in Utrecht — Paard en motor (Slot) — Beslag met Kalkoenen
— Korte mededeelingen — Litteratuur-overzicht — Advertentiën

EEN RESULTAAT VAN HET GELEERDE IN UTRECHT.

Ruim een jaar geleden kwam ondergeteekende bij zijn oud-leermeester, den heer S. van Angeren in Utrecht. Ons gesprek ging al heel spoedig over het hoefbeslag. Verschillende dingen werden besproken, o.a. gebreken aan hoeven, de beslagen hiervoor en de verkregen resultaten daarvan werden behandeld.

De heer van Angeren deelde mij onder andere mede een verkregen succes met een z.g. Belgisch balkijzer met leeroplegels.

Zijn hulp was ingeroepen bij een hengst van groote waarde. Dit paard had een jaar te voren bij een Provinciale keuring een eersten prijs verworven, maar liep thans groote kans op de volgende keuring afgekeurd te worden, tengevolge van een hoefgebrek, ontstaan door een ondoelmattig beslag, en dito besnijden van den hoef.

Toevallig werd eenigen tijd later ook mijn hulp gevraagd bij een paard van zwaar Belgisch ras. De beide voorhoeven waren vervormd en hadden lage omgeslagen verzenwanden, in elken steunselhoek een niet onschuldige steengal, en een paar gave doch harde stralen. Door deze gebreken was het krachtig en frisch neerzetten van de beenen op den bodem verdwenen en had plaats gemaakt voor een tragen voorzichtigen en pijnlijken gang.

Ik paste hier toe hetgeen mij in Utrecht geleerd was: namelijk het Belgisch balkijzer met ingelaschte vrij breede dunne balk. Over de draagvlakte sneed ik drie lagen leer in den vorm van het ijzer pas; in de takeinden werd een stampgat geslagen voor het vastleggen van de leerlagen; de eerste leerlaag loopt even voorbij het laatste nagelgat, het tweede iets korter, en het derde weer iets korter dan het tweede, alle uiteinden van de leer-

oplegsels werden dun uitgesneden om een vloeiende vlakke draagvlakte te bevorderen. De hoeven waren zoodanig besneden, dat bij het onbelaste been tot bijna het laatste nagelgat het ijzer, in dit geval de bovenste leerlaag, ter dikte van een gulden lucht lag, en de straal juist op den balk rustte.

Daar de stralen, door hunne hardheid, alle elasticiteit verloren hadden, gaf ik den eigenaar den raad om het paard in een zandbad te plaatsen, waaraan ook direct voldaan werd. Na dit paard op boven omschreven wijze beslagen en behandeld te hebben, was het succes na ongeveer een jaar als volgt:

Het paard had toen een paar voorhoeven met flinke sterke recht afgroeiende verzenwanden, de hoogte-verhouding overeenkomende met zij- en toonwand, en goede aangegroeide steunsels. Van de vier pijnveroorzakende steengallen waren er drie geheel, en een bijna verdwenen; de gang is thans weer rad en krachtig.

Ziehier een mededeeling van een succes, door toepassing van het geleerde in Utrecht.

Het doel van deze mededeeling is, dat ook andere collega's bij eventuele dergelijke gevallen er winst mee kunnen doen.

Zeer gaarne zou ik als trouw lezer van ons maandblad „De Hoefsmid” meerdere ervaringen van practijk-menschen onder de oogen krijgen, hetgeen mijn inziens tweeeërlei nut kon hebben: ten eerste van zoo goed mogelijk rationeele uitvoering van het hoefbeslag, door elkaars kennis te verrijken, en ten tweede de inhoud van ons maandblad frisch en leerzaam te houden waaraan de hooggeachte Redactie zeer zeker ook alle hulp en medewerking wil verleen.

Harlingen, 22 Juli 1930.

O. H. B a a r d a.

Ervaringen uit de practijk zijn ontegenzeggelijk voor de lezers van het meeste belang en deze inzendingen zullen dan ook zeer gaarne voorrang genieten boven andere bijdragen. De r e d.

PAARD—MOTOR.

II. (*Slot*)

Beiden zijn uit snelheid geboren, voor snelheid geschikt, ja tot snelheid gedoemd.

Ontneem het eerste de gelegenheid zich over groote afstanden in snelheid met zijn makkers te meten (niet op ren- en draversbanen om een gokje, doch in woestijn en steppe ter voldoening aan den natuurlijken, instinctmatigen drang naar levensonderhoud en levensuiting), en wat houdt ge anders over dan een lymphatisch samenstel van vooze beenderen en alles verder bij het gewicht, dat inmiddels zeer zeker tot enorme krachtpraestatie in staat is over korten afstand, waarvoor en waardoor dan ook zijn bestaan gerechtvaardigd is en terecht wordt gewaardeerd. Oeconomisch wordt die snelheid echter niet meer gevraagd — de motor voorziet daar thans in.

Laat den motor op gering toerenaantal werken en . . . dat is de vroege dood voor de machine. Waar evenwel het paard is gefokt, geschikt voor zwaar stappend werk, zou ook de motor eenmaal daartoe te construeeren zijn.

De bodem, zoowel over korten als langen afstand wordt met den dag steeds meer op het gebruik van den motor ingesteld, overal waar traffiek doel is voor het gebruik van den weg.

Blijft voor onzen galoper de terreinen, tot heden nog beschikbaar voor jacht en wandelrit.

Doch wat staat er met die gronden te gebeuren in afzienbaren tijd?

Zullen ze zich uitbreiden? Zal cultuur een inkrimpen van de uitgestrektheid waarover reeds beschikt werd, toelaten? Of zal veeleer — stilstand bestaat niet! — de grond, tot heden voor het paard toegankelijk, aan oppervlakte verliezen? Reeds weten we allen hoe in de laatste kwarteeuw huizenbouw, landontginning en inrastering onze galoppaden deed omzetten in hard wegdek en verboden terrein. Doch nog staan vele landen ter beschikking, welke ten deele zoo goed als, ten anderen deele totaal improductief zijn van het standpunt van den oecoonoom. Laten we de z.g. natuurmonumenten welke steeds zullen blijven, buiten beschouwing, dan zal al het overige binnen zeker thans reeds afzienbaren tijd worden belast ten nutte van het algemeen waarvoor de enkele particulier steeds zal hebben te wijken, en zal daarmede het bezit van dergelijke, speciaal voor ons rijders te paard geschikte gronden te bezwaard worden voor den eigenaar, zoodat hij afstand zal doen van dien grond ten bate van hem, die dat deel onzer aarde in cultuur brengt.

Waarmede dan weer verloren gaat zooveel vierkante kilometer als voor een meer intensief gebruik van den grond zal zijn bestemd.

En aangezien de totale oppervlakte (wat evenzeer voor den inhoud geldt) van onze aarde steeds dezelfde blijft, zal elke in intensief gebruik genomen meter evenzoovele verliezen boeken voor het op snelheid over groote afstanden aangewezen paard, tot heden nog onder den zadel gereden.

De aarde moge onmetelijk schijnen en de idée alleen al belachelijk om zich druk te maken over een te kort aan ruimte zelfs voor onze ruitersport, het zou niet de eerste maal zijn dat lachen goedkooper was dan . . . to devine possibilities!

Zeker is het, dat onze voor cultuur geschikte doch tot heden braak liggende groote grondbezittingen hun langsten tijd van rustige rust hebben gehad en het tijdstip wellicht (ik zeg niet eens: misschien) heel wat dichter bij is dan de zich steeds verder uit ons bereik bevindende terreinen om niet al te ver van huis een galopje te gaan halen, waarop het noodsein zal worden geheschen, dat onze regeering wakker schudt uit den dut, waarin van de mogelijkheid om van een aardappelprijs ad f 1.40 per mud de pacht van den grond te betalen mag worden gedroomd, doch dat tevens zal realiseeren hoe de grond, niet gemaakt door menschenhanden doch natuurgave aan allen, die er op leven, zal dienen te worden belast naar de maatstaf, niet van hetgeen hij opbrengt, doch wel van wat hij opbrengen kan.

Zonder angst voor de concurrentie van het vliegtuig, dat reeds in het

jachtveld verscheen boven de meute met de bedoeling de jacht te volgen, kan toch gerust worden voorspel dat het aantal paarden, moge dit tijdelijk eens stijgen, geleidelijk zal afnemen in dien vorm van belangrijk handels-object. Dit is dan m.i. ook de eenige reden waarom een betoog als het hiergevoerde plaats moge vinden in een paardenvakblad, waar fokkerij als hoofd fungeert boven de eerste kolom.

Al moge af en toe gewezen kunnen worden op cijfermateriaal in een hoog bedrag, voor den hunter besteed, niemand, die er iets dieper over nadenkt, zal dit in verband met de kwijnende markt willen aanzien voor een vingerwijzing in de richting van terugkeerenden bloei in de paardenfokkerij. Integendeel: het is en blijft ook hier wederom zooals in alles en overal de zwakste schakel, welke de kracht van den keten beheerscht. Deze zwakke plek is hier de marktwaarde en het aantal dekkingen, beide van zelf sprekende gevolgen eener oorzaak welke zetelt in de verhouding van vraag en aanbod.

De vraag naar paarden wordt beheerscht door de behoefte welke er aan wordt gevoeld. Deze wordt kleiner naar mate de omstandigheden waaronder het werken moet ongunstiger worden. Op kleinen afstand wordt de bodemgesteldheid, het wegdek, met den dag slechter voor het dier. Op grooter afstand doet de motor het moordende concurrentie aan.

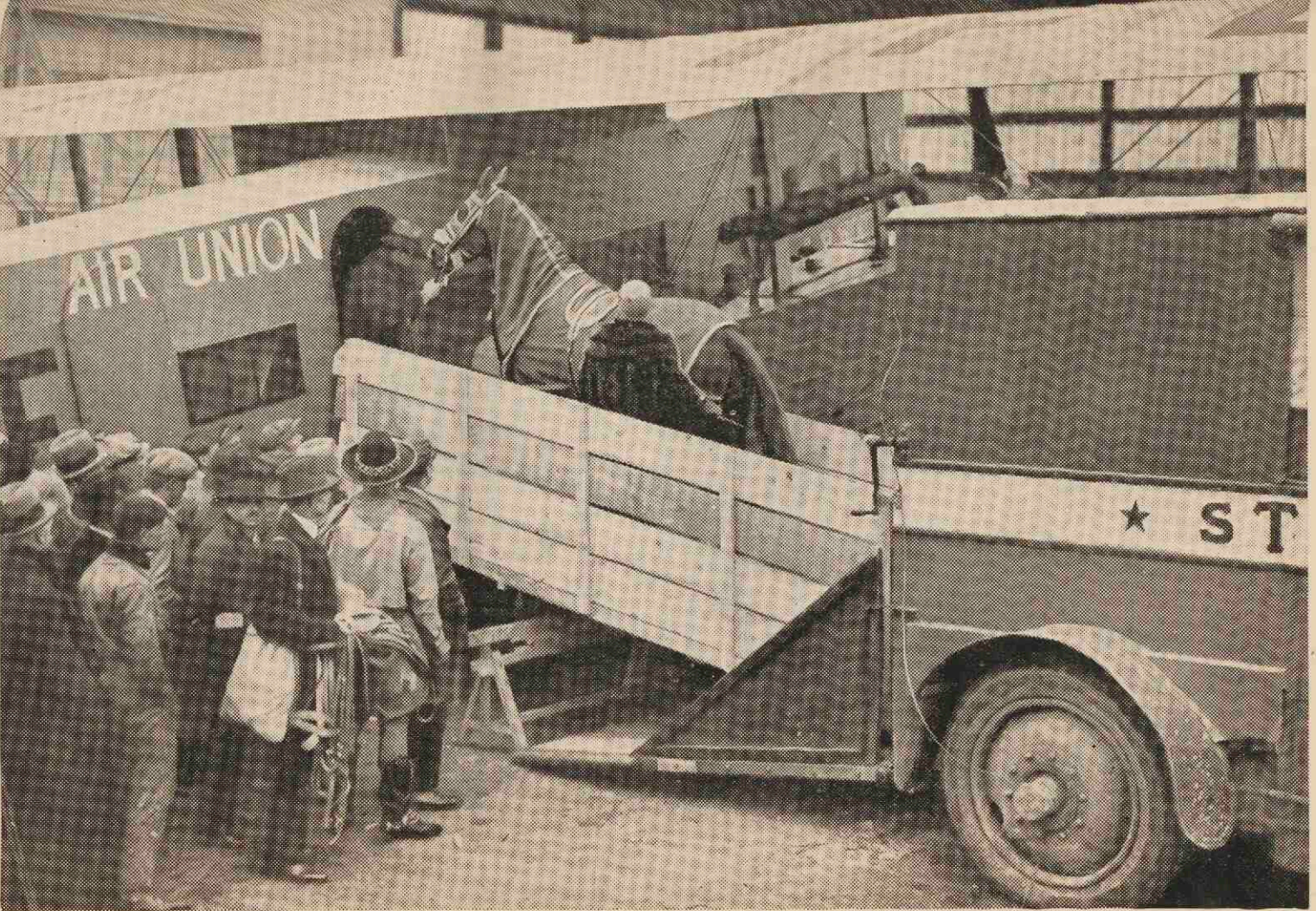
Tot zoover het paard in de traffic.

Wat het luxe-gebruik aangaat, is het gebonden aan ruimte, welke kleiner wordt naarmate grootere complexen onttrokken worden aan tot heden woeste gronden, welke dan voor cultuurdoeleinden worden opgeëischt. Deze eischen zullen met den dag hooger worden in de richting van die onttrekking aan de terreinen tot heden nog beschikbaar voor de jacht. Voor wandelritjes zijn ze al bijna niet meer anders te vinden dan te ver van huis om er binnen de twee uren van te kunnen profiteren.

Deze toestanden zullen in sneller of langzamer tempo vermeerderen ten bate van de cultuur, wat op hetzelfde neerkomt als ten koste van de paardensport.

De handel in paarden zal dus nimmer zich herstellen in de richting van vroegeren bloei. Wat noodwendig meebrengt een inkrimping van de fokkerij ter levering van een eventueel inlandsch product. Dit geldt ook voor den uitvoer, die alleen loonend zou zijn als hier gemaakt kon worden wat ginds gevraagd werd, en dan niet per stuk, doch per wagonlading. Dat we immers den tijd van treinen, tot welker vulling men zich op de veelading stond te verdringen, nog eens weer zou beleven, hiertoe bestaat even weinig kans als op de mogelijkheid — ik zeg niet: waarschijnlijkheid — waarbij de motor wel weer zal verdwijnen of zelfs maar noemenswaard op den duur zou worden verdrongen van het tooneel wegens zijn grootere exploitatiekosten.

Wat wel zal verdwijnen, dat is de tractor, die op de beste gronden het grootste nadeel doet, niet nu of morgen, door zijn grootere exploitatiekosten, wat trouwens „facts” zouden zijn, doch wel straks, als zal blijken, hoe niet de bouwvoor, doch wel de ondergrond dermate wordt samengedrukt, dat de circulatie van het grondwater zoowel capillair als globulair

Modern vervoermiddel.
Fanton, het circuspaard, dat onlangs de route Frankrijk—Engeland per vliegtuig maakte.

en pendulair, zal blijken te zijn gestoord ten koste van den oogst, waar het ten slotte om gaat.

Hiermede is dus die concurrent van het paard wel verdwenen van het land, doch niet van de boerderij waar de diensten in andere en verschillende richtingen bijzonder gewaardeerd zullen blijven.

We gaan toch wel niet terug naar den tijd toen we ons paard verzochten, in het rad. c.q. op de brug te helpen dorschen.

Wat me echter nog steeds verbaast, dat is de halstarrigheid, het uithoudingsvermogen, waarmede de paardenfokker er genoeg mede blijft nemen — althans ik zag en zie hem nergens protesteeren — met de omstandigheid, dat telkens weer, sedert al vóór tal van jaren, en later nogmaals door mij op het feit werd gewezen in het Alg. Ned. Landbouwblad, niettemin ten koste van onze fokkerij en handel en ten bate van een hersenschim, door import wordt voorzien in een behoefte, waaraan uit eigen voorraad had kunnen zijn en worden voldaan.

L. R. zorgde er inmiddels voor het bewijs te leveren, dat de „possibilities” geene utopie zouden blijken. Het mag dan toch wel een eigenaardig verschijnsel heeten, dat men bedaard zijn gang laat gaan wat een strop is voor onze eigen fokkerij, terwijl alle partijen er ten slotte mede gebaat zouden zijn als daarin verandering kwam en men van bevoegde zijde eens bevoegd genoeg werd om te kunnen, c.q. te willen inzien, dat ons inlandsche fokkerij-product voldoet aan de eischen, redelijker wijze te stellen aan een inheemsch legerpaard ten dienste van Nederlandsche belangen, eventueel te verdedigen door Nederlandsche ruiters en koetsiers (stukrijders).

Ons eigen fokproduct, opgevoed op de boerderij, gedresseerd onder de auspiciën van L. R. zal blijken, gereden en bereden, tevens geëntreineerd, met zijn ruiter kant en klaar te staan veel eerder en veel beter dan het thans met opoffering van groote kosten en onder vaak weinig aantrekkelijke omstandigheden, als daar zijn eerst te acclimatiseeren, buiten alle verhouding tot de werkelijke waarde duur materiaal, dat in handen van vaak allesbehalve enthousiast personeel, door gedwongen te korten diensttijd onvoldoende voorbereid moet zijn en hierdoor force majeure, wat wil zeggen geheel buiten de schuld van hunne supérieuren, dezen weer slachtoffer van weinig militante geest der groote massa en daardoor meer geduld dan gewenscht, nimmer paraat in den vollen zin van het woord zal blijken.

Man en paard kunnen tegelijk, bij escadron en batterij, worden afgeleverd, spontaan met liefde voor hunne bestemming reeds half gereed bij het begin. De helft van het aantal zal hier beschikken over de dubbele waarde. De weerkracht zal hier zijn gebleken onverzwakt vertegenwoordigd te zijn door de helft der weermacht, zooals het destijds de wensch was van H. M. onze geëerbiedigde Koningin, geuit in een troonrede, welke is aangehoord met de gebruikelijke aandacht, zonder er echter verder veel notitie van te nemen, hiermede aan het gebruik nogmaals alle recht doende wedervaren.

Nu we toch bij het Leger zijn, kunnen we wijzen op de groote uitbreiding allerwege gegeven aan den tractor, aan de mechanisering ook hier van het bedrijf.

Mogelijk is dat ook een ergenis voor sommigen evenals het een ergenis

was voor den schrijver in ons blad, die zich beklaagde over het feit, niet zoozeer dat een landbouwblad, dat leven moet, en goed betaalde advertenties daartoe noodig heeft, deze nu ook plaatst, en dan zelfs laat beweren, dat één tractor drie zware paarden vervangen kan, doch wel dat „de laksheid van onze voormannen in de paardenfokkerij, die het schoonste bezit van den landbouwer en het edelste onzer huisdieren op een dergelijke manier goedschiks liet verkleineeren” — dat ergerde hem. Ik gaf een lief ding als Z.Ed. zich nu ook maar eens ergeren wilde aan de „verkleineering” van ons fokproduct ten bate van den Ierschen fokker, die ons nationaal vermogen incasseert in ruil voor wat hij, die zich ergerde, nu eens zelf moet probeeren naar waarde te schatten. Waartoe zich ergeren aan „Sachen welke lieblich zu vergessen, weil sie nicht zu ändern sind”, toch te verkiezen moet zijn boven het laten bestaan van misverstanden waarvoor de verbetering voor het grijpen ligt?

Ik zal voorloopig nog niet begrijpen waar de logica ligt in de gedachten-gang, welke plausibel vindt — althans er niet tegen opkomt — dat het eene paard door het andere verdrongen wordt zonder ander resultaat dan verspilling van nationaal vermogen, terwijl het vergelijken van paarden- en motorkracht kleineerend en ergerlijk zouden zijn resp. voor paard en voor fokker.

De grootste en meest ergerlijke kleineering, achteruitzetting, verguizing kan ik me eerder denken bij de voorkeur gegeven aan den Ier boven den Inlander, waar het geldt Nederlandsche toestanden, dan bij de vergelijking van twee geheel ongelijksoortige grootheden waarvan niets meer of minder valt te zeggen (met reden wel te verstaan) dan dat ze beide hun voor en tegen hebben, terwijl ieder in zijn milieu tot de hoogste praestatie kan worden gebracht in handen van hem, die er verstand van heeft.

Waarom ons paard willen handhaven tegenover den motor en het ter zelfder tijd laten verdringen door een ander paard van vreemden bodem? En waartoe dan den Ier verkozen boven b.v. den Anglo-Arabier, die, uitgezonderd in den springconcoursring, waarvoor inm. nooit speciaal getraind, den Ier bij alle gelegenheden op alle andere fronten heeft geslagen in praestatievermogen?

Hierin ligt geen pleidooi vóór den Anglo-Arabier, doch een versterkte motiveering dat geen ander paard hier noodig is om hulp te verleenen in gevallen waar het onze reeds jaren geleden werd signaleerd, terwijl het nadien voldoende bewijs heeft geleverd van zijn kunnen.

In Engeland waarschuwde een stem tegen te veel mechaniseering en voorspelt dat de tijd eens mocht komen dat ook onze geest zoodoende nog gemechaniseerd dreigde te worden.

Volkomen accoord op dit punt en de quaestie van die zijde bekeken. Zijn we gelukkiger? aldus de vraag van alle kanten, waarop het antwoord volmondig: Neen! Er mag nog een enkele materialist zijn, die over geen geest genoeg beschikt om te beseffen, dat ook de zijne juist datgene mist waaraan het gebrek alom wordt gevoeld, doch wie oogen heeft om te zien en ooren om te hooren, hem kan het bezwaarlijk ontgaan, hoe er hogere belangen op het spel staan dan die welke onze gemechaniseerde tijd meent

als hoogste troef in handen te hebben. Het zal dan toch wel in de schoppen zijn?

Vroeger moesten de menschen zich in veel behelpen, waarmede ze thans verlegen zitten. Veel is er veranderd en de vraag naar benzine is grooter voor de paardekracht, dan die naar haver ooit is geweest. Alles verleden en heden en . . . „facts”. Voor de toekomst de „possibilities” — may you see both and may the best you wish be the worst you get! □

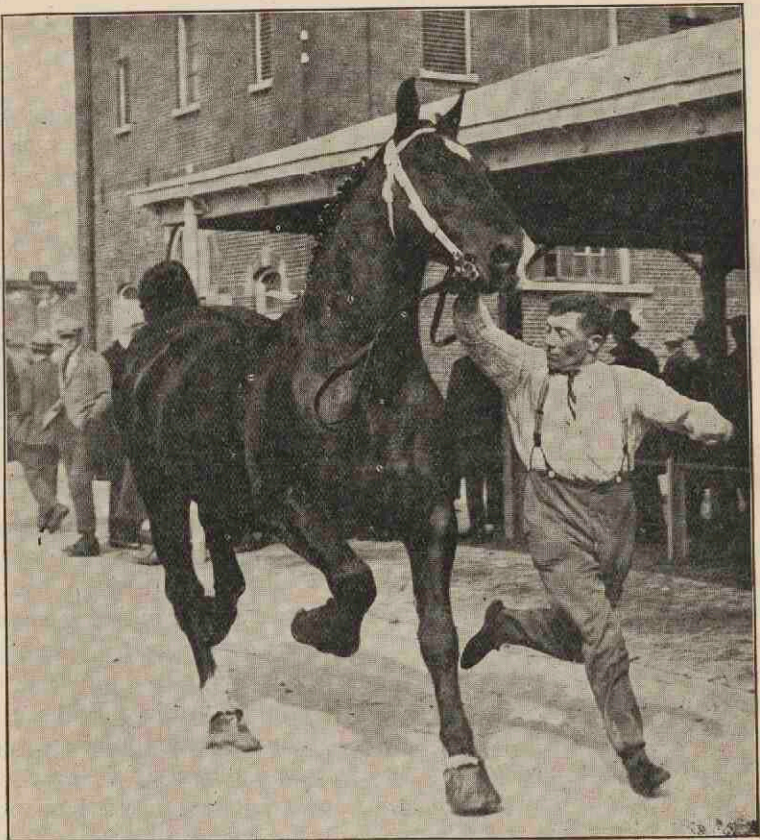
BESLAG MET KALKOENEN.

Gelezen hebbende het stukje van collega H. W., omtrent beslag met kalkoenen, is mijn vraag deze :

Wil de heer W. alleen kalkoenen toepassen bij de door hem genoemde hoefafwijkingen, of wil hij ze meer in het algemeen gebruiken. Is het laatstgenoemde het geval, dan komen wij nog nader op deze zaak terug. Het is n.l. een zeer mooi onderwerp, waar nog best eens weer over gepraat kan worden.

Almelo.

A. J. Rompelman.

De welbekende hengst David,
in handen van den eveneens bekenden Utrechtschen monsterknecht.

KORTE MEDEDELINGEN.

— *Cursus te 's Bosch.* In het najaar van 1930 zal te 's Bosch een nieuwe cursus in hoefbeslag ter verkrijging van het Rijksdiploma als hoefsmid worden gegeven. Zij, die daaraan wenschen deel te nemen dienen zich vóór 1 September a. s. schriftelijk aan te melden bij den heer M. F. Plankeel, dierenarts te 's Bosch, St. Jozefstr. 33.

— De heer C. M o o k, Hoefsmid Koninklijke Marechaussee te Amsterdam, verzocht ons te willen mededeelen, naar aanleiding van het artikel van den heer van de Boer te Wassenaar in „De Hoefsmid” van 15 Juli l.l., dat de paarden van de Kon. Mar. te Wassenaar en te Loosduinen niet beslagen worden door een hoefsmid der Kon. Marechaussee.

LITTERATUUR OVERZICHT.

— *De klinkerweg.* De moderne wegen van asphaltbeton worden bij velerlei weersgesteldheid glad. Het behoeft maar even te regenen, of de weg is een glijbaan. Vroeger moest men enkel oppassen, als 't ijzelde en sprak men van ongelukken door uitglijden enkel des winters. Tegenwoordig gebeuren zulke ongelukken het heele jaar door. Sommige wegen — b.v. de Amersfoortsche — zijn er berucht om.

De A.N.W.B. en de K.N.A.C. — dat zijn de vereenigingen van wielrijders en automobilisten — hebben nu aan de Regeering een adres gericht om het kwaad weg te nemen. Het is gemakkelijker gevraagd dan verholpen. De Minister heeft geantwoord dat hij ernstige maatregelen zal overwegen, maar welke? Tot nu toe zijn er geen afdoende maatregelen bekend.

Als wij zulke klaagliederen over de gladheid van den modernen weg lezen, dan vragen wij ons altijd af, waarom men den ouden klinkerweg niet een kans geeft. Er zijn werkelijk geen betere wegen dan klinkerwegen, mits goed gelegd. De oude klinkerwegen; die maar in het losse zand zijn neergeveld, voldoen natuurlijk niet aan de eischen van het moderne verkeer; maar een klinkerweg op een stevigen ondergrond, waarom zou die niet houden? En glad is zoo'n weg zelden. Regenen kan 't zooveel het wil, de weg blijft stroef en gevaarloos. IJzel heeft er niet gauw vat op: De klachten over asphaltbetonwegen worden ten opzichte der klinkerwegen nooit vernomen.

Klinkers worden in Nederland gemaakt en duizende werklieden vinden er hun brood in.

Waarom negeert men den klinkerweg toch en geeft men den voorkeur aan allerlei probeersels, die glijbanen maken en geen wegen?

(u. *De Gelderlander*).

— *Chicago.* In de binnenstad van Chicago zijn 256 smidsbazen waarvan 166 alleen of in combinatie werken en 90 knechts houden. Er is een over-

eenkomst gesloten tusschen patroons en knechts waarbij voor de laatsten het dagloon is vastgesteld op 9 dollar of f 22,50 en de prijs voor een vierkant beslag is bepaald op 5 dollar of f 12,50.

Hoe met de tijden de loonen veranderd zijn leert ons in deze een mededeeling dateerend van Mei 1897, dus 33 jaar geleden, waarin door de patroons onmogelijk kon worden voldaan aan een verzoek van de knechts om het dagloon met 50 cent te vermeerderen. De weekloonen bedroegen toen van 15 tot 18 dollar, dus van f 37,50 tot f 45.

— In de Vereenigde staten van Amerika zijn 81752000 paarden, of 208 op elke 1000 inwoners.
(uit de Am. Hoefsmid).

— Ter gelegenheid van het eeuwfeest der onafhankelijkheid, dat België dit jaar viert, zal er voor elke der 60 ambachten of verschillende bedrijven, een Deken benoemd worden. Er zal tegelijkertijd rekening gehouden worden met de beroepsbekwaamheid van de kandidaten en met hunne zedelijke eigenschappen, vermits de titel van „Dekens” noodzakelijkerwijze dient voorbehouden te worden aan Belgen, wier gansche loopbaan en wier burgerdeugden tot voorbeeld gesteld mogen worden.

Tijdens het Groot Feest van den Arbeid, dat zal plaats grijpen te Brussel in de maand September van dit jaar en dat onze eigenlijke Tentoonstelling zal openen, zullen de 60 Dekens de voor hen bestemde speciale Eereteekens ontvangen, die bestaan zullen uit een halsketting uit goudsmidwerken. Zoolang als ze hun titel behouden, zullen de „Dekens” deze ketting in hun bezit mogen houden. Ze zal voorzien zijn van plaatjes, waarop de Nationale Arbeidstentoonstelling achtereenvolgens de namen zal laten graveeren van de titularissen.
(uit de Belg. Hoefsmid).

— Ter eere van het 150-jarig bestaan van de Rijkshoefsmidschool te Dresden, welk jubileum aldaar gevierd wordt van 27—29 September a.s., wordt een jubileum-tijdschrift uitgegeven, dat 160 bladzijden druks beslaat en voorzien is van 43 afbeeldingen.

Dit feestnummer behandelt de ontwikkeling van het hoefbeslag in Saksen en in Deutschland vanaf de oprichting van de school in 1780.

— In de Deutsche Hoefsmid behandelt Fischer de vormveranderingen van het hoefbeen die door hoornscheuren worden veroorzaakt. De onderzoekingen loopen over 52 hoeven, allen met chronische, veelal doorlopende en diepe hoornscheuren. Van deze 52 hoornscheuren kwamen er 24 toonscheuren, 8 zijwandscheuren en 20 verzenscheuren voor. De 24 toonscheuren kwamen slechts voor $\frac{1}{5}$ aan de voorhoeven voor, de overige $\frac{4}{5}$ aan de achterhoeven. Het hoefbeen vertoonde bij deze scheuren steeds atrophie en verdiepingen over de plaats van de scheur.

De 8 zijwandscheuren kwamen als volgt voor: linkervoorhoef 5, rechtervoorhoef 2 en linkerachterhoef 1. Zeven van de 8 gevallen betrof het de binnenzijwand, slechts één keer de buitenzijwand. Groeven in het hoefbeen, zooals deze bij de toonscheuren voorkwamen, werden hier niet waargenomen.

Van de 20 hoeven met verzenscheuren waren er 15 waar de scheur was

Een span tuigpaarden dat zich op het concours-hippique te Parijs onderscheidde

gelegen aan den binnenkant op den overgang van den zijwand in den verzenwand, bij een linkervoorhoef 8 en bij een rechter voorhoef 7; in één geval slechts aan den buitenhoefhelft; de overige 5 hoornscheuren verliepen in het midden van den buitenwand, bij 4 voorhoeven en bij één achterhoef. In al deze gevallen vertoonde het hoefbeen zich meer poreus en was atrophisch (kleiner geworden).

De hoeflederhuid werd in 7 gevallen onderzocht bij chronische hoornscheuren en bleek een lichtere, meer groen witte kleur te hebben. De plaatjes waren kleiner en gedeeltelijk verbogen en het hoefbeen kwam vast te staan; een verder gevolg hiervan was de atrophie van het hoefbeen.

— Dr. Balth uit Heidelberg schrijft over verbranding van de hoefzool door een te warm ijzer en zegt dat dit voor kan komen als de hoornzool te veel verdund is en als het een plathoef, volhoef of knolhoef betreft. Als het hoorn van de zool te veel verhit wordt, ziet men het geelbruin en schijnt het vochtig. De zool is dan gevoelig voor druk en het paard spaart dien voet.

Is de zool werkelijk verbrand, dan ziet het hoorn zwartbruin, glimt vochtig en zweet een waterige of licht etterige vloeistof uit. De zool zal dan buitengewoon pijnlijk zijn bij druk en het hoorn van de zool heeft zich ter plaatse al gescheiden van de zoolllederhuid. Het paard loopt sterk kreupel en een ontsteking van de hoeflederhuid is ingetreden.

De behandeling zal bestaan uit koele omslagen en baden. De zool zal men sterk verdunnen en de etter laten afvloeien. Wanneer de zoolllederhuid wordt blootgelegd, zijn desinfecteerende baden en verbanden aangevozen.

(uit de *Duitsche Hoefsmid.*)

VOOR HOEFBESLAGWEDSTRIJDEN

leveren wij bedrijfs-
klaar op de plaats:

6 VUREN MET VENTILATORS

A. J. ROMPELMAN
Onderwijzer-hoefsmid, Almelo

Z-V HOEFIJZERS!

RITS-IJZERS

MET EN ZONDER KALKOENEN

STAMP-IJZERS

UITGEBREIDE SORTERING

OMGAANDE TOEZENDING

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 11355

Handel in Alle Hoefbeslag-artikelen

ONS PAARD

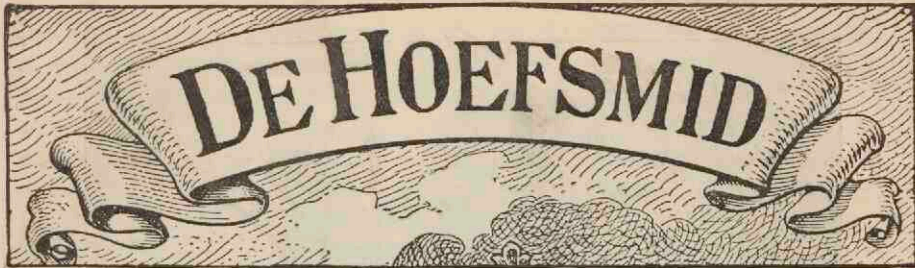
Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paarden-
fokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezond-
heidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag,
Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 10895 - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cm.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Smederij Selis te Groningen. — Wedstrijden voor hoefsmeden te Assen. — Een historische beker — Korte mededeelingen — Litteratuur-overzicht — Correspondentie — Advertentiën

DE SMEDERIJ VAN SELIS IN DE STEENTILSTRAAT
TE GRONINGEN.

In het jaar 1926 heeft de heer T. in het letterkundig bijblad van het Nieuwbl. v.h. Noorden een artikel aan deze smederij gewijd, dat wij hier op een enkele inkorting na weergeven. De smederij bestaat nog in denzelfden vorm en de heer SELIS was zoo welwillend ons een foto ter reproductie af te staan, waarvoor ook hier ter plaatse onzen dank.

Deze alom bekende smederij werd gebouwd in het jaar 1616. Dit vertelt ons de aardige gevelsteen: een aambeeld, waarop een stuk ijzer en een opgeheven hamer om 't ijzer te smeden. Deze steen draagt het jaartal 1616.

Het puntgeveltje is uiterst eenvoudig en vertoont de bekende Groningsche muurankers.

Reeds meer dan drie eeuwen bestaat deze smederij en — al die jaren was ze in handen van dezelfde familie *Selis*. Overgegaan van overgrootvader op grootvader, vervolgens van vader op zoon, is aan deze zaak steeds de smidsnaam Selis verbonden gebleven. In 1916 — het jaar van het 300-jarig bestaan — was men dan ook van plan, het zeldzame feit, dat een en dezelfde zaak drie eeuwen „in de familie” bleef, feestelijk te herdenken. Helaas — het heeft niet zoo mogen zijn: Juist in dat jaar overleed een broer van den tegenwoordigen eigenaar, zoodat van feestvieren geen sprake was.

Deze smederij heeft vooral in „de wereld der paarden” een klinkenden naam. Ze was en is nog de hoefsmederij bij uitnemendheid. Toen er in onze stad nog „dragonders” waren, werden hun paarden hier beslagen. De paarden der postwagens, de paarden der groote omnibussen van Van

Smederij van Selis te Groningen.

Gend en Loos werden alsmede hier van ijzers voorzien. Nog is Van Gend en Loos een trouwe klant van den heer Selis.

Op onze foto komt nog de zoogenaamde hoof- of *noodstal* voor, waarin juist een paard „onder behandeling” is,

In 1925, bij het asfalteeren der Steentilstraat, is de *noodstal* van Selis verdwenen. In het trottoir zijn echter buskokers aangebracht, zoodat het den heer Selis weinig moeite kost het gevaarte weer „op te zetten.” Het kàn voorkomen, dat de stal weer gebruikt moet worden, wanneer n.l. een paard zeer wild en „zenuwachtig” is. Sedert men de paarden los weg uit de hand beslaat, zijn de *noodstallen* verdwenen. In

onze stad vinden we, voor zoover we weten, nog slechts één noodstal, en wel in de Sledemenerstraat.

* * *

De hoefijzers zijn ongetwijfeld een vinding van Germaansche volken. De Egyptenaren, de Babyloniërs, de Assyriërs, de Perzen, de Israëlieten en anderen hielden reeds paarden als huisdieren, maar uit niets blijkt, dat ze kennis hebben gehad van hoefbeslag. Alleen zien we op enkele afbeeldingen van paarden op Egyptische wandschilderingen (plm. 1300 v. Chr.) de hoeven met strooken leer omwonden. Dit wijst op een bescherming tegen te sterke afslijting der hoeven.

Ook de Grieken en Romijnen hebben een eigenlijk hoefbeslag niet gekend. Wel waren ze er op uit, middelen aan te wenden om het afslijten der hoeven eenigszins te temperen. De Grieken bezigden veelal sandalen van gevlochten plantenvezels, de Romijnen meer sandalen van metaal. Dit waren platen, van ringen of oogen voorzien. Ze werden met banden aan den hoof bevestigd.

Het besnijden der hoeven deed men echter met groote zorg. Dit blijkt uit de gevonden veegmessen, waarvan sommige mooi versierde handvatten bezitten.

De sandalen zullen waarschijnlijk alleen gediend hebben voor paarden, die slechts stappend werk hadden te verrichten, of werden mogelijk alleen gebezigd voor reeds te ver afgesleten hoeven.

De mededeeling dat de veldheer Hannibal bij zijn bekenden tocht over de Alpen (218 v. Chr.) de harde wegen met stroo liet beleggen, om het sterke slijten der hoeven tegen te gaan, wijst wel op de onbekendheid met het hoefbeslag.

Uit verschillende vondsten bij opgravingen, zoowel in Engeland, Frankrijk, Duitschland, België en in Nederland, is gebleken, dat de oude Kelten reeds een hoefbeslag *met nagels* hebben gekend en dat de Romijnen van hen deze manier van hoefbescherming hebben overgenomen.

Indertijd heeft men in *den ouden dijk te Warffum* op verschillende plaatsen hoefijzers van „een vreemd en oud maaksel” gevonden. „Dezelve waren veel kleiner dan de thans gebruikelijke, hadden de nagelgaten meer naar het midden, schenen alleen de voorste gedeelten der hoeven, welke bij het loopen en trekken, doordien op die punten inzonderheid het draag- of lastpunt valt, beslagen te hebben, en waren niet zooals onze tegenwoordige hoefijzers van takken voorzien.”

* * *

Zooals van zelf spreekt, komen er in onze taal naast vele „paarduitdrukkingen” ook „hoefgezegden” voor.

Het volksgeloof wil, dat het vinden van een hoefijzer („peerdiezer” zegt de Groninger) geluk aanbrengt. Is iemand in een goed humeur, in z'n nopjes, dan zegt men al gauw: *Hij lacht als iemand die een hoefijzer vindt*”

Kan men van 't een of ander niets ontdekken of opsporen, dan luidt de verzuchting: *Er is spoor noch hoefslag van te vinden.*”

Eigenaardig, dat het hoefijzer zoo'n groote rol speelt in het volksgeloof. Wie kent niet de Nieuwjaarskaarten met een hoefijzer er op; het dasspeldje met een hoefijzer; de aardig beschilderde hoefijzers, die men aan een kleurig lintje ophangt?

Op den voormast van een schip wordt een hoefijzer gespijkerd; het brengt een gunstigen wind, geeft een voorspoedige reis.

In vroegere jaren droeg de bruidegom in de gelukkige bruidsdagen een hoefijzer bij zich. Dit bracht huwelijksgeluk tot in lengte van dagen.

Een dokter verzekerde ons eens: „Vele menschen gaan hij kris en kras te keer tegen het bijgeloof, — toch hebben ze heimelijk aan hun ledikant een hoefijzer bevestigd”

Vooral in Rusland vereert men het hoefijzer. Vele huisdrempels zijn daar voorzien van een oud hoefijzer. Zelfs in het voormalig keizerlijk slot Livadia in de Krim trof men er een. De Keizerin vond het ijzer in het park en liet het vastspijkeren op den vloer van de tuinzaal

In menige legende en sage komt het hoefijzer voor.

Van *Ierland* wordt verteld, dat dit eiland in overoude tijden door de zee overstroomd was. Eén keer in de zeven jaren kwam het voor slechts korten tijd weer boven den waterspiegel.

Op zekeren dag wierp een schipper uit zijn boot een hoefijzer naar den hoogsten top van de Iersche bergen, juist op het oogenblik, dat deze weer onder water zouden verdwijnen.

Wat gebeurde er?

Zoodra had niet het hoefijzer den berg geraakt, of *Ierland* rees uit de diepte omhoog en is sedert dien dag boven water gebleven

Geen wonder, dat het hoefijzer ook in *Ierland* hoog staat aangeschreven.

De vorm van het hoefijzer is misschien de oorzaak van z'n vereering. Immers, de halvemaanvorm was in overoude tijden bij vele volken het symbool van voorspoed, van geluk.

WEDSTRIJD VOOR HOEFSMEDEN TE ASSEN, gehouden 3 September 1930.

Zooals men in de vakbladen en in de vorige aflevering van „De Hoefsmid” heeft kunnen lezen, stond de deelneming aan dezen wedstrijd tijdens de landbouwtentoonstelling open voor hoefsmeden in de Prov. Drenthe woonachtig. Er hadden zich 13 aangegeven, zoodat geen voorwedstrijd behoefde gehouden te worden.

De jury bestond uit de heeren Prof. Dr. H. M. Kroon te Utrecht, S. v. Angeren te Utrecht en M. Ritsema te Appingedam. In de laatste jaren is in steeds toenemende mate getracht verbetering aan te brengen in het hoefbeslag der paarden in deze Prov., waartoe vooral cursussen voor hoefsmeden in 't leven werden geroepen en het is dus goed gezien, dat men een wedstrijd in hoefbeslag tot een punt van het programma proclameerde. Van de 13 namen er 12 deel aan den wedstrijd. De oude smedengeslachten in Drenthe mogen wij nog onder de voormannen rekenen. Zij doen hun collega's uit andere Prov. en hun voorgeslacht toch maar eer aan. Dit

dozijn mannen van 't gilde trad heden opnieuw in 't strijdperk, doch het ging er recht vreedzaam en gezellig toe, al vielen er natuurlijk veel klappen.

Gedurende den wedstrijd werd door H. K. H. Prinses Juliana met veel belangstelling het werk gadeslagen, herhaaldelijk voorgelicht door Prof. Dr. H. M. Kroon. Het groote aantal publiek toonde veel belangstelling

Prinses Juliana toont hare belangstelling in den wedstrijd in hoefbeslag te Assen, daarbij voorgelicht door Prof. Kroon.

in een en ander en moedigde aan of glimlachte, al naar 't geval er aanleiding toe gaf. Over het algemeen was de jury ook tevreden over het goede en vlugge werk, dat geleverd werd. Na gedaan werk kende de jury den eersten prijs toe aan P. Horst te Eelde, verguld zilver med. plus f 25 en 100 K. G. machinale hoefijzers, aangeboden door de Z. V. Hoefijzerfabriek te Stoppeldijk, plus f 10 aangeboden door den heer Nanninga, ijzerhandelaar te Groningen.

Tweede prijs, zilver med., aangeboden door de N. V. Hoefijzerfabriek te Helpman plus f15 en een half dozijn houwklingen, aangeboden door den heer Nanninga te Groningen; deze gelukkige was K. Requier te Anderen.

Derde prijs bronzen med. J. Kwint te Hoogersmilde.

Nog werden toegekend drie eervolle vermeldingen en wel aan W. Weggemans te Schoonoord, K. Warringa te Nw.-Amsterdam en J. Kroeze te Grolloo.

Er waren ook inzendingen hoefbeslag gevraagd. Negen hoefijzers door de

inzenders zelf vervaardigd uit de hand gesmeed, niet gevijld, bestemd voor een landbouwtuigpaard en bestaande uit 2 voorijzers en 2 achterijzers, 1 Hollandsch balkijzer, 1 Belgisch balkijzer, 1 ijzer met verbrede buitenstuk, 1 ijzer met verdikte takken, 1 strijkijzer voor linkervoet.

Eerste prijs P. Horst te Eelde, verguld zilv. med. plus 50 K. G. hoefijzer v. Z. V. Hoefijzerfabriek te Stoppeldijk.

Tweede prijs J. Kroeze te Grolloo, zilveren med. Derde prijs W. Weggemans te Schoonoord, bronzen med., en R. Blanke Gz. te Oud-Schoonebeek, eervolle vermelding.

Door de jury werd voorgesteld aan de vijf leerlingen van de Ambachtschool te Hoogeveen een aanmoedigingsprijs met eervolle vermelding toe te kennen.

Deze wedstrijd mag dan als uitstekend geslaagd geboekt worden. Hiervoor komt zeker een woord van hulde en dank toe aan de heeren van de Regelings-commissie, die voor het welslagen van dezen wedstrijd alles zoo keurig verzorgden, zoowel vuren, aambeelden en beslagplaats, dat niet voor menig smederij behoefde achter te staan.

De Commissie bestond voor deze afdeling hoofbeslag uit de heeren Dr. J. Staal, dierenarts te Assen, voorzitter; J. J. Reitsma te Hoogeveen, H. Scholten te Wachtum en E. P. Venema te Assen, W. Bakker, secretaris.

De electrische vuren met motor, die voor dergelijke wedstrijden zeer aan te bevelen zijn, waren geleverd door den heer A. J. Rompelman te Almelo, De aambeelden waren door den directeur der ambachtsschool te Assen beschikbaar gesteld voor dezen wedstrijd.

S. v. Angeren.

EEN HISTORISCHE BEKER.

Nevenstaande afbeelding is naar een beker, die 21 September a.s. op Duindigt verreden wordt in den Jubileum-prijs, eene draverij, waaraan 34 paarden zullen deelnemen.

Deze zelfde beker is in 1878 te Parijs uitgelooft door wijlen Koning Willem III in een wedstrijd voor Nederlandsche paarden. Er hebben aan dien wedstrijd te Parijs toen 8 paarden deelgenomen en is de beker gewonnen door de schimmel Prinses van den heer Smit te Slikkerveer, rijder Piet van Santen.

De beker is lang het eigendom gebleven van een dochter van genoemden heer Smit, doch is ten slotte in den handel gekomen. Van deze gelegenheid heeft de Koninkl. Nederl. Harddraverij, en Renvereniging gebruik gemaakt hem aan te koopen en hem ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van genoemde Vereeniging thans uit te loven in bovenvermelden jubileum-prijs.

Naar ons verder werd medegedeeld is de beker indertijd vervaardigd door de zilversmidsfabrieken van Van Kempen te Voorschoten en zou omstreeks f 3000 hebben gekost. Zooals de foto wel doet vermoeden, is het inderdaad een fraai stuk zilversmeedkunst.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort. Op 28 Augustus l.l. zijn geslaagd voor het examen van hoefsmid de dienstplichtigen der Cavalerie Chr. de Rek en J. Goos, de dienstplichtige der Artillerie F. C. M. Olislagers en de reserve hoefsmeden J. de Ridder, H. Stuifzand, W. Oostenbruggen en R. Bergman. Aan hen is een diploma uitgereikt en zij zijn met onbepaald groot verlof vertrokken.

* * *

Met ingang van 1 November a.s. is aangesteld tot hoefsmid bij het 2e Regiment Huzaren te 's-Gravenhage, de geëxamineerde hoefsmid korp. tit. Maatjes en wordt hij ingedeeld bij het 5e Escadron van dat Regiment.

— Zeeland. Wie in deze provincie een cursus in hoefbeslag wil volgen dient zich vóór 20 September aan te geven bij de Kringsecretarissen.

— Gummibeslag voor paarden. *Op proef bij Hof, Cavalerie en Politie.* Luxepaarden in de stad liepen allang op gummizolen en ook de werkpaarden met gevoelige voeten kregen een veerend kussen onder de ijzers. Maar nu zijn uit Noorwegen gummi „ijzers” gekomen. Zij hebben hetzelfde model als echte ijzers, alleen is er een opstaande rand van gummi op gelegd, waar bij een gewoon ijzer met een of drie opstaande lippen wordt volstaan. Bovendien moeten de takken van het gummi „ijzer” met een plaatje worden verbonden, omdat ze anders zouden gaan uitstaan. Dat plaatje is naar onderen uitgebogen om ruimte te laten voor den straal.

De hoeven zijn ingewikkelde en teere deelen van het paard. Het gummibeslag zal door de deskundigen dus wel aan alle kanten bekeken worden. Bij het Hof en de Cavalerie is reeds een paard met gummi beslagen. En dezer dagen komt ook een politiepaard op gummi te staan.

Wanneer het gummibeslag den hoef geen kwaad doet, heeft het o.m. dit groote voordeel in de stad, dat de paarden steviger staan op asfalt en gladde steenen.

[u. *Het Vaderland* (den Haag) v. 3 Sept.]

LITTERATUUR OVERZICHT.

In „*Onze Band*”, Orgaan van den Eersten Nederlandschen Bond van Oud-Onderofficieren van Land-, Zeemacht en Koloniën (1 September l.l.) staat een zeer goed portret van den heer F. L. Wante met het volgend onderschrift en gedicht van de Redactie:

„Op 17 September a.s. zal aan ons buitengewoon lid van de afdeling 's-Gravenhage F. L. Wante, opperwachtmeester-hoefsmid, de gouden medaille voor 36-jarigen trouwen dienst worden uitgereikt. Het zal ons aller vriend op dien dag in de 's-Gravenzandelaan 240 zeker niet aan belangstelling ontbreken.”

Zes en dertig trouwe jaren,
 Staan er op je conduite lijst,
 Driemaal twaalf en steeds je plicht ervaren
 Is iets dat *Trouw* bewijst.
 Een belofte is zoo ras gegeven
 Klinkt zoo dikwerf als men vraagt
 Maar *Trouw* te zijn in 't leven
 Is dan alleen als men van *werk* gewaagt.
 In je werk zijn altijd nieten*), in je leven altijd prijs.

Daarvoor zal het goud je sieren
 Als een *Trouw* bewijs.
 Bij al je werken aan een paardenp... (been)
 Bij alle kromming van je rug
 Waart Gij kleine man toch groot
 En blik Gij fier uw leven terug.
 Als straks, voor het front der troep

Het goud je borst zal sieren,
 Hoor 'k dan ook onze roep:
 Hulde aan de Fiere!
 Hulde aan den makker
 Die met Trouw en Liefde werkte
 Voor den minbedeelden stakker
 En zoo onz' Bond versterkte.
 Straks vier je feest, wij vieren 't mee
 Voor je Trouw, waarmee ge moeite en zorgen tart.
 Maken we een eere défilé
 Ook voor je gouden platen, maar bovenal je gouden hart.

DIXI.

Ook wij bieden den jubilaris gaarne onze gelukwenschen op dezen dag aan en hopen dat hij nog menig jaar zijn werkzaamheden zal kunnen blijven verrichten als een goed voorbeeld, in elk opzicht, voor zijn jongere collega's.

Red.

*) Uiteinden van hoefnagels bij een beslagen paard.

TRAINING EN VERZORGING VAN PAARDEN BIJ AFSTANDSRITTEN

De Burger Ruitersportvereniging, die een 10-daagschen afstandsrit door ons land organiseerde, vroeg daarbij voorlichting voor hare leden, omtrent training, verzorging en verpleging enz., aan den Luit. Pahud de Mortanges, die op het gebied van afstandsritten zooveel heeft gepresteerd.

Een verslag van de lezing, welke Luit. Pahud te Amersfoort voor bedoelde leven gaf, troffen wij aan in het weekblad „Ons Paard” en het komt voor ons nuttig eenige algemeenheden daaruit hier over te nemen.

„Een voorname factor is de kwestie van de *voeding*. Een paard, dat zwaarder werk moet verrichten, moet ook zwaarder gevoed worden. Verkeerd ware het echter dan uitsluitend krachtvoedsel te gebruiken en b.v. het paard op staanden voet te brengen op 8 kilo haver en het steeds maar haver te laten eten. Ook biefstuk zou een mensch, die niets anders te eten kreeg, gaan tegenstaan en daarom verlangt men ook biefstuk à la jardinière. Men geve dan ook het paard, tegelijk met het geleidelijk opvoeren van het kwantum krachtvoedsel (hetgeen voor een paard de haver is) zoo nu en dan (eenige malen per week) een slobbering (c.q. gras, groen van wortelen, klover). Bij het opvoeren van het rantsoen bedenke men dit geleidelijk te doen en ook de dagelijksche rantsoenen te verdeelen in kleinere porties, doch meermalen per dag.

Ook voor *drinken* zijn paarden zeer gevoelig. Het meest heeft het paard daaraan des avonds behoefte. Evenmin als men een fruitsoda bij zijn ontbijt kan appreciëren, evenmin moet men een paard 's morgens emmers water laten drinken. Daarvoor is 's avonds echter des te meer reden, doch dit wordt maar al te vaak nagelaten. Bij slecht eten kan men dikwijls de eetlust opwekken door het paard eenige malen te laten drinken. Men drage er zorg voor, dat de paarden drinken vóór het eten (± 15 minuten daarvoor) doch niet de eerste $1\frac{1}{2}$ uur na het eten, daar dan het krachtvoedsel weggespoeld wordt,

Tijdens de training is een *box* te prefereren. Toch zal men het paard, daar dit ook tijdens den wedstrijd kan voorkomen, moeten wennen aan eenvoudige stalling, opdat het zich daarin ook op zijn gemak gevoele. Niet overal heeft men „luxe hotels met stroomend warm en koud water”.

Het *beslag* dient zoo licht mogelijk te zijn, en 8 dagen vóór den wedstrijd zorgvuldig aangebracht. 1 Kilo aan de voeten is 8 kilo op den rug. Het beslag moet niet onderweg vernieuwd moeten worden.

Spr. wil voorts wijzen op een gevaar van *verzorging*, te weten dat men 't paard wanneer het warm is na een prestatie, met water overgiet. Hoogstens neme men het af, met spons gedrenkt in lauw water (in de zon gezet).

Niet te vermijden is de onontbeerlijke *massage* na den arbeid. Dit geschiede met kracht en altijd naar het hart toe. Het poetsen dient ook met kracht te geschieden. Zoowel tijdens den zwaren trainingstijd als gedurende den wedstrijd dient dit onderdeel met zorg behandeld te worden. Daarbij dienen dan de beenen aan een speciale inspectie onderworpen te worden. Vooral moeten de pezen absoluut glad zijn en controleere men dit bij alle drie de pezen. Het masseren geschiede met *kampferspiritus* en *embrocation*.

Op zeer humoristische wijze behandelde spreker het *bandageeren*. De oppasser, die de bandage zoo vast mogelijk pleegt te snoeren en dan het touwtje nog eens extra vast aanhaalt opdat het toch maar ten minste 24 uur zal blijven zitten, had het, evenals de eigenaar, die niet *alles*, wat hij zijn oppasser opdraagt, controleert, hard te verantwoorden. Spr. vroeg zijn gehoor het bij zichzelf te probeeren, door een touwtje om den vinger te winden en dan de knoop zoo sterk mogelijk aan te trekken. De gevoelloosheid, die na eenigen tijd optreedt, ontwikkelt zich vanzelfsprekend door de belemmering van den bloedsomloop ook in het been van het paard. Kan men dan verlangen dat het een afstandswedstrijd met succes volbrengt? Spr. gaf zijn gehoor den raad het strikje niet vaster aan te halen dan na voldoende gelegenheid gelaten te hebben om er een vinger tusschen te steken.

Ook de *hoeven* dienen nauwkeurig nagezien te worden. Vooral bij warm droog weer is veelvuldig wasschen zeer aan te bevelen. Met teekeningen toonde spr. aan dat het er speciaal op aankomt de straal elastisch en zacht te houden.

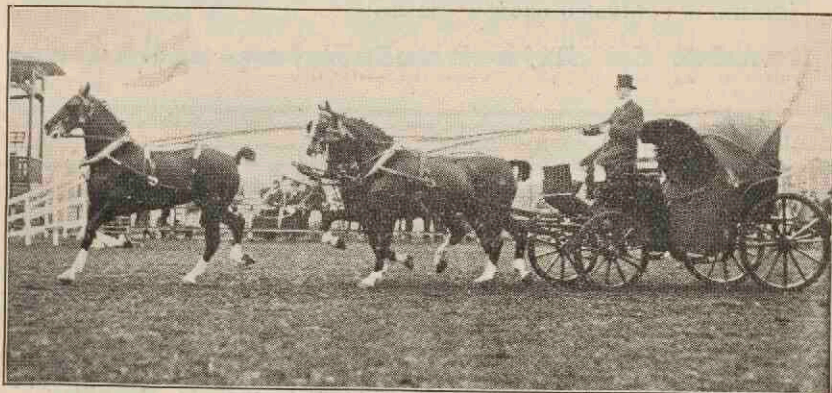
Als grondslag van iedere training noemde spreker uitsluitend een *goede indeeling van arbeid en rust*, waarbij dan toch nog altijd de rust moet domineeren. Gaat men te ver, dan ontstaat overtraining, die tot gevolg heeft, dat men, zoo niet van voren af aan, dan toch een geheel eind terug weer opnieuw moet beginnen.

Op dit principe is ook gebaseerd het voorschrift dat bij training voornamelijk gestapt moet worden. Men zal toch vragen — aldus spreker —: moet men niet oefenen op datgene wat de wedstrijd vraagt? Daarbij staat voorgeschreven een wegparscours met gemiddeld 10 K.M. per uur, iederen dag een cross met als minimum het galop-tempo? Deze vraag is juist en logisch en daarom dient men ook het paard op galopeeren in snel tempo over langeren afstand wel degelijk te oefenen. Deed men dit dagelijks, dan zou echter de slijtage aan spieren, beenwerk, longen en hart te groot zijn en daarom dient men een gedeelte van de training te doen in den gang van de

minimum slijtage nl. de stap. Daarop — maar daarop alleen — is het voorschrift der „stap“-training gebaseerd, doch daarnevens beoefene men datgene, wat op den wedstrijd gevraagd wordt. Men zij echter op zijn hoede voor *overtraining*. Deze doet zich onderkennen, wanneer het paard niet is zooals het anders was, dus abnormaal. Het paard eet niet meer regelmatig, wordt mager, krijgt een dofte glans, ligt veel, terwijl het vroeger vrijwel nooit lag; dit alles zijn symptomen van *overtraining*. Wanneer dit zich echter voordoet, is men al veel te ver gegaan. Daarom heeft men een aanwijzing noodig, die direct aangeeft, wanneer men te ver gaat. Deze vindt men in den *thermometer*. Men moet dit op regelmatige tijden doen, en zeker altijd na het werk. Heeft men te veel gedaan, de thermometer geeft het aan. Het is zelfs spreker bekend, dat een paard een abnormale temperatuur-verhoging aanwees, toen er eigenlijk niets bijzonders gedurende den arbeid gebeurd was. Het bleek een hoefijzer te zijn, dat zich onderweg gedraaid had! Allereerst stelle men vast de normaal temperatuur, voor den aanvang van den arbeid en controleere die na den arbeid, direct daarna, 2 uur later, maar ook 4 uur later (er kan dan wel eens een ernstige verhoging blijken).

CORRESPONDENTIE

De heer H. Weijermans te 's Hage deed ons een antwoord toekomen op de vraag van den heer Rompelman, gedaan in de Augustus-aflevering. Aan dat antwoord was toegevoegd een kleine teekening, die wij echter niet op tijd konden reproduceeren voor afbeelding in deze aflevering.

Herinnering aan het Concours Hippique te 's-Hage 1930
Het 3-span (klaverblad) van den heer Köhler te 's-Hage, dat in het no.
meerspannen den 2en prijs verwierf.

VOOR HOEFBESLAGWEDSTRIJDEN

leveren wij bedrijfs-
klaar op de plaats:

6 VUREN MET VENTILATORS

A. J. ROMPELMAN
Onderwijzer-hoefsmid, Almelo

Z-V HOEFIJZERS!

RITS-IJZERS

MET EN ZONDER KALKOENEN

STAMP-IJZERS

UITGEBREIDE SORTEERING

OMGAANDE TOEZENDING

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 11355

Handel in Alle Hoefbeslag-artikelen

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paarden-
fokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezond-
heidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag,
Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 10895 - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

† Johannes Nicolaas Meeuwsen — Notulen van de Bestuursvergadering der Ver. van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag — Vereeniging van Militaire hoefsmeden — Het nieuwe rubberbeslag — Korte mededeelingen — Litteratuur-overzicht — Correspondentie — Advertentiën

† JOHANNES NICOLAAS MEEUWSEN.

Na slechts korten tijd geleden als vrijwel hersteld van eene ernstige aanrijding uit het ziekenhuis te zijn ontslagen, is de heer J. N. Meeuwsen op 23 September te 's-Hage na een kortstondige ziekte overleden in den ouderdom van 82 jaar.

Niettegenstaande dezen hoogen leeftijd was de overledene vóór het ongeval nog steeds met jeugdig enthousiasme bezielde voor het hoefsmidsvak, waarin hij als wachtmeester 42 dienstjaren had.

Uit artikeltjes van zijne hand in de beide laatste jaargangen van „De Hoefsmid” sprak Meeuwsen's helder inzicht in hoefbeslag-zaken, terwijl zijn groote ambitie en lust om den jongeren aan te wakkeren, respect afdwong.

**NOTULEN VAN DE BESTUURSVERGADERING DER VER. VAN
ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG,
gehouden te Arnhem in Hotel Riche, op 9 Aug. 1930.**

Aanwezig de Voorzitter, de heer Ritsema, en de heeren Breukink, Schieman en Vossers. De heer Huitink was verhinderd de vergadering bij te wonen.

Na een hartelijk welkom, in 't bijzonder aan den heer Schieman, die voor 't eerst als bestuurslid aanwezig was, opent de voorzitter de verg. en verzocht voorlezing van de notulen der vorige bestuursverg., welke onveranderd werden goedgekeurd.

Ook de notulen van de Algem. Verg. werden accoord bevonden.

Ingekomen stukken waren van: de redactie van De Hoefsmid, de heer Roovers te Breda, de Smedenpatroonsvereeniging St. Eloy voor Breda en

Omstreken, de heeren Jacobs te Budel en Lingers te Baarn, de heer Bosman te Brussel, de G. O. M. van Landbouw en de heer Koelman te Alkmaar.

Op voorstel van den Secretaris werden de stukken van Roovers, de Smedenpatroonsvereeniging St. Eloy en van Koelman bij de betreffende agenda-punten behandeld.

De Secretaris deed mededeeling van verzonden brieven en adressen ingevolge genomen besluiten op de Algem. Vergadering.

Hierna komt aan de orde de kwestie van het lid Roovers met de smedenpatroonsver. St. Eloy. Beide partijen hebben op welwillende wijze het Bestuur in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van hun inzichten en bewijsstukken. De door den heer Roovers gevolgde gedragslijn werd niet goedgekeurd.

Besloten werd een conferentie te verzoeken met den heer Roovers en de Smedenpatroonsver. St. Eloy, om daar te trachten partijen bij elkaar te brengen *). De Secretaris werd aangewezen het Bestuur te vertegenwoordigen.

Vervolgens werd behandeld een voorstel Koelman, betreffende een verzoek tot medewerking en een conferentie met den B. S. P. N. en de R.K. Smedenpatroons Vereeniging inzake wijziging van de Examencommissie v. h. Rijksdiploma.

De voorzitter acht het voorloopig niet gewenscht op dit voorstel in te gaan. Wij dienen eerst het resultaat van het besluit van de Algem. Verg. om den Voorzitter van de examencommissie te verzoeken, om wijziging te brengen in deze commissie en enkele misstanden weg te nemen, af te wachten. Wanneer dit verzoek geen gunstig resultaat tot gevolg heeft, kan dan alsnog het voorstel Koelman in overweging worden genomen. Aldus wordt besloten.

De heer Breukink brengt naar voren, dat er controle op eenige cursussen wordt uitgeoefend en wel door een lid van de examencommissie en zou hij deze controle voor alle cursussen wenschen, daar het hem wil voorkomen, dat juist van deze gecontroleerde cursussen de meeste kandidaten slagen. De heer Vossers acht het juist, dat de lichamen waarvan de cursussen uitgaan den cursus doen controleeren, daar zij toch ook de kosten dragen, waarop de heer Breukink antwoordt dat er cursussen zijn, waar de leerlingen deze controle onderling betalen.

De overige bestuursleden achten dit een zeer ongewenschten toestand en wordt besloten te trachten hierin verandering te krijgen.

In het reglement worden enkele wijzigingen aangebracht in verband met vroegere besluiten van de Algem. Verg. en aan den Secretaris wordt opdracht gegeven 150 exemplaren te laten drukken en verzenden.

Daar niemand meer iets heeft voor de rondvraag sluit de voorzitter de vergadering.

De Secr. H. Vossers.

*) Deze conferentie heeft inmiddels plaats gehad en daarop heeft de heer Roovers verklaard, in 't vervolg dezelfde hoofbeslagprijzen als door de Smedenpatroonsvereeniging St. Eloy zijn vastgesteld, te zullen berekenen.

VEREENIGING VAN MILITAIRE HOEFSMEDEN.

Zaterdag 11 October 1930 kwam de vereeniging van militaire hoefsmeden ten 11.30 uur bijeen in een der zalen van hotel N. Brabant te Utrecht, tot het houden der gewone jaarlijksche ledenvergadering, alwaar aanwezig het voltallig bestuur, 50 leden, 6 oud-leden en 4 adspirant-leden.

Na de gebruikelijke huishoudelijke werkzaamheden en uiteenzetting der plannen voor de in de naaste toekomst te voeren actie voor positieverbeteringen, werd met applaus: *a.* de penningmeester gedechargeerd; *b.* het beleid van het bestuur goedgekeurd en *c.* de drie aftredende bestuursleden bij acclamatie herkozen.

Na sluiting dier ledenvergadering nam de feestvergadering een aanvang, ter herdenking van het 15-jarig bestaan van den bond.

De inmiddels in ons midden gekomen Eere-voorzitter, de Hoogedelgestrenge Zeergeleerde Heer Dr. M. H. J. C. Thomassen, Majoor-Paardenarts b. d., Geneesheer-Directeur van het Sanatorium voor gewrichts- en been-t. b. c. te Laren ((N.-H.), sprak in een gloedvolle rede de aanwezigen hartelijk toe.

Daarna hield de Voorzitter een feestrede, waarbij in 't kort het wel en wee der M. H. V. de revue passeerde, waarna werd besloten met een geanimeerd feestdiner, opgeluisterd door een aangenaam strijkje — en afgewisseld door enkele geestige toespraken van vriend Kraak, hetgeen omstreeks 5 uur werd beëindigd en wij allen hoogst voldaan, in prettige kameraadschappelijke stemming huiswaarts keerden.

HET NIEUWE RUBBERBESLAG.

Eenigen tijd geleden berichtten verschillende bladen de uitvinding van een nieuw soort beslag. Zooals bekend is, wordt al langen tijd gezocht naar een doelmatig beslag tegen het uitglijden op gladde wegen en tevens om het beschadigen van het wegdek te voorkomen.

Dit nieuwe gummibeslag nu is een circa 2 cM. dikke rand van rubber, in den vorm van een hoefijzer met de uiteinden der takken naar elkaar gebogen. De takken worden verbonden door een ijzeren plaatje, welk plaatje langer of korter genomen kan worden, naarmate de hoef wijder of nauwer is. Dit plaatje komt evenals de balk van een balkijzer op de straal te rusten en wordt aan iederen kant met een klinknagel bevestigd.

Aan den bovenbuitenrand is een opstaande rand van rubber, welke rand wanneer het beslag aangebracht is, het onderste gedeelte van den hoornwand omspant.

Verder zijn in den gummi-draagrand aangebracht 5 of 6 ijzeren plaatjes, met in ieder plaatje 2 nagelgaten; aan de uiteinden is het plaatje naar boven afgebogen, bij wijze van lippen dus. Deze plaatjes zijn geheel ingesloten in het rubber.

Op sommige plaatsen is dit beslag in proef genomen, o. a. ook in de manege te Rotterdam heeft men er een paard van de politie mee beslagen, maar het resultaat moet niet erg bevredigend zijn geweest.

Het bleek n.l., dat dit beslag, na met veel zorg te zijn ondergelegd, na

drie weken los lag, en de nieten ver boven den wand nitstaken. Het beslag is toen verlegd. Na nogmaals 3 weken op dit beslag geloopt te hebben heeft men het paard weer met gewone ijzers beslagen.

De voeten van dit paard, welke vóór dit nieuwe rubberbeslag goed waren, zaten na 6 weken vol scheuren, en de wand was losgegaan en afgebrokkeld.

De rubberijzers waren, hoewel niet versleten, toch voor verder gebruik ongeschikt, daar het rubber naast de plaatjes waarin de nagels gezeten hadden, ingescheurd was, en de ijzeren lipjes door den afstaanden rubber-rand heengedrongen waren.

De nagelkoppen vinden in dit rubberijzer geen steun, althans onvoldoende, daar zij voor een klein gedeelte in de plaatjes opgesloten zijn, en van de rubber vanzelf weinig steun ondervinden.

De gebruikte rubberijzers waren slap en gemakkelijk met de handen op en neer te buigen, zoodat dit het scheuren en afbreken van het hoorn in de hand werkte.

Hoe de proeven elders afgevoerd zijn is nog niet bekend, maar met het rubberbeslag zooals het thans is, is het vraagstuk „goed hoefbeslag op modern wegdek” nog niet opgelost.

Amersfoort, 10 October '30.

H u i j s m a n.

*) Naar mij van bevoegde zijde is medegedeeld zijn reeds wijzigingen in dit gummibeslag aangebracht naar aanleiding van de slechte onder-vindingen. Nadere proefnemingen dienen dus te worden afgewacht. R e d.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Hoefsmidschool Amersfoort.** Voor het examen, op 26 September 1930 afgenomen, zijn de navolgende leerlingen geslaagd:

Dienstplichtigen der artillerie 2e ploeg 1929: 1. P. L. Th. Kint, 2. A. J. Straver, 3. G. Cornelissen, 4. E. Kamp, 5. J. H. Lindhorst, 6. G. Reems, 7. W. J. Boorn, 8. E. Borst, 9. P. Schrama, 10. D. H. Wisseling, 11. J. Kuipers, 12. M. Jager;

Reserve Hoefsmiden: 1. W. C. Hagen;

Dienstplichtigen der Cavalerie: 1. J. W. Voskamp.

Aan allen is een diploma van hoefsmid verstrekt en zijn zij met onbepaald groot verlof vertrokken.

— **Examencommissie voor 't Rijksdiploma als hoefsmid.** Bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw zijn, voor het tijdvak van 1 September 1930 tot 1 September 1931, in de commissie, belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, benoemd:

a. tot lid en voorzitter: dr. H. M. Kroon, hoogleraar bij de veeartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht;

b. tot lid en plaatsvervangend voorzitter: J. Plet, veearts te Heerenveen;

c. tot leden: S. van Angeren, chef-hoefsmid aan het Zoötechnisch Instituut

te Utrecht; M. ten Broek, veearts te Tiel; dr. R. H. J. Gallandat Huet, majoor-paardenarts, directeur der militaire hoefsmidschool, te Amersfoort; dr. J. H. Hartog, hoogleeraar te Utrecht; P. Verhoeven, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Cuyk;

d. tot plaatsvervangende leden: I. Adriaanse, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Goes; J. A. Boesveld, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Winterswijk; B. Crezée, veearts te Rotterdam; P. E. Homan, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Bedum; G. Langelier, veearts te Laren (G.); dr. G. M. v. d. Plank, conservator aan het Zoötechnisch instituut te Utrecht; H. Hagen, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Steenwijk.

* * *

Het najaarsexamen 1930 ter verkrijging van het Rijksdiploma als hoefsmid zal in de maanden October—December worden gehouden. Schriftelijke aanmelding dient vóór 18 October e.k. te geschieden bij den secretaris der Examencommissie, Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Regentesselaan 14, Amersfoort. (Zie mede de advertentie in deze aflevering).

— Voorloopige uitkomsten der landbouwtentoonstelling 1930. Evenals in de jaren 1910 en 1921 is tusschen 20 Mei en 20 Juni van dit jaar een algemeene Landbouwtelling gehouden, zijnde een telling in zake het grondgebruik en den veestapel. Bij deze telling werden gegevens gevraagd van allen — zoowel natuurlijke personen als rechtspersonen —, die vee houden of minstens 5 are land (bouw-, grasland en tuingrond) gebruiken, de oppervlakte van woning, erf, terrein van vermaak enz. niet medegerekend. Ecnige der voornaamste uitkomsten dezer telling zijn vanwege de Directie van den Landbouw bekend gemaakt en wij nemen daarvan het volgende over:

Geteld zijn alle paarden, onverschillig of zij aan landbouwers dan wel aan anderen toebehoorden. Een uitzondering werd echter gemaakt ten aanzien van de bij het leger in gebruik zijnde paarden. Deze werden niet medegeteld. De cijfers voor 1930 zijn afgerond in honderdtallen.

Aantal paarden.

Provincie	1930	1921	1910
Groningen	30.000	37.372	38.680
Friesland	25.000	31.765	26.655
Drenthe	17.800	20.027	15.472
Overijssel	26.900	27.546	23.254
Gelderland	39.500	49.430	45.862
Utrecht	9.200	12.704	12.894
Noordholland	21.400	30.982	29.344
Zuidholland	34.100	47.330	44.436
Zeeland	30.100	35.771	32.568
Noordbrabant	42.900	47.800	41.303
Limburg	20.000	22.941	16.909
Nederland	296.900	363.668	327.377

— Hoefbeslag bij afstandsritten. In een verslag in „Ons Paard” over training en uitvoering van een prestatierit van 4×60 K.M. op 18—21

Augustus door 25 paarden van het Depot der Koninkl. Marechaussee te Apeldoorn, merkt de Majoor A. P. H. Boellaard (Depot-Commandant) o.m. op:

3e. *Beslag*. In verband met den toestand der voeten waren enkele kleinere afwijkingen noodig (een zijlip of een extra nagel) doch over 't algemeen werd aan het modelbeslag vast gehouden. Dit werd zoodanig geregeld, dat bij den aanvang van den marsch, de paarden tusschen 8 en 20 dagen er op liepen. Vlak vóór en gedurende den marsch behoefde dus niet beslagen te worden. Slechts bij één paard, een Inlander, moest na den tweeden dag l. a. een nieuw ijzer worden onder gelegd, daar het oude nagenoeg geheel doorgesleten was. Gedurende den marsch is 's morgens vóór het vertrek en 's avonds na aankomst, nauwkeurig inspectie gehouden over het beslag, en werd hier en daar een nagel vernieuwd. Overigens is gedurende den geheelen marsch absoluut niets met het beslag te doen geweest, zelfs geen ijzer is losgeraakt en kan ik niet nalaten op deze plaats den hoefsmid Vizee daarvoor mijn groote tevredenheid te betuigen.

In verband met het beslag wil ik hier direct een euvel behandelen, waarvan veel last werd ondervonden, en waarop ook terdege was gerekend, n.l. het strijken. Met het beslag was hierop, voor zooveel zulks mogelijk was, rekening gehouden. Het hoofdmiddel was echter voorloopig slechts het aanbrengen van strijklappen en, waar in den aanvang bijna alle paarden daarmee min of meer versierd moesten worden, werd dit kwaad steeds kleiner, en konden de marschen nagenoeg geheel zonder strijklappen worden gereden, terwijl nagenoeg geen last van strijken werd ondervonden. Het spreekt van zelf, dat voor alle zekerheid eenige strijklappen werden meegenomen.

— *Beslag bij jachtpaarden*. De heer H. J. Lijsen heeft in „Ons Paard” een geïllustreerd artikel gewijd aan den stal van den heer Leeuwenburg te Baarn, waaraan het volgende is ontleend:

Nu wat de verzorging der paarden betreft. Dekens ontbreken. Zeer terecht redeneert de heer L., dat de natuur de dieren van een zomer- en een winterjas voorziet en dat de voering er via de haverkist ingezet wordt.

Wanneer de dieren al gedekt op stal staan, wat moeten ze dan in den winter op hebben, wanneer ze in de kou moeten wachten? Voor tocht moet natuurlijk gewaakt worden en voor de vliegen zorgen de vliegenvangens.

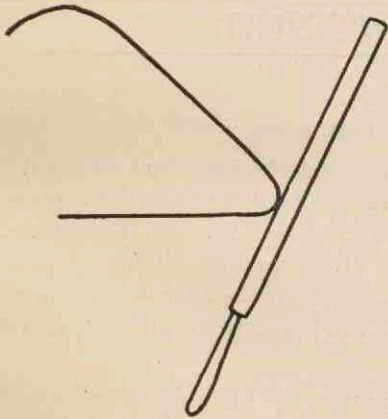
De paarden gaan — en dit is zeer interessant — op hun bloote voeten. Wanneer ze op stal komen houden ze eerst hun ijzers in plaats van één maand twee maanden onder. Daarna worden de ijzers afgenomen, maar er wordt niets weggesneden. In den eersten tijd zijn de paarden wat gevoelig, vooral op grind, maar na vier maanden zijn de nagelgaten verdwenen en heeft de voet zich aangepast.

Ik achtte het aardig een foto van zoo'n voet te nemen en heb geconstateerd, dat de paarden geheel op de *drachten* gaan, *die hooger liggen dan de straal*. Van de straal wordt nooit iets afgenomen, hoogstens van de drachten. Het besnijden bestaat verder uitsluitend uit bijraspen, van buiten naar binnen. De voeten worden iederen dag schoongewasschen en zijn buitengewoon gaaf. Het hoorn is zeer hard.

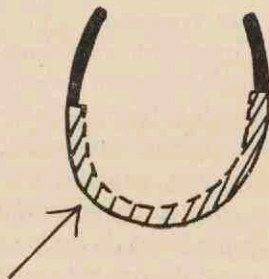
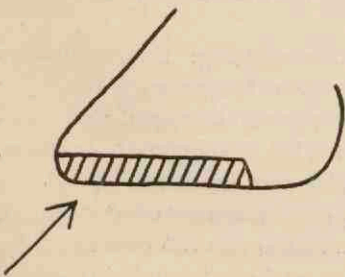
Wie er belang in stelt, moet onderstaande foto eens vergelijken met den voet van een beslagen paard en eens kijken, wat daaraan is weggesneden.

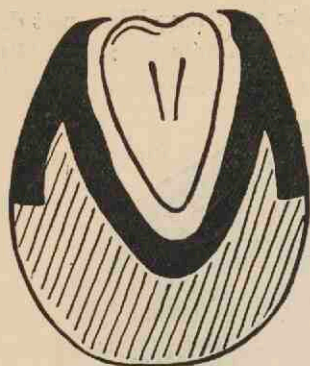
De heer Leeuwenburg had de welwillendheid ons nog de volgende aanvulling te verstrekken :

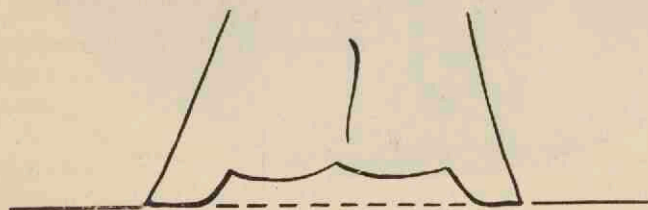
Houding van de vijl.

Gedeelte van den
hoef waar gevijld
kan worden zoo-
als hierboven aan-
gegeven.

Het gedeelte waaraan niets gedaan moet worden. Straal — steun — zool.
Zie foto op vorige bladzijde.

Hoef van achteren
gezien. Straal
even van den
grond af op stee-
nen vloer.

De werking van den straal is dus eerst uitzetten → ← en dan eerst op den grond komen. ↓

LITTERATUUR OVERZICHT.

BELGIE.

Tentoonstelling te Antwerpen.

Het Nationaal Verbond der Belgische Meesterhoefsmeden heeft op den 15en Augustus eene vereeniging gehouden in de Conferentiezaal der tentoonstelling van Antwerpen, onder voorzitterschap van M. Urs. Dombrecht.

De zaal was propvol wanneer om 11.30 uur de zitting geopend werd. Zij begon met het voorstellen van een Fransche film door de firma Gaumont, die de opvolgende bewerkingen van het smeden aantoonde, alsook de toepassing van het ijzer.

Daarna gaven de heeren Dombrecht, in 't Vlaamsch, Langhendries, in 't Fransch, beiden leeraren aan de Middenschool van Hoefmederij te Brussel, eene voordracht, met bewijsstukken er bij, over de nadeelige gevolgen van het beslag met krammen.

Ziehier een kort overzicht van hunne uiteenzetting: De noodlottige invloed van ijzers met krammen op den voet van het paard is bijzonder groot bij de voorvoeten omdat deze het meeste gewicht dragen. Een vooroordeel kent, aan de krammen, de eigenschap toe het uitschuiven te beletten. Dit is eene groote dwaling, want bij het beslag met krammen draagt het ijzer enkel met den teen en de ondervlakte der krammen op den grond. Bij het natuurlijk beslag komt de heele ondervlakte van het ijzer in steun, en terzelvertijd de straal die het natuurlijke caoutchouc is om het uitschui-

ven te beletten. Daar de steunvlakte grooter is en het steunen der straal mede het paard vast zet, zal het minder schuiven.

De invloed op het trekken bij het aanzetten is nul daar het paard, op dit oogenblik, slechts op den teen van het ijzer steunt.

Noodlottige gevolgen voor het paard. — Het beslag met krammen heeft voor gevolg:

1. Stellinggebreken, door het opheffen van den hiel wordt de buigpees ontspannen.

2. Ganggebreken: verkorte stap;

3. De straal is aan het steunen onttrokken en de veerkracht van den voet belemmerd; dusvolgens kan het straalkussen wegkrimpen en de hielen vernauwen;

4. Het overlasten der hielen en gevolgen: omgeplooiden hielen, verpletterde steunsels, steengallen;

5. Ontstaan van slapers;

6. Meer blootstellen om het ijzer af te trekken.

Huishoudelijke gevolgen:

Sneller verslijten van het paard dat alzoo beslagen is. Grootere delging;

2. Dikwijls buiten dienst stellen van het paard ten gevolge der ongevallen door de krammen veroorzaakt, dus vermeerdering der onkosten (voedsel, verlies van werk, heekkundige kosten, enz.).

Als gevolgtrekking hebben de sprekers bewezen dat men, in het belang der landbouwers, nijveraars, handelaars en in 't algemeen van al degenen die paarden gebruiken, moet opkomen tegen het beslag met krammen.

— **Nieuwe Hoefsmidschool in België.** Wij hebben met de grootste voldoening gelezen dat de Ministerraad het aankopen van den grond, om eene nieuwe Hoefsmiderijschool te bouwen, goedgekeurd heeft.

Na vijf en twintig jaren geduldig werken, bewezen diensten, verwezenlijkte vooruitgang, zullen wij eindelijk eene school hebben die waardig is voor ons onderwijs en die voor al de Belgische hoefsmiden een levend bewijs zal zijn van het aanzien dat hun schoon vak verdient.

Wij hebben de vaste overtuiging dat al onze oud-leerlingen het zullen ter harte nemen den goeden naam der Belgische hoefsmiderij te behouden. Het onderwijzend personeel, van zijnen kant, zal het zich altijd als eene plicht aanzien de goede naam onzer School altijd hoger te doen stijgen met voort te gaan hoefsmiden op te leiden die wel op de hoogte van hun moeilijk vak zijn en die, evenals hunne voorgangers, de beste diensten zullen bewijzen aan onzen landbouw en onze kweekerij.

Vóór alles, bedanken wij den heer Minister Baels, die de belangen der hoefsmiden ter harte genomen heeft, alsmede de HH. Senators Limage, Leurquin en Mullie, die onze zaak zoo goed verdedigd hebben.

(u. *De Belgische Hoefsmid*).

DUITSCHLAND.

Dr. Pöttinig beschrijft een geval dat alle paarden van een stal, bestaande uit 14 Oostfriesche en Holsteinsche rijpaarden, binnen 24 uren na het voederen van groenvoer, aan *hoefbevangenheid* leden.

Bij 11 waren alleen de voorbeenen, bij 3 ook de achterbeenen in het lijden betrokken. Na geneeskundige behandeling waren alle paarden weer in 14 dagen hersteld zonder verdere gevolgen achter te laten. De oorzaak werd gezocht in het voederen van gras dat uit zeer verschillende soorten bestond doch in hoofdzaak uit klaver. Dit gras was den dag voor dat het gevoederd werd, gemaaid en had een nacht en een halve dag buiten gelegen. Dr. Pöttinig schrijft de ziekteverschijnselen toe aan de groote verscheidenheid van de gevoederde grassen die spijsverteringstoornissen opwekten en de hierdoor ontstane vergiftiging in het darmkanaal tot deze voederbevangenheid leidde.

*

— Dr. Fischer geeft bij een artikel het *klauwbeslag* behandelende eenige sprekende cijfers over de nuttigheid hiervan bij melkvee en de groote voordeelen voor den veehouder door de grootere melkopbrengst.

1e proef: proefdier 475 Liter melk in 30 dagen, controledier 310 Liter melk id., dus een meerdere opbrengst van 165 Liter melk.

2e proef: proefdier 217 Liter melk in 30 dagen, controledier 185 Liter melk id., dus en vermeerdering van 32 Liter melk.

3e proef: proefdier 358 Liter melk in 30 dagen, controledier 248 Liter melk id., hier een vermeerdering van 110 Liter melk.

De koeien ondervonden dezelfde behandeling, voeding etc.; van het proefdier werden de klauwen besneden, van het controledier niet.

*

— In Duitschland dreigt een *nieuwe belasting* de paardentractie nog meer ten gronde te richten; men wil n.l. meerdere belasting laten betalen voor de groote slijtage aan de wegen veroorzaakt. Van regeeringswege zijn proeven genomen welke hebben uitgemaakt dat de slijtage van den weg veroorzaakt door een vrachtwagen zonder veeren door twee paarden getrokken 60 maal grooter is dan de slijtage van den weg veroorzaakt door een vrachtwagen met gummibanden. De paardengebruikers zijn het met de wijze van deze proefnemingen en met de verkregen resultaten niet eens en verklaren dat de vroegere bestrating steeds voldoende bestand was tegen het gebruik van paard en wagen doch dat vooral door de zware vrachtauto's deze straten totaal vernield zijn. De hoogere kosten die de vernieuwing van de wegen heeft medegebracht, mag men dus niet op rekening van de paarden brengen en de eigenaren hiervoor niet laten boeten.

*

— Op 27 September 1930 heeft te Dresden de herdenking plaats gehad van het 150-jarig bestaan van de Staats-hoefsmidschool te Dresden. Het 1 October-nummer van de Deutsche Hoefsmid is hieraan geheel gewijd en bevat bijdragen van den huidigen directeur Dr. Fischer, van Prof. Dr. Fambach, van den regeeringsveterinairraad Uhlich, van den Oberstabsveterinair Winkler, en verder van zeer vele practici die vroeger hunne opleiding te Dresden hebben genoten en die allen een uitbundigen lof toe-zwaaien aan deze onderwijsinrichting.

Ook Nederland is hierbij vertegenwoordigd door een bijdrage van den heer Fr. Steding te Utrecht.

Ook wij verheugen ons in deze herdenking en wenschen de Dresdener

hoefsmidschool van harte een nog zeer lang bestaan en grooten bloeitijd toe, daarbij dankbaar herinnerende aan al hetgeen deze onderwijs-inrichting in den langen loop der jaren voor het hoefbeslag heeft tot stand gebracht.

*

— Jozef Dalmeier heeft een gummibeslag uitgevonden, waarbij het paard gewoon beslagen wordt doch waar dan a. h. w. bij wijze van overschoen, een laag van harde gummi over het ijzer wordt getrokken, de zoolvlakte vrijlatende. Proefnemingen met dit beslag zijn in Duitschland begonnen.

AMERIKA.

Thomas Mack, een hoefsmid te Chicago, vertelt van zijne ervaringen op hoefbeslag gebied in Rusland, waar hij 20 jaar geleden werkzaam was. Hij zegt dat de Russen nooit hunne paarden voor het beslag bij den hoefsmid brengen doch de hoefsmid gaat, gewapend met een stokje naar den stal. Hij neemt hier de maten op welke hij alle in zijn stokje kerft en het stokje, vol met kerven, wordt naar de smederij gebracht waar men op deze aanwijzingen de hoefijzers klaar maakt. Zijn de ijzers klaar, dan worden ze naar den stal gebracht en de hoefsmid legt ze onder. Wanneer de maten goed zijn en de ijzers passen, houdt de smid het stokje en maakt volgens de zelfde gegevens de ijzers voor het volgend beslag.

Het verschil met het koud beslag bij ons is dat hier dezelfde persoon de maten opneemt, de ijzers maakt en deze onderlegt doch in Rusland ziet de smid die de ijzers maakt de paarden nooit en de hoefsmid die ze onder legt, komt nooit in de smederij en ziet de ijzers niet voordat zij ze onderlegt.

*

Als Amerikaansche bluf is zeer zeker op te vatten de mededeeling dat H. E. Tellingner, nadat hij op één dag 41 hoeven had beslagen, hij in 38 minuten acht ijzers maakte en hiermede twee paarden besloeg. Welk een zuiver werken zal dat geweest zijn!

*

Ondanks de enorme autotractie in Chicago, zijn in die wereldstad toch nog 466 hoefsmiden werkzaam.

*

In Calorado is een wet aangenomen, waarbij aan hoefsmiden niet wordt toegestaan hun practijk uit te oefenen indien zij niet met goed gevolg bewijzen van hunne vak kennis hebben gegeven. Het theoretische examen omvat de anatomische kennis van den voet en van den hoef, het practische examen beoordeelt het maken en onderleggen van een hoefijzer. De examenkosten bedragen f 5.

*

Amerika het land van reclame. The Giant Grip Cp., fabriek van kalkoenen en stooten, biedt aan organisaties van hoefsmiden in Milwankee auto-tochten aan met vrije lunch etc., terwijl op de tocht één uur gestopt wordt aan de fabriek om het aanmaken van de kalkoenen te doen zien.

(Uit de „Amerikaansche Hoefsmid:)

— **De prijzenloop.** De handel op de *Engelsche* ijzermarkt was verleden week vaster, hoewel 't aantal orders nog steeds te wenschen overliet. De noteeringen der Britsche staalfabrieken waren onveranderd, ofschoon werd medegedeeld, dat tegen lagere prijzen geaccepteerd werden. Dit heeft mogelijk aanleiding gegeven tot de veronderstelling, dat in 't najaar een prijsverlaging verwacht mag worden. De Continentale noteeringen vertoonden verleden week weinig verandering en de algemeene noteering voor stafijzer was £ 4.5, doch, naar verluidde, werd £ 4.3.6 geaccepteerd. De prijs voor balken is nog steeds flauw. Engelsch profiel deden £ 4.1 en N. P. £ 3.18. Er is nog altijd een scherpe concurrentie in platen en de prijzen zijn opnieuw teruggelopen; $\frac{3}{16}$ inch platen waren verkrijgbaar voor £ 5 tegen £ 5.2 de week te voren. Platen, $\frac{1}{8}$ inch en dikker, bleven evenwel op den prijs van de voorgaande week: £ 4.19.

Het besluit van de fabrikanten van gegalvaniseerde platen om hun prijzen voor No. 24 (Duitsch No. 22) met 5 sh. tot £ 11.12.6 te verlagen en om de prijzen voor de Indische markt vrij te laten, heeft tot dusver niet tot veel zaken geleid. Eenige fabrikanten schijnen tijdelijk uit de markt te zijn, doch andere zijn happig op orders; de algemeene noteering is £ 12.8.9 c. i. f.

Puntdraad op haspels van 56 lbs. noteerde te Londen sh. 14.6 per cwt., draadnagels No. 0—7 sh. 10.6 per cwt.

Op de *Belgische* markt bleven de noteeringen voor stafijzer verleden week schommelen tusschen £ 4.5 en £ 4.6 f. o. b. Antwerpen, doch de effectieve prijzen bewogen zich tusschen £ 4.4 en £ 4.5 f. o. b. Antwerpen.

De noteeringen voor N. P.-balken schommelden tusschen £ 3.17 en £ 3.17.6 f. o. b. Antwerpen, doch de Belgische fabrikanten accepteerden geen orders beneden £ 3.18 f. o. b. Antwerpen. Voor Engelsch profielbalken bewogen de prijzen zich tusschen £ 3.19 en £ 4 f. o. b. Antwerpen, om te stijgen tot £ 4.1—£ 4.2.6, zelfs tot £ 4.2.6—£ 4.3 f. o. b. Antwerpen voor lichte wichten.

(Uit het *Vakblad voor den smid*).

„Rijksdiploma als Hoefsmid”

Het najaarsexamen 1930 zal gehouden worden in de maanden Oct.-Dec. Schriftelijke aanmelding vóór 18 Oct. a.s. aan den Secretaris der examencommissie **Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Regentesse-laan 14, Amersfoort**, onder overlegging van een bewijs, dat een tweejarige hoefbeslagcursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald.

Aan de Leiders van Cursussen wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen en adressen hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleenen, dat voor den aanvang der examens de benodigde stukken bij den Secretaris worden ingeleverd.

Het examengeld bedraagt f 5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een rijksdiploma als hoefsmid.

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—

voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Het gebruik van guttapercha- (rubber-) hoefijzers. — Nieuw rubberbeslag. — Linkshandigheid. — Korte mededeelingen. — Correspondentie. — Litteratuur-overzicht. — Advertentiën.

HET GEBRUIK VAN GUTTAPERCHA- (RUBBER-) HOEF-
IJZERS,

door Prof. Dr. M. H. Kroon.

In een artikel over de beschadiging van het wegdek in het T. v. D., 56ste deel (1929) heb ik er reeds op gewezen hoe de tegenwoordige plaveisels door de kalkoenen, vooral de scherpe kalkoenen, te lijden hebben. Bij de steeds grootere uitbreiding van asfalt-, betumen-, hout-, en andere gladde bestrating, niet alleen in de groote steden, doch ook in de kleinere en op het platteland, een uitbreiding, die in verband met de opbrengst der wegenbelasting, nog verder voortgaat, wordt steeds meer gezocht naar een hoefbeslag, waarop de paarden niet uitglijden en waarbij uitstekende punten, in casu scherpe kalkoenen, niet noodig zijn. Het is ontegenzeggelijk, dat scherpe kalkoenen de paarden ook bij wintergladheid de noodige vastheid in stand geven en het uitglijden voorkomen, doch even zeker is het, dat het wegdek er erg veel door te lijden heeft. De automobilisten zeggen wel eens, wij betalen de wegenbelasting en vernielen den weg niet, de paarden bederven daarentegen de plaveisels en betalen geen wegenbelasting. In alle landen wordt getracht een beslag te vinden, dat het uitglijden voorkomt en het wegdek niet aantast. Tal van methoden heb ik in den loop der tijden beproefd, doch er is nog geen afdoend goed beslag, dat algemeen ingevoerd kan worden, zoodat een verbod van het gebruik van scherpe kalkoenen mogelijk zou wezen.

De groote bladen, die van elke poging, om in dezen iets nieuws te leveren, melding maken, deelden onlangs mede, dat in Noorwegen guttapercha- of rubberhoefijzers in den handel gebracht werden, die daar veel werden gebruikt en vooral ook in Engeland ingang begonnen te vinden. Ook aan ons

instituut hebben wij dergelijke rubberijzers trachten te krijgen, om deze in de praktijk te kunnen toepassen. De firma Bax in Rotterdam bleek in staat exemplaren te leveren, van nogal groote maat. Wij konden deze goed aanleggen bij een werkpaard, wat het voordeel heeft, dat hierbij van het beslag nog al veel geëischt wordt en fouten of bezwaren het eerst aan het licht komen.

De hoefijzers uit Noorwegen zijn van goede kwaliteit rubber en op verschillende plaatsen door ijzeren plaatjes versterkt. Zij hebben vrijwel den vorm van een gewoon hoefijzer en zijn in de takken eenigszins beweegbaar. Om toch de takken zooveel mogelijk in den goeden stand te houden, worden de uiteinden der takken verbonden door een dunne ijzeren balk, die eenigszins doorgebogen is. Deze balk wordt ingeklonken en door dien nu vlakker te kloppen of meer door te smeden, kunnen de takken iets wijder of nauwer gezet worden om het ijzer zoo goed mogelijk te doen passen. Daarom wordt deze balk eerst bij het passen, dus in de smederij, aangebracht. De dikte der gummi-ijzers is 18 m.M. en in toon-, zij- en verzenengedeelte gelijk. 12 Nagelgaten zijn aangebracht, de helft reservegaten, de andere voor het gewone gebruik. De richting der nagelgaten is niet, zooals dat bij een hoefijzer behoort, naar de richting van den wand, doch allen zijn gewoon loodrecht geplaatst. Om de nagelgaten zijn in het rubber ijzeren plaatjes aangebracht, die echter gescheiden zijn en dus geen groote stevigheid aan het ijzer geven. In plaats van een gewone lip, is bij deze rubberijzers een door ijzeren plaatjes versterkte kapvormige lip aangebracht, ter hoogte van $2\frac{1}{2}$ c.M., die doorloopt aan zij- en verzenengedeelte tot midden aan het verzenengedeelte.

Deze kapvormige lip is onder een hoek aan den buitenrand van het ijzer geplaatst, opdat die zooveel mogelijk bij het ondergelegde ijzer tegen den wand komt te liggen. Een koud bijslaan van zulk een kapvormige lip is natuurlijk onmogelijk.

Van deze ijzers zijn, zooals het behoort, voor- en achter- en linker- en rechterijzers in den handel. De prijs van de 4 door ons ontvangen ijzers bedraagt f 13.50. Zooals ik reeds mededeelde, hebben wij deze vier ijzers ondergelegd en wel bij een betrekkelijk licht trekpaard van Belgisch type, met vier sterke hoeven. Dit paard doet geregeld dienst, meestal in stap, ook veel in draf, en loopt steeds op den harden weg, dikwijls op straten met gladde plaveisels. Daarbij had het dikwijls last van uitglijden, vooral met de achterhoeven.

Op 4 September, werd het paard beslagen en het bleek op de gummi-ijzers goed te loopen, van uitglijden was geen sprake meer. Reeds op 8 September was op te merken, dat aan een der voorhoeven een gedeelte van den buitenwand begon los te zitten en op 15 September begon het met dezen hoef kreupel te loopen. Bij onderzoek bleek, dat door de beweging in de nagels, een deel van den wand in het zijgedeelte had losgelaten en de nagels bij de belasting van den hoef in de witte lijn tegen de hoeflederhuid drukten en daar kneuzing en pijn veroorzaakten. Verder bleek een der toonagels afgebroken te zijn. De voorijzers werden afgenomen en van 15—22 September heeft het paard in den ziekenstal van het Chirurgisch Instituut gestaan.

Daar ook de andere voorhoef in den wand wat geleden bleek te hebben, werden op 22 September toen het paard niet kreupel meer liep, weer gewone voorijzers ondergelegd en de proef alleen met de gummiachterijzers voortgezet. Op 29 September kwam het paard weer aan de hoefsmederij omdat nu ook aan beide achterhoeven, zoowel aan binnen- als aan buitenrand, stukken van den wand waren afgebroken, zoodat de proef niet verder kon worden voortgezet uit vrees dat erge brokkelhoeven zouden ontstaan, waaronder dan gewone ijzers niet goed vast te nagelen zouden zijn. Verder werd tijdens het gebruik waargenomen, dat het paard zich telkens streek, wat vroeger nooit het geval geweest was. Ook kwam het af en toe voor, dat het paard zich op het binnengedeelte van de nogal dikke en eenigszins uitstekende kapvormige lip trapte, de beleedigingen waren aan de ijzers duidelijk merkbaar.

Wij hebben hier dus met de nieuwe gummi-ijzers geen succes verkregen, al mogen deze dan ook het uitglijden voorkomen. De oorzaken van deze mislukking zijn verschillende fouten, die aan de nieuwe ijzers kleven.

Voorcerst is een fout, dat de takken eenigszins beweeglijk blijven, al zijn zij dan ook door ijzeren plaatjes versterkt en al zijn de uiteinden door een ijzeren balk verbonden. Door deze beweging, vooral om de lengte-as der takken, kunnen de nagels eenigszins bewegen. Dit leidt licht tot afbreken van de nagels en bij de belasting, vooral bij zwaar trekken, tot kneuzing van de hoeflederhuid en afbreken van deelen van den wand, wat vooral het meest zal plaats hebben bij paarden met mooie holle zolen, omdat daar meer beweging mogelijk is dan bij een vlakken hoef. Het door ons gebezigde paard, had, zoowel voor als achter, holle zolen.

Het geregeld gebruik dezer gummijzers zal op den duur leiden tot brokkelhoeven, en kan door den druk der nagels, als bij ons paard, kreupelheid veroorzaken. Verder is een fout, dat de nagelgaten loodrecht staan. Door den nagel bij het onderleggen iets naar binnen te buigen is misschien iets verbetering aan te brengen, doch het is niet mogelijk de nagels behoorlijk in de richting van den wand in te slaan, zoodat zij gemakkelijk te laag uitkomen. Een verdere fout is de kapvormige lip, die onder een hoek op den buitenrand van het ijzer is geplaatst. Deze hoek heeft de bedoeling de lip in zijn geheel goed tegen den wand gelegen te krijgen. Daar echter bij verschillende paarden de hoek van den wand met de zool zeer veel kan verschillen, naardat de hoef steiler of vlakker is, zal, vooral bij steile hoeven, het ijzer nooit zoo aangebracht kunnen worden, dat de buitenrand van den wand komt op den buitenrand van het ijzer. De nagels kunnen dan onmogelijk in de witte lijn ingeslagen worden, waardoor weer brokkelhoeven gevormd worden. Dat de vrij dikke eenigszins uitstaande kapvormige lip oorzaak kan worden, en bij ons paard werd, van strijken en betrappen is reeds medegedeeld.

Wat de slijting van de gummijzers betreft, deze is, voorzoover dat in de weinige weken te beoordeelen is, niet erg groot.

Gaarne had ik ook nagegaan of de rubberijzers het uitglijden op met sneeuw en ijs bedekte wegen voorkwamen en mijn plan was de proef voort

te zetten tot de winter intrad. De verkregen resultaten maakten dit echter onmogelijk.

Mijn conclusie uit deze enkele proefneming getrokken, moet dus luiden, dat de gummihoeftijzers in het algemeen geen toepassing kunnen vinden. Misschien dat zij te gebruiken zijn bij rijpaarden, die slechts weinig hebben te doen; bij tuig- en rijpaarden die geregeld dienst moeten doen, zou ik ze niet gaarne aanbevelen.

Van enkele smeden, die ook het nieuwe beslag hadden toegepast, kreeg ik bericht, dat ook door hen geen goede resultaten waren verkregen.

Klaarblijkelijk is de fabriek in Noorwegen ook van andere zijden op verschillende fouten opmerzaam gemaakt. Aan een stel gummihoeftijzers van dezelfde fabriek, mij dezer dagen toegezonden, zijn reeds verschillende verbeteringen aangebracht. In plaats van de met rubber bedekte kapvormige lip is een gewone ijzeren lip aangebracht, die koud tegen den wand kan worden aangeslagen. Verder is ter versterking van elken ijzertak, in plaats van de afzonderlijke ijzeren plaatjes, een ijzeren plaat aangebracht waarin de gaten geplaatst zijn, en die met een metalen plaat in den toon, waaraan de lip bevestigd is, aan beide zijden door een scharnier beweeglijk verbonden zijn. Wij krijgen dus eigenlijk een dun scharnierijzer, dat met een dikke laag rubber bedekt is, de takken hebben daardoor wat meer stevigheid gekregen, terwijl door de scharnieren het ijzer achter wat verwijd of vernauwd kan worden. De ijzeren dwarsbalk blijft bestaan. Verder hebben de nagelgaten, die in de eerste ijzers loodrecht waren aangebracht nu de richting van den wand gekregen.

Er zijn dus wel verbeteringen verkregen. Toch vrees ik, dat een algemeen gebruik van deze ijzers, ook bezwaren zal opleveren. Vooreerst is de ijzeren plaat in de takken nog te dun, zoodat bij de sterke belasting, tijdens den arbeid, nog beweging in de takken zal bestaan, wat het afbreken van nagels en afbrokkelen van den wand tengevolge zal hebben. Verder zijn de nagels te mager geplaatst, wat het laatste in de hand zal werken. Ook is het model, vooral van de voorijzers, niet mooi, terwijl verder een nauwkeurig passen evenmin als bij het gebruik van scharnierijzers mogelijk zal zijn. Scharnierijzers worden wel bij nood gebruikt, hier zou het blijvend zijn, wat zeker niet kan leiden tot een nauwkeurig aangebracht hoefbeslag.

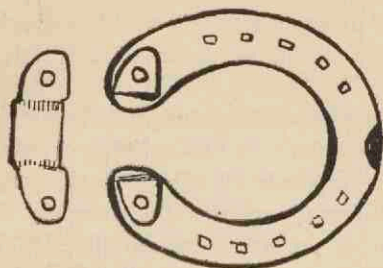
(Met toestemming van den Schr. overgenomen uit het Tijdschrift voor Diergeneeskunde van 1 Nov. 1930. Red.)

Wij laten hieronder volgen wat „Paard en Paardenwereld” zegt van het verbeterde rubber-ijzer:

NIEUW RUBBER BESLAG.

„Het is begrijpelijk dat in verband met de geasphalteerde bestrating, die zeer glad is, ook gezocht wordt naar een beslag voor de paarden, die hen op de gladde bestrating toch vast doet staan en bovendien het wegdek niet beschadigd. De uitvinding van een zoodanig beslag is gedaan door den heer P. Harsem te Oslo (Noorwegen) en de heer Th. van Krieken, v. Slingelandtstraat 24a, Tel. 54618, heeft thans de vertegenwoordiging voor ons

land van dit beslag verkregen. Zooals het met alle uitvindingen gaat, is de volmaking niet in eens bereikt. Met het eerste systeem zijn proeven genomen, die niet geheel voldeden, maar de weg was er en nu de verbeteringen zijn aangebracht, zijn wij zeer hoopvol over dit nieuwe beslag gestemd. Wij laten hierbij een afbeelding volgen van het gummi-ijzer.

Binnen in het gummi-beslag is een ijzer-beslag dat beweeglijk is en geheel volgens den voet kan worden gesteld. Is de voet besneden en wordt daarna het ijzer gepast, dan kan dit geheel in verhouding tot den voet worden gesteld. Is de pasvorm gereed, dan wordt die vorm vastgelegd door het plaatje in den hiel van het ijzer, welk plaatje in alle mogelijke maten te verkrijgen is. Het is een keurig beslag en wij voorspellen het wel toekomst. Het uitglijden op den bodem wordt er door voorkomen, ook bij sneeuw en ijsel, en de duurzaamheid moet $3 \times$ zoo groot zijn als van het gewone ijzeren beslag. De kosten zijn f 10.25 per 4 ijzers en voor het onderleggen wordt f 3 berekend.

De nagels worden nu in *ijzer* bevestigd en niet in *gummi*, waardoor alle veering wordt voorkomen. De hoefsmeden zullen natuurlijk routine moeten krijgen om het ijzer pasklaar te maken. Wij zien met belangstelling de verdere proefnemingen tegemoet."

(Wij hebben de toezegging van enkele hoefsmeden, dat zij hun ervaring met het nieuwe rubber-beslag in de Dec.-aflevering van „De Hoefsmid" zullen mededeelen. R e d.)

LINKSHANDIGHEID.

(W. K. B. te Gr. geeft in twee opvolgende artikelen in het „Vakblad voor den Smid" de volgende interessante beschouwing R e d.):

Over bovengenoemd onderwerp werd in de vergadering van bestuur en personeel der Ambachtsschool te Groningen op Woensdag 24 September j.l. en in de vergadering van de federatie „Groningen-Drenthe" van den Bond van Leeraren en Leeraressen bij het Nijverheidsonderwijs op Zaterdag d.a.v. een lezing gehouden door den heer Dr. S. A. van der Chijs, keurend geneesheer aan genoemde school.

De vraag, wat men onder linkshandigheid heeft te verstaan, beantwoord spreker, door te zeggen, dat volgens de volksuitdrukking iemand linkshan-

dig wordt genoemd, die — op grond van een in de vroegste jeugd te voorschijn tredende eigenaardigheid — voortdurend en uit gewoonte aan de linkerhand bij de fijnere bewegingen en handgrepen de voorkeur geeft. Bij nadere beschouwing blijkt, dat een linkshandige lang niet alle eenzijdig uit te voeren handelingen met de linkerhand verricht. Dit staat in verband met de min of meer intensieve opvoeding. De linkshandig uitgevoerde handelingen nemen vanaf de kindsheid tot aan de puberteit betrekkelijk snel in aantal af, om daarna slechts langzaam of in 't geheel niet meer te verminderen.

De reden, die tot bevoorrechtiging der linkerhand leidt, moet niet in de handen, doch in de hersenen van het individu worden gezocht.

Een linkshandige krijgt reeds bij zijn geboorte den aanleg mede, waardoor zijn linkerhand boven zijn rechter is bevoorrecht. In hoeverre zich deze voorbeschikking in het leven verder zal ontwikkelen, hangt in hooge mate af van de opvoeding. Iemand, die geheel den indruk maakt rechtshandig te zijn, kan toch zeer goed van huis uit linkshandig wezen, doch langzamerhand geleerd hebben zijn eigenaardigheid te overwinnen. Dit kan alleen geschieden ten koste van enorm veel moeite en inspanning.

De opvoeding doet zich op het terrein der linkshandigheid dus geducht gelden, niet alleen van de zijde der ouders, maar ook van broertjes en zusjes en feitelijk van iedereen, waarmede het kind in aanraking komt. De natuurlijke drang van het linkshandige kind wordt op alle mogelijke wijzen geweld aangedaan. Vooral treedt dit naar voren, wanneer het kind op school leert schrijven. Linkshandig schrijven brengt allerlei moeilijkheden mede en wordt dan ook veelal niet toegestaan. Ook de zelfopvoeding speelt een voornamelijk rol. Het linkshandige kind zal bij het spel zooveel mogelijk trachten niet anders te handelen dan zijn kameraadjes, om maar niet voor „linksch" te worden aangezien. Een derde factor is de inrichting van onze gereedschappen en gebruiksvoorwerpen en b.v. koffiemolens, kurketrekkers, boren, schroeven, enz., daar alle zijn gemaakt voor het gebruik door rechtshandigen. Tegenwoordig worden evenwel ook speciaal voor linkshandigen geconstrueerde gereedschappen in den handel gebracht.

Het onderzoek naar het percentage der linkshandigen is een onderwerp van studie van vele doctoren geweest. Men stuit daarbij evenwel op groote moeilijkheden, waardoor de resultaten der diverse onderzoekingen zeer veel verschillen.

De Duitse officier van gezondheid Dr. Ewald Stier onderzocht eenige jaren vóór den oorlog 5000 soldaten, die tot het Garde-regiment te Berlijn behoorden en kwam tot een gemiddelde van 4,6%. Bij de recruten was dit percentage iets hooger en wel 5,1%. Onder eenige honderden met vestingsstraf gestrafte soldaten was het percentage veel hooger, n.l. 14.1%.

Onderzoekingen onder eenige nu nog levende wilde of halfwilde volkeren gaven aan, dat het percentage onder hen veel grooter is. Op grond van tot ons gekomen geschriften mag worden aangenomen, dat het percentage in de oudheid veel hooger was dan tegenwoordig.

De leerlingen, die de Nijverheidsscholen bezoeken, komen daar op een tijdstip, waarop de meest geschikte leeftijd, om hun linkshandigheid kwijt

te raken, is voorbijgegaan. We mogen aannemen, dat bij hen reeds vanaf hun vroegste jeugd, eerst door hun ouders en daarna ook door de onderwijzers, pogingen in het werk zijn gesteld om dit doel te bereiken. Bij hen, waarbij de aanleg tot linkshandigheid sterk ontwikkeld was, zal de opvoeding in de rechtshandige richting te kort zijn geschoten.

Was de aanleg niet buitengewoon sterk en deze bovendien door de opvoeding gecompenseerd, dan zullen deze leerlingen zich slechts in uitzonderingsgevallen anders gedragen dan de overigen. Meestal zal dit gebeuren op oogenblikken, dat zij alleen zijn, of zich onbespied wanen. Ook kan dit plaats vinden op tijden, dat zij zich wel in gezelschap van anderen bevinden, doch de contrôle over hun eigenaardigheid voor een moment kwijt te raken, om zoo te zeggen bij wijze van vergissing. Zoodra ze door ouderen er op attent worden gemaakt, of zij zelf tot de ontdekking komen, dat ze zich hebben vergist, zullen ze zich haasten om hun „fout” te herstellen, wat voor hen altijd een zekere mate van inspanning en zelfoverwinning beteekent. Deze categorie linkshandigen zal bij het onderwijs geen last geven, al kost het hun een vrij groote hoeveelheid energie, om voortdurend er op bedacht te zijn, dat ze niet toegeven aan de voor hen natuurlijke drang, de in het oog van anderen „verkeerde” hand te gebruiken.

II.

De spreker, Dr. van der Chijs, komt vervolgens tot de uiterst links aangelegden, men zou kunnen zeggen, de hardnekkige gevallen van linkshandigheid. Dezen leerlingen wacht bij het binnentreden der Ambachtsschool een groote beproeving. Ze hebben reeds bij ervaring ondervonden, welke hardhandige methoden er soms worden gebruikt, om hen tot andere gedachten te brengen en dan kwam het er — behalve bij het leeren schrijven op de lagere school — tenslotte nog niet zoo erg op aan. Nu moeten zij daarentegen speciale handgrepen leeren en het gebruik van speciaal voor rechtshandigen gebouwde werktuigen. Verder moeten ze soms samenwerken met rechtshandigen. Het is geen wonder, dat deze leerlingen gewoonlijk erg tegen de moeilijkheden opzien en dat het volgen der practische lessen enorm veel inspanning — geestelijk nog meer dan lichamelijk — van hen vergt. Gaan medescholieren dan ook nog den spot met zoo'n jongen drijven, waardoor het leven hem wordt vergald, dan kan het gebeuren, dat hij hoe langer hoe onhandelbaarder en opstandiger wordt.

Wanneer we met zoo'n jongen te doen hebben, mogen we nooit veronderstellen, dat het onwil van hem is. Hij ondervindt van z'n eigenaardigheid zelf den meesten last en zou er heel wat voor over hebben, om het anders te doen worden. We moeten er van doordrongen zijn dat deze gevallen zeer hardnekkig kunnen wezen en waarschijnlijk alle pogingen tot verandering zullen trotseeren. Nooit mag men zich tegenover een dergelijken leerling driftig maken, al kost het ook nog zoo veel inspanning. Wel moet men probeeren hem de handgrepen, waarbij dit niet anders mogelijk is, op de gewone manier te laten doen, wat van de zijde der leeraren enorm veel geduld en kalmte eischt.

Linkshandigheid is ook lang niet bij alle vakken even bezwaarlijk. In

sommige gevallen kan het zeer zeker een voordeel wezen, wanneer men met beide handen de werkzaamheden even goed kan verrichten.

Dit jaar was het aantal linkshandigen onder de adspirant-leerlingen der Ambachtsschool, welke door spreker werden gekeurd, zeer groot en wel 32 op de 250, dus 12.8 %.

Na deze beschouwingen besloot spreker zijn lezing met de volgende conclusies:

- 1e. Laat een linkshandige — die alleen werkt — alle handgrepen, die ook links uit te voeren zijn, op de voor hem gemakkelijkste wijze verrichten.
- 2e. Bevorder het gebruik van voor linkshandigen gebouwde werktuigen.
- 3e. Tracht de handgrepen, die onmogelijk links verricht kunnen worden, den linkshandigen rechts te leeren; ga daarbij steeds kalm en bedaard te werk en zorg, dat de andere scholieren daarin geen aanleiding tot bespotting van hun kameraden kunnen vinden.
- 4e. Bij gebleken onmogelijkheid de noodzakelijke handgrepen rechts aan te leeren, zou het een punt van ernstige overweging behooren uit te maken, den leerling of een ander vak te laten kiezen, of de school te doen verlaten.
- 5e. Linkshandig uitgevoerde handgrepen bij samenwerking met rechtshandigen, waardoor gevaar voor de uitvoerenden kan ontstaan, zijn niet toelaatbaar. Samenwerking tusschen links- en rechtshandigen is in die gevallen alleen geoorloofd, wanneer de eersten zich naar de laatsten richten.
- 6e. Het aankweken van dubbelhandigheid behoort zooveel mogelijk te worden beperkt.

In de in den aanvang genoemde vergadering van bestuur en personeel der Ambachtsschool te Groningen deelde de directeur der school, de heer W. v. d. Elst, mede, dat bij navraag aan eenige zijner collega's bleek, dat de meeningen over de te volgen gedragslijn bij linkshandige leerlingen aan de verschillende Ambachtsscholen in Nederland, sterk uiteenloopen. Aan verschillende scholen worden de leerlingen volkomen vrij gelaten en mogen zij werken op de manier die zij zelf het gemakkelijkst vinden. Aan andere scholen mogen zij sommige éénhandig uit te voeren handgrepen ook met de linkerhand verrichten, terwijl er daarentegen ook scholen zijn, waar iedere leerling rechts moet leeren werken, ongeacht zijn aanleg.

Ook de meeningen daarover onder de leeraren loopen zeer uiteen. Terwijl de één de leerlingen zooveel mogelijk vrij wil laten, zien anderen er voortdurend op toe, dat uitsluitend rechts wordt gewerkt.

Bij 't vuurwerken stuit het linkshandig smeden op bezwaren, omdat hierbij vele gevallen met anderen moet worden samengewerkt, b.v. bij het voorslaan. De kans, dat beide hamers tegen elkaar ketsen, waardoor gevaar voor de betrokkenen ontstaat, is hierdoor grooter.

Zooals bij navraag bleek, zijn de meeningen onder de werkgevers over de linkshandigen ook al zeer verdeeld. De één heeft in 't geheel geen bezwaar tegen linkshandige arbeiders en ziet alleen naar den door hen geleverden arbeid; anderen daarentegen hebben er een verbazenden hekel aan en „kun-

nen ze gewoonweg niet zien". Conservatisme zal hierbij ook wel een groote rol spelen.

Linkshandigen zijn over 't algemeen erg huiverig voor de praktijkexamens voor de Nijverheidsakten, omdat zij het standpunt in dit opzicht van de examinatoren niet kennen. Die groote vrees schijnt evenwel ongegrond te zijn, daar meerdere leeraren op deze examens linkshandig hadden gewerkt en daarvan bij de beoordeeling van hun werk geen nadeel hadden gevonden. Een enkele candidaat durfde niet anders dan rechtshandig te werken, wat hem een geweldige inspanning en veel tijdsverlies kostte, en kwam daardoor met z'n werk ten achter.

Het is van belang voor de leerkrachten bij het Nijverheidsonderwijs om te weten, hoe in 't algemeen de werkgevers over de linkshandigen oordeelen en of alleen het feit, dat iemand linkshandig — ongeacht zijn verdere capaciteiten — een nadeel voor hem kan beteekenen.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Cursus voor onderwijzer in hoefbeslag.** De Wnd. Directeur Generaal van den Landbouw brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari aanstaande op nader te bepalen dag te Utrecht gelegenheid zal worden gegeven voor het afleggen van het toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Zij die tot dit examen wenschen te worden toegelaten, moeten den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en zich *vóór 20 Januari a.s.* met eigenhandig geschreven brief hebben gericht tot Prof. Dr. H. M. Kroon, Biltstraat 172 te Utrecht, onder overlegging van geboorteacte, het Rijksdiploma als hoefsmid (bedoeld in het Koninklijk besluit van 28 Februari 1919 no. 85) en aanbevelingen uit vroegere werkkringen,

Aan leerlingen, die tot den nieuwen cursus worden toegelaten en voor het volgen der lessen te Utrecht moeten overnachten, kan een deel der gemaakte verblijfkosten worden vergoed.

— **Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag.** De leden der Ver. van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag worden er aan herinnerd, dat voorstellen en onderwerpen, welke zij op de Algem. Ver. behandeld wenschen te zien, in de eerste helft der maand December aan den Secretaris moeten worden opgegeven.

Namens het Bestuur,

de Secr. H. Vossers, M. A. de Ruijterstraat 21bis, Utrecht.

— **Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort.** In opleiding zijn momenteel: 34 dienstplichtigen der artillerie, 3 id. der cavalerie en 17 reserve hoefsmeden. Bovendien zijn 5 geëxamineerde hoefsmeden werkzaam die voor waarnemingen elders worden uitgezonden.

— **Rijksdiploma Utrecht.** In de maand November werd het examen afgelegd door 24 candidaten; van hen slaagden de heeren: G. B. van den Bovenkamp te Winterswijk, J. H. Eppink te Breedevoort, G. Fortuin te

Makkum, B. Haan te Kwadijk, H. van het Haar te Winkel (N.H.), J. W. ten Weerde te Noordwolde.

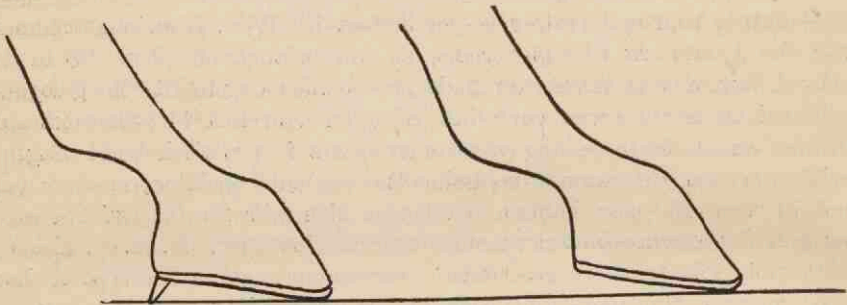
In de maand December wordt het examen nog zes dagen voortgezet.

CORRESPONDENTIE

Geachte Heer Rompelman.

In antwoord op uw vraag het volgende: In de eerste plaats verheugt het mij dat er een deskundige is, die in zoo waardeerende woorden (ten opzichte van het onderwerp) mij de vraag stelt. Mijn antwoord hierop is dat ik beslist elk paard van achteren op kalkoenen zou willen hebben. Van voren als er bezwaren zijn, b.v. klappen of vangen in de ijzers, in plaats van de kalkoen het ijzer naar de takken eenigszins op laten loopen.

Wat betreft de achterbeenen, hieronder ter verduidelijking twee teekeningen:

Op zachten bodem, wanneer de toon in den grond gezet wordt, zal ook het overige gedeelte van den hoof steun op den bodem vinden, opdat het paard zijn volle kracht kan geven. Met kalkoen gelijke werking. Zonder kalkoen blijft alleen de toon, waarmede het lichaam vooruit gebracht moet worden. Hierbij is verder commentair overbodig Gaarne verwacht ik dat U en zoo mogelijk anderen hun licht in deze willen laten schijnen.

Hoogachtend,

H. Weyermans,

Den Haag, Zieke 19.

LITTERATUUR OVERZICHT.

In de Zwitsersche Hoefsmid beschrijft F. Schwendimann een z.g. stal-oudeugd, n.l. dat het paard met het eene achterbeen met den hoof rust op den hoof van het andere achterbeen. Dit komt nog al eens voor en heeft tengevolge dat de hoof ter plaatse, waarop gerust wordt, afbrokkelt en dus slecht wordt. Vooral waar afwisselend zoo op één been gerust wordt, wordt het hoorn van beide achterhoeven zeer slecht. Schwendimann schrijft dit niet toe aan een aanwendsel doch als een gevolg van pijn, hetzij in ge-

wrichten of pezen van één of van beide achterbeenen. Is dit het geval, dan raadt hij, naast een veeartsenijkundig onderzoek en behandeling, aan om de achterijzers met verdikte takken te geven of wel met schroefkalkoenen. Ook aan den stal dient de aandacht te worden geschonken, het vak moet gelijk zijn en liefst achter wat worden opgehoogd door turf aan te brengen. Is de grondoorzaak ziekte van gewrichten of pezen, dan zal een langdurige rust in elk geval aangewezen zijn.

*

— In de R.K. Boerenstand van 30 Oct. 11., 9e jaargang, no. 5, bespreekt Tim het besnijden van de klauwen van rundvee, refereert hierbij de mededeelingen van prof. Fischer welke in De Hoefsmid waren opgenomen en zegt ten slotte „Ik heb er altijd op aangedrongen, dat aan de cursussen voor hoefbeslag minstens één les zou besteed worden aan het besnijden van klauwen van rundvee. Dan kregen we tenminste een partijtje personen, die het kunnen”.

Hoewel zoo'n les natuurlijk steeds nuttig zou kunnen worden gemaakt, moeten wij toch het klauwbesnijden niet door een Duitschen bril zien, hiermede bedoelende dat hoewel de beteekenis ervan voor Duitschland groot moge zijn, dit voor Nederland niet het geval is.

De koeien hier te lande verblijven gedurende zes maanden in de weide en hierdoor alleen is een zeer heilzame invloed merkbaar op de klauwen, zoodat ook op de daarop volgende staltijden het in den regel niet noodig is om een klauwbeslag toe te passen. Het spreekt vanzelf dat er zich wel eens gevallen zullen voordoen dat het zeer gewenscht zou zijn, doch over het geheel genomen is het niet noodig. In deze heeft het gebruik van kunstmest veel veranderd; vroeger toen in vele streken van ons land de koeien meer op stal werden gehouden en vooral ook altijd 's avonds op stal werden gebracht teneinde de mest te kunnen vergaren, waren de klauwen van de runderen in veel slechtere conditie en zou een geregeld klauwbeslag zeer nuttig hebben gewerkt. Thans echter zou het geen loonend bedrijf zijn hier te lande en voor bijzondere gevallen is een goed onderlegd hoefsmid ook in staat hier helpend op te treden. In Duitschland waar men afzonderlijke cursussen geeft voor klauwbeslag, zijn het als regel geen hoefsmiden die deze cursussen volgen en hier later een professie van maken.

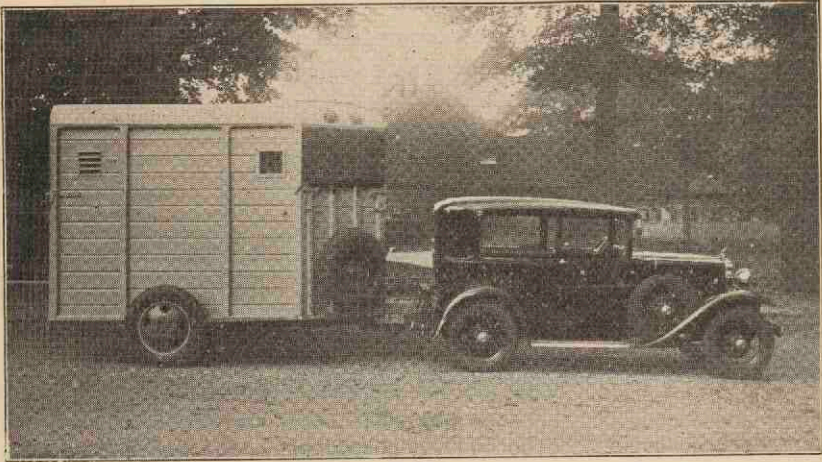
A D V E R T E N T I E.

DE Wnd. Directeur-Generaal van den Landbouw, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand **Januari** aanstaande op nader te bepalen dag te **Utrecht**, gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het **toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in praktisch hoefbeslag.**

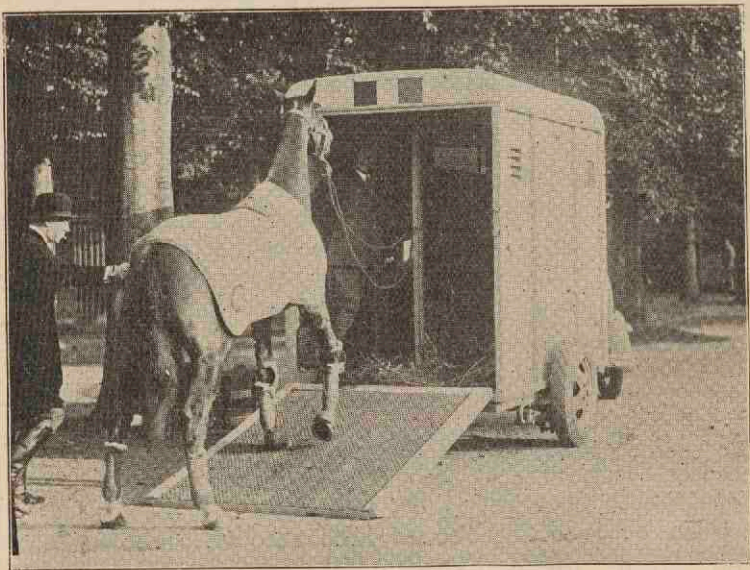
Aanmeldingen moeten vóór 20 Januari 1931 zijn binnengekomen bij Professor Dr. H. M. KROON, te Utrecht, Biltstraat 172.

Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar de Nederlandsche Staatscourant.

Het moderne vervoer.

„Tractor” en Trailer.

Inladen.

Het uitladen kan ook langs de voorbrug geschieden.

(Cliché's uit „Ons Paard”.)

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Imperator rubberijzers — Een en ander over rubberbeslag — Beslag met kalkoenen —
Ijzers met kalkoenen — Internationaal wegecongres — Korte mededeelingen — Littera-
tuur-overzicht — Advertentiën —

IMPERATOR RUBBERIJZERS.

Zooals bekend, hebben de eerste modellen van de Imperator gummi-ijzers niet voldaan. Met de verbeterde modellen hebben wij verschillende paarden beslagen waaronder één met slechte voeten, brokkelig en plat. Volgens de eigenaren is het uitglijden op de gladde asfaltwegen geheel opgeheven.

De ijzers zijn goed onder te nagelen, doch wat den vorm betreft zijn de achterijzers vrij goed, de voorijzers echter niet mooi. Het toongedeelte moet rond zijn. Men kan ze iets rond zetten, de takken wat bijdraaien, maar toch niet den vereischten hoefvorm geven. Dit zijn fouten die m.i. te verbeteren zijn. Dat echter de duurzaamheid der gummi-ijzers $3 \times$ zoo groot is als van het gewone beslag, moet ik ontkennen. Veertien November j.l. hebben wij een koetspaard van den HoogWelgeboren Heer Jhr. W. van Loon te A'dam erop beslagen. Dit paard doet dagelijks ± 2 uur dienst en de achterijzers zijn nu reeds zoover afgesleten dat de scharnieren bloot komen te liggen.

Op gewone ijzers $1 \times \frac{1}{2}$ het toongedeelte iets verbreed loopt hij een maand. De heeren W. Nolte en Langeveld te A'dam hebben er ook eenige paarden op beslagen, onder anderen van een rouwstalhouderij, een ijs-handel en expediteur. Het paard van den A'damschen ijs-handel (Firma G. Stuffers) dat op gewone ijzers $1\frac{1}{4} \times \frac{5}{8}$ acht dagen liep, heeft dit beslag thans veertien dagen onder, en de scharnieren zijn ook reeds te zien. Daar op het oogenblik deze paarden veel minder dienst doen dan in den zomer, is wel te begrijpen dat de slijtage in den drukken seizoentijd veel grooter is.

In den zomer wanneer het warm is slijten de paarden meer dan in den winter. De hoofdoorzaak hiervan is toch het warm worden van het wegdek, wat vooral op de rubberijzers van veel invloed zal zijn.

Bij de Bereden Politie alhier zullen 4 paarden als proef met het nieuwe beslag door mij beslagen worden, waarover ik een volgende maal het resultaat zal mededeelen, onder vermelding van het aantal uren dat de paarden liepen op het oude en op het gummibeslag.

Amsterdam, 2 December.

Fritz Falkenhagen.

EEN EN ANDER OVER RUBBERBESLAG.

Daar ik reeds verschillende paarden heb beslagen met de nieuwe gummi- of rubber-ijzers, kan ik als mijne ervaring mededeelen dat de ijzers een mooie aanwinst betreffen om het glijden te voorkomen. De paarden staan er vast op. Ik spreek hier in 't bijzonder over koetspaarden. Dat vaster staan schenkt vertrouwen om de beenen flink neer te zetten bij een gestrekten draf.

Maar men moet er eerst even aan gewennen, want een koetsier in een groote stad als den Haag bijvoorbeeld, waar de straten altijd mooi schoon gehouden worden en waar men veel asphalt heeft en blauwe keien, heeft daar al zoo getobd met het rijden, dat hij onwillekeurig bang is geworden.

Na de opmerking dat het eene paard veel meer last van het uitglijden heeft dan een ander, waarop bij het formeeren van 2- of meerspannen ook dient te worden gelet, kan worden getuigd dat de gummi-ijzers ook een gunstigen invloed hebben in het opheffen van strijken en het draaien in de spronggewrichten. Het beenstelsel heeft bij de aanwending van gummi-ijzers blijkbaar minder te lijden, hetgeen gang en stand ten goede komt, alzoo aan den dienstduur van het paard. Het met meer vertrouwen rijden komt ook ten goede aan het zenuwstelsel van den koetsier.

Het wegdek is met gummi-ijzers natuurlijk zeer gebaat.

De prijs van het rubberbeslag is wel hooger, doch als men rekent dat een paard er zooveel langer op loopt dan op gewoon beslag, komt het per slot wellicht nog iets voordeelijker uit.

Het onderleggen zal op den duur wel niet zooveel in tijd verschillen met dat van gewoon beslag, en men kan, goed vakman zijnde, het rubber-ijzer bij alle hoeven toepassen.

Bij het onderleggen moet men de hoeven flink besnijden en van den wand afhalen wat er af kan, daar de gummi-ijzers zooveel dikker zijn, en ook om de paarden er zoolang mogelijk op te kunnen laten loopen, zonder dat de hoeven te lang worden. De hoornwand moet men zoo sterk mogelijk laten; dan krijgt men een sterk geheel waarop het gummi-ijzer een flinken steun vindt voor draagvlakte. De hoornstraal moet men ook sterk en hoog laten, dan kan het plaatje waarmee de gummi-ijzers aan de takken bevestigd zijn, zooals bij balkijzers, lucht mededragen en bij het doortrekken wordt de straal belast en heeft het gummi-ijzer minder te lijden. Bij een slecht ontwikkelde straal kan men tegen het plaatje nog een verhooging aanbrengen of het plaatje vlak zetten en zodoende zorgen dat alles mededraagt.

Als hoefnagels kan men een nummer kleiner of lichter nemen dan men gewoon is te gebruiken, dus dat komt ook de hoeven ten goede. Men moet zorgen dat men goed in de witte lijn nagelt, anders kan men beter een nagel

minder gebruiken als er een gedeelte is waar men de nagel niet kan krijgen waar men die had willen hebben. Men behoeft niet zoo hoog te nagelen, daar de hoeven minder te lijden hebben dan bij een druk van ijzer.

De opzet aan een gummi-ijzer is van groot belang. Daardoor voorkomt men het wegstooten van den buitenrand en heeft men geen last van aanstooten, terwijl het gummi gelijkmatig afslijt. Dus men geeft meer opzet dan gewoonlijk en dat kan men het beste doen door het gummi-ijzer op het aambeeld met de lip naar beneden te leggen en er met een houten hamer een paar flinke klappen op te geven. Als men de gummi-ijzers wat wil verzetten is het gewenscht zulks met een houten hamer te doen, teneinde beschadiging der gummi te voorkomen. Het komt ook voor dat de achterijzers zeer goed vóór te gebruiken zijn.

Den Haag.

W. M e i j e r.

Onder dankzegging voor de hierboven afgedrukte ervaringen met het rubberbeslag, hopen wij dat de geachte inzenders voort willen blijven gaan met hunne ervaringen in dit blad mede te deelen en dat om anderen die dit beslag beproeven hunne collega's op deze wijze van advies willen dienen. Vooral de nu komende maanden zullen van het meeste belang zijn, want de vraag: hoe staat het rubberbeslag tegenover sneeuw en ijzel? kan eerst daarna beantwoord worden en is voor de bruikbaarheid van het beslag in den winter van het meeste belang.

De heer Meyer heeft blijkbaar het beslag ondergelegd bij rijtuigpaarden; deze categorie alsmede de rijpaarden worden in den regel niet zoo intensief gebruikt als de trekpaarden en dus is de slijtage van de ijzers hierbij ook niet zoo groot. Bovendien bestaan voor deze categorie van paarden kurken en zoolbeslag welke ook het uitglijden tegengaan; voor trekpaarden echter welke in den regel met gewone ijzers worden beslagen, zouden gummijzers, indien deze in alle opzichten zouden voldoen, een groote verbetering beteekenen. Moge de ondervinding over de volgende maanden met het gebruik van het gummibeslag worden medegedeeld en voor de hoefsmeden leiden tot richtsnoer in het al of niet propagandeeren van dit beslag.

R e d.

BESLAG MET KALKOENEN.

Wat de hoorn-afgroei betreft, in het schrijven van den heer Weijermans genoemd, ben ik het wel met hem eens. Dat echter de binnenhoefhelft zooveel minder groeit, wordt in het algemeen, dunkt mij, wel wat overdreven. Negentig procent groeit normaal af.

Wanneer u een kalkoen zou aanbrengen, als de toon te lang was afgegroeid, lijkt mij dat wel goed. Maar wanneer U den hoef normaal hebt besneden, en dan aan het nieuwe ijzer een kalkoen geeft, welk een stand maakt U dan, en wat voor lijden bezorgt U dan aan het paard?

Ik sta recht regenover Uwe meening. Als ik bedenk dat een vlak en nauwkeurig gelegd ijzer nog zeer veel nadeel aan de natuurlijke functie van een

hoef kan bezorgen, zal ik er mij wel voor wachten ook nog een stand- of vormverandering er bij te maken.

Dat met een kalkoen of verdikking bij afwijkende gevallen wel resultaten zijn bereikt is wel bekend, maar dat zijn hoofafwijkingen, zelf door U genoemd; maar nu in het algemeen en of dit dan zonder lijden is gebeurd, zal moeilijk uit te maken zijn. En juist over het lijden en beter in conditie houden gaat Uw schrijven. Dat de toon in zachten bodem wegdrukt is waar. Dit gebeurt ook wanneer wij op zachten grond loopen, maar wij loopen toch liever op een goeden straat.

Wanneer een paard behoorlijk zwaar aantrekt, zijn de verzen van den grond, daarna gaat het paard over in vlak optreden. Het is alle dagen te zien en zoo moet het, geen ondersteuning. Vlak beslag bewijst zijn juistheid op asphaltwegen, het is van verre al te hooren: klos-klos-klos, — prachtig geluid voor den paardenman.

De opmerking van velen dat de kalkoenen spoedig afslijten, is zeer juist.

Ze behooren er niet aan, en worden door het dier, door zijn natuurlijke wijze van loopen, eerder weggewerkt.

De knik die men in den kroonrand maakt (kroongewricht) met een kalkoen veroorzaakt ook lijden en standverandering.

Hoogachtend,
A. J. Rompelman,
Almelo.

IJZERS MET KALKOENEN.

Aangezien den laatsten tijd meermalen proces verbaal is opgemaakt tegen eigenaars van paarden welke op ijzers met kalkoenen dienst deden, moge de navolgende bepaling als waarschuwing dienst doen; dit geldt zoowel voor de provincies Noord-Brabant als Overijssel en voor de stad Groningen.

Over het gebruik van kalkoenijzers is reeds zeer veel geschreven, waarbij vaak aangetoond werd dat op vlakke ijzers evengoed dienst kon gedaan worden.

Naar mij van bevoegde zijde werd medegedeeld is het gebruik van kalkoenen vaak gewenscht voor paarden gespannen voor tweewielige karren en dienstdoende op bol liggende wegen, overigens werden geen voordeelen aan het kalkoenbeslag toegeschreven. Het komt mij voor dat voor paarden die wegens gebreken, op veterinaire advies met kalkoenen worden beslagen, op verzoek uitzondering zal worden gemaakt.

* * *

Noord-Brabant publiceert hieromtrent het volgende:
Landbouwers en andere houders van trekdieren worden attent gemaakt op het volgende:

Politierglement op de wegen in Noord-Brabant 1904, laatstelijk gewijzigd 28 November 1929. Prov. Blad 1930 nr. 20.

In artikel 1 wordt o.m. gezegd wat te verstaan is onder *kunstwegen*.

Kunswegen zijn die openbare wegen, straten, pleinen en stegen, welke kunstmatig verhard zijn.

Artikel 16 sub c luidt als volgt:

Het is verboden op de kunswegen te rijden met voertuigen met trek-dieren bespannen, indien de hoefijzers van het trek-dier van onderen voorzien zijn van uitstekende deelen, tenzij dusdanig hoefbeslag door de toezicht hebbende besturen is toegelaten of wegens gladheid van den weg als gevolg van ijs en sneeuw noodzakelijk is.

De hoefijzers mogen dus niet meer voorzien zijn van z.g. kalkoenen, bij gladheid van den weg door ijs of sneeuw mogen z.g. schroeven onder de hoefijzers aangebracht worden.

Het toezicht hebbend bestuur. (Artikel 38 Reglement op de openbare wegen en voetpaden):

Gedeputeerde Staten over de wegen en voetpaden, welke in beheer en onderhoud zijn bij de Provincie.

Burgemeester en Wethouders over de wegen en voetpaden, welke in beheer en onderhoud zijn bij de gemeente en over die wegen en voetpaden, waarvan het beheer en onderhoud bij anderen berust dan in dit artikel genoemde rechtspersonen of bij natuurlijke personen.

De waterschapsbesturen over de wegen en voetpaden, welke in beheer en onderhoud zijn bij het waterschap.

HET INTERNATIONAAL WEGENCONGRES.

Het jongste nummer van het orgaan der „Verg. het Nederl. Wegencongres”, het tijdschrift, onder den algemeenen naam „Wegen”, gewijd aan den weg en het verkeer, wordt voor een groot deel ingenomen door het verslag van het, in den aanvang van October te Washington gehouden VIde Intern. Wegencongres. Wij lezen, hoe onder een 64-tal verschillende wereldlanden, ook ons land (en Nederl.-Indië) zijn officieele gedelegeerden had gezonden; terwijl onder de ingekomen rapporten er ook een Nederlandsch was.

Groepsgewijze waren de verschillende rapporten vereenigd; waarna in breedvoerige conclusies de resultaten werden vastgelegd. Terwijl het meeren-deel zich natuurlijk op meer technisch terrein beweegt, werden een tweetal conclusies aangenomen, strekkende om een doeltreffender optreden der verschillende naties te verkrijgen.

Zoo sprak het congres den wensch uit, dat de aandacht der openbare lichamen gevestigd dient te zijn op de huidige beteekenis van het wegen-vraagstuk en de voordeelen, welke op den duur zullen voortvloeien uit de beschikbaarstelling van aanzienlijke bedragen voor de verbetering van verkeerswegen. Bovendien besloot men, de op het Washington'sche congres vertegenwoordigde regeeringen, aangesloten bij de „Permanente Intern. Commissie voor Wegencongressen te Parijs”, uit te noodigen, elk een nationale commissie te benoemen, teneinde met de internationale commissie samen te werken in haar belangrijken strijd voor de verbetering der wegen door de geheele wereld.

Over aanleg en materiaal van wegen. In de conclusies van dit VIde Internationale Wegen-Congres vindt men de verschillende beschouwingen en wenschen terug, betreffende de toepassing van het meest geschikte materiaal voor wegenbouw. Het zou ons op technische wegen voeren indien wij hier de uitvoerige besprekingen en bekrachtigingen aangaande de techniek der wegen aanhaalden; temeer waar het Amerikaansche congres, teneinde de financiering en het beheer te vereenvoudigen en om een leidraad te hebben voor den aard en omvang der noodzakelijke verbeteringen, alle wegen, voor zooveel zulks uitvoerbaar is, in klassen wenscht in te deelen.

Wat in het bijzonder het aan te wenden materiaal betreft, trekt onze aandacht, hoe in de congres-conclusies geen bepaalde voorkeur wordt uitgesproken voor één bepaald weg-type. Voor gering en licht verkeer werd zelfs de eenvoudige aarden weg als economisch geprezen. Ook beschouwde men de klinker-bestrating als geschikt voor middelmatig of zwaar verkeer, mits bij goede fundeering en afhankelijk van het land, waar bestrating met klinkers wordt toegepast. Verder werden behandeld teer, asfalt-bitumen en asfalt voor verbetering van alle soorten wegen. Terwijl de steeds algemeener toepassing van cement (bij betonfundeering, beton- en steenslagwegen) om zijn kenmerkende voordeelen werd geprezen.

Plaveisel van rubber en onderbouw van ijzer. Elk der verschillende soorten van weg-materiaal vormt dus tot op zekere hoogte nog steeds een onderwerp van technische studie. Wij wijden er daarom in het algemeen onze belangstelling aan, zonder de verschillende rapporten en conclusies op hun technische overwegingen te beoordeelen. Wel trekt onze bijzondere aandacht de aantekening over rubber-plaveisel, dat tot dusver slechts een beperkte toepassing vond, hoewel intusschen reeds bleek, dat het een geruischloos wegdek vormt en geschikt blijkt voor bepaalde weggedeelten in groote steden. Het Intern. Wegencongres sprak dan ook de wenschelijkheid uit, de onderzoekingen voort te zetten naar de beste rubbersoort voor wegbedekkingen en den geschiksten vorm van rubberblokken en de methode van aanbrengen; de vervaardiging en gebruikswijze van een goed voegvullings-materiaal en de vermindering van kosten moeten hierbij eveneens onder het oog worden gezien.

Het is in verband hiermee — en erkennend de heerschende malaise ter rubber-markt, waarvan ook onze Indische rubberproductie zoo sterk den terugslag ondervindt — dat wij de jongste besprekingen der Nederlandsche rubber-producenten met volle interesse volgen, wat betreft het gebruik van rubber voor wegbedekking. Hierbij blijkt, dat het aan de markt brengen van rubberblokken (in hoofdzaak bestaande uit vier verschillende types) tegen concurreerenden prijs, een nieuwe en blijvende industrie in het leven zou kunnen roepen, waardoor jaarlijks een groote hoeveelheid ruwe rubber benodigd zou zijn. Immers, zoo lezen wij in een communiqué, om de wegbedekking voor een verkeersweg van één Engelsche mijl (1609 meter) te leveren, zijn 200 ton ruwe rubber noodig. En terwijl enkele jaren geleden de kosten voor rubberplaveisel op £ 5 (ongeveer f 60.—) per vierk. yard

(iets minder dan 1 vierk. meter) werden aangenomen, konden de kosten reeds verlaagd worden tot respectievelijk £ 4 en zelfs £ 3.

Tegelijk vinden wij melding gemaakt van proeven met stalen platen als onderbouw, waarop een zandbedekking ligt en als bovendeck klinkers met asfalt-vulling komen te rusten.

Het zoeken naar . . . het ideaal plaveisel! Zoo blijkt, niet slechts uit de Amerikaansche congres-rapporten, echter ook uit pogingen om rugsteun te geven aan de heerschende malaise, hoe het technische wegen-vraagstuk midden-in het teeken staat van algemeene belangstelling en technische bestudeering. Men erkent nog steeds het goed recht van natuurlijke aarden wegen en doet geen afstand van klinker of kei; men gebruikt asfalt en bitumen-producten naast cement en beton; men kiest papier en katoen als onderlaag, maar ook vlechtwerk en platen van ijzer; rubberblokken gaan concurreeren tegen houtblokken . . .

Een spotter merkte in verband hiermede op: „Wanneer we over plaveisel spreken, mogen we vooral niet vergeten de . . . goede voornemens!”

Doch men gaf hem ten antwoord: „Laat de technici voor onze wegen-constructie mogen vinden het ideale plaveisel; wij toeristen hebben recht op hemelsche wegen op aard!”

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Rijksdiploma Hoefsmid.** Bij de laatstgehouden examens te Utrecht zijn geslaagd: H. van het Kaar te Winkel (N.-H.), J. H. Eppink te Breedevoort, J. Utenweerde te Leerdam, B. Haan te Kwadijk, G. Fortuin te Makkum, P. Voeteloo te Noordwolde, L. Smilde te Vriescheloo, Th. van Lint te Schagen, J. van Dellen te Westernieland, S. Bosma te Terhorne, H. Slamp te Den Boer, M. Folkerts te Den Andel, H. Buikema te Warffum, W. H. Rademaker te Beerta, A. J. F. Ligtfoot te Oosterhout, M. v. d. Linde te Steenwijkerwold, B. Wendelaar te Winsum, R. Horst te Paterswolde, O. Drent te Usquert, N. Langeland te Usquert, P. W. Uffen te Finsterwolde, H. Smid te Wedde, H. Dermois te Haulerwijk, G. H. v. d. Bovenkamp te Winterswijk. — De examens zijn hiermede afgelopen.

— **Hoefsmidschool te Amersfoort.** Voor het examen van hoefsmid is geslaagd de reserve hoefsmid A. van Zanden. Hem is een diploma uitgereikt en als korporaal reserve hoefsmid is hij met groot verlof vertrokken.

— **Cursus in hoefbeslag te Bedum.** Het 2e gedeelte van den cursus in hoefbeslag ter verkrijging van het Rijksdiploma Hoefbeslag, uitgaande van de Afd. Stedum van den B. I. P. N., gehouden te Bedum onder leiding van den WelEd. Heer H. Venema, dierenarts te Bedum, door welke tevens de theoretische lessen werden gegeven. De cursus ving aan 24 Mei en eindigde den 27 Sept. 1930. De theoretische lessen werden gegeven in een der lokalen van Concordia terwijl de practische lessen werden gegeven door P. E. Horman, Rijks Onderw. Hoefsmid te Bedum in zijne ruime

smederij. Paardenmateriaal en doode hoeven waren altijd ruim voldoende aanwezig voor de leerlingen. Bij de laatste les werd proefwerk afgenomen door de Commissie van toezicht, n.m. de heeren A. Palsma, smid te Stedum; A. Huizinga, smid te Sint-Annen en K. Beukema, landbouwer te Schultinga Gem. Bedum, en werden alle cursisten toegelaten om deel te nemen aan het examen te Utrecht, n.m. R. Horst, Paterswolde, M. Folkerts, den Andel, J. van Delden, Westernieland, H. Beukema, Warfum, W. Langeland en O. Deent te Uskwert, B. Wendelaar, Winsum en H. Slump, ten Boer, met het resultaat dat *alle* 8 leerlingen op 1, 2, 3 en 4 Dec. het Rijksdiploma als hoefsmid behaalden.

Cursus in hoefbeslag te Bedum : 1. H. Venema (leider) ; 2. P. J. Homan ; verder de 8 leerlingen die dit najaar te Utrecht het Rijks-diploma verwierven, alsmede 1 oud-leerling, die het diploma einde 1927 reeds behaalde.

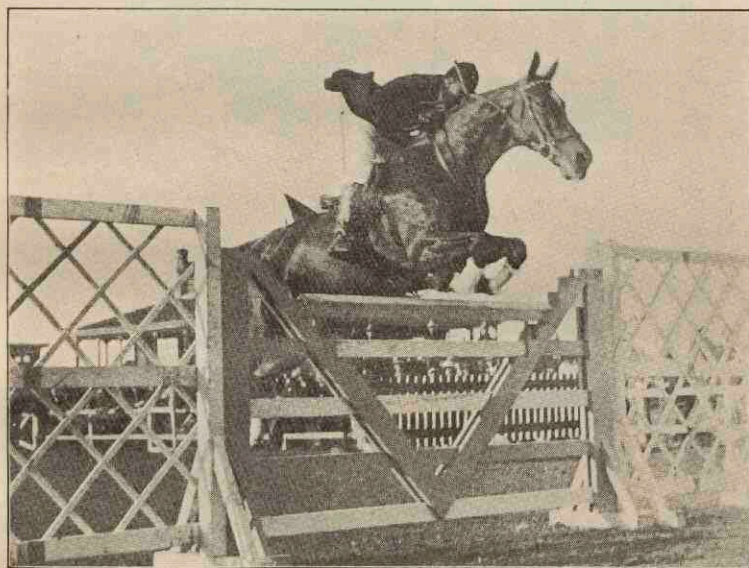
— **Cursussen in Hoefbeslag.** In het jaar 1930 en den winter 1930/1931 zijn van Rijkswegen gesubsidieerde Cursussen gehouden, respectievelijk nog lopende :

<i>Cursus.</i>	<i>Leider.</i>
Bedum	H. Venema te Bedum.
Hoogeveen	J. A. de Wolff te Assen.
Markelo	A. Voorderman te Markelo
Almelo
Raalte	P. A. van Maanen te Raalte.
Doetinchem	E. Schreur te Doetinchem.
Lochem	A. Hijink te Lochem.
Deventer	B. Lok te Deventer.
Ede	Dr. H. J. Weekenstroo te Bennekom.

<i>Cursus</i>	<i>Leider.</i>
Rotterdam	B. Crezée te Rotterdam.
Dordrecht	J. J. Moolhuisen te Dubbeldam.
Oostburg	D. Haak te Groede.
Breda	T. D. Sigling te Breda.
Bergen op Zoom	H. A. Haijntink te Bergen op Zoom.
's-Hertogenbosch	M. F. Plankeel te 's-Hertogenbosch.
Cuijk	Th. Wismans te Cuijk
Maasniel	P. van Kempen te Echt.
Venlo	M. H. van Gasselt te Venlo.
Utrecht	Dr. G. M. v. d. Plank te Utrecht.

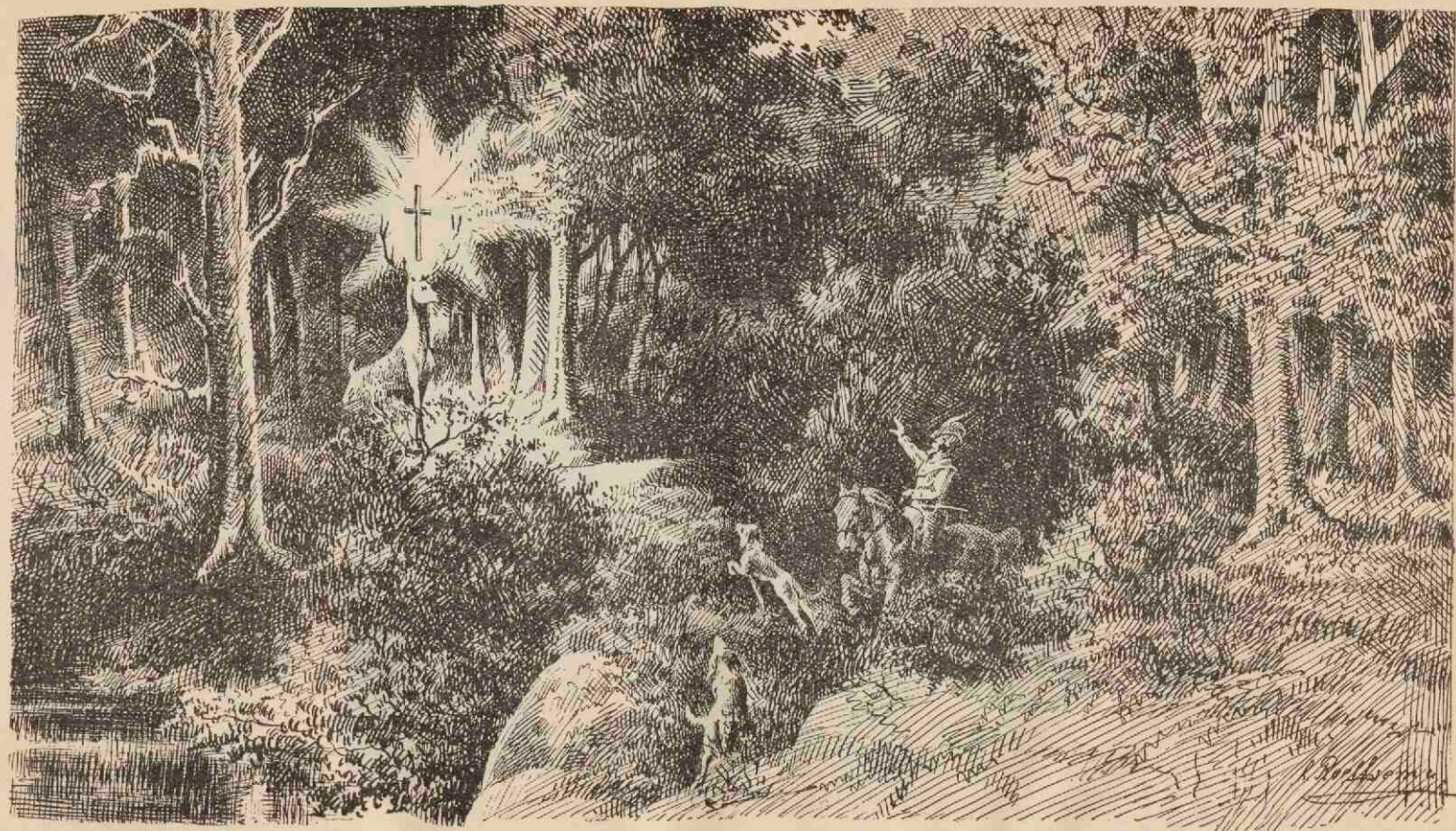
— **Hoornzuilen.** In de Januari-aflevering zal hieraan een artikel met afbeeldingen naar pentteekeningen worden gewijd.

— **Springpaarden.** De liefhebberij om met springpaarden in concoursen hippique uit te komen blijft zich in ons land in een flinke belangstelling verheugen. In groote concoursen, dat zijn die welke onder de reglementen van het Centraal Comité voor de Concoursen Hippique plaats vinden,

Bodega van den heer Gescher.

kwamen dit seizoen 164 paarden uit. Het grootste bedrag werd gewonnen door den Ritmeester G. P. de Kruyff met Preten, n.l. f 1160. Als no. 2 volgt Tommy, als no. 3 King of Hearts, ook beide v. Ritm. de Kruyff. Als no. 4 komt op de lijst der winnende paarden voor Bodega van den heer H. Gescher te 's-Hage, van welk betrouwbaar springpaard wij hierboven een afbeelding geven. Bodega neemt sedert eenige jaren een der eerste plaatsen in op de betreffende lijst en het is een lust dit paard met gemak hindernissen van 1.60 M. hoog te zien overwinnen.

St. Hubertus, de schutspatroom der jachtruiters.

— **Dravers- en renpaarden.** Dat deze rubriek paarden in ons land nog al van eenige beteekenis is, kan blijken uit de statistieken die over het seizoen 1930 zijn verschenen.

Voor de draverijen op de lange baan is het totaal gewonnen bedrag f 80.085. Er waren 102 dravers welke prijzen wonnen, waarvan Daria aan het hoofd staat met f 4225. Behalve deze 102 zijn nog vele paarden uitgekomen, die niets hebben kunnen winnen.

Op de 800 M.-baan wonnen 57 paarden tezamen f 17.260. Remulus staat in deze rubriek bovenaan met een winsom van f 1200.

Op de 300 M.-baan is door dravers tezamen f 23.955 verdiend, waarvan Kaptein de Bruane bovenaan op de lijst staat met f 1702.

De renpaarden zijn veel kleiner in aantal dan de dravers en zij worden grootendeels uit het buitenland ingevoerd. Het prijzen-bedrag in de rennen in 1930 is totaal f 16.505, gewonnen door 39 stuks. Milano en Pommard staan hiervan aan het hoofd met elk f 1450.

LITTERATUUR OVERZICHT.

Paardrijden.

In „Ons Paard” schreef de heer H. J. Lijsen:

Zooals de heer B.T. in een artikel zeer terecht opmerkte, moet er bij het rij-onder-richt naar *duidelijkheid* worden gestreefd en alles dient vermeden te worden, wat te ingewikkeld of onduidelijk zou kunnen zijn. Aangezien de aankomende ruiters, die niet kunnen fietsen, wel tot de hooge uitzonderingen zullen behooren, zal een vergelijking met een fiets en zijn berijding geen moeilijkheden opleveren en mogelijk vele ingewikkeld lijkende zaken kunnen vereenvoudigen.

	Bij	
een fiets	/een paard	
	wordt de kracht tot	voorwaarts gaan ontwikkeld in
het achterwiel	/de achterhand	
	en het is de taak van	
den fietser	/den ruiter	
	die kracht te benutten. en in	snelheid en richting
door stuur- en remgebruik	/door teugelgebruik (zijwaarts en achterwaarts).	te regelen.
	Wanneer	
de fietser	/de ruiter	
	uitscheidt met	
trappen, om het achterwiel	/drijven d. w. z. het gebruiken van zijn beenen	
aan het rollen te houden	/tot animeering van de achterhand	
	dan zal de gang	verslappen en tenslotte zal
de fiets	/het paard	
	ophouden.	
	Indien	
een fiets	/een paard	
van een hellend vlak gaande	/door eigen temperament	
	op een beweging drijft, die onafhankelijk is van	
den fietser	/den ruiter,	
	dan kan	
de fietser freewheelen	/de ruiter dienovereenkomstig minder drijven	
	en wordt de gang te snel, dan gebruikt hij zijn	
remmen.	/teugels (meer spanning).	
	Zijn	

- fiets /paard
loopt dan vlot. /is aan den teugel.
- de remmen worden losgegooid Wanneer nu plotseling /de hand nageeft en de teugelspanning minder wordt zal
- de fiets /het paard sneller gaan. Laat
- de fietser /de ruiter nu zijn
- fiets /paard
uitloopen, dan zal er een oogenblik komen, waarop
- de fiets /het paard geheel tot stilstand komt. De
- fietser /ruiter moet er dus steeds voor zorgen, dat zijn
- fiets /paard
zooveel gang behoudt, dat hij ten allen tijde kan
- freewheelen /overgaan tot uitstrekken van het tempo want anders begint
- zijn fiets te slingeren /zijn paard achter den teugel te kruipen
en er valt geen gang meer te regelen, omdat die niet meer ontwikkeld wordt. Wanneer de
- fietser /ruiter
een hoek naar rechts maakt of naar rechts uitwijkt, is het een vereischte, dat hij eerst zijn tempo verkort door
- remgebruik /grootere teugelspanning want
- het achterwiel /de achterhand
moet tot langzamer gang worden gebracht, aangezien anders
- het voorwiel /de voorhand
naar rechts wordt omgetrokken en door de groote stuwkracht van
- het achterwiel /de achterhand
wordt omgeworpen, waardoor
- fietser en fiets /ruiter en paard
zouden kunnen komen te vallen
- Iedere wijziging van richting moet dus worden ingeleid door het verkorten van den gang. Gaat
- de fietser /de ruiter
naar rechts, dan brengt hij zijn gewicht ook naar rechts. Het gewicht wordt dus steeds gebracht in de richting, waarin fietser en ruiter zich begeven. Wanneer
- een fietser /een ruiter
meer kracht in
- het achterwiel /de achterhand
ontwikkelt dan noodig is om in zijn tempo vooruit te komen, dus wanneer de fietser trapt en remt /de ruiter met de beenen aandrijft en met de handen terugneemt
- dan ontwikkelt hij een te groote stuwkracht in
- het achterwiel /de achterhand
en er is verzameling.
- Laat hij nu de remmen los, /Geeft hij nu na (mindere teugelspanning), doch
maar blijft met dezelfde /blijft met dezelfde kracht drijven
kracht trappen dan zal
- zijn fiets /zijn paard
in een sneller tempo voorwaarts schieten en de ontwikkelde kracht gaan gebruiken om sneller voorwaarts te komen.

